

DIE ADMINISTRASIE VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

deur

DAWID PETRUS BEZUIDENHOUT

Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die vereistes vir

D.P.A.-graad in die

Departement van Publieke Administrasie

in die Fakulteit Handel en Administrasie

aan die Universiteit van Durban-Westville

Leier: Professor Dr. W.A.J. Coetzee

Januarie 1984

INHOUDSOPGAWEBladsy

OPSOMMING xiv

HOOFSTUK 1INLEIDING

1.	INLEIDING	1
2.	PROBLEEMSTELLING	1
3.	VERWYSINGSRAAMWERK	6
4.	METODE VAN ONDERSOEK	6
5.	OMVANG VAN DIE ONDERSOEK	8

HOOFSTUK 2

HISTORIESE ONTWIKKELING VAN PRIMÊRE SEKONDÊRE EN
UNIVERSITÊRE ONDERWYS VIR INDIËRS IN SUID-AFRIKA

		12
1.	INLEIDING	12
2.	REDES VIR DIE KOMS VAN INDIËRS NA SUID-AFRIKA	12
3.	DATUM VAN BINNEKOMS VAN EERSTE INDIËRS	14
4.	KOLONIALE TYDPERK	15
5.	UNIALE TYDPERK: 31 MEI 1910 TOT 30 MEI 1961	17
5.1	Natal	18
5.2	Transvaal	20
5.3	Kaap	21
5.4	Oranje-Vrystaat	
5.5	Universitêre opleiding	21
6.	TOTSTANDKOMING VAN DIE UNIVERSITEITSKOLLEGE VIR INDIËRS IN DURBAN	25
7.	SAMEVATTING	28

HOOFSTUK 3

BELEIDSASPEKTE VAN DIE UNIVERSITEITSKOLLEGE VIR INDIËRS
IN DURBAN EN DIE TOTSTANDKOMING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN
DURBAN-WESTVILLE

		31
1.	INLEIDING	31

	<u>Bladsy</u>
2. BELEID	32
2.1 Party-politieke beleid	34
2.2 Regeringsbeleid	35
2.2.1 Segregasie	35
2.2.2 Studente	44
2.2.3 Akkommodasie	45
2.2.4 Doserende personeel	46
2.2.5 Toelatingsvereistes	47
3. UITVOERINGSBELEID	48
4. ADMINISTRATIEWE BELEID	50
5. OPERASIONELE BELEID	51
6. AKADEMIESE BELEID	52
6.1 Eksamens	52
6.1.1 Grade, diplomas en sertifikate	52
6.1.2 Fakulteite en departemente	53
6.2 Tydperk 1 Januarie 1971 tot 31 Desember 1982	53
6.2.1 Akademiese selfstandigheid	53
6.2.2 Eksamens	54
6.2.3 Grade, diplomas en sertifikate	54
6.2.4 Fakulteite, departemente en kursusse	54
6.2.5 Toelatingsvereistes	57
6.2.6 Studente	58
6.2.7 Leerplanne	60
6.2.8 Personeel	60
7. FORMULERING VAN ADMINISTRATIEWE BELEID AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE	61
7.1 Raad van die Universiteit van Durban- Westville	61
7.1.1 Geboue- en Grondekomitee	62
7.1.2 Finansieskomitee	63
7.2 Rektor	64
7.2.1 Interne Beplanningskomitee	65
7.2.2 Interne Bestuurskomitee	66
7.3 Evaluering van administratiewe beleid	68
8. FORMULERING VAN AKADEMIESE BELEID AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE	70

	<u>Bladsy</u>	
8.1	Senaat van die Universiteit van Durban- Westville	71
8.1.1	Samestelling van die Senaat	71
8.1.2	Funksies en bevoeghede van die Senaat	72
8.2	Rektor	77
8.2.1	Opening van die 1982-akademiese jaar	78
8.2.2	Raad van dekane	80
8.3	Evaluering van akademiese beleid	83
9.	ALGEMEEN	85
10.	SAMEVATTING	85

HOOFSTUK 4

<u>AKADEMIESE EN ADMINISTRATIEWE UITBREIDING VAN DIE</u>		
<u>UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE</u>		90
1.	INLEIDING	90
2.	FAKTORE WAT 'N INVLOED UITOEFEN OP AKADEMIESE UITBREIDING	91
2.1	Ekonomiese faktore	92
2.2	Maatskaplike faktore	93
2.3	Kulturele faktore	94
2.4	Sosiale faktore	96
2.5	Godsdienstige faktore	97
3.	BELEID OOR AKADEMIESE UITBREIDING	98
4.	UITBREIDING VAN AKADEMIESE STUDIEGERIEWE	101
4.1	Noodsaaklikheid van 'n fakulteit geneeskunde	102
4.1.1	Beskikbaarheid van mediese dienste .	107
4.1.2	Van Dyk-komitee	110
4.1.2.1	Bevindings van die Van Dyk-komitee	112
4.1.2.2	Aanbevelings van die Van Dyk-komitee	114
4.1.2.3	Evaluering van die verslag van die Van Dyk-komitee ..	115
4.1.3	Mönnig-komitee	119
4.1.3.1	Bevindings van die Mönnig- komitee	120

4.1.3.2	Aanbevelings van die Mönning-komitee	121
4.1.3.3	Evaluering van die verslag van die Mönning-komitee ...	123
4.1.4	Nieuwoudt-komitee	125
4.1.4.1	Bevindings van die Nieuwoudt-komitee	126
4.1.4.2	Aanbevelings van die Nieuwoudt-komitee	129
4.1.4.3	Evaluering van die verslag van die Nieuwoudt-komitee	130
4.2	Noodsaaklikheid van 'n fakulteit tandheelkunde	132
5.	IMPLIKASIES VAN DIE INSTELLING VAN FAKULTEITE VAN GENEESKUNDE EN TANDHEELKUNDE OP DIE ADMINISTRASIE VAN DIE UNIVERSITEIT	135
5.1	Akkommodasie	135
5.2	Grootte van 'n fakulteit geneeskunde	137
5.3	Student-dosent-verhouding	138
5.4	Student-akademiese hulpdienspersoneel-verhouding	139
6.	SAMEVATTING	140
 <u>HOOFSTUK 5</u>		
<u>ORGANISERING</u>		
1.	INLEIDING	145
2.	OMSKRYWING VAN ORGANISERING	146
3.	SAMESTELLING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE	147
3.1	Samestelling	147
3.2	Kanselier	149
3.3	Rektor	149
3.4	Raad van die Universiteit	150
3.5	Senaat van die Universiteit	152
3.6	Akademiese personeel	154
3.7	Registrateur en ander personeel van die Universiteit	154
3.8	Konvokasie van die Universiteit	156
3.9	Studente	156

4.	ORGANISATORIESE STRUKTUUR VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE	157
4.1	Minister van Binnelandse Aangeleenthede ...	159
4.2	Raad van die Universiteit	159
4.3	Senaat van die Universiteit en skakeling tussen die Senaat en die Raad	161
4.4	Rektor en die Interne Bestuurskomitee	162
4.5	Vise-rektor	166
4.6	Registrateur (Administratief)	167
4.7	Registrateur (Akademies)	168
5.	ORGANISASIEDIAGRAMME AS HULPMIDDEL BY ORGANISERING	169
6.	BENADERINGS TOT ORGANISERING	170
6.1	Indeling volgens Gemeenskaplikheid van funksie	170
6.2	Indeling volgens produk of diens	171
6.3	Indeling volgens geografiese gebied	172
6.4	Indeling volgens kliënt of bevolkingsgroep .	172
7.	KENMERKE VAN FORMELE INSTELLINGS	173
8.	INTERNE ORGANISATORIESE REËLINGS	174
8.1	Bepaling van die Doelwit	174
8.2	Horisontale arbeidsverdeling	176
8.3	Gesagtoewysing en delegering	178
8.4	Koördinasie	179
8.5	Beheer	179
9.	SAMEVATTING	180
<u>HOOFSTUK 6</u>		
<u>FINANSIERING</u>		
1.	INLEIDING	184
2.	SUBSIDIËRING VAN UNIVERSITEIT VIR NIE-BLANKES	185
2.1	Holloway-kommissie	185
2.2	Van der Walt-komitee	187
2.3	Lodder-Nieuwoudt-komitee	193
2.3.1	Problematiek met bestaande finan- sieringsprosedures	201
2.3.2	Grond en geboue	204
2.3.3	Formule vir die finansiering van die Universiteit	207
	2.3.3.1 Komponente	210
	2.3.3.2 Kategorieë	214
	2.3.3.3 Voorgestelde eenheidsbedrae	217

	<u>Bladsy</u>
3. VERKRYGING VAN FINANSIËLE VRYHEID	222
3.1 Subsiëring van kapitaaluitgawes	223
3.2 Metodes van kapitaalfinansiering	225
3.3 Beheermaatreëls oor universiteitsfinansiering	227
3.3.1 Vasstelling van rentekoerse op	
lenings	227
3.3.2 Voorlegging van bouplanne	228
3.3.3 Beperking van die koste van	
universiteitsgeboue	229
3.4 Grondslag van staatsbydrae	231
3.5 Invloed van die formule op die Universiteit	
van Durban-Westville	234
4. FINANSIERING VAN LOPENDE UITGAWES	235
5. SAMEVATTING	236

HOOFSTUK 7

<u>PERSENEELVOORSIENING EN -BENUTTING</u>	241
1. INLEIDING	241
2. PERSENEELVEREISTES	243
3. REGERINGSBELEID OOR DIENSVOORWAARDES VAN	
PERSENEEL: AANSTELLING EN BEVORDERING	245
4. BELEID OOR DIE DIENSVOORWAARDES VAN	
PERSENEEL: ROL VAN DIE RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT	
VAN DURBAN-WESTVILLE OOR AANSTELLING EN	
BEVORDERING	252
5. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE WERWING EN	
KEURING VAN DOSERENDE PERSENEEL UITOEFEN	255
6. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE BEVORDERING VAN	
AKADEMIESE PERSENEEL UITOEFEN	255
6.1 Menseverhoudings	257
6.2 Verantwoordelikheid	258
6.3 Insig	259
6.4 Ywer	260
6.5 Organisasievermoë	261
6.6 Kommentaar	261
7. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE WERWING EN KEURING	
VAN KLERKLIKE PERSENEEL UITOEFEN	261

	<u>Bladsy</u>
8. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE BEVORDERING VAN KLERKLIKE PERSONEEL BEHOORT UIT TE OEFEN ...	266
9. DISSIPLINÊRE OPTREDE TEEN PERSONEELLEDE (AKADEMIES EN ADMINISTRATIEF)	269
10. BESOLDIGING VAN PERSONEEL	275
10.1 Salarisskale van universiteitsdosente	276
10.2 Byvoordele vir universiteitspersoneel	279
11. DOSEERLAS VAN DOSENTE	281
12. OPLEIDING VAN AKADEMIESE PERSONEEL	282
13. OPLEIDING VAN ADMINISTRATIEWE EN KLERKLIKE PERSONEEL	285
14. ONTWIKKELING VAN AKADEMIESE- EN ADMINISTRATIEWE PERSONEEL	290
15. EVALUERING VAN PERSONEEL	294
16. SAMEVATTING	295
 <u>HOOFSTUK 8</u>	
<u>PROSEDURE</u>	305
1. INLEIDING	305
2. NOODSAAKLIKHEID VAN PROSEDUREBEPALING	306
3. HULPMIDDELE VIR DIE OPKNAPPING VAN PROSEDURES	312
4. MAATREËLS VIR DIE BEVORDERING VAN DOELTREFFENDHEID	314
4.1 Organiseringsaspek	315
4.2 Werkstudie-aspek	318
5. INSKAKELING VAN WERKSTUDIEBEAMPTES IN DIE ORGANISATORIESE HIËRARGIE VAN 'N INSTELLING	321
6. SAMEVATTING	322
 <u>HOOFSTUK 9</u>	
<u>BEHEER</u>	325
1. INLEIDING	325
2. BEHEER	325
3. BEHEER IN DIE OPENBARE SEKTOR	327
3.1 Eksterne beheer	330
3.1.1 Tesourie	330
3.1.2 Ouditeur-generaal	331
3.1.3 Gekose Komitee oor Openbare Rekenings	334

	<u>Bladsy</u>	
3.1.4	Advokaat-generaal	337
3.1.5	Verslagdoening aan die Parlement ...	338
3.1.6	Parlement	339
3.1.7	Openbare media	340
3.2	Interne beheer	340
3.2.1	Beheer oor Akademiese sake	341
3.2.1.1	Raad van die Universiteit van Durban-Westville	341
3.2.1.1.1	Toelating van studente	345
3.2.1.1.2	Toekenning van grade, diplomas en sertifikate	352
3.2.1.1.3	Diensstaat van die Universiteit ..	356
3.2.1.2	Senaat van die Universiteit van Durban-Westville	359
3.2.1.2.1	Instelling van fakulteite, departemente en kursusse	362
3.2.1.2.2	Toelating van studente tot 'n gelyke status aan die Universiteit ..	362
3.2.1.2.3	Afneem van eksamens en ander toetse aan die Universiteit ..	365
3.2.1.2.4	Toekenning van grade <u>honoris</u> <u>causa</u>	368
3.2.1.2.5	Instelling van institute	372
3.2.1.2.6	Gebruik van rade deur die Senaat	373
3.2.1.3	Rektor	380

	<u>Bladsy</u>
3.2.1.3.1 Raad van Dekane	381
3.2.1.3.2 Interne Bestuurs- komitee	382
3.2.1.3.3 Fakulteits- vergaderings ..	384
3.2.1.3.4 Besoeke aan akademiese departemente ..	386
3.2.1.4 Registrateur (Akademies) .	388
3.2.1.5 Verteenwoordigende Studenteraad	389
3.2.2 Beheer oor Administratiewe sake	391
3.2.2.1 Raad van die Universiteit van Durban-Westville	391
3.2.2.2 Rektor	394
3.2.2.2.1 Interne Beplannings- komitee	395
3.2.2.2.2 Vergrote Interne Bestuurskomitee	396
3.2.2.2.3 Administratiewe Raad	397
3.2.2.2.4 Besoeke aan administratiewe departemente ..	397
3.2.2.3 Registrateur (Administra- tief)	398
4. BEHEER DEUR DIE DEPARTEMENT VAN BINNELANDSE AANGELEENTHEDE	399
5. SAMEVATTING	400
 <u>HOOFSTUK 10</u>	
<u>GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS</u>	408
1. GEVOLGTREKKINGS	408
1.1 Historiese ontwikkeling van Indiëronderwys in Suid-Afrika	408
1.1.1 Arbeid	408
1.1.2 Primêre- en sekondêre onderwys	409
1.1.3 Universitêre opleiding	410

	<u>Bladsy</u>
1.2	Beleidsaspekte rakende universitêre opleiding vir Indiërs 412
1.2.1	Beleid van afsonderlike ontwikkeling 412
1.2.2	Werkgeleenthede vir Indiërs 413
1.2.3	Totstandkoming van die Universiteit van Durban-Westville 414
1.3	Uitbouing van die Universiteit van Durban-Westville 416
1.4	Organisering aan die Universiteit van Durban-Westville 419
1.5	Finansiering 420
1.5.1	Betrokkenheid van kommissies en komitees 420
1.5.2	Finansiering van die Universiteit van Durban-Westville 421
1.6	Personeelvoorsiening en -benutting 424
1.6.1	Akademie personeel 424
1.6.2	Administratiewe personeel 425
1.6.3	Dissiplinêre optrede teen personeel-lede 426
1.6.4	Behoud van personeel 427
1.6.5	Opleiding van akademiese personeel . 427
1.6.6	Opleiding van administratiewe personeel 427
1.7	Prosedures 428
1.8	Beheeraspekte 429
1.8.1	Eksterne beheer 429
1.8.2	Beheer deur die Raad van die Universiteit van Durban-Westville .. 429
1.8.3	Beheer deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede 430
1.8.4	Beheer deur die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville .. 431
1.8.5	Beheer deur die Rektor 432
1.8.6	Beheer deur die Departement van Binnelandse Aangeleenthede 433
2.	AANBEVELINGS 433

	<u>Bladsy</u>
2.1 Beleid	434
2.2 Organisering	435
2.3 Finansiering	436
2.4 Personeelvoorsiening en benutting	436
2.5 Prosedures	438
2.6 Beheer	439
<u>BIBLIOGRAFIE</u>	441
<u>BYLAES</u>	

LYS VAN TABELLE, FIGURE EN BYLAES

<u>TABEL</u>	<u>Bladsy</u>
1. Akademiese personeel: Universiteit van Durban-Westville gedurende die tydperk 1961 tot 1982	284
2. Studente aan die Universiteit van Durban-Westville gedurende die tydperk 1961 tot 1982 geregistreer	285
3. Administratiewe (en klerklike) personeel: Universiteit van Durban-Westville gedurende die tydperk 1961 tot 1982	289

FIGURE

1. Verdeling van die administratiewe werkprosesse/funksies	3
2. Organisasiediagram van die Universiteit van Durban-Westville	159
3. Organisasoriese struktuur van die Universiteit van Durban-Westville	168
4. Interne Bestuurskomitee van die Universiteit van Durban-Westville	175
5. Afdelings waarmee die Vise-rector gemoeid is	176
6. Afdelings waarmee die Registrateur (Administratief) gemoeid is	177
7. Afdelings waarmee die Registrateur (Akademies) gemoeid is	178
8. Skematiese uiteensetting van die funksies waaruit ersoneeladministrasie bestaan.....	242

BYLAES

A. Memorandum van die Departement Chemie gedateer 12 Maart 1982	463
---	-----

BYLAES

Bladsy

B.	Minutes of the third meeting of the Internal Planning Committee held in the Rector's Conference Room on Friday, 20 August 1982, at 10h30	464
C.	The Vice-Chancellor's Newsletter	467
D.	Department of Accounting and Auditing: Minutes of the second meeting of the department for the 1982 academic year held on Monday, 8 March 1982 held in the Dean of the Faculty of Commerce and Administration's office at 8.30am.	491
E.	Minutes of a meeting of the Council of Deans held in the Rector's Conference Room on Monday 16 August 1982 at 14h15	497
F.	Department of Public Administration: Minutes of the second departmental meeting held on 19 August 1982	502
G.	Application for the introduction of a new course .	504
H.	Ooreenkoms met persone om op kontrak aangestel te word	509
I.	Verlenging van die kontrak	513
J.	Appointment and promotion requirements: University staff	515

DIE ADMINISTRASIE VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

deur

DAWID PETRUS BEZUIDENHOUT

LEIER: Prof. Dr. W.A.J. Coetzee

DEPARTEMENT: Publieke Administrasie

GRAAD: Doktor in Publieke Administrasie

Die proefskrif is hoofsaaklik 'n oorsigtelike beskouing van die onderwerp en skets, onder andere, ook die faktore wat aanleiding gegee het tot die totstandkoming van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban en die ontwikkeling van die Universiteit van Durban-Westville. Die betrokkenheid van die Staat by die ontwikkeling en die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville word veral beklemtoon. In dié verband is ruimskoots van verslae van kommissies en komitees van ondersoek gebruik gemaak.

Die ondersoek dui onder meer aan dat die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban wat ontwikkel het tot die Universiteit van Durban-Westville, gesien kan word as 'n regstreekse uitvloeisel van die beleid van segregasie waarmee die Herenigde Nasionale Party (sedertdien die Nasionale Party) die verkiesing in 1948 gewen het. Die slagspreuk van segregasie, oftewel afsonderlike ontwikkeling, moes deur die Nasionale Party as amptelike beleid in wetgewing vervat word om dit afdwingbaar te maak. Die deurvoering van die beleid van afsonderlike ontwikkeling sou suksesvol wees slegs indien afsonderlike universitêre

opleiding aan die onderskeie bevolkingsgroepe voorsien word. Met die voorgaande in gedagte, is die studie onderneem om onder meer:

- op histories-empiriese wyse die velde van die betrokkenheid van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede by die ontwikkeling en administrasie van die Universiteit van Durban-Westville na te vors en te beskryf;
- aan te toon wat deur die Raad, Senaat, en leidinggewende beamptes van die Universiteit gedoen word om doeltreffendheid aan die Universiteit te bevorder in soverre dit die administrasie van die Universiteit aanbetref;
- aan die hand van die generiese administrasie werkprosesse, te wete beleidbepaling, organisering, finansiering, personeelvoorsiening en -benutting, die bepaling van werkprosedures, en die uitoefening van beheer, die werkzaamhede van die Universiteit van Durban-Westville te bestudeer;
- akademiese uitbreiding in die administrasie van die Universiteit aan te toon;
- die implikasies verbonde aan die verkryging van finansiële selfstandigheid kortliks te beskryf, en aan te toon watter invloed dit op die administrasie van die Universiteit behoort uit te oefen; en
- vanuit die voorgemelde feitekennis te bewys dat administrasie 'n middel tot 'n doel en nie 'n doel opsigself is nie.

Afgesien van die beleid van afsonderlike ontwikkeling wat die totstandkoming van die Universiteit van Durban-Westville genoodsaak het, het die ondersoek getoon dat die toenemende

getal matrikulante die vraag na universiteitsgeriewe laat toeneem wat nie bevredig kon word nie, want universiteite vir Blankes het 'n versadigingspunt bereik. Indiërs wat universitêre opleiding wou ondergaan, was genoodsaak om korrespondensiekursusse aan die Universiteit van Suid-Afrika te volg, aangesien Indiërs slegs in uitsonderlike gevalle toegelaat was om universiteite vir Blankes by te woon. Die aanvaarding van die Indiërgemeenskap in 1961 as permanente inwoners van Suid-Afrika het die weg gebaan vir die daarstelling van 'n afsonderlike universiteit vir Indiërs. Alhoewel daar beoog was dat die Universiteit van Durban-Westville hoofsaaklik in die studiebehoefte van die Indiërgemeenskap moet voldoen, is dit interessant om daarop te let dat talle Blankes, Kleurlinge en Swartes aan gemelde Universiteit studeer. Vir sover dit die administrasie van die Universiteit betref, word Indiërs sover moontlik in klerklike en administratiewe poste aangestel en bevorder.

Ofskoon die ondersoek aantoon dat die werksaamhede van die Universiteit doeltreffend en effektief geadministreer word, en die klem veral gedurende die laaste twee jaar sterk op die effektiewe uitoefening van al die administratiewe prosesse (dit wil sê die generiese administratiewe funksies, die hulp-funksies en die funksionele funksies) geval het, sal daar steeds ruimte vir verbetering en bevordering in dié verband wees. In die lig hiervan is, onder andere, die volgende aanbevelings dan ook gemaak, te wete dat -

- (i) fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde so gou doenlik ingestel word;
- (ii) die Universiteit nou finansiële selfstandigheid verkry: met dien verstande dat alle projekte in aanbou uit

staatfondse gefinansier sal word om te voorkom dat klasgelde buite die vermoëns van die studente van die Indiërbevolkingsgroep verhoog word, en dat voorsiening gemaak word vir ad hoc-toekennings totdat die Universiteit self sy finansiële verpligtinge sal kan nakom;

(iii) vir doeltreffende personeeladministrasie

- redes verstrek word waarom 'n personeellid wat op proef aangestel is, ontslaan word;
- maatreëls getref word dat personeellede altyd die kwartaallikse verslae ter insae kry en onderteken;
- bykomend tot die neergelegde vereistes, paslike persoonshoedanighede soos, onder andere, vermoë om met ander saam te werk, verantwoordelikeheidsin, ywer, dryfkrag en deursettingsvermoë van personeellede ook by die bevordering van personeellede in aanmerking geneem word;
- alle dosente in die teorie en praktyk van kennis-oordrag opgelei word alvorens hulle toegelaat word om hulle doseerpligte uit te voer;
- administratiewe personeel deurlopend opgelei word;
- alles moontlik in die werk gestel word om die dienste van akademici van hoogstaande gehalte te verkry en te behou;

(iv) prosedures voortdurend aangepas word om stagnering te voorkom;

- (v) die pos van Werkstudiebeampte onverwyld gevul word sodat ondersoek ingestel kan word ter bevordering van doeltreffendheid; en
- (vi) die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, (Wet 49 van 1969), gewysig word om die Senaat in staat te stel om beheer uit te oefen oor persone wat misbruik van grade maak.

DANKBETUIGING

Eerstens, wil ek God dank vir die insig en vermoë om hierdie proefskrif te kon voltooi.

Tweedens, betuig ek graag my dank en opregte waardering aan - prof. dr. W.A.J. Coetzee, D. Phil (Publieke Administrasie), wat as leier opgetree het vir sy konstruktiewe leiding;

mnr. S.S. van der Merwe, Direkteur-generaal van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede, vir toestemming om ongepubliseerde materiaal van die Departement vir doeleindes van die proefskrif te gebruik;

mnre. J.J. Venter en J.V. Grobler van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede vir die hulp wat met die inwin en kontrolering van gegewens verleen is;

Minister J.C. Heunis, voormalige Minister van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede, vir toestemming verleen kragtens artikel 22 van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), om aan die Universiteit van Durban-Westville te studeer;

proff. J.J.C. Greyling, Rektor van die Universiteit, J. St. E. Pretorius, Registrateur (Akademies) en mnr. G.E. Heystek, Registrateur (Administratief) vir die waardevolle inligting wat hulle tydens onderhoude verstrek het; en

die akademiese en administratiewe personeel van die Universiteit wat by talle geleenthede bereidwilliglik inligting verstrek het.

Derdens, bedank ek graag mev. B. Henning en mej. L. van Tonder vir die tik van die proefskrif.

Vierdens, bedank ek my vrou, Angela, vir die inspirasie en aanmoediging deur my jare van studie.

Hiermee verklaar ek, ooreenkomstig Reël G53(2), dat die proefskrif my eie werk is.

HOOFSTUK 1

INLEIDING

1. INLEIDING

Deur die eeue heen het die Suid-Afrikaanse samelewing algaande in heterogene gemeenskappe ontwikkel waarbinne 'n verskeidenheid rasse-, taal-, religieuse, en kultuurgroepe ontstaan het. Die heterogeniteit van etniese agtergronde het ook 'n heterogeniteit in onderwysbehoefte ten gronde gelê, en so het afsonderlike onderwysgeriewe, -leerplanne, en eksamens tot stand gekom. Die behoefte aan afsonderlike skole deur lede van die Indiërgemeenskap was moontlik een van die faktore wat die regering-van-die-dag laat besluit het om ook afsonderlike universiteitsgeriewe tot die beskikking van Indiërs te stel. Bygevolg is die Universiteitskollege vir Indiërs in 1961 in Durban gestig - dit wil sê die gebied waar die grootste konsentrasie van dié bevolkingsgroep is. Hierdie proefskrif is toegespits op die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville wat die Universiteitskollege vir Indiërs opgevolg het.

2. PROBLEEMSTELLING

Die proefskrif is 'n oorsigtelike beskouing van die administrasie¹⁾ van die Universiteit van Durban-Westville en die ontwikkeling van Indiëronderwys op universitêre vlak gedurende die tydperk 1860 tot 1983.

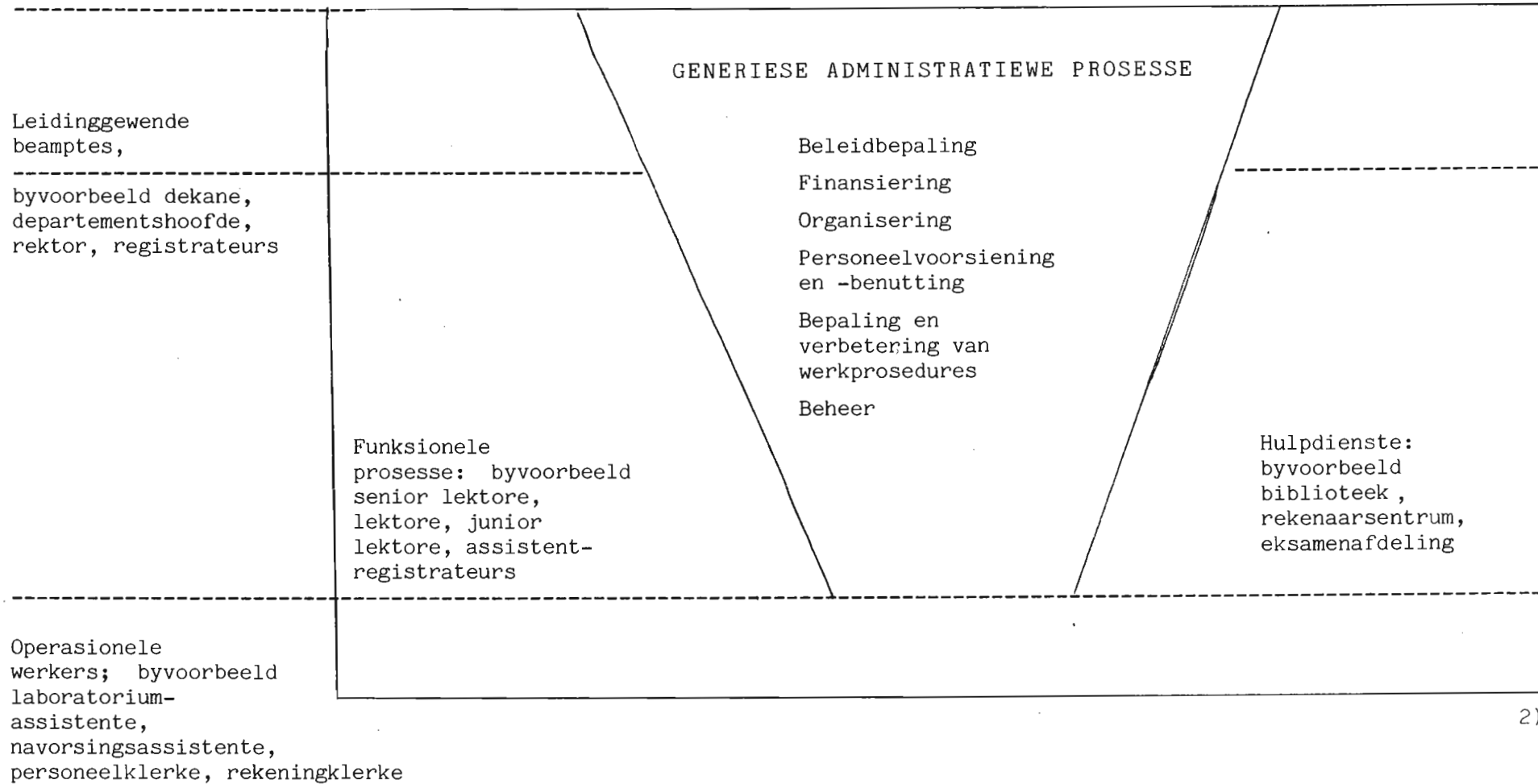
-
1. Volgens Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en hersiene uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, Pretoria, 1976, pp. 1/3, word administrasie aangetref waar twee of meer persone besig is om met gesamentlike optrede 'n doelwit te bereik. Hy skryf: "Administrasie vind dus plaas in elke situasie waar twee of meer persone besig is om saam te werk of selfs saam te speel. Dit volg dus dat administrasie op alle terreine van menslike optrede aangetref word. Inderdaad lewe die mens in 'n atmosfeer van administrasie net soos hy in 'n atmosfeer van lug lewe" en verder, "Adminis-

Waar administrasie (kyk Figuur 1 vir 'n uiteensetting van die verdeling van die administratiewe werkprosesse/funksies) 'n integrerende en oorkoepelende groep bedrywighede is, is dit wenslik geag om die ondersoek hoofsaaklik aan die hand van die ses erkende hoofgroeperings van administratiewe werkprosesse, te wete beleidbepaling, organisering, finansiering, personeelvoorsiening en -benutting, die bepaling van werkprosedures, en die uitoefening van beheer oor die verloop van die bedrywighede, te ondersoek en te ontleed. Binne die bestek van hierdie werkstuk was dit egter nie moontlik nie om hierdie prosesse in besonderheid te ondersoek, nog minder was dit moontlik om die funksionele werkprosesse en die hulp-werkprosesse van administrasie soos gemanifesteer aan genoemde Universiteit te beskryf - trouens elk van die voornoemde prosesse regverdig 'n afsonderlike studie.

Omdat die Universiteit deur die Staat gefinansier word, is daar in 'n groot mate klem gelê op die rol wat die Departement van Binnelandse Aangeleenthede in die administrasie van die Universiteit speel. Die bedrywighede van genoemde Departement vind op makrovlak plaas en hier moet

trasie is dus 'n omvangryke samestelling van prosesse wat gegroepeer kan word volgens die funksies waarop hulle van toepassing is. Dan word daar ses hoofgroeperings van prosesse verkry; te wete beleidbepaling, organisering, finansiering, personeelvoorsiening en -benutting, die bepaling van werkprosedures, en die uitoefening van beheer oor die verloop van die bedrywighede om te verseker dat die doelwit verwesenlik sal word". Oor publieke administrasie skryf Cloete soos volg: "Publieke administrasie verwys dan na die administratiewe prosesse wat ten uitvoer kom en gepaard gaan - soos die smeerolie en die brandstof in die masjien van die motorkar - met die werksaamhede van die verskillende owerheidsinstellings".

FIGUUR 1: VERDELING VAN DIE ADMINISTRATIEWE WERKPROSESSE/FUNKSIES

2. Cloete, J.J.N., Administration of Health Services, First edition, J.L. van Schaik Ltd, Pretoria, 1975, p. 20.

veral gelet word op die groot verskeidenheid beheermaatreëls en faktore wat in ag geneem moet word voordat beslissings gegee kan word.

Die Departement van Binnelandse Aangeleenthede is onder andere ook verantwoordelik vir die uitvoering van die beleid van afsonderlike ontwikkeling van die Regering. Ten einde hierdie beleid in sy volle konsekwensies deur te voer, blyk dit noodsaaklik te wees dat alle akademiese geriewe voorsien behoort te word, afgesien van die koste daaraan verbonde. So byvoorbeeld is die Departement van Binnelandse Aangeleenthede by magte om ander staatsdepartemente soos, onder andere, die Departement van Mannekrag te versoek om ondersoek in te stel na die behoefte aan gegradueerde persone, waarna die betrokke kursusse aan die Universiteit ingestel kan word. Alhoewel dit die taak van die Universiteit is om vas te stel of onderrig, navorsing, kennistoepassing, of beroepsleiding gegee moet word, is dit onder meer die taak van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede om die geriewe vir die opleiding van Indiërs daar te stel.

Opsommenderwys word hierdie studie onderneem ten einde onder meer :

- op histories-empiriese wyse die velde van die betrokkeheid van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede by die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville na te vors en te beskryf;

- aan te toon wat deur die Raad, Senaat, en leidinggewende beamptes van die Universiteit gedoen word om doeltreffendheid aan die Universiteit te bevorder in soverre dit die administrasie van die Universiteit aanbetref;
- aan die hand van die generiese administratiewe werkprosesse, te wete beleidbepaling, organisering, finansiering, personeelvoorsiening en -benutting, die bepaling van werkprosedures, en die uitoefening van beheer, die Universiteit van Durban-Westville te bestudeer;
- akademiese uitbreiding in die administrasie van die Universiteit aan te toon;
- die implikasies verbonde aan die verkryging van finansiële outonomie kortliks te beskryf, en aan te toon watter invloed dit op die administrasie van die Universiteit behoort uit te oefen; en
- vanuit die voorgemelde feitekennis te bewys dat administrasie 'n middel tot 'n doel is en nie 'n doel opsigself nie.

Die studie word op die volgende hipotetiese veronderstellings onderneem:

- dat die Universiteit van Durban-Westville sonder voorbehoud deur die Indiërgemeenskap aanvaar word;
- dat die Departement van Binnelandse Aangeleenthede met doelgerigtheid die universitêre opleiding van Indiërs wil bevorder;

- dat die aansienlike bedrae wat uit owerheidsfondse aan die Universiteit bestee word, geskied op die veronderstelling dat die Universiteit 'n noodsaaklike diens lewer, waarvan die opleiding van mannekrag die vernaamste is; en
- dat die Universiteit 'n diens aan die Indiërgemeenskap lewer, en dat die eise en vereistes wat deur die owerheid en gemeenskap aan die Universiteit gestel word, sover menslik moontlik aan voldoen word.

3. VERWYSINGSRAAMWERK

In hierdie proefskrif sal slegs die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville nagevors word. Die Universiteit van Wes-Kaapland wat ook 'n staatsuniversiteit is en onder beheer van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede ressorteer, asook die ander staatsuniversiteite wat deur die Departement van Onderwys en Opleiding geadministreer word, sowel as die universiteite vir Blankes, is nie binne die bestek van hierdie studie nie. Die eiesoortigheid van die Indiërgemeenskap maak die Universiteit van Durban-Westville uniek, gevolglik is dit nie moontlik om deurgaans die Universiteit met ander universiteite te vergelyk nie.

4. METODE VAN ONDERSOEK

Daar is in 'n groot mate gebruik gemaak van die gegewens wat in korrespondensielêers van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede opgeteken staan, asook amptelike verslae van kommissies en komitees. Verskeie artikels het al verskyn oor die Universiteit van Durban-Westville, maar dan was slegs bepaalde gedeeltes geabstraheer. Heelwat

van die inligting in korrespondensielêers en in verslae is vertroulik wat die ondersoek bemoeilik het, want dan moes vasgestel word of die inligting wat tien jaar gelede as vertroulik beskou was, tans nog vertroulik is.

Die jaarverslae van die voormalige Departement van Indiërsake, die Universiteit van Durban-Westville, en die Departement van Nasionale Opvoeding is geraadpleeg. Alhoewel gedeeltes van die inligting vervat in die jaarverslae van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede (voorheen deels Departement van Indiërsake) opgeneem word, was dit nogtans noodsaaklik om gemelde verslae te raadpleeg om detail-inligting te bekom. Die notules van die Raad en Senaat van die Universiteit, asook van verskeie komitees van sowel die Raad as die Senaat is geraadpleeg, maar weens die vertroulike aard van hierdie notules is dit onmoontlik om na bepaalde aspekte te verwys om stellings te staaf.

Wat die administrasie van die Universiteit deur die Raad, Senaat en leidinggewende beamptes aanbetref, is onderhoude met verskeie leidinggewende beamptes van die Universiteit gevoer. Sommige van die departemente van die Universiteit is ook besoek om die modus operandi wat gevolg word te bepaal. Onderhoude is ook met beamptes van die onderskeie departemente van die Universiteit gevoer om vas te stel hoe die beamptes die werksaamhede van die betrokke departemente sien, asook om detail -inligting te verkry wat nie opgeteken is nie. Daar is ook onderhoude gevoer met beamptes van die Departement van Nasionale Opvoeding en Gemeenskapsontwik-

keling om te bepaal watter prosedure aan ander universiteite gevolg word. Laastens, is notules van vergaderings van akademiese departemente en 'n groot verskeidenheid boeke oor die publieke administrasie geraadpleeg.

5. OMVANG VAN DIE ONDERSOEK

In hoofstuk 2 word die historiese ontwikkeling van Indiër-
onderwys in Suid-Afrika beskryf. Daar word veral klem
gelê op primêre en sekondêre onderwys, aangesien die primêre
en sekondêre onderwys die universitêre onderwys voorafgaan.

In hoofstuk 3 word die beleidsaspekte van die Universiteits-
kollege vir Indiërs, en die totstandkoming van die Universiteit
van Durban-Westville ontleed. Die verslae van die kommissies
van ondersoek na die daarstelling van universiteitsgeriewe
vir nie-Blankes, en bepaalde aspekte rakende universiteits-
geriewe word ook beskryf.

'n Onderskeid word getref tussen die formulering van beleid
deur die Regering en die Universiteit van Durban-Westville,
waaruit duidelik blyk dat die Department van Binnelandse
Aangeleenthede - wat as agent vir die Regering dien -
hoofsaaklik verantwoordelik is vir die formulering van
oorhoofse beleid.

Die akademiese en administratiewe uitbreiding van die
Universiteit word in hoofstuk 4 ontleed. Aangesien univer-
siteite met die uitbreiding van die wetenskap tred moet
hou, en voortdurend moet vernuwe, moet akademiese uitbreiding
plaasvind. Die byvoeging van akademiese studieterreine bo
en behalwe dié waarin die Universiteit reeds kursusse aanbied,
word aangestip, waarna verwys word watter invloed die

instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde op die administrasie van die universiteit sal hê. Die noodsaaklikheid van die akademiese uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville moet gesien word teen die agtergrond van die neergelegde beleid van afsonderlike ontwikkeling van die Regering.

Organisering word in hoofstuk 5 beskryf. Ten einde verwarring te voorkom, word verskeie definisies van organisering gegee, waarna die beskouing van Max Weber oor organisering gegee word. Organisering aan die Universiteit word skematies voorgestel om die gesagsposisies van die Raad, Senaat en leidinggewende beamptes aan te toon. Die organisasiediagramme toon ook aan hoe en deur wie beheer uitgeoefen word, asook watter kommunikasiekanale gevolg moet word. Die hulpmiddele by organisering word kortliks beskryf om die noodsaaklikheid van, onder andere, organisasiediagramme te beklemtoon.

Universiteitsfinansiering, wat in hoofstuk 6 ontleed word, is die een aspek van die administrasie van universiteite wat tot dusver op indringende wyse ondersoek is. Die Universiteit van Durban-Westville, as staatsuniversiteit, is hoofsaaklik op die Staat aangewese vir die voorsiening van fondse vir die daarstelling van geriewe, en die finansiering van lopende uitgawes. Die verkryging van finansiële outonomie deur die Universiteit sal meebring dat die Universiteit ooreenkomstig 'n bepaalde formule gefinansier word. Die invloed van die finansieringsformule op die Universiteit word ook ontleed.

In hoofstuk 7 word personeelvoorsiening en -benutting ontleed. Aangesien universiteite deur die Staat gesubsidieer word, en dikwels hul personeel werf uit dieselfde bron as owerheidsinstansies en ander statutêre liggame, vind daar mededinging oor die verkryging van personeel tussen universiteite en owerheidsinstellings plaas. Die werwing, keuring, behoud en opleiding van personeellede word beskryf om aan te toon dat die suksesse wat behaal word, grootliks aan die kwaliteit van personeellede toegeskryf kan word.

Hoofstuk 8 handel oor prosedures. Die voortdurende opknapping van prosedures is om doeltreffende en effektiewe administrasie te bevorder. Omdat openbare fondse vir die finansiering van die Universiteit aangewend word, is dit noodsaaklik dat bepaalde prosedures gevolg moet word om fondse te bespaar, sodat verantwoording gedoen kan word.

In die voorafgaande hoofstukke word telkens na beheermaatreëls verwys. Daar bestaan egter 'n hele aantal beheermaatreëls, en beheermeganismes wat nie in hierdie hoofstukke behandel word nie, gevolglik word in hoofstuk 9 'n samevatting van alle beheermaatreëls en beheermeganismes gegee. Die beheermaatreëls deur owerheidsinstansies word kortliks beskryf om aan te toon watter beheermeganismes bestaan om doeltreffendheid te bevorder. Teen die agtergrond dat die Universiteit deur die Staat gefinansier word, is die beskrywing van beheermaatreëls deur die owerheid wel noodsaaklik, alhoewel die maatreëls na rompslomp mag lyk. Eksterne en interne beheer is daarop gemik om

te bepaal of daar in die vooropgestelde doel geslaag is -
daarom is 'n beskrywing van beheer noodsaaklik.

Gebaseer op die feite en teorieë vervat in voorafgaande hoofstukke, word gevolgtrekkings en aanbevelings in hoofstuk 10 gemaak. Die aanbevelings is gemik op die verbetering van die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville.

HOOFSTUK 2

HISTORIESE ONTWIKKELING VAN PRIMÊRE, SEKONDÊRE EN UNIVERSITÊRE ONDERWYS VIR INDIËRS IN SUID-AFRIKA

1. INLEIDING

Sedert die eerste Indiërs voet aan wal in Suid-Afrika gesit het, het die samelewing wat toe in Suid-Afrika was, 'n verdere etniese bevolking bygekry. Die behoeftes, die verwagtings en die aspirasies van die Indiërs het meegebring dat hulle 'n geïntegreerde deel van die Suid-Afrikaanse samelewing geword het. Geleenthede vir repatriasie het nie byval gevind nie, en in getalle het hulle vinnig aangewas. Een van die behoeftes, verwagtings en aspirasies, was die verkryging van "behoorlike"¹⁾ onderwys.

In hierdie hoofstuk sal kortliks aangetoon word waarom en wanneer die Indiërs na Suid-Afrika gekom het. Die stigting van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban sal ook kortliks ontleed word.

2. REDES VIR DIE KOMS VAN INDIËRS NA SUID-AFRIKA

Natal is in 1843 as 'n Britse Kolonie geannekseer²⁾ en het geen ontwikkeling hoegenaamd gehad wat 'n inkomste vir die gebied tot gevolg sou hê nie.³⁾ Verskeie gewasse is aan-geplant om uitvoerhandel moontlik te maak, maar behalwe

-
1. Met "behoorlike" onderwys word bedoel soortgelyke onderwys as dié wat vir Blankes aangebied word.
 2. Van Jaarsveld, F. A., Van Van Riebeeck tot Vorster 1652-1974, Tweede Uitgawe, Eerste Druk, Perskor-Uitgewery, Doornfontein, Johannesburg, 1976, p. 90.
 3. Coetzee, W.A.J., The role of the Indian South African in the administration of his community, Unpublished D. Phil. thesis, University of Pretoria, Pretoria, 1976, p.6.

koffie en suikerriet, was die pogings onsuksesvol.⁴⁾ Die sukses wat behaal was met die aanplant van suikerriet het gou meegebring dat groot gebiede met suikerriet beplant is en dit het begin lyk of die suikerbedryf tot een van die vernaamste bedrywe in Natal sou ontwikkel.⁵⁾ Die probleem waarvoor te staan gekom is, was om arbeiders te vind om in die suikerplantasies te werk.⁶⁾ Alhoewel daar in 1845 ongeveer 100 000 Zoeloes in Natal woonagtig was,⁷⁾ het dit geblyk dat die Zoeloemans as gevolg van hulle stamgewoontes nie bereid was om vir lang periodes in die plantasies te werk nie.⁸⁾ Die suikernywerheid het ook so vinnig uitgebrei dat dit noodsaaklik geword het om addisionele arbeid van elders te bekom.⁹⁾

Die arbeidsituasie het in 1855 in so 'n mate verswak dat vertoë tot die destydse Luitenant-generaal van Natal gerig is om immigrante in te voer.¹⁰⁾ Hierdie tekort aan ongeskoolde arbeid en die vertoë van die inwoners van Natal het meegebring dat deur die Kaapse Koloniale Owerheid met die Regering van Indië onderhandel is om Indiërs op 'n kontrakbasis na Suid-Afrika te stuur.¹¹⁾ Natal het eers in 1856

4. Ibid., pp. 6-7

5. Muller, C.F.J., 500 Jaar Suid-Afrikaanse Geskiedenis, Tweede hersiene en geïllustreerde uitgawe, Academica, Pretoria, 1975, p. 221.

6. Coetzee, W.A.J., op cit., p. 8.

7. Ibid., p. 8.

8. Ibid., pp 10-11.

9. Ibid., p. 11.

10. Bulpin, T.V., To the shores of Natal, Citadel Press, Cape Town, 1952, p. 251.

11. Coetzee, W.A.J., op. cit., pp. 13-14.

n Britse Kroonkolonie geword en daarom moes die Kaapse Koloniale Owerheid vir die immigrering van Indiërs vanaf Indië na Suid-Afrika onderhandel.¹²⁾

3. DATUM VAN BINNEKOMS VAN EERSTE INDIËRS

Die eerste Indiërs het op 16 November 1860 voet aan wal in Durban gesit.¹³⁾ Die Indiërs was hoofsaaklik Hindoes¹⁴⁾ en was van die suide en ooste van Indië afkomstig.¹⁵⁾ Alhoewel die Koloniale Owerheid van Natal n geruime tyd reeds met onderhandelinge vir Indiër-immigrante besig was, het die binnekoms van die eerste groep Indiërs verskeie vraagstukke opgelewer.

Ten eerste was daar geen geriewe vir hulle beskikbaar nie.

Ten tweede was daar niemand wat met hulle kon kommunikeer nie.¹⁶⁾

Die Regering van Indië het die emigrering van Indiërs as kontrakwerkers stopgesit,¹⁷⁾ maar afgesien hiervan het die Indiërs steeds as gewone immigrante na Suid-Afrika geëmigreer.¹⁸⁾ Die ontdekking van goud in Transvaal het n verdere toestroming van Indiërs na Suid-Afrika tot gevolg gehad¹⁹⁾ wat die Parlement van die Unie van Suid-Afrika in 1913 genoop het om n verbod op die verdere toelating van Indiërs te plaas.²⁰⁾

12. Ibid., pp. 13-14.

13. Meer, F., Portrait of Indian South Africans, Premier Press Durban, 1969, p. 10.

14. Die begrip Hindoe dui die geloof aan waaraan n persoon behoort.

15. Meer, F., op. cit., p. 10.

16. Ibid., p. 11.

17. Ibid., p. 24.

18. Ibid., p. 32.

19. Ibid., p. 18.

20. Unie van Suid-Afrika, Wet tot regulering van die toelating van persone tot die Unie, 1913 (Wet 22 van 1913), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 4 (i)(a).

4. KOLONIALE TYDPERK

Die Indiërkontrakarbeiders het na Suid-Afrika gekom as werkers en daar is geen voorsiening in hulle kontrakte gemaak dat onderwys aan hulle kinders verskaf sou word nie.²¹⁾ Die onderrig van Indiërkinders is gesien as die uitsluitlike funksie van die ouers,²²⁾ maar die sendelinge het 'n ander beskouing van onderwys nagehou, en so het dit gekom dat die eerste sendelingskool in 1867 geopen is.²³⁾ Hierdie skool was 'n private skool wat voorsiening vir 30 leerlinge gemaak het en was in Natal geleë.²⁴⁾ In 1869 is 'n dagskool vir leerlinge en 'n aandskool vir volwassenes in Durban geopen deur die "Wesleyan Mission Society".²⁵⁾ Die "Church of the Province of South Africa" het ook 'n aandskool geopen waar onderrig aan Swartes en Indiërs in diens van die Umzinto Suikermaatskappy gegee is.²⁶⁾ Na raming was daar in 1872 slegs 73 seuns en 15 dogters in bogemelde drie skole uit 'n totaal van 930 Indiërkinders wat van skoolgaande ouderdom was.²⁷⁾

'n Kommissie van ondersoek is in 1872 deur die Regering van Natal aangestel om te bepaal wat die onderwysbehoefte van

-
21. Bissetty, N., "It all started with Sugar", The Natal Mercury, Indian Education Supplement, 28 September 1965, p. 3.
 22. Aziz, I.B.N., "Education: Its agencies and their role in a Muslim Society", The Muslim Digest, May 1967, Vol. 17(10):9.
 23. Republic of South Africa, Department of Information, Stepping into the future: Education for South Africa's Black, Coloured and Indian peoples, Erudita Publications (Pty) Ltd., Johannesburg, 1975, p. 123.
 24. Ibid., p. 123.
 25. Ibid., p. 123.
 26. Ibid., p. 123.
 27. Ibid., p. 123.

Indiërleerlinge in die Kolonie was.²⁸⁾ In 1874 het n onderwyskommissie wat deur luitenant-goewerneur lord Musgrave, van Natal aangestel is, aanbeveel dat die Koloniale Regering die eienaars van suikerplantasies met die daarstelling van skoolgeriewe vir die kinders van hulle Indiërwerknemers behulpsaam moet wees.²⁹⁾ Die onderwyskommissie het verder aanbeveel dat enige onderwysstelsel wat aangepak word vir almal beskikbaar moes wees, en so het dit gebeur dat Indiërleerlinge vir die eerste keer in 1875 tot skole vir Blankes toegelaat is.³⁰⁾

Die Immigrant School Board Act, 1878 (Wet 20 van 1878), van die Natalse Wetgewende Vergadering het voorsiening gemaak vir die totstandkoming van die Immigranteskoolraad wat as hoofdoel gehad het die administrasie en bevordering van onderwys vir die kinders van kontrakarbeiders.³¹⁾ Die Immigranteskoolraad het in 1879 tot stand gekom en was verantwoordelik vir die daarstelling van n skool in Durban, Umgeni en Tongaat.³²⁾ Die jaarlikse bydrae van die Koloniale Regering van Natal was £1 500 (R3 000).³³⁾ Teen 1894 het die getal skole van die Immigranteskoolraad toegeneem tot 26 met n leerlingtal van 2 452.³⁴⁾

Die Immigrant School Board Act, 1878 (Wet 20 van 1878), is

-
28. Ibid., p. 123.
 29. Ibid., p. 123.
 30. Ibid., p. 123.
 31. Ibid., p. 123.
 32. Ibid., p. 123.
 33. Ibid., p. 123.
 34. Ibid., pp. 123-124.

in 1894 teruggetrek nadat Natal in 1893 verantwoordelike regering verkry het, wat meegebring het dat die Immigrante-skoolraad ontbind het.³⁵⁾ Onderwys vir Indiërs is toe onder die beheer van die Natalse Onderwysdepartement geplaas.³⁶⁾ Voordat Indiëronderwys onder die beheer van die Natalse Onderwysdepartement geplaas is, is onderrig slegs tot op standerd vier-vlak aangebied.³⁷⁾ In 1899 is skole onderskeidelik in Durban en Pietermaritzburg geopen, waar onderwys tot standerd sewe-vlak aangebied is.³⁸⁾

5. UNIALE TYDPERK: 31 MEI 1910 TOT 30 MEI 1961

Die Zuid-Afrika Wet, 1909, het bepaal dat onderwys vir Indiërs na Uniewording onder beheer van die provinsies sou bly.³⁹⁾ Van die 3 284 Indiërleerlinge in 1909 in Natal op skool, was 324 dogters.⁴⁰⁾ Daar was nie veel vooruitgang van Indiëronderwys onder die beheer van die provinsiale administrasies nie, want na raming was daar in 1925 ongeveer een derde van die Indiërkinders van skoolgaande ouderdom op skool.⁴¹⁾

Universitêre opleiding volg op skoolopleiding - daarom is dit noodsaaklik om kortliks te verwys na primêre en sekondêre onderwys.

35. Ibid., p. 124.

36. Ibid., p. 124.

37. Ibid., p. 124.

38. Ibid., p. 124.

39. Unie van Suid-Afrika, Zuid-Afrika Wet, 1909, artikel 85.

40. Republic of South Africa, Department of Information, Stepping into the Future: Education for South Africa's Black, Coloured and Indian peoples, op. cit., p. 124.

41. Ibid., p. 124.

Aangesien die oorgrote meerderheid Indiërs in Natal en Transvaal woonagtig was,⁴²⁾ (en dit is vandag nog die geval) is dit noodsaaklik om die administrasie van Indiër-
onderwys deur die provinsiale administrasies van Natal en Transvaal afsonderlik uiteen te sit. Daar sal ook na die Indiërs in die Kaapprovinsie en in die Oranje-Vrystaat verwys word.

5.1 NATAL

Sekondêre onderwys vir Indiërs was in 1911 ingestel maar teen 1927 was slegs 6% van die totale skoolbevolking in Natal in sekondêre skole.⁴³⁾ Die Natalse Provinsiale Administrasie het van die standpunt uitgegaan dat die oprigting van skoolgeboue die verantwoordelikheid van die ouers was en om die ouers te motiveer om die geboue op te rig, het die Natalse Provinsiale Administrasie 'n derde van die oprigtingskoste bygedra.⁴⁴⁾ In 1943 het die Natalse Provinsiale Administrasie die bousubsidie tot 50% verhoog.⁴⁵⁾

Die Natalse Provinsiale Administrasie was verantwoordelik vir die betaling van die salarisse van onderwysers,⁴⁶⁾ terwyl die Indiërgemeenskap self

-
42. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, Staatsdrukker, Pretoria, RP51/1971, p. 37.
43. Republic of South Africa, Department of Information, Stepping into the Future: Education for South Africa's Black, Coloured and Indian peoples, op. cit., p. 124
44. Ibid., p. 124.
45. Ibid., p. 124.
46. Ibid., p. 124.

verantwoordelik was vir die oprigting van skole wat gedeeltelik deur die Provinsie gesubsidieer is.⁴⁷⁾

Die Indiërgemeenskap was nie finansieel in staat om voldoende skole te voorsien nie, bygevolg was daar teen 1960 sowat 25% van die Indiërleerlinge in dubbelskofklasse.⁴⁸⁾ Die dubbelskofklasstelsel is ingestel om leerlinge wat nie in die oggend in die skoolgeboue geakkommodeer kon word nie, in die namiddag te onderrig.⁴⁹⁾

Die Pos van Hoofinspekteur van Indiëronderwys is in 1944 geskep, maar kort daarna weer afgeskaf.⁵⁰⁾ Die inspekteur wat vir die Blanke skole aangestel is, en deur senior onderwysers van Indiërskole bygestaan is, was dus ook verantwoordelik vir Indiërskole.⁵¹⁾

Die Indiërleerlinge het dieselfde eksamens as Blanke leerlinge in Natal geskryf, maar die slaagsyfer was laag en wel om die volgende redes :

"... a dearth of suitably qualified graduate teachers and a lack of diversity of courses. The secondary school course was largely restricted to English, Latin, biology, history, geography and mathematics, with scant regard for the problems of those pupils whose aptitudes and abilities were not purely academic".⁵²⁾

47. Ibid., p. 124.

48. Ibid., pp. 124-125.

49. Ibid., p. 125.

50. Ibid., p. 125

51. Ibid., p. 125.

52. Ibid., p. 125.

5.2 TRANSVAAL

Anders as in Natal, is gratis onderwys vir alle leerlinge in Transvaal voorsien en was die Transvaalse Provinsiale Administrasie ook verantwoordelik vir die voorsiening van skoolgeboue.⁵³⁾ So was daar in Junie 1910 reeds 12 skole vir Indiërs en Kleurlinge met 'n leerlingtal van 1 644.⁵⁴⁾ Die Indiërgemeenskap en veral die Moslems was daarteen gekant dat hulle kinders dieselfde skole bywoon as kleurlinge, gevolglik het 'n groep Moslemhandelaars in 1912 die Transvaalse provinsiale Administrasie versoek om afsonderlike skole vir die Indiërs en Kleurlinge te voorsien.⁵⁵⁾ Die Indiërgemeenskap was van mening dat die voorsiening van afsonderlike skole noodsaaklik vir die bevordering van hulle geloof, taal en kultuur is.⁵⁶⁾

Die Witwatersrandse Skoolraad het voldoen aan die versoek van die groep Moslemhandelaars dat afsonderlike skole voorsien moet word waarna die eerste skool vir indiërs in 1913 in Johannesburg geopen is.⁵⁷⁾ Twee soortgelyke skole is later in Pretoria op versoek van die Moslem- en Tamilgemeenskap geopen.⁵⁸⁾ Soos in die geval van Blanke leerlinge was daar ook

53. Ibid., p. 125.

54. Ibid., p. 125.

55. Ibid., p. 125.

56. Ibid., p. 125.

57. Ibid., p. 125.

58. Ibid., pp. 125-126.

vir Indiërleerlinge die geleentheid gebied om tot standerd 10 op skool te vorder.⁵⁹⁾

5.3 KAAP

Aangesien slegs 'n klein persentasie van die totale Suid-Afrikaanse Indiërbevolking hulle in die Kaap-provinsie gevestig het, was daar nie sprake van voorsiening van afsonderlike skole vir Indiërs nie.⁶⁰⁾ Weens hierdie omstandighede het die Indiërleerlinge die Kleurlingskole bygewoon.⁶¹⁾

5.4 ORANJE-VRYSTAAT

Kragtens Hoofstuk xxxiii van die Wetboek van die Oranje-Vrystaat mag Indiërs nie in die Vrystaat woon nie, gevolglik is daar geen Indiërskole nie.⁶²⁾

5.5 UNIVERSITÊRE OPLEIDING

Teen 1956 het die toenemende getal studente wat jaarliks gematrikuleer het, die vraag na universitêre opleiding laat toeneem.⁶³⁾ Indiërstudente het

59. Ibid., p. 126.

60. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Inligting, Die Indiër-Suid-Afrikaner, Spectrum Offset, Johannesburg, 1975, p. 22.

61. Ibid., p. 22.

62. Unie van Suid-Afrika, Hoofstuk xxxiii van die Wetboek van die Oranje-Vrystaat, Herdruk, Staatsdrukker, Pretoria, 1940, artikel 1. Kyk ook Republiek van Suid-Afrika, Wet op die reëling van die toelating van persone tot die Republiek, 1972 (Wet 59 van 1972), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 17.

63. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956. Verslag van 'n Komitee van ondersoek deur die Minister van Onderwys, kuns en Wetenskap benoem. Uitgewer onbekend, 1956, Tabel vii. (Voorsitter mnr S.H. van der Walt). Hierna die Van der Walt-komitee genoem.

korrespondensiekursusse aan die universiteit van Suid-Afrika gevolg en het in uitsonderlike gevalle universiteite vir Blankes bygewoon.⁶⁴⁾ Deurdat die universiteite vir Blankes op daardie tydstip reeds 'n versadigingspunt bereik het, was die Indiërstudente wat nie aan die universiteit van Suid-Afrika kon studeer nie, genoodsaak om universiteite in die buiteland by te woon. Slegs vermoënde ouers was in staat om hulle kinders in die buiteland te laat studeer.⁶⁵⁾

Bogemelde faktore het dus die Regering genoodsaak om in 1955 'n komitee (die Van der Walt-komitee) aan te stel wat verslag moes doen in verband met die finansiële en ander implikasies wat voortgevloei het uit die verskaffing van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes.⁶⁶⁾

Die opdrag van voornoemde Komitee was -

"Om, in verband met die verskaffing van afsonderlike universiteitsgeriewe vir nie-Blankes, ondersoek in te stel na en verslag te doen oor :-

a) • die finansiële implikasies;

-
64. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/3/1, Volume 1. Indiërs kon slegs in buitengewone omstandighede met die goedkeuring van die Minister van die destydse Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap universiteite vir Blankes bywoon.
65. Ibid.
66. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, op. cit., (Van der Walt-komitee).

- (b) die daarstelling van afsonderlike inrigtings of die omskepping van bestaande inrigtings;
- (c) watter vakke gedoseer moet word;
- (d) personeelvoorsiening, insluitende administratiewe personeel;
- (e) gebouebenodigdhede, insluitende huisvesting vir personeel;
- (f) beurse;
- (g) beheer;
- (h) hoe die afsonderlike fasiliteite daargestel moet word - alles meteens of geleidelik;
- (i) vanaf watter datum nuwe nie-Blanke studente nie langer toegelaat sal word nie".⁶⁷⁾

Ten einde die Komitee met die uitvoering van sy opdrag behulpsaam te wees, het die Regering aangestip dat die volgende as leidraad kon dien:-

- "(i) dat in Wes-Kaapland 'n universiteitskollege vir Kleurlinge en Indiërs gestig word onder beheer van die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap; en
- (ii) dat in die omgewing van Durban 'n universiteitskollege vir Kleurlinge en Indiërs gestig word onder beheer van die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap".⁶⁸⁾

Vanuit 'n finansiële oogpunt gesien, kon die Komitee nie motivering vind vir die daarstelling van twee universiteite

67. Ibid., pp. 1/2.

68. Ibid., p. 2.

vir die gesamentlike opleiding van Kleurlinge en Indiërs nie. Die Komitee het dus aanbeveel dat die Kleurlinge en Indiërs afsonderlike universiteite moes kry.⁶⁹⁾

In 1961 is oorgegaan tot die stigting van 'n universiteitskollege vir Indiërs in Durban wat by die Universiteit van Suid-Afrika geaffilieer was, maar wat onder beheer van die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap gestaan het.⁷⁰⁾ Die Universiteitskollege vir Indiërs het, soos talle ander universiteite, onder die vleuels van die Universiteit van Suid-Afrika tot stand gekom omdat die selfstandigheid van universiteitsinrigtings ten nouste saamgehang het (dit is vandag nog die geval) met die getal geslaagde matrikulante wat vir graadstudie kwalifiseer.⁷¹⁾ Die inlywing van die Universiteitskollege vir Indiërs is kragtens die Universiteit van Zuid-Afrika Wet, 1916 (Wet 12 van 1916), by die Universiteit van Suid-Afrika ingelyf.⁷²⁾

Een van die hoofredes waarom tot die stigting van 'n universiteit vir Indiërs oorgegaan is, was dat die owerheid die wense van die belanghebbende gemeenskappe in ag geneem het. Die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban het tot

69. Ibid., p. 46.

70. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, Staatsdrukker, Pretoria RP51/1971, p. 55.

71. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, op. cit., pp. 9/10.

72. Unie van Suid-Afrika, Universiteit van Zuid-Afrika Wet, 1916 (Wet 12 van 1916), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 3 (4).

stand gekom om 'n bepaalde kultuurgemeenskap te bedien.⁷³⁾

6. TOTSTANDKOMING VAN DIE UNIVERSITEITSKOLLEGE VIR INDIËRS
IN DURBAN

Alhoewel die administrasie van en beheer oor die Universiteitskollege vir Indiërs nie onmiddellik na die totstandkoming van die Departement van Indiërsake van die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap oorgeneem is nie, het die totstandkoming van die Departement van Indiërsake 'n nuwe era in universitêre onderwys vir Indiërs ingelui.

Dit is derhalwe noodsaaklik om te verwys na die totstandkoming van die Departement van Indiërsake en veral drie amptelike verklarings is hier van belang.

Ten eerste, op 7 Desember 1960 verklaar die destydse Eerste minister, Sy Edele dr. H.F. Verwoerd, in 'n persverklaring oor die staatkundige, ekonomiese en maatskaplike ontwikkeling van die Kleurlingbevolking dat die Regering soortgelyke ontwikkeling vir die Indiërbevolkingsgroep in die vooruitsig stel as die samewerking van daardie bevolkingsgroep verkry kan word.

Ten tweede, op 7 Februarie 1961 kondig die destydse Minister van Binnelandse Sake, Sy Edele J. de Klerk, die instelling van die Afdeling Asiatiese Sake in die Departement van Binnelandse Sake aan en sê in 'n persverklaring dat die Regering nou daartoe wil oorgaan om 'n afdeling in die lewe te roep wat ook die belange van Asiate op breëre

73. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -administrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D. Phil. -proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978, p. 66.

terreine sal behartig. Die Afdeling moes dien as kanaal waardeur die regmatige behoeftes van die Asiate-gemeenskap (sic) onder die aandag van die Regering gebring kon word. Daar is verder geargumenteer dat die destydse Departement van Bantoe-administrasie en -onderwys daar was om die belange van die Bantoe⁷⁴) (sic) te behartig. Die Departement van Kleurlingsake is in die lewe geroep om die belange van die Kleurlinge te behartig. Dit het tyd geword dat die Asiate se belange aan 'n spesiale afdeling toevertrou moes word om soos die ander bevolkingsgroepe se departemente, geleidelik tot 'n eie departement uitgebou te word.

Die nuwe afdeling sou nie slegs die huidige Indiërfunksies van die destydse Departement van Binnelandse Sake oorneem nie, maar moes met bykomende bevoegdhede en pligte beklee word sodat dit volkome toegerus kon wees om in die behoeftes van die Indiërgemeenskap, in al sy vertakkinge, te voorsien. In hierdie verband het Minister de Klerk soos volg verklaar:

"Weer eens moet ek dit met nadruk noem dat dit nie in hierdie stadium moontlik is om 'n volledige prentjie van die nuwe afdeling en sy funksies te skets nie. Maar dit kan tog gesê word dat daar in sekere rigtings gedink word.

Ek dink byvoorbeeld aan welsynsdienste, die toekenning en uitbetaling van pensioene, die uitreiking van persoonskaarte, die daarstelling van soortgelyke aangeleenthede wat die welvaart van die Indiërgemeenskap raak, wat vir sover dit prakties moontlik blyk, aan die nuwe afdeling toevertrou kan word.

74. Die Swart bevolking van Suid-Afrika was voorheen beskryf as Naturelle, daarna Bantoes en nou Swartes. Die benaming Naturelle en Bantoes is gesien as skelname waarna die Regering besluit het om hulle Swartes te noem. Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Departement van Plurale Betrekkinge, Omsendbrief PB1 gedateer 1977-09-15.

Ook kan dit verwag word dat die Afdeling by sake soos werkverskaffing, nuwe dorpsaanleg en toewysing van woonbuurtes, 'n wakende oog sal hou oor die belange van die Asiate-gemeenskap.

Saamgevat sal die posisie wees dat daar masjinerie geskep sal word wat die belange en behoeftes van die Asiate in die Unie sal dien. Daar sal gepoog word om vir die Asiaat te doen wat die Departement van Kleurlingsake vandag vir die Kleurling doen".⁷⁵⁾

Ten derde, verklaar Minister De klerk in die Volksraad op 18 Mei 1961 dat die Indiërs as die land se permanente verantwoordelikheid aanvaar moet word, dat die meeste van hulle Suid-Afrikaanse burgers is en dat hulle dienooreenkomstig geregtig is op die voordele wat dit inhou.⁷⁶⁾

Alhoewel die Departement van Indiërsake reeds op 3 Augustus 1961 as 'n afsonderlike Departement begin funksioneer het,⁷⁷⁾ is die instelling van die Departement eers op 1 September 1961 in die Staatskoerant aangekondig.⁷⁸⁾

Die breë doelwitte van die Departement van Indiërsake was om die staatkundige, ekonomiese en maatskaplike ontwikkeling van Indiër-Suid-Afrikaners te bevorder.⁷⁹⁾

Die aanvaarding van die Indiërs as die permanente verant-

-
75. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op cit., pp. 1-2.
76. Ibid., p. 2.
77. Ibid., p. 2.
78. Republiek van Suid-Afrika, Staatskoerant, Goewermentskennisgewing 576 van 1 September 1961, Staatsdrukker, Pretoria.
79. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 1 Julie 1975 tot 30 Junie 1976, Staatsdrukker, Pretoria, RP38/1977, p. 1.

woordelikheid van Suid-Afrika⁸⁰⁾ het meegebring dat die regmatige behoeftes van die Indiërgemeenskap onder die aandag van die Regering gebring kon word.⁸¹⁾

Ten einde in die behoeftes van die Indiërgemeenskap te voorsien, het die Regering dit wenslik geag dat die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban deur die Departement van Indiërsake oorgeneem moes word. Die Universiteitskollege vir Indiërs is dus op 1 April 1963 van die destydse Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap, oorgeneem.⁸²⁾

7. SAMEVATTING

Soos reeds gemeld, het die Suid-Afrikaanse samelewing met die binnekoms van die Indiërs 'n verdere etniese bevolking bygekry. Die sukses wat met die aanplant van suikerriet in Natal behaal is, en die onwilligheid van die Zoeloes om in die suikerplantasies te werk, het die inwoners van Natal genoop om vertoë vir die invoer van Indiërs op 'n kontrakbasis vanaf Indië te rig.

Die gebrek aan geriewe vir die Indiër-immigrante, en die feit dat niemand in Suid-Afrika hulle taal kon praat nie, het die Indiërs blykbaar geensins afgeskrik om na Suid-Afrika te emigreer nie. Die ontdekking van goud in Transvaal het die Indiërs in groot getalle na Suid-Afrika laat stroom, en in 'n poging om die toestroming stop te sit, het die Parlement van die Unie van Suid-Afrika in 1913 wetgewing deurgevoer wat die immigrering van Indiërs verbied.

80. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 2.

81. Ibid., p. 1.

82. Ibid., p. 55.

Die beskouing wat die sendelinge nagehou het oor die verskaffing van onderwys het heelwaarskynlik die weg vir die aanstelling van die onderwyskommissie in 1872 deur die Regering van Natal gebaan. In navolging van die aanbevelings van die onderwyskommissie is Indiërs in 1875 tot skole vir Blankes toegelaat. Die erkenning van Natal as 'n verantwoordelike regering in 1893 het meegebring dat Indiëronderwys onder beheer van die Natalse Onderwysdepartement geplaas is.

Die geringe getal Indiërleerlinge in 1909 in Natal op skool het die Regering blykbaar laat besluit dat die belange van die leerlinge die beste gedien sou kon word indien onderwys vir Indiërs onder beheer van die provinsies bly. Uniewording in 1910 het dus geen invloed op onderwys vir Indiërs uitgeoefen nie.

Universiteitsopleidingsgeleenthede en -geriewe vir Indiërs het eerder evolusionêr as revolusionêr ontwikkel. Die behoefte by die Indiërgemeenskap om afsonderlike geriewe daar te stel, het reeds op primêre skoolvlak deurgeskemer en het gedien as rigtingwyser vir die Regering dat Indiërs blykbaar nie daarvoor te vinde sou wees om dieselfde universiteit as Kleurlinge by te woon nie.

Die beperkte getal Indiërstudente wat tot universiteite vir Blankes toegelaat is, het meegebring dat voornemende studente óf aan die universiteit van Suid-Afrika óf aan universiteite in die buiteland moes gaan studeer. Studie aan die Universiteit van Suid-Afrika word by wyse van korrespondensie aangebied. Die Indiërs was dus genoodsaak

om aan universiteite in die buiteland te gaan studeer. Die onkoste hieraan verbonde was so hoog dat slegs vermoënde ouers in staat was om hulle kinders in die buiteland verder te laat studeer.

Ofskoon die Van der Walt-komitee reeds in 1956 die weg vir die stigting van 'n universiteit vir Indiërs gebaan het, was dit duidelik dat die Regering nie die aanbeveling van die Komitee wou aanvaar nie aangesien die Indiërs in daardie stadium nog nie as permanente burgers van Suid-Afrika erken is nie. Die keerpunt het natuurlik gekom met die verklaring van minister J. de Klerk in 1961 dat die Indiërs as 'n geïntegreerde deel van die Suid-Afrikaanse bevolking aanvaar word. Die stigting van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban was die regstreekse gevolg van hierdie verklaring.

In hoofstuk 3 word die beleidsaspekte van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban en die totstandkoming van die Universiteit van Durban-Westville beskryf.

HOOFSTUK 3

BELEIDSASPEKTE VAN DIE UNIVERSITEITSKOLLEGE VIR INDIËRS
IN DURBAN EN DIE TOTSTANDKOMING VAN DIE UNIVERSITEIT
VAN DURBAN-WESTVILLE

1. INLEIDING

In hierdie hoofstuk word beleid gedefinieer. Daarna word die verskillende beleidsvlakke beskryf. Aandag word ook gegee aan die kommissies van ondersoek wat die totstandkoming en uitbouing van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban voorafgegaan het. Die Wet op uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), en die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), word as basis gebruik in die beskrywing van beleidsaspekte van die Universiteitskollege vir Indiërs en later die Universiteit van Durban-Westville.

Ofskoon 'n afsonderlike hoofstuk gewy word aan die akademiese uitbreiding van die universiteit, word die akademiese beleid kortliks beskryf. Die verandering in beleid nadat die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban universiteitstatus verkry het, word ook aangetoon.

Aangesien universitêre instellings uit administratiewe en akademiese afdelings bestaan, sal die formulering van administratiewe en akademiese beleid afsonderlik beskryf word. Waar die Rektor aan die hoof van beide afdelings staan, en hy verantwoordelik vir die doeltreffende funksionering van die Universiteit is, word die beleidformulering deur die Rektor in detail beskryf.

2. BELEID

Alvorens die verskillende beleidsvlakke beskryf word, is dit noodsaaklik om beleid te omskryf. In die Odhams dictionary word beleid soos volg gedefinieer:

"the art of science of governing a nation; a set accepted principles and plans constituting a programme of political action; any single plan, scheme or measure adopted by a government or party in its management of public affairs, a line of action laid down in theoretical form and directed towards personal ends; ...".¹⁾

Van hierdie deurmekaarpraterij kan tog afgelei word dat beleid aanvaarde riglyne verskaf waarmee beoog word om bepaalde doelstellings te bereik. Anderson se siening van beleid wat soos volg lui, bevestig dié afleiding:

"A proposed course of action of a person, group, or government within a given environment providing obstacles and opportunities which the policy was proposed to reach and overcome in an effort to reach a goal or realize an objective or a purpose".²⁾

Volgens Dror is openbare beleidbepaling 'n komplekse en dinamiese reeks bedrywighede wat elkeen 'n bydrae tot die verkryging van 'n beleid bydra.³⁾ 'n Verdere naskouing van openbare beleid is dat die aksies of interaksies van die bekleërs van politieke ampte bindend op die gemeenskap is,

-
1. Odhams Dictionary of the English Language Illustrated, (Edited by A.H. Smith and J.L. O'Longhlin), Odhams Press Limited, Long Acre, London, undated.
 2. Anderson, J.E., Public Policy-making, Thomas Nelson and Sons Ltd., London, 1975, p. 3.
 3. Dror, Y., Public Policy-making re-examined, Chandler Publishing Co., U.S.A., 1976, p. 12.

wat 'n invloed uitoefen op die toekenning van hulpbronne en/of individuele gedrag.⁴⁾

Self wys daarop dat talle akademici die afgelope aantal jare gepoog het om openbare beleid te analiseer om te bepaal hoe dit moet wees of behoort te wees, asook hoe die sukses van openbare beleid getoets kan word. Hierdie benadering het meegebring dat talle denkers gepoog het om 'n sogenaamde "beleidswetenskap" te ontwikkel waarmee beoog is om die algemene voorwaarde en metode te beskryf wat as hulpmiddels in beleidformulering moes dien.⁵⁾

Dit word betwyfel of die beleidswetenskapbenadering van waarde sou wees vir beleidbepaling, aangesien openbare beleid daarop gemik is om die breë riglyne neer te lê, om bepaalde doelwitte wat in die openbare belang is te bereik.⁶⁾ Beleidbepaling is inderdaad 'n voortdurende bedrywigheid waaraan verskillende instansies deelneem. Thomas stel die saak soos volg :

"A corporate affair. It does not arise in this or that department, it covers the concern as a whole. It does not legislate for detail, but by setting up objectives and ordaining general methods of operations leaves the initiative in detail to those responsible for applying the policy".⁷⁾

Aangesien openbare beleid geformuleer word om bepaalde doelwitte te bereik, en die beleidformuleerders staats-

-
4. De Crespigny, A. and R. Schire, The Government and Politics of South Africa, Juta Co. Ltd., Cape Town, 1978, p. 121.
 5. Self, P., Administrative Theories and Politics, Second edition, George Allen and Unwin Ltd., London, 1977, p. 38.
 6. Dror, Y., op cit., p. 12.
 7. Thomas, T., The British Philosophy of Administration, Longman Inc., New York, 1968, p. 62.

instellings of staatsamptenare is, is openbare beleid wetlik afdwingbaar. Beleidbepaling word beïnvloed deur die wyse waarop beleidbeslissings oorgedra word. Dit is derhalwe noodsaaklik dat beleidbeslissings effektief oorgedra word aan die beamptes wat daarmee gemoeid is, asook dat toegesien word dat die beslissings doeltreffend in werking gestel word. Ten einde te voorkom dat die tyd gespandeer aan die formulering van beleid as vrugteloos beskou word, word dit noodsaaklik geag dat beleidbeslissings gepubliseer en aan alle betrokkenes beskikbaar gestel word.⁸⁾

Beleidformulering vind plaas op verskillende vlakke en word ook op verskillende vlakke toegepas. Soos verderaan aangetoon sal word, word beleid op politieke partyvlak geformuleer. Verdere vlakke van beleid is politieke beleid, uitvoeringsbeleid, administratiewe beleid, en operasionele beleid. Die onderskeie beleidsvlakke word in die hieropvolgende gedeelte beskryf.

2.1 PARTYPOLITIEKE BELEID

Dit is algemeen aanvaarde praktyk in lande waar verskillende partye aan verkiesings deelneem om verkiesingsmanifeste op te stel waarin die onderskeie politieke partye hul beleid uitspel. Die beleid wat in die verkiesingsmanifeste uitgespel word, toon aan watter rigting die party beoog om te volg, sou hy die algemene verkiesing wen. Talle politieke partye is

8. Ibid., pp. 63/4.

nie in staat om die voorgestelde beleid in werking te stel nadat hulle die verkiesing gewen het nie. Self wys daarop dat partyleiers in Brittanje, soos Harold MacMillan en Harold Wilson, verkiesings beveg het op grond van persoonlike beroepe op die gemeenskap om hulle te steun, en op hulle algemene bekwaamheid staatgemaak.⁹⁾

In 1948 het die Herenigde Nasionale Party wat toe die opposisie was, die verkiesing aangepak met die slagspreek "apartheid". Met diè slagspreek "apartheid" word bedoel segregasie tussen die onderskeie bevolkingsgroepe.¹⁰⁾ Die Herenigde Nasionale Party, sedertdien die Nasionale Party, het die 1948 verkiesing met sy beleid van segregasie gewen en aan bewind gekom.¹¹⁾

Deurdat politieke beleid 'n uitvloeisel is van party-politieke beleid, is dit noodsaaklik om politieke beleid in detail te beskryf. Partybeleid word regeringsbeleid nadat die politieke party die verkiesing gewen het.¹²⁾

2.2 REGERINGSBELEID

2.2.1 SEGREGASIE

Aangesien die Nasionale Party aan bewind

-
9. Self, P., op. cit., p. 154.
 10. Van Jaarsveld, F.A., Van Van Riebeeck tot Vorster 1652-1974, Tweede uitgawe, Eerste druk, Perskor-Uitgewery, Doornfontein, Johannesburg, 1976, pp. 296/7.
 11. Ibid., p. 297.
 12. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en hersiene uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, Pretoria, 1976, pp. 71/2.

gekom het met sy voorgestelde beleid van segregasie (later bekend as afsonderlike ontwikkeling), was dit noodsaaklik om dié beleid politieke beleid (of regeringsbeleid)¹³⁾ te maak. Indien die Regering daarop sou aandrang dat die beleid van afsonderlike ontwikkeling onverbiddelik toegepas moes word, sou dit tot gevolg gehad het dat Indiërs slegs in 'n beperkte mate universitêre onderrig in Suid-Afrika kon ontvang, aangesien daar nie 'n universiteit vir Indiërs was nie. Die feit dat die Universiteit van Suid-Afrika slegs korrespondensiekursusse aanbied, en talle kursusse nie by wyse van korrespondensie gevolg kan word nie, het meegebring dat Indiërs universiteite vir Blankes moes bywoon. Voorbeelde van kursusse wat nie by wyse van korrespondensiekursusse gevolg kan word nie, is, onder andere, ingenieurswese, tandheelkunde en geneeskunde. Om te bepaal of daar regverdiging bestaan vir die instelling van afsonderlike universiteitsgeriewe vir die nie-Blanke bevolkingsgroepe van Suid-Afrika het die destydse Goewerneur-generaal, Sy Edele E.G. Jansen, op 14 November 1953 'n kommissie van ondersoek aangestel onder

13. Ibid., p. 72. Volgens Cloete word partybeleid in regeringsbeleid omskep wanneer 'n politieke party aan bewind kom.

voorsitterskap van J.E. Holloway.¹⁴⁾

Die Holloway-kommissie het bevind dat daar 748 nie-Blanke studente gedurende 1953 aan die Universiteit van die Witwatersrand, Natal en Kaapstad geregistreer was teenoor die 569 in 1949.¹⁵⁾ Die nie-Blanke studente van die Universiteit van Fort Hare het geleidelik van 322 in 1949 tot 384 in 1953 toegeneem.¹⁶⁾ In die ooreenstemmende tydperk het die studente van die Universiteit van Suid-Afrika van 760 tot 889 toegeneem.¹⁷⁾

Die Holloway-kommissie wys onder andere daarop dat:

"The strict and consistent enforcement of a policy of segregation in the university training of non-European students would mean inter alia that the non-European students at the Universities of Cape Town and the Witwatersrand would in future no longer be able to attend the same lectures as Europeans, and that, in so far as the University of Natal and Rhodes University are concerned, admission to post-graduate courses in exceptional cases would also come to an end".¹⁸⁾

-
14. Union of South Africa, Government Gazette dated 18 December 1953, The Government Printer, Pretoria, Government Notice 2789.
 15. Union of South Africa, Report of the Commission of enquiry on separate training facilities for non-Europeans at universities, 1953-1954, The Government Printer, Pretoria, paragraph 12. (Voorsitter: J.E. Holloway: hierna genoem die Holloway-kommissie)
 16. Ibid., paragraph 12
 17. Ibid., paragraph 13.
 18. Ibid., paragraph 15.

Deur die beleid van afsonderlike ontwikkeling soos hierbo uiteengesit vanaf owerheidsweë af te dwing, sou meegebring het dat die outonomie van universiteitsrade aangetas word, aangesien die rade kragtens die Wet op Universiteite, 1955 (Wet 61 van 1955), oor die bevoegdheid beskik het (en nog steeds beskik)¹⁹⁾ om te besluit wie tot die betrokke universiteit toegelaat mag word.²⁰⁾ Die universiteite van die Witwatersrand en Kaapstad het ook nie oor die bevoegdhede beskik om die toelating van nie-Blankes summier te weier nie.²¹⁾ Die wette waarkragtens die universiteite van die Witwatersrand en Kaapstad geadministreer is, sou gewysig moes word om voorsiening te maak dat 'n persoon wat nie tot die Blanke bevolkingsgroep behoort nie, toelating geweier kon word.

Gebaseer bloot op studentegetalle het dit geblyk dat daar nie regverdiging vir die instelling van afsonderlike universiteite vir die nie-Blanke bevolkingsgroepe van Suid-Afrika bestaan het nie.²²⁾ Die 224 nie-Blanke studente aan die Universiteit van Kaapstad

-
19. Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955 (Wet 61 van 1955) Staatsdrukker, Pretoria, artikel 10(1)(a).
 20. Union of South Africa, Report of the Commission of enquiry on separate training facilities for non-Europeans, op. cit., paragraphs 21 and 57.
 21. Ibid., paragraph 23.
 22. Ibid., paragraph 63.

het ongeveer 130 verskillende kursusse in die onderskeie jare van studie gevolg, wat meegebring het dat minder as twee studente 'n bepaalde kursus gevolg het.²³⁾ Aan die Universiteit van die Witwatersrand was daar 116 nie-Blanke studente wat 80 verskillende kursusse gevolg het.²⁴⁾ Alhoewel daar 'n toename in nie-Blanke studentegetalle tussen 1949 en 1953 aan Blanke residensiële universiteite was, was daar aan die Universiteit van die Witwatersrand geen toename in nie-Blanke studentegetalle per kursus nie, terwyl die Universiteit van Kaapstad 'n geringe toename getoon het.²⁵⁾

Uit die ondersoek van genoemde Kommissie het dit geblyk dat die stagnering in nie-Blanke studentegetalle toegeskryf kon word aan die hoë klasgelde wat betaal moes word.²⁶⁾

Die universiteite van die Witwatersrand en Kaapstad het bykans geen finansiële bystand by wyse van beurse en lenings aan nie-Blanke studente beskikbaar gestel nie, met die gevolg dat hulle alle studieuitgawes self moes betaal.²⁷⁾ Nie-Blanke studente aan die

23. Ibid., paragraph 64.

24. Ibid., paragraph 64.

25. Ibid., paragraph 65.

26. Ibid., paragraph 66.

27. Ibid., paragraph 66.

Universiteit van die Witwatersrand het £30 (R60,00) per jaar minder koshuisgelde as die Blankes betaal, wat meegebring het dat die koshuis a verlies van tussen £2000 (R4 000) en £3000 (R6 000) per jaar gely het.²⁸⁾ Die Rektor van die Universiteit van die Witwatersrand was van mening dat 'n geringe verhoging in klasgelde 'n groot afname in studentegetalle onder die nie-Blankes tot gevolg sou hê.²⁹⁾ Wat die Universiteit van Natal aanbetref, is voorsiening gemaak dat korting van tot 40% op klasgelde van nie-Blankes toegestaan mag word afhange van die finansiële vermoë van die studente.³⁰⁾ Die Universiteit van Fort Hare het 'n tekort aan koshuisakkommodasie gehad, bygevolg moes die toelating van studente beperk word.³¹⁾

Die Kommissie het ook bevind dat indien die beleid van afsonderlike ontwikkeling afgedwing moes word, nie-Blankes die Universiteit van Fort Hare en die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal in Durban sou moes bywoon.³²⁾ In 'n ondersoek wat deur die Universiteit van Natal gedoen is, is aan-

-
28. Ibid., paragraph 66.
29. Ibid., paragraph 66.
30. Ibid., paragraph 66.
31. Ibid., paragraph 66.
32. Ibid., paragraph 95(a).

getoon dat indien Blankes en nie-Blankes afsonderlik onderrig moes word, 'n addisionele bedrag van £26000 (R54 000) per jaar vir salarisse benodig sou word.³³⁾ Die feit dat universiteite vir Blankes reeds die maksimum getal studente gehad het, sou meebring dat addisionele akkommodasie voorsien moes word om nie-Blankes afsonderlik te onderrig.³⁴⁾ Die Kommissie het beklemtoon dat weens die swak finansiële posisie waarin die grootste deel van die nie-Blanke bevolkingsgroepe hulle toe reeds bevind het, finansiële hulp aan studente verleen sou moes word om die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal in Durban en die Universiteit van Fort Hare in staat te stel om voldoende studente te bekom,³⁵⁾ om 'n groot verskeidenheid kursusse aan te bied.

Aangesien studente meerendeels kursusse sou volg waarvoor daar werkgeleenthede was, is die mening gehuldig dat dit nie noodsaaklik sou wees om 'n groot verskeidenheid kursusse in te stel nie.³⁶⁾ Voorsiening moes eintlik gemaak gewees het dat nie-Blanke studente wat in 'n bepaalde rigting wil studeer waar

33. Ibid., paragraph 71.

34. Ibid., paragraphs 71 and 75.

35. Ibid., paragraph 96.

36. Ibid., paragraphs 97 and 101.

daar 'n behoefte aan opgeleide persone bestaan, wel tot universiteite vir Blankes toegelaat sou kon word.³⁷⁾ Die Kommissie het ook daarop gewys dat weens die hoë koste verbonde aan die beskikbaarstelling van fasiliteite vir nagraadse studie dit nie die bedoeling moet wees nie om studente van die geleentheid te ontnem om nagraadse studie te doen, en hierdie studente die geleentheid gebied moes word om aan universiteite vir Blankes te studeer.³⁸⁾ Laastens het dit geblyk dat die daarstelling van een universiteit vir alle nie-Blanke bevolkingsgroepe nie aanvaarbaar sou wees nie as gevolg van die groot verskeidenheid etniese groepe onder die Swartbevolking.³⁹⁾ Die Universiteit van Pretoria het voorgestel dat 'n universiteit vir Swartes in die noorde opgerig word wat die Sotho-groep kan bedien,⁴⁰⁾ terwyl die Strydomopleidingskool in Bloemfontein aanbeveel het dat meer as een universiteit vir Swartes daargestel word om die onderskeie etniese groepe te bedien.⁴¹⁾ Die gevolgtrekking waartoe die Holloway-kommissie geraak

-
37. Ibid., paragraph 103.
38. Ibid., paragraph 104.
39. Ibid., paragraph 90.
40. Ibid., paragraph 57(c)
41. Ibid., paragraph 57(e)

het, is dat dit nie moontlik sou wees om Indiërs, Kleurlinge en Swartes in 'n enkele universiteit op te neem nie, want die gewoontes van die Kleurlinge is bykans soortgelyk aan dié van die Blankes, en dat daar selfs tussen die onderskeie nie-Blanke bevolkingsgroepe 'n beleid van segregasie behoort te wees.⁴²⁾

Die Regering het blykbaar na aanleiding van die verslag van die Holloway-kommissie tot die gevolgtrekking geraak (en dit is vandag nog die geval) dat die beleid van afsonderlike ontwikkeling oordeelkundig toegepas sou moes word en dat dit nie moontlik sou wees om die Kleurlinge, Indiërs en Swartes te verplig om dieselfde universiteit by te woon nie. Die gebruike, gewoontes, kultuur en godsdiens is uiteenlopend en kan struwelinge tot gevolg hê. Voortvloeiend uit die verslag van die Holloway-kommissie waarin die getal studente van elke bevolkingsgroepe wat universiteite vir Blankes bywoon, aangetoon word, het die Regering besluit om verdere ondersoek te laat instel. In 1955 het daar byvoorbeeld 444 Indiërs aan

42. Ibid., paragraph 105.

Blanke residensiële universiteite gestudeer.⁴³⁾
Die benoeming van die Van der Walt-komitee
het die erns waarmee die Regering sy beleid
van afsonderlike ontwikkeling wou deurvoer,
uitgespel. Dit blyk duidelik uit 'n gedeelte
van die opdrag, te wete dat verslag gedoen
moes word vanaf watter datum nuwe nie-Blanke
studente nie meer tot gemengde universiteite
toegelaat sou word nie.⁴⁴⁾

2.2.2

STUDENTE

Om die regeringsbeleid afdwingbaar te maak,
was dit noodsaaklik dat die toelating van
anderskleuriges⁴⁵⁾ tot universiteite vir
Blankes deur wetgewing verbied word. Met die
Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding,
1959 (Wet 45 van 1959), word die toelating van
anderskleuriges tot universiteite vir Blankes
verbied en mag hulle slegs met ministeriële
toestemming aan universiteite vir Blankes

-
43. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die
finansiële implikasies van afsonderlike universiteits-
opleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956. Verslag van 'n
komitee van ondersoek deur die Minister van Onderwys, Kuns
en Wetenskap benoem. Uitgewer onbekend, 1956, (Voorsitter
mnr S.H. van der Walt). Hierna die Van der Walt-komitee
genoem, Tabel VIII.
44. Ibid., p. 2.
45. Unie van Suid-Afrika, Bevolkingsregistrasiewet, 1950 (Wet 30
van 1950), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 1(1). In
artikel 1(1) word anderskleuriges omskryf as persone wat
volgens voorkoms klaarblyklik nie Blankes is nie, of
gewoonlik nie as Blankes deurgaans nie, of vryelik en
bereidwillig erken dat hy nie Blank is nie.

studeer.⁴⁶⁾ Die Regering kon wetgewing nie instel nie wat Indiërs verbied om universiteite vir Blankes by te woon sonder om alternatiewe geriewe daar te stel. Die instelling van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban het uit die bepalings van bogemelde Wet voortgevloei.⁴⁷⁾

Soos aangetoon, maak die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, voorsiening dat Indiërs met ministeriële goedkeuring universiteite vir Blankes mag bywoon, terwyl die toelating van Blankes tot universiteitskolleges verbied word.⁴⁸⁾

2.2.3

AKKOMMODASIE

Die Universiteitskollege vir Indiërs was gehuisves op Salisbury-eiland, in militêre geboue in die Durbanse hawegebied.⁴⁹⁾ Die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap onder wie se beheer die Universiteitskollege vir Indiërs geressorteer het, was van mening

-
46. Republiek van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 31.
47. Unie van Suid-Afrika, Staatskoerant, Staatsdrukker, Pretoria, 1960, Goewermenskennisgewing 2129 gedateer 30 Desember 1960.
48. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 17. Aangesien so vele kere na hierdie Wet verwys sal word, word die nommer en jaartal nie telkens vermeld nie.
49. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, Staatsdrukker, Prétoria, RP51/1971, p. 55.

dat die terrein by Salisbury-eiland voldoende was en dat 'n ander terrein nie nodig sou wees nie. Die feit dat die dosente en studente per veerboot na en van die kampus moes reis, het die Regering genoop om opdrag te gee dat 'n ander terrein verkry word waarop 'n nuwe kampus opgerig moes word.⁵⁰⁾ Die Universiteit van Durban-Westville het met ingang van Januarie 1972 sy werksaamhede op die nuwe kampus te Westville voortgesit.⁵¹⁾

2.2.4

DOSERENDE PERSONEEL

Aangesien die Universiteitskollege vir Indiërs daargestel is met die uitsluitlike doel om universitêre onderrig aan Indiërs te gee, was dit dan ook die beleid (en is dit vandag ook nog die beleid) van die Regering dat Indiërs wat oor die voorgeskrewe kwalifikasies beskik in vakante poste aangestel moet word.⁵²⁾

Die verhouding tussen Blanke personeel en Indiërpersoneel het tussen 1961 en 1970 in genoemde volgorde soos volg ontwikkel:

-
50. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 1/2/2/3 Volume 1, Voorlegging gedateer 17 Augustus 1962 aan die destydse Minister van Indiërsake.
 51. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op cit., p. 55.
 52. Ibid., p.58. Die vereiste kwalifikasies is nie die enigste kriteria wat gebruik word nie. Die bekwaamhede van kandidate word ook in ag geneem sodat slegs die geskikste kandidate in vakante poste aangestel word.

1961 - 7:1

1970 - 3,3:1⁵³⁾

In die gedeelte wat oor akademiese beleid handel⁵⁴⁾ sal aangetoon word watter prosedure by die aanstelling van doserende personeel gevolg word.

2.2.5

TOELATINGSVEREISTES

Die oornome van die universiteitskollege vir Indiërs deur die destydse Departement van Indiërsake het geen invloed uitgeoefen op die toelatingsvereistes van studente tot die Universiteitskollege nie, aangesien die Universiteitskollege steeds as 'n filiaal van die Universiteit van Suid-Afrika gefunksioneer het. Die Indiërstudente moes ook aan die riglyne soos neergelê in die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, voldoen, alvorens hulle tot die Universiteitskollege toegelaat kon word.⁵⁵⁾

Na die verkryging van akademiese selfstandigheid

53. Ibid., p. 58.

54. Met akademiese beleid word bedoel die beleid wat gevolg word vir onder andere die instelling van fakulteite, departemente en kursusse; die toelatingsvereistes waaraan studente moet voldoen; die afneem van eksamens; en die toekenning van grade, diplomas en sertifikate.

55. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 13.

(selfbestuur)⁵⁶⁾ van die Universiteitskollege vir Indiërs het die prosedure vir die toelating van studente verander. Hierdie aspek word verder in die gedeelte oor akademiese beleid beskryf.

3. UITVOERINGSBELEID

Tot en met die verkryging van akademiese selfstandigheid deur die Universiteitskollege vir Indiërs, was die uitvoeringsbeleid beperk in soverre dit die bepaling van die akademiese aktiwiteite van die Universiteitskollege betref. Die uitvoeringsbeleid is inderdaad 'n verlengstuk van die politieke beleid.

Uitvoeringsbeleid word hoofsaaklik deur politieke ampsbekerers en leidinggewende beamptes bepaal.⁵⁷⁾ Cloete meld dat:

"Terwyl op die politieke vlak reeds bepaal is wat gedoen sal word sowel as in 'n mate hoe, wanneer, en deur wie dit gedoen sal word, sal daar nog heelwat belangrike besluite geneem moet word wanneer voor die uitvoerende stadium te staan gekom word".⁵⁸⁾

Dit is dus noodsaaklik dat 'n bepaling van prioriteite moet plaasvind.⁵⁹⁾

-
56. Chamber's Twentieth Century Dictionary, New Mid-Century Version, (Edited by W. Geddie), W. and R. Chambers Ltd., Edinburgh and London, 1955. Autonomy is defined as "the power or right of self-government, ...".
57. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 73.
58. Ibid., p. 73.
59. Ibid., p. 74.

Beleidsbepaling vind plaas in 'n politieke omgewing.

Publieke administrasie kan nie uit die politieke milieu verwyder word nie, daarom is dit noodsaaklik om oplossings te vind vir die politieke vraagstukke wat by die vertolking van reeds verklaarde politieke beleid teëgekomp word.⁶⁰⁾

Die politieke ampsbekleërs en leidinggewende beamptes, wat ook as die regering-van-die-dag bekend is,⁶¹⁾ moet op die uitvoerende vlak met inagneming van die politieke oorewegings prioriteite bepaal.⁶²⁾ Die belangrikste uiteensetting van uitvoeringsbeleid word vervat in die begroting waardeur die jaarlikse werkprogram bepaal kan word.⁶³⁾

Politieke ampsbekleërs en leidinggewende beamptes moet daarteen waak dat hulle nie slegs aandag aan aspekte soos personeelvoorsiening en -benutting, leidinggewing en koördinasie skenk nie, maar dat hulle voortdurend moet poog om doelwitte te bepaal, alternatiewe doelwitte te ondersoek.⁶⁴⁾ Alhoewel uitvoerende beamptes heelwat meer van hulle tyd aan buitestaanders as aan persone onder hulle beheer bestee,⁶⁵⁾ behoort uitvoerende beamptes pogings aan te wend om beleid te formuleer sonder dat interne of eksterne druk op hulle uitgeoefen word.⁶⁶⁾

60. Ibid., p. 73.

61. Ibid., p. 74.

62. Ibid., p. 73.

63. Ibid., p. 74.

64. Self, P., op. cit., p. 122.

65. Ibid., p. 123.

66. Ibid., p. 122.

Soos aangetoon, is uitvoeringsbeleid 'n verlengstuk van politieke beleid. Op die uitvoerende vlak word besluit watter prosedure gevolg behoort te word om die vooropgestelde beleid uit te voer.⁶⁷⁾ Uitvoeringsbeleid vind uiting in administratiewe beleid wat terstond beskryf word.

4. ADMINISTRATIEWE BELEID

Administratiewe beleid gaan oor die praktiese stappe wat gedoen behoort te word om die verklaarde uitvoeringsbeleid te verwesenlik.⁶⁸⁾ Die politieke beleid sluit waardeoordele in en kan as die breë raamwerk vir uitvoerings- en administratiewe beleid gesien word.⁶⁹⁾

Sowel die politieke as uitvoeringsbeleid was (en is vandag nog so) dat Indiërs wat oor die voorgeskrewe kwalifikasies beskik in vakante poste aangestel word.⁷⁰⁾ Die administratiewe beleid wat deur die Universiteit van Durban-Westville gevolg word, is om die bekwaamhede van applikante ook in ag te neem om te verseker dat die geskikste kandidaat in 'n vakante pos aangestel word.⁷¹⁾ 'n Verdere voorbeeld is die voorsiening wat vir die aanstelling van 'n vise-reaktor kragtens die Wysigingswet op die Universiteit

-
67. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 74.
68. Ibid., p.74
69. Self, P., op. cit., p. 152.
70. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 58.
71. University of Durban-Westville, Minutes of Senex, University of Durban-Westville.
Dit blyk uit die notules van die keurkomitees dat die ondervinding van kandidate oorweeg word voordat 'n besluit geneem word.

van Durban-Westville, 1978 (Wet 68 van 1978), gemaak is.⁷²⁾

Die politieke ampsbekleërs en leidinggewende beamptes het dit egter wenslik geag om nie die bevoegdhede van die Vise-rektor in wetgewing te omskryf nie, maar om dit aan die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville oor te laat om te besluit watter bevoegdhede hy aan die Vise-rektor wil oordra.⁷³⁾ Die Rektor is dus by magte om die administratiewe beleid van die Universiteit te formuleer.

5. OPERASIONELE BELEID

Operasionele beleid vind plaas waar die werk uitgevoer word. Politieke, uitvoerings- en administratiewe beleid moet vertolk word, en om dit te kan doen, is dit noodsaaklik dat operasionele beleid geformuleer word.⁷⁴⁾

Volgens Simmons en Dvorin het operasionele beleid te maak "... with analyzing, projecting and supplying requirements in advance of program needs. It relates physical and space needs to program requirements and links in material and equipment needs to all other systems which require such support. Operations decisions relate also to production and delivery of services and material needs to both headquarters and field units and are usually subject to rigorous

72. Republiek van Suid-Afrika, Wysigingswet op die Universiteit van Durban-Westville, 1978, (Wet 68 van 1978), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 5.

73. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 7A(2). Die betrokke artikel lui soos volg: "Die rektor kan van tyd tot tyd aan die vise-rektor van sy bevoegdhede oordra, maar word nie ontdoen van 'n bevoegdheid aldus oorgedra nie, en kan 'n besluit van die vise-rektor by die uitoefening van sodanige bevoegdheid, wysig of intrek".

74. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 75.

audit procedures".⁷⁵⁾ Administratiewe beleid word geformuleer nadat beplanning, programmering en evaluering binne die instelling as 'n geheel gedoen is.⁷⁶⁾

6. AKADEMIESE BELEID

Die Universiteitskollege vir Indiërs het op 1 Januarie 1971 akademiese vryheid verkry,⁷⁷⁾ daarom is dit noodsaaklik dat die akademiese beleid in twee dele aangebied word, te wete die akademiese beleid vir die tydperk 1 Januarie 1961 tot 31 Desember 1970 en 1 Januarie 1971 tot 31 Desember 1982.

6.1 EKSAMENS

Die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, bepaal dat die eksamens van universiteitskolleges vir grade, diplomas en sertifikate dieselfde is as dié vir die Universiteit van Suid-Afrika totdat die Parlement anders by 'n wet bepaal.⁷⁸⁾

6.1.1 GRADE, DIPLOMAS EN SERTIFIKATE

Die grade, diplomas en sertifikate waarvoor studente aan universiteitskolleges voorberei is, is dieselfde as dié van die Universiteit van Suid-Afrika totdat die Parlement anders by wetgewing bepaal.⁷⁹⁾ Waar 'n behoefte

-
75. Simmons, R.H., and E.P. Dvorin, Public Administration: Values, Policy, and Change, Alfred Publishing Co., Inc., New York, 1977, p. 563.
76. Ibid., pp. 562/3.
77. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 55.
78. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 20.
79. Ibid., artikel 21.

bestaan aan bepaalde diploma- en sertifikaat-kursusse wat nie deur die Universiteit van Suid-Afrika aangebied word nie, kan die betrokke universiteitskollege met die goedkeuring van die Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap leerplanne bepaal, studente voorberei vir eksamens, eksamens afneem en diplomas en sertifikate instel en toeken.⁸⁰⁾ Die Universiteitskollege vir Indiërs kon dus in bepaalde behoeftes van die gemeenskap voorsien.

6.1.2 FAKULTEITE EN DEPARTEMENTE

Met die totstandkoming van die Universiteitskollege vir Indiërs is die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte en die Fakulteit Natuurwetenskappe ingestel. Gemelde fakulteite het uit 14 departemente bestaan.⁸¹⁾ Die Fakulteit Opvoedkunde is op 2 April 1965 ingestel, terwyl die Fakulteit Handel en Administrasie op 19 Augustus 1965 ingestel is.⁸²⁾

6.2 TYDPERK 1 JANUARIE 1971 TOT 31 DESEMBER 1982

6.2.1 AKADEMIESE SELFSTANDIGHEID

Met die inwerkingtreding van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969,

80. Ibid., artikel 21.

81. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 55.

82. Ibid., p. 55.

op 1 Januarie 1971, het die Universiteitskollege vir Indiërs die status van 'n universiteit verkry en staan sedertdien bekend as die Universiteit van Durban-Westville.⁸³⁾ Die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, het nie slegs akademiese vryheid tot gevolg gehad nie, maar ook die werksaamhede van die Universiteit verander.

6.2.2 EKSAMENS

Eksamens en/of toetse van die Universiteit word onder die beheer van die Senaat van die Universiteit en onderworpe aan die Statuut afgeneem.⁸⁴⁾

6.2.3 GRADE, DIPLOMAS EN SERTIFIKATE

Die Universiteit is kragtens die bepalings van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, gemagtig om grade, diplomas en sertifikate toe te ken wat hy goedvind.⁸⁵⁾

6.2.4 FAKULTEITE, DEPARTEMENTE EN KURSUSSE

Alhoewel die Universiteitskollege vir Indiërs reeds op 1 April 1963 van die destydse Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap

83. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 2.

84. Ibid., artikel 30.

85. Ibid. artikel 28.

oorgeneem is, moes die Minister van gemelde Departement steeds vir die instelling van nuwe fakulteite, departemente en kursusse genader word, aangesien die Universiteitskollege onder die beheer van daardie Departement gestaan het. Eers nadat die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, in werking getree het, het die Universiteitskollege akademiese selfstandigheid verkry en kon die Minister van Binnelandse Aangeleenthede op aanbeveling van die Raad van die Universiteit nuwe fakulteite, departemente en kursusse instel.⁸⁶⁾

Die akademiese beleid van universiteite word bepaal deur die universiteitsrade. n Uitsondering is die instelling van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe by die Universiteit van Durban-Westville wat op aandrang van die Kabinet ingestel is. Die Fakulteit Gesondheidswetenskappe sou oorspronklik bekend gestaan het as n "Kollege vir Gesondheidswetenskappe". Die Kabinetskomitee wat die instelling van gesondheidswetenskap-kursusse by die Universiteit ondersoek het, het by die Kabinet aanbeveel dat:-

86. Ibid., artikel 27.

"n Kollege vir Gesondheids-wetenskappe so spoedig doenlik in samewerking met die Departemente van Gesondheid (nou Gesondheid en Welsyn) en Indiër-sake (nou Binnelandse Aangeleenthede), die Natalse Provinsiale Administrasie, en waar nodig die Universiteit van Natal, onder die vleuels van die Universiteit van Durban-Westville geskep word vir die opleiding van arbeids-, spraak- en fisioterapeute, mediese maatskaplike werkers(sters), verpleegsters, kliniese sielkundiges, kliniese tegnoloë en ander gesondheidshulppersoneel na gelang die behoefte mag ontstaan en bepaal is" en verder "die opleiding van tandterapeute en mondhigiëniste goedgekeur en na deeglike vooraf behoeftebepaling by die voorgestelde Kollege aangebied word".⁸⁷⁾

Die Kabinet het die instelling van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe op 16 Mei 1978 goedgekeur.⁸⁸⁾

Die besluit van die Kabinet dat die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aan die Universiteit van Durban-Westville ingestel moet word, laat die indruk dat die Regering tot hierdie besluit oorgegaan het om 'n kompromie te weeg te bring deurdat die oorspronklike versoek die skepping van 'n fakulteit geneeskunde aan

-
87. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978, paragrafe 4.4 en 4.5.
88. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978, p. 6 van die Kabinetsmemorandum.

die Universiteit bepleit het.⁸⁹⁾

Die Regering het wel in 'n persverklaring gemeld dat die instelling van 'n fakulteit geneeskunde op 'n latere tydstip verdere oorweging sal geniet.⁹⁰⁾

6.2.5 TOELATINGSVEREISTES

Die akademiese selfstandigheid van die Universiteit het nie 'n wesentlike uitwerking gehad op die toelatingsvereistes waaraan Indiërstudente moes voldoen nie. Daar moes steeds aan vereistes van die Gemeenskaplike Matrikulasieraad voldoen word⁹¹⁾ soos bepaal in die Wet op Universiteite, 1955.⁹²⁾ As Universiteitskollege kon die Minister op aanbeveling van die Raad van die Kollege bepaal aan watter standarde in bepaalde vakke voldoen moes word, alvorens 'n student toegelaat kan word,⁹³⁾ terwyl die Raad van die Universiteit van Durban-Westville oor die bevoegdheid beskik om in 'n regulasie voor te skryf aan watter

-
89. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978.
90. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Konseppersverklaring wat gedurende Februarie 1979 vir die Minister opgestel is.
91. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 20.
92. Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955, artikel 15.
93. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 13.

bepaalde standaard voldoen moet word, asook watter studente met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede toegelaat mag word.⁹⁴⁾

6.2.6 STUDENTE

In die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, is voorsiening gemaak vir die toelating van persone wat nie as lid van die Indiërgroep geklassifiseer is nie.⁹⁵⁾ Die toelating van sulke persone is onderworpe aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede op aanbeveling van die Raad van die Universiteit.⁹⁶⁾ Alhoewel die betrokke artikel in die Wet lui dat:

"Ondanks die bepalings van sub-artikel (3) van artikel 2 kan die raad, met die instemming van die Minister en op voorwaardes wat die Minister bepaal, die toelating van iemand wat nie as 'n lid van die Indiërgroep geklassifiseer is soos in daardie subartikel bedoel nie, as 'n student van die Universiteit goedkeur",⁹⁷⁾

berus die finale besluit oor wie toegelaat

-
94. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 13(1)(a). Tot 1977 was die toelating van Blankes tot die Universiteit verbied. Die artikel is deur artikel 2 van die Wysigingswet op die Universiteit van Durban-Westville, 1977 (Wet 121 van 1977), gewysig.
95. Ibid., artikel 22.
96. Ibid., artikel 22.
97. Ibid., artikel 22.

mag word by die Minister van Binnelandse Aangeleenthede.⁹⁸⁾ Die funksie van die Raad van die Universiteit by die toelating van Blanke, Kleurling-, en Swart studente is inderdaad slegs om te bepaal of die studente vir die Raad aanvaarbaar is in soverre dit hulle akademiese kwalifikasies betref, terwyl die Minister van Binnelandse Aangeleenthede moet besluit of die redes wat deur die studente aangevoer word waarom hulle nie universiteite wat vir hulle eie rasgroep daargestel is, kan bywoon nie, aan die neergelegde riglyne voldoen.⁹⁹⁾

Die goedkeuring van aansoeke van Blanke, Kleurling- en Swart studente deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede is onderworpe daaraan dat die toelating van hierdie studente nie Indiërstudente van geleenthede sal ontnem om aan die Universiteit te studeer nie.¹⁰⁰⁾ Dit is egter die funksie van die Raad van die Universiteit om toe te sien dat Indiërstudente nie geleenthede ontnem word nie.

-
98. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/39/5/3/1 Volume 16, Beslissing van die Minister gedateer 28 Januarie 1982.
99. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/13/1. Die riglyne waarbinne versoeke moet ressorteer is soos deur die Kabinet vasgestel. Die riglyne is vertroulik en mag dus nie beskryf word nie.
100. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/39/5/3/1. Dié voorwaarde is in verskeie voorleggings aan die Minister gemeld.

6.2.7 LEERPLANNE

Uit die navorsing blyk dit dat die Universiteit geensins die standarde van kursusse verlaag het nadat akademiese selfstandigheid verkry is nie. Byvoorbeeld, indien standarde wel verlaag was, sou die Natalse Provinsiale Administrasie beslis nie vertoë tot die Minister van Binnelandse Aangeleenthede gerig het nie dat Blankes in diens van die Provinsie tot die Universiteit van Durban-Westville as spraak- en gehoor-, arbeids- en fisioterapeute toegelaat word.¹⁰¹⁾

6.2.8 PERSONEEL

Die regeringsbeleid dat Indiërs in vakante akademiese en administratiewe poste aangestel moet word, word waar moontlik toegepas. Dit kan soms wel gebeur dat 'n Blanke ten koste van 'n Indiër in die vakante pos aangestel word, maar dan geskied dit op aanbeveling van die keurkomitee wat ook buitestaanders as lede het en wel spesialiste is op die betrokke vakterrein waar 'n aanstelling gemaak moet word. Die Universiteit poog voortdurend om

101. Republiek van Suid-Afrika, Department van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/39/5/3/1 Volume 12, Diensbrief S8/10/4/1 gedateer 6 Junie 1979 ontvang van die Provinsiale Sekretaris van die Natalse Provinsiale Administrasie. Die versoek van die Provinsiale Sekretaris van die Natalse Provinsiale Administrasie is op 2 Desember 1979 deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede goedgekeur onderworpe daaraan dat die vergunning sal verval indien opleidingsgeriewe in die toekoms by universiteite vir Blankes in Natal beskikbaar gestel word.

die kandidate met die beste kwalifikasies in vakante poste aan te stel.¹⁰²⁾ In die hoofstuk wat handel oor personeelvoorsiening en -benutting sal verdere aandag aan die aanstelling van personeel geskenk word.

7. FORMULERING VAN ADMINISTRATIEWE BELEID AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Administratiewe beleid aan die Universiteit van Durban-Westville word geformuleer deur die Raad van die Universiteit, die Rektor, en die Interne Bestuurskomitee. Ten einde die formulering van administratiewe beleid sinvol te beskryf, sal dit nodig wees om ook na sommige van die funksies van die Raad van die Universiteit, die Rektor, en van sy komitees te verwys.

7.1 RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville bepaal die wyse waarop en die voorwaardes waaronder voorrade en toerusting deur die Universiteit verkry mag word.¹⁰³⁾ Aangesien die Raad beheer oor die voorrade en uitrusting moet uitoefen,¹⁰⁴⁾ word die afleiding gemaak dat die Raad verantwoordelik is vir die formulering van die beleid rakende die aankoop en aanwending van voorrade en uitrusting.

102. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/1/5/2. Brief deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede aan 'n lid van die publiek oor die aanstelling van 'n Blanke in 'n doserende hoedanigheid gedateer 18 Februarie 1982.

103. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 4(a).

104. Ibid., artikel 4(b).

Dit is nie vir die Raad van die Universiteit van Durban-Westville moontlik om op kort kennisgewing te vergader om beleid te formuleer nie, gevolglik is voorsiening gemaak in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, vir die aanstelling van komitees wat uit raadslede of uit sowel raadslede as ander persone mag bestaan.¹⁰⁵⁾ Die Raad kan enige van sy bevoegdhede of werksaamhede aan sulke komitees opdra: "Met dien verstande dat 'n besluit van so 'n komitee uit hoofde van sodanige opdrag, deur die raad by sy eerste vergadering na die betrokke besluit hersien moet word en gewysig of tersyde (sic) gestel kan word".¹⁰⁶⁾ Voorbeelde van komitees wat deur die Raad aangestel is, is die Geboue- en Grondekomitee en die Finansieskomitee. Die beleidbepalingsprosesse van gemelde twee komitees word kortliks beskryf.

7.1.1 GEBOU- EN GRONDEKOMITEE

Dit word bepaal dat die Geboue- en Grondekomitee slegs inligting aan die Raad van die Universiteit moet voorlê oor, onder andere, die fisiese uitbreiding van die Universiteit, wysigings van bestaande akkommodasie, sekuriteitsmaatreëls rakende die beplanning en oprigting van geboue, en die toekenning

105. Ibid., artikel 9(7).

106. Ibid., artikel 9(7).

van akkommodasie aan akademiese departemente.¹⁰⁷⁾

Die feit dat vier raadslede in die Komitee dien,¹⁰⁸⁾ dui daarop dat die Komitee in 'n groot mate die beleidformuleerder is soos ook uit notules van vergaderings van die Komitee blyk.¹⁰⁹⁾

7.1.2 FINANSIESKOMITEE

Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville het op 29 November 1973 goedgekeur dat 'n Finansieskomitee aangestel mag word.¹¹⁰⁾

Die Finansieskomitee moet versoeke rakende die uitgawe- en inkomstestate, begrotings van sowel administratiewe as akademiese departemente, begrotings van inkomste en uitgawe van die Universiteit, jaarlikse hersiening van klasse en ander gelde betaalbaar deur studente, en afskrywing van meublement of toerusting oorweeg, en met aanbevelings aan die Raad voorlê.¹¹¹⁾
Die Finansieskomitee bepaal die beleid oor

107. University of Durban-Westville, Buildings and Grounds Committee of Council, University of Durban-Westville, Durban, 1982, paragraph A3(a).

108. Ibid., paragraph A3(b).

109. University of Durban-Westville, Minutes of a meeting of the Buildings and Grounds Committee held on Wednesday, 12 May 1982 at 09h30 in the Rector's Conference Room, University of Durban-Westville, paragraph 41.5.11. 'n Versoek deur die Fakulteit van Ingenieurswese vir die verwydering van 'n spoedwal is deur 'n meerderheid van stemme verwerp. Kyk Aanhangsel "A".

110. University of Durban-Westville, Council, University of Durban-Westville, Durban, 29 November 1973, paragraph C9.4(r).

111. Ibid., paragraph C9.4(r).

die wyse waarop die versoeke voorgelê moet word.¹¹²⁾

Die Raad van die Universiteit het bepaalde bevoegdhede aan die Finansieskomitee gedele-
geer en beslissings geneem deur die Finansies-
komitee hoef nie aan die Raad vir ratifikasie
voorgelê te word nie.¹¹³⁾ So byvoorbeeld
lê die Finansieskomitee die beleid neer waar-
aan administratiewe en akademiese departe-
mente moet voldoen voordat versoek kan word
dat toegekende fondse vir ander doeleindes
aangewend mag word, asook onder watter voor-
waardes beurse en lenings toegeken mag word.¹¹⁴⁾

7.2 REKTOR

Die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville is die hoofuitvoerende beampte van die Universiteit.¹¹⁵⁾ Die bevoegdhede, voorregte, pligte en werksaamhede van die Rektor word deur die Raad, met die goedkeuring van die Minister van Binne-landse aangeleenthede bepaal,¹¹⁶⁾ bygevolg dat die Rektor slegs beleid kan formuleer oor die bevoegdhede en werksaamhede wat die Raad aan hom opgedra het. Aangesien die administrasie van die Universiteit by

112. Ibid., paragraph C9.4(r).

113. Ibid., paragraph C9.4(r).

114. Ibid., paragraph C9.4(r).

115. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 7(3)

116. Ibid., artikel 7(1).

die Raad van die Universiteit berus,¹¹⁷⁾ en die Rektor lid van die Raad is,¹¹⁸⁾ word dit betwyfel of die Rektor beleid sal formuleer wat strydig met raadsbesluite is. Om die Rektor met die administrasie van die Universiteit behulpsaam te wees het die Rektor die Interne Beplanningskomitee en die Interne Bestuurskomitee aangestel. Die werksaamhede van gemelde twee komitees word kortliks beskryf.

7.2.1 INTERNE BEPLANNINGSKOMITEE

Die Interne Beplanningskomitee bestaan uit die Rektor, wat ook die voorsitter is, die Registrateur (Administratief), die Registrateur (Akademies), die Hoofkampusbeplanner en die argitek wat met die fisiese uitbreiding van die Universiteit gemoeid is.¹¹⁹⁾ Uit die notules van die vergaderings van die Interne Beplanningskomitee blyk dit dat die Komitee die bepaling van beleid rakende die uitbreiding en omskeppings van geboue ten doel het. Die Komitee neem nie besluite sonder om persone daardeur geraak vooraf te raadpleeg nie. Voorbeelde hiervan is die uitstuur van

117. Ibid., artikel 8(1).

118. Ibid., artikel 8(1)(o).

119. University of Durban-Westville, Minutes of the third meeting of the Internal Planning Committee held in the Rector's Conference Room on 20 August 1982 at 10h30, University of Durban-Westville, Durban, paragraphs 3.2 and 3.3. Kyk aanhangsel "B".

vraelyste aan studente oor die beoogde wysigings van die koshuisgeboue, ¹²⁰⁾ en die raadpleging van die Raad van Dekane oor die toepassing van sekuriteitsmaatreëls op die universiteitskampus. ¹²¹⁾

7.2.2 INTERNE BESTUURSKOMITEE

Die Interne Bestuurskomitee bestaan uit die Rektor, wat as voorsitter optree, die Registrateur (Administratief) en die Registrateur (Akademies). ¹²²⁾ Die Interne Bestuurskomitee vergader weekliks om die werksaamhede van die Universiteit te koördineer. ¹²³⁾ Die funksie van die Interne Bestuurskomitee is om toe te sien dat die Universiteit op 'n doeltreffende wyse geadministreer word, gevolglik is dit noodsaaklik dat vergaderings weekliks plaasvind om op 'n deurlopende grondslag beleid te formuleer en struikelblokke wat teëgekomp word uit te skakel. ¹²⁴⁾ Die samevoeging van sommige van die afdelings ¹²⁵⁾ dien as voorbeeld van die erns van die Komitee

120. Ibid., paragraph 3.6.3.

121. Ibid., paragraph 3.15.1.

122. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, University of Durban-Westville, Durban, 1982, p. 8.

123. Ibid., pp 8/9.

124. Ibid., p. 9.

125. Ibid., p. 9.

om doeltreffendheid¹²⁶⁾ aan die Universiteit te bevorder.

Ten einde te voorkom dat die Interne Bestuurskomitee besluite neem oor aangeleenthede wat nie onder die Registrateur (Administratief) en die Registrateur (Akademies) ressorteer nie, het die Rektor die Vergrote Interne Bestuurskomitee aangestel.¹²⁷⁾ Die Vergrote Interne Bestuurskomitee bestaan uit voormelde drie beamptes, die Direkteur van Openbare Betrekkinge en Ontwikkeling, en die Hoofkampusbeplanner.¹²⁸⁾ Die integrering van aktiwiteite, en die bepaling van beleid oor aangeleenthede wat alle afdelings van die administrasie van die Universiteit raak, word by wyse van konsensus deur die Vergrote Interne Bestuurskomitee bepaal.¹²⁹⁾

Uit die voorafgaande blyk dit dat die Raad van die Universiteit van Durban-Westville en die Rektor die beleidformuleerders van uitvoerende beleid van die Universiteit is. Om te verseker dat beleid uitvoerbaar is, is dit noodsaaklik dat beleid op 'n voort-

126. Doeltreffendheid word gedefinieer as 'n "Eienskap of hoedanigheid van doeltreffend te wees, die beste resultate of effektiwiteit te lewer; vermoë om by werk of werkverrigting 'n gewenste doel of 'n maksimale resultaat te bereik deur alle middele volgens berekening daarop toe te spits: ...". Die Afrikaanse Woordeboek, Tweede Deel D-F, (Hoofredakteur P.C. Schoonees), Staatsdrukker, Pretoria, 1956, p.221.

127. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op.cit., p. 9.

128. Ibid., p. 9.

129. Ibid., p. 9.

durende grondslag hersien, geëvalueer en aangepas word.¹³⁰⁾ Veranderde omstandighede-, nuwe vereistes wat gestel word, navorsing wat oor beleids-punte gedoen is, en ondervinding wat opgedoen is, is faktore wat 'n invloed op beleid formulering uitoefen en die hersiening van beleid noodsaak.¹³¹⁾ Die gevolgtrekking waartoe geraak word, is dat beleid aanpasbaar moet wees, asook dat beleid voortdurend hersien moet word om te verseker dat daar aan die vereistes ter bereiking van die beoogde doelwit voldoen word. In die hieropvolgende gedeelte sal verwys word na die maatreëls wat deur die Universiteit gebruik word om beleid te evalueer.

7.3 EVALUERING VAN ADMINISTRATIEWE BELEID

Die aanstelling van professor J.J.C. Greyling as Rektor van die Universiteit van Durban-Westville, met ingang van 1 Januarie 1982,¹³²⁾ het 'n nuwe era met die toepassing van beleid ingelui. Om te verseker dat beleid wat deur die Raad van die Universiteit geformuleer is onverwyld toegepas word, het die Rektor die Administratiewe Raad aangestel.¹³³⁾

130. Cloete, J.J.N., op cit., p. 58.

131. Ibid., pp. 58/9.

132. Republiek van Suid-Afrika, Verlag van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede, 1 Julie 1980 tot 30 Junie 1981, Staatsdrukker, Pretoria, RP43/1982, p. 157.

133. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op.cit., p. 9.

Die Administratiewe Raad sluit alle administratiewe personeel tot op die vlak van assistentregistrateurs in.¹³⁴⁾ Die Administratiewe Raad vergader onmiddellik na elke sitting van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville.¹³⁵⁾ Die oogmerk met die Administratiewe Raad is om besluite van die Raad van die Universiteit so vroeg moontlik in werking te stel.¹³⁶⁾

Verder is die funksie van die Raad van Dekane vanaf 1 Januarie 1982 gewysig om voorsiening te maak dat dekane as assistente van die Rektor optree.¹³⁷⁾

Aangeleenthede wat voorheen deur die Rektor, Registrateur (Administratief) en Registrateur (Akademies) behartig is, word nou deur die dekane gedoen in soverre wetgewing dit toelaat.¹³⁸⁾ Dekane is verantwoordelik vir die toepassing van beleid op sowel administratiewe as akademiese terreine in hulle fakulteite, en is regstreeks aan die Rektor verantwoording verskuldig.¹³⁹⁾

134. Ibid., p. 9.

135. Tydens 'n onderhoud met die Rektor, professor J.J.C. Greyling, op 2 September 1982 het dit aan die lig gekom dat beslissings van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville in die verlede nie vroegtydig aan die betrokke beamptes oorge- dra is nie, bygevolg het die inwerkingstelling van beleid die Universiteit tot nadeel gestrek. Die voordeel met die oordra van beslissings van die Administratiewe Raad on- middellik na elke raadsvergadering, is dat daar reeds by die eersvolgende raadsvergadering oor die uitvoerbaarheid van die neergelegde beleid verslag gedoen kan word.

136. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op.cit., p. 9.

137. Ibid., p. 8.

138. Ibid., p.8

139. Ibid., p. 8.

Afgesien van die Administratiewe Raad en Raad van Dekane waarvan die Rektor gebruik maak om beleid te evalueer, het die Rektor die voorneme uitgespreek om elkeen van die administratiewe en akademiese departemente van die Universiteit een keer per semester te besoek.¹⁴⁰⁾ Die oogmerk met die besoeke is om knelpunte in die departemente met die betrokkenes te bespreek en waar nodig beleidsaanpassings te maak.¹⁴¹⁾ Verder het die Rektor 'n nuusbrief begin waarmee beoog word om beleid aan personeellede oor te dra.¹⁴²⁾ Die nuusbrief word drie of vier keer per jaar gepubliseer.¹⁴³⁾ In die nuusbrief word personeellede aangemoedig om kwelvrae te opper, asook om te versoek dat aspekte waaroor onduidelikheid bestaan, toegelig word.¹⁴⁴⁾

8. FORMULERING VAN AKADEMIESE BELEID AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Soos by administratiewe beleid is die Raad van die Universiteit van Durban-Westville en die Rektor verantwoordelik vir die formulering van akademiese beleid. Die Raad handel op advies van die Senaat van die Universiteit. Die Rektor

140. Ibid., p. 9.

141. Ibid., p. 9.

142. Ibid., p. 9. Kyk Aanhangsel "C".

143. Ibid., p. 9.

144. University of Durban-Westville, "The Vice-Chancellor's Newsletter", University of Durban-Westville, Durban, Volume 1 No. 1, April 1982, p. 12.

maak gebruik van komitees om behulpsaam te wees met die formulering en toepassing van akademiese beleid. Die samestelling en funksies van die Senaat, en van die komitees wat deur die Rektor aangestel is, word vervolgens beskryf. Daar sal ook verwys word na die rol van die Raad in die formulering van akademiese beleid maar 'n afsonderlike gedeelte sal nie aan die Raad gewy word nie.

8.1 SENAAT VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

8.1.1 SAMESTELLING VAN DIE SENAAAT

Die Senaat van die Universiteit bestaan uit die Rektor, wat die voorsitter is;¹⁴⁵⁾ die Vise-rector, indien daar 'n vise-rector aangestel is;¹⁴⁶⁾ hoogstens twee lede wat deur die Raad van die Universiteit gekies is;¹⁴⁷⁾ dié professore en lektore van die Universiteit wat die Raad van tyd tot tyd vir die doel aanstel;¹⁴⁸⁾ en "Ten opsigte van elke fakulteit van die Universiteit en totdat die Minister in die algemeen of ten opsigte van 'n bepaalde fakulteit deur skriftelike mededeling aan die raad anders bepaal, word een of meer persone wat professore in 'n ooreenstemmende fakulteit aan 'n ander universiteitsinrigting moet wees, ooreenkomstig die bepa-

145. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(1)(a).

146. Ibid., artikel 10(1)(aA).

147. Ibid., artikel 10(1)(b).

148. Ibid., artikel 10(1)(c).

lings van paragraaf (b) aangestel as lede van die senaat".¹⁴⁹⁾ Paragraaf (b) bepaal dat sodanige persone deur die Raad na oorlegging met die Minister van Binnelandse Aangeleenthede en die betrokke ander universiteitsinrigting aangestel mag word.¹⁵⁰⁾

Uit die samestelling van die Senaat blyk dit dat die oorgrote meerderheid van die lede akademici is, daarom is die Senaat groten-deels verantwoordelik vir die formulering van akademiese beleid. Die wyse waarop die Senaat beleid formuleer, word verder in die gedeelte oor die funksies en bevoegdhede van die Senaat toegelig.

8.1.2 FUNKSIES EN BEVOEGDHEDE VAN DIE SENAAAT

Die werksaamhede van die Senaat behels toesig oor en reëling van die onderrig in die onderskeie fakulteite asook die leerplanne en eksamens van die Universiteit.¹⁵¹⁾ Die administrasie van die Universiteit berus steeds by die Raad van die Universiteit,¹⁵²⁾ daarom moet die Senaat van tyd tot tyd verslae oor sy werksaamhede, aanbevelings aan-

149. Ibid., artikel 10(2)(a).

150. Ibid., artikel 10(2)(b)

151. Ibid., artikel 10(4).

152. Ibid., artikel 8(1).

gaande aangeleenthede van belang vir die Universiteit, en aanbevelings aangaande aangeleenthede wat die Raad na hom verwys, aan die Raad voorlê.¹⁵³⁾

Behoudens die goedkeuring van die Raad van die Universiteit, bepaal die Senaat die voorwaardes vir die verwerwing van grade, diplomas en sertifikate, en beslis die Senaat watter persone aan die voorwaardes voldoen.¹⁵⁴⁾

Die Senaat is verantwoordelik vir die aanstelling van interne eksaminatore, maar moet by die Raad aanbeveel watter eksterne eksaminatore en moderatore aangestel moet word.¹⁵⁵⁾

Die Senaat beveel by die Raad aan watter departemente daar in die onderskeie fakulteite moet wees, asook wie as hoof van elke departement aangewys moet word.¹⁵⁶⁾ In oorleg met die betrokke fakulteitsraad besluit die Senaat watter persoon as dekaan van sodanige fakulteit aangestel moet word, asook wat sy ampstermyn sal wees.¹⁵⁷⁾

153. Ibid., artikel 5.

154. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, Regulasiemoeder, R142 van 5 Februarie 1971, Staatsdrukker, Pretoria, regulasie 40(a).

155. Ibid., regulasie 40(c).

156. Ibid., regulasie 40(d).

157. Ibid., regulasie 40(f). Kragtens regulasie 40(e) besluit die Senaat uit watter professore en lektore fakulteitsrade moet bestaan.

Wat die toekenning van beurse of pryse aan studente aanbetref, stel die Senaat die reëls op waarvolgens dit toegeken mag word, en doen aanbevelings aan die Raad oor die wyse van toekenning van beurse en pryse.¹⁵⁸⁾ Die feit dat die Senaat oor die bevoegdheid beskik om van tyd tot tyd van beurshouers te verneem in watter mate aan die reëls voldoen word,¹⁵⁹⁾ kan dien as maatreël om te bepaal of die voorwaardes uitvoerbaar is. Die Senaat kan dus sy beleid voortdurend aanpas.

Ten einde te verseker dat die Universiteit akademies uitbrei en in die behoeftes op bepaalde gebiede kan voorsien, word bepaal dat die Senaat by die Raad aanbevelings oor die instelling van en beheer oor institute kan doen. Die pligte van navorsingsbeamptes word deur die Senaat bepaal.¹⁶⁰⁾ Noemenswaardig by die instelling van institute is dat die Universiteit, met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, 'n instituut op 'n ander plek as die setel van die Universiteit kan in-

158. Ibid., regulasie 40(g).

159. Ibid., regulasie 40(h).

160. Ibid., regulasie 40(i).

stel.¹⁶¹⁾ By wyse van institute is die Universiteit in staat om akademies uit te brei en in bepaalde behoeftes te voorsien. Die Instituut vir Maatskaplike en Ekonomiese Navorsing aan die Universiteit dien as 'n voorbeeld van die beleid van die Senaat om in bepaalde behoeftes te voorsien. Die Instituut is in staat om sosio-ekonomiese advies en data aan die universiteitsgemeenskap en die publiek te verskaf.¹⁶²⁾

Alhoewel bykans alle handeling van die Senaat aan die goedkeuring van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville onderworpe is, aanvaar die Raad normaalweg die aanbevelings van die Senaat, en doen stappe om uitvoering daaraan te gee. Uit die beskrywing van die samestelling van die Senaat is dit duidelik dat die lede akademici is, daarom laat die Raad toe dat die akademiese beleid deur die Senaat geformuleer word. Voorbeelde hiervan is die nie-inmenging van die Raad in die besluite van die Senaat oor watter studente

-
161. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 32. Die setel van die Universiteit is ingevolge artikel 2(2) in Westville in die provinsie van Natal, bygevolg mag die Universiteit nie in ander dorpe of stede kampusse oprig en onderrig aanbied nie.
162. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 53.

tot bepaalde kursusse toegelaat mag word.¹⁶³⁾

Die Senaat is ook by magte om fondse vir navorsing in bepaalde rigtings toe te ken.¹⁶⁴⁾

Die Senaat moet minstens twee keer in elke helfte van 'n akademiese jaar vergader.¹⁶⁵⁾

Aangesien die funksionering van die Universiteit nadelig geraak sal word indien gewag moet word totdat die Senaat 'n besluit kan neem, is voorsiening gemaak vir die instelling van die Uitvoerende Komitee van die Senaat.¹⁶⁶⁾

Die Uitvoerende Komitee van die Senaat bestaan uit die Voorsitter van die Senaat, die dekane van die fakulteite en lede van die Senaat wat die Senaat daarin aanstel.¹⁶⁷⁾ Die bevoegdhede en funksies van die Uitvoerende Komitee van die Senaat is dié wat die Senaat gedelegeer het.¹⁶⁸⁾

Die bepaling dat die notule van 'n vergadering by die eersvolgende vergadering bekragtig moet word,¹⁶⁹⁾ bring mee dat besluite geneem, gewysig of hersien kan word.

163. University of Durban-Westville, Senate of the University of Durban-Westville, Minutes of a meeting held on 10 March 1982, University of Durban-Westville, Durban.

164. Ibid., paragraph 44.16.8.

165. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 42.

166. Ibid., regulasie 44(1).

167. Ibid., regulasie 44(1).

168. Ibid., regulasie 44(1).

169. Ibid., regulasie 43(5).

Om die Senaat in die beleidformulering behulpsaam te wees, is fakulteitsrade ingestel. Fakulteitsrade doen, onder andere, aanbevelings by die Senaat oor die leerplanne, studiekursusse en eksamens, asook aangeleenthede wat deur die Senaat na die fakulteitsrade verwys is.¹⁷⁰⁾ Die feit dat die Senaat gewoonlik die tye en plekke bepaal wanneer fakulteitsrade vergader,¹⁷¹⁾ bring mee dat die Senaat op die hoogte gehou moet word van besluite deur die fakulteitsrade geneem.

Die Rektor is voorsitter van die Senaat,¹⁷²⁾ en is ook ampshalwe lid van elke komitee van die Raad of die Senaat.¹⁷³⁾ Fakulteitsrade word deur die Senaat aangestel en word as komitees van die Senaat bejeën. Die Rektor kan, as lid van fakulteitsrade, beleid wat deur fakulteitsrade formuleer word in bepaalde rigtings kanaliseer.

8.2 REKTOR

Met die aanstelling van professor J.J.C. Greyling as Rektor van die Universiteit van Durban-Westville, het die Universiteit 'n nuwe fase betree in soverre dit die formulering van akademiese beleid aanbetref. Dié Rektor

170. Ibid., regulasie 47(1).

171. Ibid., regulasie 46(1).

172. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(1)(a).

173. Ibid., artikel 7(3).

sien sy funksie as hoofuitvoerende beampte van die Universiteit om die Universiteit te lei; verder glo hy in magsdeling en nie oorheersing nie.¹⁷⁴⁾ Om nie te oorheers nie, is dit noodsaaklik om kanale te skep waardeur gekommunikeer kan word. In die volgende gedeelte sal aangetoon word op watter wyse die Rektor met die personeel en die studente kommunikeer, asook die wyse waarop personeel en studente bepaalde aangeleenthede onder die Rektor se aandag kan bring. Die opening van die 1982-akademiese jaar het die weg gebaan vir beleidsveranderinge aan die Universiteit, en alvorens die kommunikasiëkanale beskryf word, is dit noodsaaklik om die beleidstoespraak van die Rektor by voormelde geleentheid te ontleed.

8.2.1 OPENING VAN DIE 1982-AKADEMIESE JAAR

Gedurende die jare 1980 en 1981 was daar voortdurende boikotte aan die Universiteit van Durban-Westville wat die akademiese program nadelig geraak het.¹⁷⁵⁾ Met die opening van die 1982-akademiese jaar het die

-
174. Tydens 'n onderhoud met professor J.J.C. Greyling op 2 September 1982 het hy aangetoon dat hy die mening van die dosente, en selfs studente, wil verkry in die bepaling van beleid. Personeellede moet aan die beleidformulering deelneem en meehelp dat die Universiteit op 'n doeltreffende wyse geadministreer word.
175. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1980 to 30 June 1981, University of Durban-Westville, Durban, 1981, p. 7.

Rektor daarop gewys dat daar oor die algemeen meer dialoog, verduideliking en pogings aangewend moet word om mekaar te verstaan wat kritiek grootliks behoort uit te skakel, en wrywing te voorkom.¹⁷⁶⁾ Studente sal egter toegelaat word om politiek te bestudeer en te bespreek, maar hulle politieke aktiwiteite mag nie met die akademiese program van die Universiteit inmeng nie.¹⁷⁷⁾ Die Universiteit is 'n akademiese inrigting,¹⁷⁸⁾ en indien studente poog om deur politieke aktiwiteite die akademiese program omver te werp, sal hulle die gevolge moet dra - gevolglik sal nie toegelaat word dat partypolitiek op die kampus beoefen word nie.¹⁷⁹⁾

Soos aangetoon, is dit regeringsbeleid dat Indiërs in vakante poste aan die Universiteit aangestel word. Die Rektor het daarop gewys dat Indiërs nie almal in die geneeskunde moet gaan studeer nie sodat die intellektueles eweredig tussen die onderskeie dissiplines versprei kan word.¹⁸⁰⁾ Sou die tendens wel

176. University of Durban-Westville, "Opening of the 1982 Academic Year, Speech delivered in the M.H. Joosub Hall on 9 February 1982 by the Vice-Chancellor and Rector Professor J.J.C. Greyling", University of Durban-Westville, Durban, 1982, p. 1.

177. Ibid., pp. 6/7.

178. Ibid., p. 6.

179. Ibid., p. 7.

180. Ibid., p.4

voortduur dat almal wat oor die verstandelike vermoë beskik in geneeskunde studeer, sal gekwalifiseerde Indiërs in ander dissiplines oor die hoof gesien word deurdat kwalifikasies nie dui op die vermoë om te doseer nie.¹⁸¹⁾

Die afleiding wat gemaak word, is dat die Universiteit nie bereid is om Indiërs in vakante poste aan te stel indien hulle nie oor die vermoë beskik om n bepaalde standaard te handhaaf nie. Kwalifikasies dien nie as enkele deurslaggewende faktor by die aanstelling van personeel nie.

8.2.2 RAAD VAN DEKANE

In n vorige gedeelte is daarop gewys dat die funksies van die Raad van Dekane met ingang van 1982 gewysig is om doeltreffendheid aan die Universiteit te bevorder. Die Raad van Dekane beskik oor die bevoegdheid om ad hoc-komitees saam te stel om sake van gemeenskaplike belang met die registrateurs, Senaat en die Rektor op te neem.¹⁸²⁾ Dekane tree as assistente van die Rektor op, en is, onder andere, ook verantwoordelik vir die formulering van veral akademiese beleid.¹⁸³⁾

181. Ibid., p. 3.

182. University of Durban-Westville; Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p.8.

183. Ibid., p.8.

Die Rektor is voorsitter van die Raad van Dekane.¹⁸⁴⁾ Een van die funksies van die Raad van Dekane is om prosedure te bepaal waarvolgens te werk gegaan moet word om besluite wat deur die Raad en Senaat van die Universiteit geneem is, onder die aandag van personeellede te bring, asook om geleenthede te bied dat probleme wat met die toepassing en formulering van beleid ondervind word vroegtydig bespreek kan word.¹⁸⁵⁾ Die totstandkoming van departementele komitees vloei voort uit die Raad van Dekane, en moet dien as instrumente waarmee beleid geïnisieer word.¹⁸⁶⁾

Die breë beleid word deur die Raad van Dekane neergelê, maar die toepassing daarvan word aan die dekane oorgelaat. 'n Voorbeeld hiervan is die minimum tyd wat 'n dosent per dag op die kampus moet wees. Die dekane besluit egter self oor die prosedure wat deur dosente gevolg moet word om aan die neergelegde beleid te voldoen.¹⁸⁷⁾

Om akademiese uitbreiding aan die Universiteit te verseker, het die Raad van Dekane besluit dat daar voortdurende kontak met skole

184. University of Durban-Westville, Minutes of the first meeting of the Council of Deans held on Tuesday 9 February 1982 at 14h00 in the Rector's Conference Room, University of Durban-Westville, Durban, 1982, paragraph 1.2.

185. Ibid., paragraph 1.4.

186. Ibid., paragraph 1.5.

187. Ibid., paragraph 1.11. Kyk Aanhangsel "D".

gemaak moet word.¹⁸⁸⁾ Die instelling van 'n navorsingskomitee om navorsing onder die personeel aan te moedig,¹⁸⁹⁾ en die aanmoediging van personeel om seminare by die Universiteit te reël,¹⁹⁰⁾ dien as voorbeelde van die pogings wat aangewend word om akademiese uitbreiding te bewerkstellig. Die aanbieding van seminare hou finansiële implikasies in. Gevolglik moet beheer uitgeoefen word. Die Raad van Dekane het dus besluit dat die onderskeie dekane en departementshoofde 'n stelsel moet uitwerk waarvolgens verslag gedoen moet word na afloop van onder andere studieverlof, simposia, konferensies, opleidingsprogramme en seminare.¹⁹¹⁾ Voorstelle moet aan die Raad van Dekane voorgelê word vir oorweging, waarna die Raad van Dekane die vereistes waaraan voldoen moet word, sal neerlê.¹⁹²⁾

Uit 'n bestudering van die notules van die vergaderings van die Raad van Dekane blyk dit

188. Ibid., paragraph 1.14.

189. Ibid., paragraph 1.19.

190. Ibid., paragraph 1.21.

191. University of Durban-Westville, Minutes of a meeting of the Council of Deans held in the Rector's Conference Room on Monday 16 August 1982 at 14h15, University of Durban-Westville, Durban, 1982, paragraph 7.7(a). Kyk Aanhangel "E".

192. Ibid., paragraph 7.7(a).

dat dit nie die bedoeling is om die personeel hulle inisiatief te ontnem nie. Die dekane en departementshoofde kry die geleentheid om tydens departementele vergaderings enige saak te bespreek wat van belang geag word, maar aspekte waaraan aandag gegee moet word, is die vooruitgang van studente, eksamenuitslae en onderrigmetodes.¹⁹³⁾

8.3 EVALUERING VAN AKADEMIESE BELEID

Die formulering van beleid wat vir die studente en dosente aanvaarbaar sal wees, verg dat daar voortdurend kontak moet wees tussen dosente en studente om te bepaal watter aanpassings aangebring moet word, asook waar beleid ontbreek. As Voorsitter van die Senaat word dit van die Rektor verwag om die navorsing te doen oor die daarstelling van aanvaarbare beleid.¹⁹⁴⁾

In 'n poging om 'n aanvaarbare beleid te formuleer, word van komitees gebruik gemaak waarin persone wat deur die beoogde beleid geraak word, verteenwoordig word. Die uitnodiging aan die Verteenwoordigende Studenteraad om verteenwoordigers vir aanstelling in die

193. Ibid., paragraph 7.10, en vergelyk die notule van die Departement van Publieke Administrasie in dié verband. Kyk Aangangsel "F".

194. Dit is gebruikelik dat 'n voorsitter van 'n vergadering leiding gee en aantoon watter sake bespreek behoort te word. Die voorsitter het gevolglik 'n gewone, sowel as 'n beslissende stem wanneer daar 'n staking van stemme is. Kyk regulasie 43(7)(b) van die Statuut van die Universiteit van Durban-Westville.

Kafeteriakomitee en Koshuiskomitee te benoem, dien as voorbeelde.¹⁹⁵⁾ Gemelde twee komitees is verantwoordelik vir die formulering van beleid oor die administrasie van die kafeteria en koshuise. Wat die verhoging van voedselpryse en koshuisgelde aanbetref, maak die onderskeie komitees aanbevelings aan die Raad van die Universiteit.¹⁹⁶⁾

Aangesien daar nie slegs van komitees¹⁹⁷⁾ gebruik gemaak kan word om die beleidformuleringsproses te vergemaklik nie, was dit noodsaaklik dat ander maatreëls gevind moes word. Een van die maatreëls is die besoeke deur die Rektor aan akademiese departemente - een keer per semester.¹⁹⁸⁾ Die oogmerk met hierdie besoeke is om leemtes te identifiseer en die stappe vir die uitskakeling daarvan te doen.¹⁹⁹⁾ Die feit dat personeellede die geleentheid gegun word om hulle menings oor bepaalde

195. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 10.

196. Kragtens artikel 8(1) van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, berus die beheer, bestuur en uitvoerende mag van die Universiteit by die Raad van die Universiteit, bygevolg mag komitees nie beleid bepaal wat teenstrydig met voormelde bepaling is nie. Verder bepaal artikel 26(1) van die Wet dat: "Die gelde betaalbaar deur 'n student aan die Universiteit is dié wat die raad met die instemming van die Minister, verleen met die instemming van die Minister van Finansies, bepaal".

197. Tydens 'n onderhoud met die Rektor op 2 September 1982 het hy aangedui dat dit sy voorneme is om die Universiteit by wyse van komitees te administreer. Waar komitees nie in die doel dien nie was hy genoodsaak om van ander metodes gebruik te maak.

198. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 9.

199. Ibid., p. 9.

aangeleenthede te lig, dra by tot die sinvolle formulering van beleid. Afgesien van die nuusbrieff van die Rektor waarvan in 'n vorige gedeelte melding gemaak is, word die nuusmedia en van die Universiteit se eie nuusblad gebruik gemaak om beleid bekend te stel.²⁰⁰⁾

9. ALGEMEEN

Die Universiteit van Durban-Westville funksioneer sedert sy ontstaan as 'n staatsinstelling. Dit beteken dat die grond en geboue staatseiendom is en dat aanbouings of die oprigting van nuwe geboue uit staatsfondse gefinansier word.²⁰¹⁾ Daarom mag die Universiteit nie sonder die voorafgoedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede sy onroerende goed verhuur, verkoop, verruil of op 'n ander wyse vervreem of 'n saaklike reg of serwituut daarop aan iemand verleen nie.²⁰²⁾

10. SAMEVATTING

Soos aangetoon, verskaf beleid aanvaarde riglyne waarvolgens te werk gegaan word om vooropgestelde doelstellings te verkry en te verwesenlik. Openbare beleid is gewoonlik wetlik afdwingbaar.

200. Ibid., p. 10.

201. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)3/4/2/3. Voorranglyste wat van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling ontvang is.

202. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 3.

Die beleid van afsonderlike ontwikkeling van die Nasionale Party, voorheen Herenigde Nasionale Party, het meegehelp dat die 1948-verkiesing gewen word. Die Nasionale Party was dus genoodsaak om sy partypolitieke beleid in regeringsbeleid te omskep. Dit was gevolglik noodsaaklik vir die Nasionale Party om stappe in die rigting te doen om aan die eise van die kiesers te voldoen, asook om te verseker dat hy aan bewind bly. Nie-Blankes wat universitêre opleiding wou ondergaan, moes óf die Universiteit van Fort Hare óf universiteite vir Blankes bywoon óf korrespondensiekursusse aan die Universiteit van Suid-Afrika volg.

Die toepassing van die beleid van afsonderlike ontwikkeling sou meebring dat alle nie-Blanke studente verplig sou word om die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal of die Universiteit van Fort Hare by te woon. Weens 'n gebrek aan voldoende akkommodasie by bogemelde twee instellings was dit nie moontlik om die beleid van afsonderlike ontwikkeling sonder meer toe te pas nie. Die enigste uitweg was om 'n kommissie van ondersoek aan te stel om oor die daarstelling van afsonderlike universiteite vir nie-Blankes verslag te doen.

Weens die hoë koste verbonde aan die daarstelling van universiteite het die Holloway-kommissie ondersoek ingestel na die afsonderlike opleiding van Blankes en nie-Blankes deur dieselfde universiteit op dieselfde kampus. Afgesien van die groot verskeidenheid kursusse wat die klein getal nie-Blanke studente gevolg het, het dit geblyk nie uit-

voerbaar te wees nie, aangesien addisionele akkommodasie voorsien sou moes word en addisionele personeel in diens geneem sou moes word. Die swak finansiële vermoë van die nie-Blanke bevolkingsgroepe het bygedra dat die toename in studentegetalte tussen die jare 1949 en 1953 'n geringe toename getoon het, met die gevolg dat dit nie moontlik was om meer studente te werf of ekonomiese grootte klas-eenhede te verkry nie. Dosente sou in diens geneem moes word om een of twee studente te onderrig. Die enigste uitweg het geblyk te wees om afsonderlike universiteite vir nie-Blankes waar klasgelde heelwat laer as dié van universiteite vir Blankes is te voorsien.

Die mannekragtekort in Suid-Afrika het die Holloway-kommissie laat aanbeveel dat nie-Blanke studente wat in bepaalde rigtings wil studeer waar daar 'n behoefte is en die betrokke rigting nie deur 'n universiteit vir nie-Blankes aangebied word nie, wel toegelaat moes word om die betrokke kursus aan 'n universiteit vir Blankes te volg. Wat studente aanbetref wat nagraadse kursusse wil volg, sou die toepassing van die beleid van afsonderlike ontwikkeling meegebring het dat hulle óf minderwaardige opleiding aan 'n universiteit vir nie-Blankes ontvang het weens 'n gebrek aan die geriewe en opgeleide personeel óf nie die geleentheid gebied word om verder te studeer nie. Die weiering om nie-Blankes toe te laat om nagraadse kursusse aan universiteite vir Blankes te volg, sou heelwaarskynlik meegebring het dat die meerderheid doseerposte aan universiteite vir nie-Blankes tans deur Blankes gevul moes word. Die verskeidenheid

etniese groepe waaruit die Swartbevolking van Suid-Afrika bestaan, asook die verskille op godsdienstige, kulturele en maatskaplike gebiede tussen die Swartes, Indiërs en Kleurlinge, het die daarstelling van 'n enkele universiteit vir die drie bevolkingsgroepe onaanvaarbaar gemaak. Om 'n harmonieuse voortbestaan te bewerkstellig het dit noodsaaklik geblyk dat meer as een universiteit vir die nie-Blanke bevolkingsgroepe voorsien sou moes word.

Indien die regeringsbeleid gestagneer het en nie plooibaar was nie, sou die status quo selfs na die verkryging van akademiese vryheid gehandhaaf moes word. Dit sou meebring dat slegs persone wat tot die Indiërgroep geklassifiseer is die Universiteit van Durban-Westville mag bywoon. Daar sou dan met reg verwys kon word na 'n etniese universiteit wat die aansien van die Universiteit van Durban-Westville nadelig sou raak. Die akademiese vryheid van die Universiteit sou heelwaarskynlik aangetas gewees het as die Regering onwrikbaar gestaan het by sy beleid dat slegs Indiërs in vakante poste aangestel moet word. Die feit dat die Universiteit die geleentheid gebied word om die geskikste persoon in 'n vakante pos aan te stel, bring mee dat die standaard van onderrig nie verlaag hoef te word nie.

Alhoewel die Rektor beleid kan formuleer slegs oor aangeleenthede wat deur die Raad van die Universiteit aan hom gedelegeer is, bly hy die hoofuitvoerende beampste van die Universiteit, en is hy dus verantwoordelik vir die doeltreffende funksionering van die Universiteit. As lid van die Raad uit hoofde van sy amp, en Voorsitter van die

Senaat, is die Rektor by magte om sy stempel in 'n beperkte mate op beleid af te druk. Die gebruikmaking van komitees en persoonlike kontak met personeellede om beleid te formuleer, dra by tot die eenparige aanvaarding van beleid deur die betrokkenes wat die Rektor in staat stel om die Raad en die Senaat te oorreed om sy beleidsrigtings te ondersteun. Die voordeel van komitees is daarin geleë dat beleid sonder 'n lang tydsverloop toegepas kan word, asook dat daar 'n voortdurende terugvoerproses is wat beleidsaanpassings vergemaklik.

Die publisering van die nuusbrief van die Rektor dra by dat beleid onverwyld onder die aandag van die studente gebring word. Die geleentheid wat aan die universiteitsgemeenskap gebied word om hulle menings oor die inhoud van die nuusbrief te lig, het tot gevolg dat sinvolle en aanvaarbare beleid geformuleer word deurdat hulle belange ook in ag geneem word.

Die uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville op akademiese en administratiewe gebied word in hoofstuk 4 beskryf. 'n Ontleding van die faktore wat 'n invloed op beleid uitoefen word ook in gemelde hoofstuk gedoen.

HOOFSTUK 4

AKADEMIESE EN ADMINISTRATIEWE UITBREIDING VAN DIE UNIVERSITEIT
VAN DURBAN-WESTVILLE

1. INLEIDING

Die snelle uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville het meegebring dat die administrasie van dié inrigting veral gedurende die afgelope dekade aansienlik in kompleksiteit en volume toegeneem het. Die neergelegde regeringsbeleid van afsonderlike ontwikkeling het, soos reeds aangetoon, tot gevolg gehad dat afsonderlike universiteite vir die nie-Blanke bevolkingsgroepe gestig moes word. Soos in 'n latere hoofstuk aangetoon sal word, is universiteite vir die grootste deel van hulle inkomste afhanklik van fondse wat die Sentrale Regering bewillig. As gevolg hiervan is dit nie moontlik nie om universiteite met al die beoogde fakulteite, departemente en kursusse toe te rus wanneer 'n universiteit gestig word. Die behoefte wat daar in die gemeenskap bestaan, moet in aanmerking geneem word wanneer oorweging aan die instelling van 'n bepaalde kursus geskenk word.

In hierdie hoofstuk sal aangetoon word watter fakulteite aanvanklik aan die Universiteit van Durban-Westville geskep is, asook watter uitbreiding op akademiese gebied plaasgevind het. Die akademiese uitbreiding is ter sake omdat dit die wese van die administrasie van die Universiteit beïnvloed. Die verskeidenheid studierigtings wat gevolg kan word, dui ook op die status wat aan die betrokke universiteit gekoppel word.

Die komplekse samestelling van die Indiërgemeenskap dra daartoe by dat omsigtig met die bepaling van beleid oor akademiese uitbreiding te werk gegaan moet word. Faktore wat 'n invloed uitoefen op die akademiese uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville sal kortliks beskryf word. Die verslae van die komitees wat ondersoek na die akademiese uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville ingestel het, word ook ontleed.

2. FAKTORE WAT 'N INVLOED UITOEFEN OP AKADEMIESE UITBREIDING

Die residensiële universiteite in Suid-Afrika blyk in 'n engere sin ook kultuur- en plekgebonde te wees.¹⁾ Die universiteite bied dus aan individuele kultuurgemeenskappe die geleentheid om hulle eiesoortige groepswaardes, norme en ideale op opvoedkundige gebied te bevorder, en in hierdie verband kan die bestaan van 'n universiteit tot die bevordering van die kulturele strewes van die groep of gemeenskap bydra.²⁾

Met die totstandkoming van die universiteitskollege vir Indiërs in 1961 was daar die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte en die Fakulteit Natuurwetenskappe. Hierdie twee fakulteite het uit altesaam 14 departemente bestaan.³⁾ Die redes

-
1. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -administrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978, p. 114.
 2. Ibid., p. 114.
 3. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, Staatsdrukker, Pretoria, RP51/1971, p. 55.

waarom slegs twee fakulteite en 14 departemente met die totstandkoming van die Universiteitskollege ingestel is, kan heelwaarskynlik daaraan toegeskryf word dat 'n bepaalde kern van vakgebiede aangebied moes word om te bepaal of die betrokke vakgebiede akademies lewensvatbaar sou wees.

Aangesien die ekonomiese, maatskaplike, kulturele, sosiale en godsdienstige faktore 'n invloed op die akademiese uitbreiding van universiteite uitoefen, word gemelde faktore vervolgens beskryf.

2.1 EKONOMIESE FAKTORE

Die ekonomiese toestand is 'n betekenisvolle faktor, aangesien dit, onder meer met die beskikbaarheid van fondse te maak het. Die verkryging van akademiese selfstandigheid deur die Universiteitskollege vir Indiërs met die inwerkingtreding van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), op 1 Januarie 1971,⁴⁾ het nie aan die Universiteit die reg verleen om self fakulteite, departemente en kursusse in te stel nie.⁵⁾ Daar word bepaal dat fakulteite, departemente en kursusse slegs na oorlegpleging tussen die Raad en Senaat van die Universiteit en met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede ingestel mag word.⁶⁾ Die rede hiervoor is heelwaar-

-
4. Republiek van Suid-Afrika, Staatskoerant, Staatsdrukker, Pretoria, Proklamasie R194 van 7 Augustus 1970.
 5. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 27(1).
 6. Ibid., artikel 27(2).

skynlik die hoë koste verbonde aan die instelling van fakulteite, departemente en kursusse.⁷⁾ Die feit dat die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiële outonomie⁸⁾ verkry het nie, bring mee dat die Staat vir sowel die lopende as kapitaaluitgawes verantwoordelik is⁹⁾ en dus die finansiële implikasies by die akademiese uitbreiding van die Universiteit in aanmerking moet neem.

2.2 MAATSKAPLIKE FAKTORE

Die Indiërgemeenskap is nie 'n homogene gemeenskap nie. In 1978 was 68% van die totale Indiërbevolking van 630 465 Hindoes, 20% Moslems, 10% Christene en die oorblywende 2% het uit ander geloofsgroepe bestaan.¹⁰⁾ Weens die samestelling van die Indiërbevolking in Suid-Afrika blyk dit noodsaaklik te wees dat kursusse ingestel behoort te word wat spesifiek vir die Indiërgemeenskap van waarde sal wees. Die instelling van die kursusse Oosterse Studies, Sanskrit en Urdu dien

7. Louw, J.B.Z., op. cit., p. 120.

8. Finansiële outonomie beteken dat die Universiteit oor die bevoegdheid beskik om te besluit hoe beskikbare fondse aangewend gaan word. Outonomie dui op self-regering in teenstelling met selfbestuur waar die Universiteit onderworpe aan eksterne voorskrifte is. In hierdie verband kyk Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP25/1974, pp. 84 en 813.

9. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 1/9/ 242. In die talle ondersoeke wat oor die toestaan van finansiële outonomie aan die Universiteit van Durban-Westville gedoen is, is die finansiële verpligtinge van die Staat teenoor die Universiteit uitgespel.

10. Republic of South Africa, Official Yearbook of the Republic of South Africa, Fifth Edition, Perskor Printers, Johannesburg, 1978, pp. 33 en 774.

as voorbeelde.¹¹⁾

2.3 KULTURELE FAKTORE

Die Indiërouers het tradisioneel die rol van die dogter as dié van huisvrou gesien,¹²⁾ en was oortuig dat dogters geen voordeel uit formele onderwys sou trek nie. Hulle sosiale norme het hulle onwillig gemaak om hulle dogters na "gemengde" skole¹³⁾ te stuur of om toe te laat dat manlike onderwysers hulle dogters onderrig gee.¹⁴⁾ Hierdie houding van Indiërouers het meegebring dat afsonderlike skole vir dogters voorsien moes word.¹⁵⁾ Gelukkig het die Westerse kultuur 'n invloed uitgeoefen op die norme van die Indiërgemeenskap, wat meegebring het dat Indiërouers nie meer op afsonderlike onderwysgeriewe vir hulle dogters aandring nie.¹⁶⁾ Van die voorgaande kan afgelei word dat indien die Indiërouers nie hulle sosiale norme gewysig het wat die opvoeding van hulle dogters aanbetref nie, die daarstelling van die Universiteit van Durban-Westville beslis nie 'n bestaansreg sou hê nie. Die Departemente van

-
11. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1977 tot 30 Junie 1978, Staatsdrukker, Pretoria, RP120/1978, p. 106.
 12. Osman, E., "Education and the Indian Girl", Fiat Lux, April 1975, Volume 10(3) : 4.
 13. By gemengde skole word bedoel waar sowel Indiërseuns as -dogters onderrig ontvang.
 14. Osman, E., op. cit., p. 5.
 15. Ibid., p. 5.
 16. Ibid., p. 5.

Huishoudkunde en Voedingsleer sou nie ingestel kon word nie, aangesien vroue uitsluitlik in hierdie velde opgelei word.

Soos reeds aangetoon, bestaan die Indiërgemeenskap van Suid-Afrika uit verskeie kultuurgroepe met hulle eie waardes en opvattinge.¹⁷⁾ Die sienswyses van die onderskeie kultuurgroepe moet by die inhoud van leerplanne en die daarstelling van kursusse in aanmerking geneem word. Die beskouing van die Moslemgemeenskap oor onderwys is soos volg:

"Parents are the physical instruments in the bringing about of the existence of their children ... In brief, the education of their children is primarily the responsibility of parents".¹⁸⁾

Dit is dus duidelik dat dit noodsaaklik is dat by die instelling van fakulteite, departemente en kursusse op die kulturele agtergrond van die Moslem- en Hindoe-gemeenskappe gelet word. So byvoorbeeld sal daar by die akademiese uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville voorsiening gemaak moet word dat die Moslemgemeenskap inspraak het, want die mening word verder gehuldig dat:

"Education is ultimately a responsibility of the parents, and they have the right to decide on the means to be employed in attaining the kind of education they want for their children".¹⁹⁾

-
17. Meer, F., Portrait of Indian South Africans, Premier Press, Durban, 1969, pp. 143 and 187.
 18. Aziz, I.B.N. "Education: Its agencies and their role in a Muslim Society", The Muslim Digest, May 1967, Volume 17(10): 11/2.
 19. Ibid., p. 13.

2.4 SOSIALE FAKTORE

Met inagneming van voorgaande kulturele faktore was dit nie moontlik om 'n groot verskeidenheid departemente en kursusse in te stel nie. Dit was noodsaaklik om te wag totdat die gemeenskap hulle siening van die rol van die Indiërvrou verander het. Oor dié aangeleentheid het Osman soos volg geskryf:

"The role of the girl could no longer be confined to the simple home affairs. Decision-making and involvement were now more complex. While her domain may still be the home the Indian mother had to cope with a conglomeration of things which require decision-making like choosing the family car, designing the new home, buying the right foodmixer, planning a holiday, directing the interests and hobbies of the children. Without education she could not fulfil this multi-dimensional role"²⁰⁾

Aangesien daar in 1961 uit 'n totaal van 114 studente slegs 11 vrouestudente was,²¹⁾ was dit duidelik dat kursusse wat slegs deur dames gevolg word nie akademies lewensvatbaar sou wees nie. In 1970 was daar uit 'n totaal van 1 654 studente 547 vrouestudente.²²⁾ Eers nadat die rol van die Indiërvrou verander het, was dit moontlik om met akademiese uitbreiding voort te gaan. Die instelling van die Departement Spraak- en Gehoor-

20. Osman, E., op cit., p. 6.

21. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 59.

22. Ibid., p. 59.

terapie is op 15 Mei 1978 goedgekeur,²³⁾ wat nie moontlik sou gewees het nie as die rol van die vrou steeds as huisvrou beskou is. So was daar byvoorbeeld in 1981 uit 'n totaal van 4 961 studente 1 828 vrouestudente,²⁴⁾ wat 'n aanduiding is dat vroue meer onderwysgeoriënteerd raak.

2.5 GODSDIENSTIGE FAKTORE

Dit is algemeen bekend dat Hindoes en Moslems nie vryelik onderling met mekaar meng nie.²⁵⁾ Weens finansiële omstandighede en studentegetalle is dit nie moontlik om afsonderlike universiteite vir die Hindoes en Moslems te voorsien nie, gevolglik is dit noodsaaklik dat die inhoud van leerplanne so opgestel word dat dit nie aanstoot sal gee nie.

Die klem wat op godsdienstige faktore gelê word, word weerspieël in die versoeke van die Indiërgemeenskap dat grond op die kampus van die Universiteit van Durban-Westville beskikbaar gestel moet word vir die oprigting van plekke van aanbidding. Die Indiërgemeenskap het aangedui dat geen staatsfondse benodig

-
23. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Vol. 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978, p. 6 van die Kabinetsmemorandum.
 24. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1980 to 30 June 1981, University of Durban-Westville, Durban, 1981, p. 20.
 25. Bezuidenhout, D.P., Die Administrasie van Indiëronderwys, Ongepubliseerde M.S.A.-verhandeling, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1981, p. 26.

sal word vir die daarstelling van plekke van aanbidding nie.²⁶⁾

3. BELEID OOR AKADEMIESE UITBREIDING

Fakulteite, departemente en kursusse word beskou as uitbreidingsmeganismes waaroor universiteite beskik. Die toevoeging van fakulteite, departemente en kursusse is nie die enigste meganisme waardeur universiteite hulle akademiese aktiwiteite kan uitbrei nie.²⁷⁾ Alle universiteite moet die skriftelike goedkeuring van die betrokke ministers verkry alvorens 'n fakulteit, departement of kursus ingestel mag word.²⁸⁾ Die bepaling in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede die instelling van fakulteite, departemente en kursusse moet goedkeur,²⁹⁾ stem ooreen met die bepalinge van wette van selfstandige universiteite vir Blankes.³⁰⁾

-
26. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/44/3/2 Volume 7, Die Rektor van die Universiteit het namens die Indiërgemeenskap op 12 Junie 1973 verhoë tot die Departement van Binnelandse Aangeleenthede gerig vir die beskikbaarstelling van grond. Die voormalige Departement van Openbare Werke (nou Gemeenskaps ontwikkeling) het die versoek onder verwysing 5/12517 (BET) op 11 September 1973 goedgekeur. Die grond is gratis beskikbaar gestel.
 27. Louw, J.B.Z., op cit., pp. 118/9.
 28. Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955 (Wet 61 van 1955), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 14(a).
 29. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban Westville, 1969, artikel 27(b).
 30. Unie van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Kaapstad, 1959 (Wet 38 van 1959), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 10(b). Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Private Wet op Rhodes-universiteit, 1949 (Wet 15 van 1949), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 11(b).

Die fakulteite wat by die Universiteit van Durban-Westville ingestel is, is in voornoemde Wet beskryf.³¹⁾

Voorsiening word gemaak dat, na oorlegpleging tussen die Raad en Senaat van die Universiteit en met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, ander fakulteite ingestel mag word.³²⁾ Die instelling van nuwe fakulteite is gevolglik nie onderworpe aan wetswysigings nie, wat meebring dat die akademiese uitbreiding van die Universiteit nie deur wetgewing beperk word nie.

By universiteite wat finansiëel selfstandig is, word bepaal dat ministeriële goedkeuring vir die instelling van 'n fakulteit nie nodig is nie, indien deur begiftiging of skenking ten volle vir die fakulteit of departement voorsiening gemaak is.³³⁾ Louw se mening hieroor is soos volg:

"Dit is te betwyfel of 'n universiteit, inagnemend die hoë koste van die skepping en instandhouding van 'n fakulteit en die vinnige waardevermindering van skenkings vanweë inflasie, enigsins in staat sal wees om 'n fakulteit op hierdie wyse te stig. Die gevolgtrekking kan egter gemaak word dat die beweegredes vir owerheidsbeheer oor die stigting van fakulteite en departemente suiwer finansiëel van aard is".³⁴⁾

Indien aanvaar word dat die instelling van fakulteite, departemente en kursusse suiwer op die finansiële implikasies daarvan oorweeg word, is dit moontlik raadsaam om, afgesien van die skenking, nogtans die ministeriële goedkeuring

-
31. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 27(a).
 32. Ibid., artikel 27(a).
 33. Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955, artikel 14(a).
 34. Louw, J.B.Z. op. cit., p. 120.

te verkry. Hierdeur kan verseker word dat indien die geskenkte fondse onvoldoende is om die fakulteit in stand te hou, daar moontlik 'n bydrae van owerheidsweë ontvang kan word. Die voortbestaan van 'n fakulteit of departement kan sodoende verseker word.

Soos aangetoon, het die Kabinet die instelling van 'n Fakulteit Gesondheidswetenskappe aan die Universiteit van Durban-Westville reeds op 10 April 1978 goedgekeur.³⁵⁾ Die instelling van die Departement Fisioterapie is bespoedig, aangesien die Provinsiale Sekretaris van die Natalse Provinsiale Administrasie vertoë tot die Minister van Binnelandse Aangeleenthede gerig het vir die toelating van Blanke studente tot die Universiteit om die fisioterapie-kursus te volg.³⁶⁾ In die vertoë is gemeld dat die opleiding van fisioterapeute in 1976 deur die Natalse Provinsiale Administrasie by hospitale in Natal gestaak is. Die beurse wat toegeken is, was onvoldoende om vervoer- en losies-uitgawes te delg, met die gevolg dat die Natalse Provinsiale Administrasie nie studente kon werf nie, want hulle was nie bereid om in ander provinsies te gaan studeer nie.³⁷⁾ Aangesien die hele gemeenskap van Natal daarby sou baat, het die

-
35. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binneländse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978.
 36. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/39/5/3/1 Volume 14. Brief S.8/10/4/1 gedateer 6 Junie 1979 ontvang van die Provinsiale Sekretaris van die Natalse Provinsiale Administrasie.
 37. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/39/5/3/1 Volume 14, Brief S.8/10/4/1 gedateer 6 Junie 1979 ontvang van die Provinsiale Sekretaris van die Natalse Provinsiale Administrasie.

destydse Minister van die voormalige Departement van Indiërsake goedgekeur³⁸⁾ dat Blankes in diens van die Natalse Provinsiale Administrasie die kursus in fisio-terapie aan die Universiteit mag volg.³⁹⁾

4. UITBREIDING VAN AKADEMIESE STUDIEGERIEWE

Met die totstandkoming van die Universiteitskollege vir Indiërs was daar die Fakulteit Lettere en Wysbegeerte en die Fakulteit Natuurwetenskappe.⁴⁰⁾ Die Fakulteit Opvoedkunde is op 2 April 1965 ingestel, terwyl die Fakulteit Handel en Administrasie op 19 Augustus 1965 ingestel is.⁴¹⁾ Die toename in studentegetalle van 114 in 1961 tot 1654 in 1970 het meegebring dat die vraag na kursusse, departemente en fakulteite toegeneem het.⁴²⁾ Die Fakulteit Regte is op 1 Januarie 1971 ingestel,⁴³⁾ terwyl die Fakulteite Gesondheidswetenskappe, Ingenieurswese en Teologie op 1 Januarie 1979 ingestel is.⁴⁴⁾ Op 31 Maart 1982 was daar 5 063 studente aan die Universiteit geregistreer, wat

-
38. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 22. Die oorspronklike artikel 22 het bepaal dat geen persoon anders as iemand van die Indiërgroep tot die Universiteit toegelaat mag word nie.
39. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/39/5/3/1 Volume 14. Die Minister het die toelating van Blankes om aan die Universiteit van Durban-Westville die fisioterapiekursus te volg, op 1979-12-02 in beginsel goedgekeur.
40. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 55.
41. Ibid., p. 55.
42. Ibid., p. 59.
43. Ibid., p. 59.
44. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1978 tot 30 Junie 1979, Staatsdrukker, Pretoria, RP113/1979, p. 111.

soos volg verdeel is: 91 Blanke-, 36 Kleurling-, 13 Swart en 4 923 Indiërstudente.⁴⁵⁾

4.1 NOODSAAKLIKHEID VAN 'N FAKULTEIT GENEESKUNDE

Die Kabinet het die instelling van 'n fakulteit geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville reeds op 2 Oktober 1974 in beginsel goedgekeur,⁴⁶⁾ en het op 10 April 1978 bogemelde besluit herbevestig.⁴⁷⁾ Die kabinetsbesluit lui dat 'n fakulteit geneeskunde ingestel mag word slegs wanneer geregverdig.

Navorsing het getoon dat bepaalde vakgebiede, en veral 'n fakulteit van geneeskunde, 'n besondere prestige aan 'n universiteit verleen. Daar is byvoorbeeld in die vertoë wat gerig is vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Stellenbosch daarop gewys dat 'n verpligting op die Universiteit rus om opleiding in Afrikaans in geneeskunde te verskaf aan dié volksdeel wat hul

-
45. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/46/4/3, Teleks P. 1123 gedateer 8 April 1982 van die Parlementêre Afdeling in Kaapstad.
46. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsbesluit gedateer 2 Oktober 1974. Normaalweg word beginselgoedkeuring gegee indien daar nog nie aan al die voorwaardes voldoen is nie. Nadat aan die voorwaardes voldoen is, moet finale goedkeuring verkry word.
47. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978, p. 6 van die Kabinetsmemorandum.
48. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978, p. 6 van die Kabinetsmemorandum.

kinders by voorkeur na Stellenbosch stuur,⁴⁹⁾ en verder dat waar Stellenbosch reeds soveel gedoen het om die Afrikaner sy regmatige plek in die beroepslewe te laat inneem, die instelling van so 'n fakulteit noodsaaklik geword het.⁵⁰⁾ Die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys was van mening dat sonder fakulteite van geneeskunde, ingenieurswese en landbou die Universiteit nie 'n volwaardige universiteit is nie en dat daar ten minste vir erkende fakulteite voorsiening gemaak moet word.⁵¹⁾ Aangesien die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys nie uit die algemene landsbehoefte en in landsbelang geregverdig kon word nie, is die versoek in 1964 afgekeur.⁵²⁾ In die verdere verloop wat gemelde Universiteit gerig het, is die betrokke Minister

"... daarop gewys dat die Universiteit nie soseer in 'n algemene behoefte wil voldoen nie, maar dat 'n stadium van ontwikkeling bereik is waar die Universiteit met reg aanspraak op so 'n fakulteit kon maak- en dan bepaald 'n fakulteit met 'n Christelike karakter".⁵³⁾

-
49. Van Zijl, F.D. du T., "Die Fakulteit van Geneeskunde" in Kotze, D.J. (Red.), Professor H.B. Thom, Universiteit van Stellenbosch, Stellenbosch, 1969, pp. 55-7.
 50. Du Toit, P.S., "Fakulteite sedert 1954 ingestel" in Thom, H.B. (Red), Stellenbosch 1866-1966, Honderd Jaar Hoër Onderwys, Nasionale Boekhandel Beperk, Kaapstad, 1966, pp. 145-6.
 51. Bingle, H.J.J., "Klein Universiteite beoog groot uitbreiding", Scientific South Africa, May 1965, p. 331.
 52. Louw, J.B.Z., op. cit., p. 136.
 53. Ibid., p. 136.

Uit die voorgaande kan afgelei word dat 'n universiteit nie as 'n volwaardige universiteit beskou word nie alvorens daar nie 'n fakulteit van geneeskunde ingestel is nie, asook dat fakulteite van geneeskunde aan bepaalde universiteite weens bepaalde kulturele faktore ingestel is. Gebaseer op voorgaande regverdig die maatskaplike, kulturele en godsdienstige agtergrond van die Indiërbevolking die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde om sodoende in bepaalde behoeftes van die Indiërs te voorsien. Aangesien slegs 'n klein persentasie Indiërs Afrikaans as huistaal besig en sommige reeds by verskeie geleenthede aangedui het dat hulle Engels as voertaal verkies, is dit logies dat hulle nie in geneeskunde aan Afrikaanstalige universiteite sal kan gaan studeer nie. So byvoorbeeld maak die Christelike karakter van die Universiteit van Potchefstroom dit bykans onmoontlik dat Indiërs aan daardie Universiteit sal gaan studeer. Die Universiteite van Natal, Kaapstad en die Witwatersrand is die enigste universiteite in Suid-Afrika waar Indiërs in geneeskunde kan studeer. Deurdat die Mediese Skool van die Universiteit van Natal uitsluitlik ingestel is om alle nie-Blankes op te lei, kon slegs 'n beperkte getal Indiërs toegelaat word om daar te studeer.⁵⁴⁾ Die fakulteite van

54. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956. Verslag van 'n komitee van ondersoek deur die Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap benoem. Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap, 1956. (Voorsitter mnr S.H. van der Walt). Hierna die Van der Walt-komitee genoem, paragraaf 5(e).

geneeskunde van die universiteite van Kaapstad en die Witwatersrand is ingestel om Engelssprekende Blankes op te lei - daarom kan ook slegs 'n beperkte getal Indiërs toegelaat word.⁵⁵⁾

Louw skryf -

"Dit is opmerklik dat universiteite dikwels die steun van invloedryke liggame en persone vir hul aansoeke om die stigting van fakulteite gehad het. Op 5 Junie 1962 het mnr H.J. van Wyk, L.V., vertoë vir die stigting van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat tot die Minister gerig. Die Administrateur van die Oranje-Vrystaat het in 1967, in opdrag van sy Provinsiale Raad, in dieselfde verband vertoë tot die Eerste Minister gerig omdat die afwesigheid van 'n fakulteit van geneeskunde in die Oranje-Vrystaat 'n ernstige uitwerking op die algemene gesondheidsdienste in die Provinsie sou gehad het".⁵⁶⁾

Selfs in die geval van die stigting van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville, blyk dit dat die steun van invloedryke instellings en persone verkry is om vertoë te rig. So byvoorbeeld het die Voorsitter van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville en die Vise-kanselier van die Universiteit van Suid-Afrika reeds in 1964 van die Pers gebruik gemaak om die instelling van 'n fakulteit geneeskunde te propageer.⁵⁷⁾

55. Ibid., paragraaf 41. Kyk ook Louw, J.B.Z., op. cit., pp. 134-141.

56. Ibid., p. 137.

57. "Give Indians more Opportunities says College Chairman", The Natal Mercury, 18 May 1964.

Die aanvanklike teenkanting van die Indiërgemeenskap teen die instelling van 'n afsonderlike universiteit vir Indiërs het tot gevolg gehad dat slegs 'n klein getal dissiplines aangebied is om te bepaal of die universiteit ekonomies lewensvatbaar sal wees. Die vertoë van die Universiteit en ander invloedryke persone vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde het wye reaksie uitgelok. Leiers van die Indiërgemeenskap en Indiërmedici het sterk beswaar gemaak teen die instelling van 'n eie fakulteit van geneeskunde, aangesien hulle bevrees was dat standarde verlaag sou word, asook dat hulle gekant was teen 'n afsonderlike opleidingsinrigting vir die Indiërgemeenskap, want aanvaarding van 'n afsonderlike inrigting sou indirek meebring dat die Regering se beleid van afsonderlike ontwikkeling ondersteun word.⁵⁸⁾

Die versoek van die Nasionale Indiërraad (nou Suid-Afrikaanse Indiërraad) in 1964 vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde het meegebring dat ondersoek gelaas is om die behoefte aan Indiërmedici te bepaal.⁵⁹⁾ Die Nasionale Indiërraad het daarop gewys dat sedert die instelling van die fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Natal, wat uitsluitlik daargestel is vir die opleiding

58. "Indians Protest at separate medical college scheme", The Natal Mercury, 13 November 1964.

59. "Indians ask for a medical school", The Natal Mercury, 12 November 1964.

van nie-Blanke medici, daar vir die twaalf jaar voor 1964 slegs 217 Indiërstudente toegelaat is.⁶⁰⁾

Alvorens aandag geskenk word aan die ondersoeke wat gedoen is oor die noodsaaklikheid, al dan nie, vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde sal 'n kort historiese oorsig gegee word van mediese dienste wat gedurende 1964 in Suid-Afrika beskikbaar was.

4.1.1 BESKIKBAARHEID VAN MEDIESE DIENSTE

Volgens die Buro van Sensus en Statistiek was die totale bevolking van die Republiek van Suid-Afrika volgens ras in 1960 soos volg:

Blank	3 088 492
Kleurling	1 509 258
Asiër	477 125
Swart	<u>10 907 789</u>
Totaal	<u><u><u>15 982 664</u></u></u> ⁶¹⁾

Op 1 Januarie 1958 was daar 7 352 mediese praktisyns en 432 spesialiste in Suid-Afrika geregistreer, wat meegebring het dat daar een geneesheer vir elke 1 911 persone was.⁶²⁾ In

60. "Indians ask for a Medical School", The Natal Mercury, 12 November 1964.

61. Republic of South Africa, Bureau of Census and Statistics, "Statistical News Release: Bureau of Census and Statistics", 25 March 1963: 11(1).

62. Republic of South Africa, Department of Education, Arts and Science, "The training and employment of Medical, Dental and Auxiliary Medical Personnel", Part V, 1962 p. 23, Table 31.

vergelyking met ander Westerse lande het Suid-Afrika 'n hoë verhouding tussen bevolking en mediese praktisyn gehad. Vergelyk byvoorbeeld die verhouding in die volgende lande: Verenigde State van Amerika in 1955 was dit 750:1, Verenigde koninkryk in 1955 was 836:1 terwyl in Italië in 1948 die verhouding 961:1 was.⁶³⁾ Die feit dat daar in 1962 slegs 215 Indiërmediese praktisyns in die Republiek van Suid-Afrika geregistreer was,⁶⁴⁾ en meestal in groter dorpe en stede woonagtig was, het meegebring dat Indiërs wat in Germiston, Benoni, Boksburg en Pietersburg woonagtig was en nie van die dienste van Blanke mediese praktisyns gebruik wou maak nie, na ander dorpe en stede moes reis.⁶⁵⁾ Die gebrek aan 'n eenvormige aanvaarde formule waarvolgens bepaal kon word hoeveel geneeshere per hospitaal benodig word, het die bepaling van die werklike behoefte aan geneeshere onmoontlik gemaak.⁶⁶⁾ In 'n hospitaal in Brittanje wat in 'n stedelike gebied geleë is, is 18 geneeshere in diens geneem om na 235 pasiënte om te sien, terwyl 'n hospitaal met

63. Ibid., p. 24, Table 31.

64. "The Medical Directory of South Africa", Medical and Dental Board, Pennant Publishing Co., Durban, 1963.

65. Republic of South Africa, Bureau of Census and Statistics, "Monthly Bulletin of Statistics", February 1963, Volume XIII(2).

66. Goldman, L., Angry Young Doctor, Hamish Hamilton, London, 1957, p. 18.

231 beddens in 'n landelike gebied slegs oor die dienste van tien geneeshede beskik het.⁶⁷⁾

Die stigting van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban, ingevolge die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), het ten doel gehad dat in al die akademiese behoeftes van die Indiërgemeenskap voorsien moes word. Met hierdie doel voor oë het die Universiteit op eie inisiatief ondersoek ingestel na die behoefte aan mediese en tandheelkundige dienste onder die Indiërgemeenskap.⁶⁸⁾ Uit die ondersoek in 1964 het dit geblyk dat daar 'n behoefte aan 400 mediese praktisyns, 90 tandartse en 75 aptekers was.⁶⁹⁾

Die aanvaarding van die beleid van afsonderlike ontwikkeling in 1948 deur die Nasionale Party het die Regering genoodsaak om stappe

67. Ibid., p. 18.

68. Republiek van Suid-Afrika, Memorandum ter opsomming van die Bylae oor die opleiding en Opleidingsfasiliteite vir die Gesondheidsdienste van die Indiërgemeenskap in Suid-Afrika, en die rol wat die Universiteitskollege in hierdie verband het om te vervul, Departement van Binneländse Aangeleenthede, Lêer (A)19/15/5/3/14 Volume 1. Opsomming van 'n besluit van die Raad van die Universiteitskollege vir Indiërs gedateer 8 Augustus 1964.

69. Republiek van Suid-Afrika, Memorandum ter opsomming van die Bylae oor die opleiding en opleidingsfasiliteite vir die Gesondheidsdienste van die Indiërgemeenskap in Suid-Afrika, en die rol wat die Universiteitskollege in hierdie verband het om te vervul, Departement van Binneländse Aangeleenthede Lêer (A)19/15/5/3/14 Volume 1. Opsomming van 'n besluit van die Raad van die Universiteitskollege vir Indiërs gedateer 8 Mei 1964.

te doen om afsonderlike universiteite vir die nie-Blankes te voorsien. Soos aangetoon, is slegs beperkte fasiliteite aan die universiteite voorsien om vas te stel of die universiteite ekonomies lewensvatbaar is. Die steeds groeiende studentegetalle was 'n aanduiding dat die Universiteit van Durban-Westville tot 'n volwaardige instelling uitgebou sal kan word. Verskeie komitees en kommissies is van tyd tot tyd aangestel om ondersoek in te stel na en verslag te doen oor die daarstelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde waar nie-Blankes opgelei kan word. Ten einde tot 'n gevolgtrekking te raak of daar 'n behoefte aan akademiese uitbreiding op die gebiede van geneeskunde en tandheelkunde bestaan, is dit noodsaaklik om die verslae van die komitees en kommissies te ontleed. Elke verslag sal afsonderlik geëvalueer word om perspektief aan die bevindings te gee.

4.1.2

VAN DYK-KOMITEE

Die Koördinerende Kabinetskomitee insake nie-Blanke universiteitskolleges het op 25 Mei 1965 goedgekeur dat 'n interdepartementele komitee oor mediese opleiding van nie-Blankes onder voorsitterskap van

mnr J.H. van Dyk saamgestel word.⁷⁰⁾ Die opdrag van die Komitee het soos volg gelui:

"Om voorstelle te formuleer oor:

- (a) Die toekoms van die nie-Blanke Mediese Skool te Durban;
- (b) mediese opleiding van Indiërs;
- (c) mediese opleiding van Kleurlinge;
- (d) mediese opleiding van die Bantoe (sic)".⁷¹⁾

Die Kabinet het in 1949 besluit dat 'n fakulteit van geneeskunde onder voorgdyskap van die Universiteit van Natal ingestel moes word waar Kleurlinge, Indiërs en Swartes opgelei kon word.⁷²⁾ Na oorweging van die verslag van die Van der Walt-komitee⁷³⁾ oor afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, het die Kabinet besluit dat die voormalige Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap die "nie-Blanke Mediese Skool aan die Universiteit van Natal as 'n departementele onderneming moet oorneem; dat daar mettertyd 'n fakulteit van geneeskunde aan óf die Universiteit van Zoeloeland óf die

-
- 70. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Interdepartementale Komitee insake Mediese Opleiding van nie-Blankes, Departement van Bantoe-Onderwys, Pretoria, 1965, paragraaf 1.
 - 71. Ibid., paragraaf 3.
 - 72. Ibid., paragraaf 6.
 - 73. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956. Verslag van 'n komitee van ondersoek deur die Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap benoem. Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap, 1956. (Voorsitter mnr S.H. van der Walt). Hierna die Van der Walt-komitee genoem.

Universiteit van die Noorde ingestel moet word om Swartes op te lei; dat 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Wes-Kaapland voorsien word waar Kleurlinge opgelei kan word; en dat die fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Natal oorgedra word na die Universiteit van Durban-Westville waar uitsluitlik Indiërs opgelei sal word".⁷⁴⁾

Die Universiteit van Natal het beswaar aangeteken teen die besluit van die Kabinet en het versoek dat die hele aangeleentheid vir vyf tot sewe jaar agterweë gehou moes word.⁷⁵⁾ Dié Universiteit het, onder andere, aangestip dat dit noodsaaklik is dat 'n fakulteit van geneeskunde aan 'n universiteitsinrigting verbonde moet wees met die oog op inter-dissiplinêre kruisbevrugting.⁷⁶⁾ Die besware wat geopper is, het die Kabinet voorlopig van die besluit laat afsien.⁷⁷⁾

4.1.2.1 BEVINDINGS VAN DIE VAN DYK-KOMITEE

Die Van Dyk-komitee het bevind dat alhoewel daar 'n tekort aan Indiër-

74. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die interdepartementale komitee insake mediese opleiding van nie-Blankes, op. cit., paragraaf 7.

75. Ibid. paragraaf 8.

76. Ibid., paragraaf 8.

77. Ibid., paragraaf 9.

geneeshere ondervind word, die Indiërs na verhouding meer geneeshere aanbied as die ander nie-Blanke bevolkingsgroepe.⁷⁸⁾ In 1962 was daar een geneesheer vir elke 2 060 van die Indiërbevolking.⁷⁹⁾

Indien getalle 'n deurslaggewende faktor sou wees, kon 'n fakulteit van geneeskunde vir die opleiding van Indiërs reeds in 1966 ingestel word want die fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Natal het in daardie jaar reeds 345 aansoeke van Indiërs ontvang.⁸⁰⁾

Van hierdie getal het 198 voldoen aan die toelatingsvereistes waarvan slegs 30 uiteindelik toegelaat kon word,⁸¹⁾ terwyl 15 Indiërs tot die fakulteite van geneeskunde aan die universiteite van Kaapstad en van die Witwatersrand toegelaat is.⁸²⁾

78. Ibid., paragraaf 31.

79. Ibid., paragraaf 29.

80. Ibid., paragraaf 32.

81. Ibid., paragraaf 32.

82. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/13/3 Volume 1. Goedkeuring van die Minister gedateer 15 Februarie 1966.

Ofskoon die ander nie-Blanke bevolkingsgroepe van die dienste van Indiërgeneeshere gebruik gemaak het, het die Komitee bevind dat die behoefte by die Indiërs die geringste is en hulle as groep die kleinste aanspraak op 'n afsonderlike fakulteit van geneeskunde het.⁸³⁾ Gebaseer op 'n bevolkingsgroei van 4% per jaar en dat 3% van die geneeshere jaarliks sal ophou om te praktiseer, moes voorsiening vir die opleiding van minstens 80 Indiërgeneeshere per jaar gemaak word.⁸⁴⁾

4.1.2.2 AANBEVELINGS VAN DIE VAN DYK-KOMITEE

Afgesien van die bevinding dat die Indiërgemeenskap die kleinste aanspraak op 'n afsonderlike fakulteit van geneeskunde het, het die Komitee nogtans aanbeveel dat die Fakulteit van Geneeskunde aan die Universiteit van Natal na die Universiteit van Durban-Westville oorgedra word nadat fakulteite van geneeskunde aan

83. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die interdepartementale komitee insake mediese opleiding van nie-Blankes, op cit., paragraaf 31.

84. Ibid., paragraaf 30.

universiteite vir Swartes ingestel is of alternatiewe geriewe beskikbaar geraak het.⁸⁵⁾ Die Fakulteit van Geneeskunde sou onder die akademiese toesig van die Universiteit van Suid-Afrika gestaan het totdat akademiese selfstandigheid aan die Universiteitskollege vir Indiërs toegestaan is.⁸⁶⁾

Verder is aanbeveel dat 'n fakulteit van geneeskunde in Chatsworth, wat 'n Indiërgebied is, tot stand gebring word.⁸⁷⁾

4.1.2.3 EVALUERING VAN DIE VERSLAG VAN DIE VAN DYK-KOMITEE

In 1965 wys die Komitee daarop dat daar een geneesheer vir elke 2 060 van die Indiërbevolking is, asook dat die dienste van hierdie geneesheer deur alle nie-Blankes in hulle omgewing gebruik word, en dat hulle in nie-Blanke hospitale in stedelike gebiede diens doen waar Blankes nie in die behoeftes kan voorsien nie.⁸⁸⁾

85. Ibid., paragraaf 52(a) en 53(a).

86. Ibid., paragraaf 54(a).

87. Ibid., paragraaf 54(a).

88. Ibid., paragrawe 29 en 31.

Afgesien van die tydelike dienste wat Indiërgeneeshere aan Kleurlinge en Swartes lewer, het die Komitee bevind dat daar jaarliks tussen 40 en 50 Indiërgeneeshere opgelei moes word om in die behoeftes van die Indiërgemeenskap te voorsien.⁸⁹⁾

Die 40 na 50 Indiërgeneeshere wat daardie tyd jaarliks opgelei moes word, was benodig om in 'n 4% bevolkingsgroei en ongeveer 3% uitdienstredings en sterftes te voorsien.⁹⁰⁾ Geen voorsiening is gemaak om die verhouding tussen geneesheer en bevolking te verminder nie.

Tydens die ondersoek van die Komitee het dit aan die lig gekom dat 21 Indiërgeneeshere in 1963 en 1964 aan die Fakulteit van Geneeskunde van die Universiteit van Natal gekwalifiseer het, terwyl tussen 10 en 20 Indiërgeneeshere in die ooreenstemmende tydperk aan die universiteite van Kaapstad en van die Witwatersrand

89. Ibid., paragraaf 30.

90. Ibid., paragraaf 30.

gekwalfiseer het.⁹¹⁾ Dit blyk dus dat ongeveer 30 Indiërgeneeshere per jaar in die drie fakulteite van geneeskunde in Suid-Afrika gekwalfiseer het, terwyl die behoefte tussen 40 en 50 per jaar was.

Die feite hierbo genoem is nie versoenbaar met die standpunt van die Komitee nie. Die betrokke gedeelte lui soos volg :

"Die Komitee' is van mening dat die Indiërgemeenskap as gevolg van sy klein getalle en sy redelik gunstige geneeheerbevolkingverhouding 'n afsonderlike mediese skool nie so dringend of onmiddellik regverdig nie".⁹²⁾

Afgesien van hierdie standpunt het die Komitee aanbeveel dat:

"die nie-Blanke Mediese Skool te Durban, ooreenkomstig Staatsbeleid en in belang van die verdere uitbouing van die reeds gestigte nie-Blanke universiteitskolleges, te gelener tyd by die Universiteitskollege vir Indiërs ingelyf moet word...".⁹³⁾

Die aanbeveling van die Komitee dat die Fakulteit van Geneeskunde aan die Universiteit van Natal na die

91. Ibid., paragraaf 29.

92. Ibid., paragraaf 31.

93. Ibid., paragraaf 52(a).

Universiteit van Durban-Westville oorgedra word, het blykaar nie die fisiese gebruik van die geboue ingesluit nie want die Komitee meld dat:

"Die Mediese Skool is egter in 'n Blanke gebied geleë en die opleiding van nie-Blanke studente sal ooreenkomstig Staatsbeleid vroër of later op die huidige terrein gestaak moet word. Verder bied dit opleiding aan 'n beperkte getal studente en met die oog daarop dat uitbreiding van die geriewe op die huidige terrein nie toegelaat word nie, sal dit binne enkele jare heeltemal ontoereikend wees vir die verwagte en noodsaaklike toename van nie-Blanke studente-getalle in die medisyne".⁹⁴)

Weens die finansiële las wat die instelling en instandhouding van 'n fakulteit van geneeskunde op sowel die staatskas as die betrokke universiteit plaas, is dit noodsaaklik dat alle gegewens tot die beskikking van die besluitnemers gestel word. Om gemelde rede het die Kabinet die destydse Minister van Beplanning, Gesondheid en Mynwese versoek om 'n komitee aan te stel om ondersoek te doen oor mediese opleiding.

94. Ibid., paragraaf 21.

4.1.3 MÖNNIG-KOMITEE

Dr. Carel de Wet, voormalige Minister van die destydse Departement van Beplanning, Gesondheid en Mynwese, het op 16 Februarie 1968 onder voorsitterskap van dr. H.O. Mönnig 'n komitee aangestel⁹⁵⁾ om:

- "1. 'n Grondige ondersoek in te stel na alle aspekte van die behoefte van verdere mediese opleiding;
2. waar en wanneer sodanige fasiliteite geskep moet word; en
3. die mediese opleiding van Blankes en nie-Blankes moet saam in oënskou geneem word".⁹⁶⁾

Aangesien die Fakulteit van Geneeskunde aan die Universiteit van Stellenbosch in 1956 begin het, het die Regering in 1964 besluit dat die bestaande fakulteite van geneeskunde van die universiteite van Pretoria, Kaapstad en die Witwatersrand uitgebrei moes word om sodoende groter getalle studente op te lei.⁹⁷⁾

Die aanduidings was dat indien bogemelde fakulteite uitgebrei word en 'n fakulteit van genees

95. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van 'n komitee van ondersoek oor mediese opleiding, 1969. Verslag van 'n komitee van ondersoek deur die Minister van Beplanning, Gesondheid en Mynwese benoem. Departement van Beplanning, 1969. Hierna die Mönnig-komitee genoem.

96. Ibid., p. 3.

97. Ibid., p. 4.

kunde aan die Wes-Kaapse Universiteitskollege vir kleurlinge ingestel word, die getal gegradueerdes van 298 in 1964 tot 602 jaarliks vermeerder kon word.⁹⁸⁾ Laasgenoemde fakulteit is nie ingestel nie en die uitbreiding van die fakulteite het stadiger gevorder as wat verwag is, met die gevolg dat die hele aangeleentheid weer deeglik ondersoek moes word.⁹⁹⁾

4.1.3.1 BEVINDINGS VAN DIE MÖNNIG-KOMITEE

Die Komitee het bevind dat dit bykans 'n onmoontlike taak is om die behoefte aan geneeshere in die heterogene bevolkingsamestelling van Suid-Afrika te bepaal.¹⁰⁰⁾ Wat die Blankes aanbetref, kan die verhouding van geneesheer tot bevolking in ander Westereise lande as 'n barometer gebruik word.¹⁰¹⁾ Hiervolgens word 'n redelike syfer gesien as 1 vir 700 tot 800, terwyl by die Kleurlinge en Indiërs die syfer hoër moet wees; nie soseer wat hul werklike behoefte aanbetref nie,

98. Ibid., p. 4

99. Ibid., p. 5.

100. Ibid., p. 6.

101. Ibid., p. 6.

maar wel hul finansiële vermoë.¹⁰²⁾
Indien die finansiële vermoë van die Kleurlinge en Indiërs in ag geneem word, blyk dit dat 1 geneesheer vir elke 2 500 pasiënte n bestaan sal kan voer.¹⁰³⁾

Volgens die register van die Geneeskundige en Tandheelkundige Raad was daar op 31 Desember 1967 nie minder nie as 9 639 geneeshere, waarvan 2 206 spesialiste was. Volgens berekenings was van 5% tot 8,1% van die geregistreerdes nie aktief as geneeshere nie.¹⁰⁴⁾ Om n gunstiger geneesheer:bevolking-verhouding te bewerkstellig, het die Komitee bevind dat uitbreidings by bestaande fakulteite van geneeskunde slegs n korttermynoplossing bied.¹⁰⁵⁾

4.1.3.2

AANBEVELINGS VAN DIE MÖNNIG-KOMITEE

Die tekort aan Blanke geneeshere,¹⁰⁶⁾ en die feit dat Blankes vir n hele

102. Ibid., pp. 6/7.

103. Ibid., p. 7.

104. Ibid., p. 8.

105. Ibid., pp. 14/15.

106. Ibid., p. 10.

aantal jare die mediese versorging van die grootste deel van die bevolking sou moes waarneem,¹⁰⁷⁾ het die Komitee genoop om aan te beveel dat fakulteite van geneeskunde aan alle universiteite vir Blankes gestig moet word.¹⁰⁸⁾ Weens 'n tekort aan medici in die provinsiale hospitale in Natal¹⁰⁹⁾ is aanbeveel dat 'n fakulteit van geneeskunde vir die opleiding van Blankes aan die Universiteit van Natal ingestel word, asook dat 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville ingestel word.¹¹⁰⁾ Die Komitee wys ook daarop dat uit 'n ondersoek wat gedoen is, die Indiërs besondere geneeskundige dienste en aandag nodig het.¹¹¹⁾ Die feit dat daar verskeie hospitale in Durban en omgewing is,¹¹²⁾ en 80% van die Indiërbevolking van Suid-Afrika

107. Ibid., p. 18

108. Ibid., pp. 18 en p. 38.

109. Ibid., p. 25.

110. Ibid., p. 52.

111. Ibid., p. 50.

112. Ibid., p. 51.

binne 'n radius van 80 km van Durban woon, dra daartoe by dat 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville ingestel kan word.¹¹³⁾

Wat leerkragte aanbetref, is daar in Durban en omgewing voldoende spesialiste en is die mening gehuldig deur die Raad van die Universiteit van Durban-Westville dat die leerkragte gevind sal kan word.¹¹⁴⁾ Afgesien van die enkele Indiërspecialiste in Durban bestaan die moontlikheid dat van die Indiërspecialiste wat in die buitenland praktiseer deur die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville gewerf sal kan word.¹¹⁵⁾

4.1.3.3

EVALUERING VAN DIE VERSLAG VAN DIE MÖNNIG-KOMITEE

Deurdat die Mönnig-komitee ook ondersoek ingestel het na die behoefte aan Blanke geneeshere, word die totale behoefte aan geneeshere

113. Ibid., p. 50.

114. Ibid., p. 51.

115. Ibid., p. 51.

in Suid-Afrika aangetoon. Die geneesheer:bevolkingsverhouding was 1 vir 3 650 in 1931 en 1 vir 1 830 in 1967.¹¹⁶⁾ Aangesien die bevolking steeds toeneem, neem die eise van alle bevolkingsgroepe aan sowel omvang as aan gehalte van mediese dienste ook toe.¹¹⁷⁾ Gevolglik word die geneesheer:bevolkingsverhouding van 1 geneesheer vir 1 720 in 1985¹¹⁸⁾ as onrealisties beskou indien addisionele opleidingsgeriewe nie beskikbaar gestel word nie.

Soos aangetoon, benodig die Indiërgemeenskap besondere mediese aandag, en waar Indiërgeneeshere dit as hulle roeping beskou om geneeskundige hulp te gee waar dit nodig is,¹¹⁹⁾ blyk dit dat die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville 'n noodsaaklikheid is. Die opleiding van Indiërs as geneeshere sal ook die druk op Blanke geneeshere verlig.

116. Ibid., p. 11.

117. Ibid., p. 5.

118. Ibid., p. 11.

119. Ibid., p. 54.

Die Mönnig-komitee het aanbeveel dat die standaard van opleiding van nie-Blanke geneeshere gelykstaande moet wees aan dié van Blankes en dat deurgaans voldoen moet word aan die minimum vereistes soos deur die Geneeskundige en Tandheelkundige Raad neergelê.¹²⁰⁾ Uit voorgaande kan afgelei word dat dit nie die bedoeling van die Komitee was om die stigting van fakulteite van geneeskunde aan te beveel slegs omdat dit regeringsbeleid is nie - daarom word spesifiek aandag aan die standaard van opleiding gegee.

4.1.4 NIEUWOUDT-KOMITEE

Die Koördinerende Kabinetskomitee het op 13 Augustus 1970 'n komitee onder voorsitterskap van mnr. G.T. Nieuwoudt aangestel om die oordrag van die nie-Blanke Mediese Skool van die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam te ondersoek.¹²¹⁾ Die lede van die

120. Ibid., p. 53.

121. Republiek van Suid-Afrika, Interdepartementele komitee insake die oordrag van die nie-Blanke Mediese Skool van die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam (Voorsitter mnr. G.T. Nieuwoudt). Departement van Indiërsake, 1971, paragraaf 1. Hierna die Nieuwoudt-komitee genoem.

Komitee was beamptes van die Departement van Nasionale Opvoeding en die voormalige Departemente van Indiërsake, Bantoe-onderwys, Beplanning, Kleurlingbetrekkinge en Rehoboth-aangeleenthede, en Gesondheid.¹²² Die opdrag van die Komitee het soos volg gelui:

"Om die oordrag van die nie-Blanke mediese skool verbonde aan die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam te ondersoek en verslag te doen oor -

- (i) die praktiese implikasies van sodanige oordrag en hoe enige probleme wat mag ontstaan, oorbrug kan word;
- (ii) die wetlike implikasies van sodanige oordrag en die stappe wat in hierdie verband gedoen moet word; en
- (iii) die toevallige finansiële implikasies van sodanige oordrag, dit wil sê of vergoeding aan die Universiteit van Natal betaal moet word vir onkoste aangegaan in verband met die mediese skool sedert sy totstandkoming in 1951 en ander uitgawes wat normaalweg uit die administrasie van die mediese skool voortvloei"¹²³)

4.1.4.1

BEVINDINGS VAN DIE NIEUWOUDT-KOMITEE

Die Komitee het bevind dat die daarstelling van afsonderlike fakulteite van geneeskunde vir die verskillende nie-Blanke bevolkingsgroepe weens die finansiële implikasies daaraan verbonde en die tekort

122. Ibid., paragraaf 3.

123. Ibid., paragraaf 4.

aan opleidingshospitale nie vir die huidige prakties uitvoerbaar is nie.¹²⁴⁾ Een van die moontlikhede wat ondersoek is, was om die fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Natal onder beheer van 'n universiteit vir Swartes in te skakel, aangesien die fakulteit oorspronklik ingestel is om uitsluitlik Swart medici op te lei.¹²⁵⁾

Omdat daar nie 'n universiteit vir Swartes in Durban of onmiddellike omgewing geleë is nie, is ter wille van doeltreffende beheer¹²⁶⁾ besluit om so 'n stap nie gunstig te oorweeg nie.¹²⁷⁾ Die omskepping van Mediese Skool aan die Universiteit

124. Ibid., paragraaf 4.

125. Ibid., paragraaf 4.

126. Doeltreffendheid word in die Afrikaanse Woordeboek omskryf as 'n eienskap of hoedanigheid van doeltreffend te wees, die beste of effektiwiefste diens te lewer; ...". Beheer word eweneens omskryf as "bestuur en toesig, administrasie, kontrak: ...". Kyk Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en hersiene uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, Pretoria, 1976, pp. 32/3 en 173. Volgens Cloete is doeltreffendheid tweërlei, te wete (a) die mate waarin 'n behoefte bevredig moet word in ooreenstemming met 'n aanvanklike program van optrede; en die spaarsaamheid waarmee hulpbronne aangewend moet word. Beheer daarenteen dui op verantwoordingdoening.

127. Republiek van Suid-Afrika, Interdepartementele komitee insake die oordrag van die nie-Blanke Mediese Skool van die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam, op cit., paragraaf 34.

van Natal in 'n instituut onder beheer van die Universiteit van Durban-Westville is laat vaar, aangesien teenkanting van die studente verwag kan word deurdat hulle eerder aan 'n universiteit as aan 'n instituut verbonde wil wees.¹²⁸⁾ Gebaseer op studentegetalle is dit beskou as 'n logiese stap om die Mediese Skool na die Universiteit van Durban-Westville oor te plaas.¹²⁹⁾ Die oordrag van die Mediese Skool na die Universiteit van Durban-Westville sou met die minste ontwrigting vir die personeel en studente gegaar gaan, omdat die personeel slegs van een universiteit na 'n ander oorgeplaas word, en waar die Indiërs in die meerderheid is, sal dit meebring dat hulle by hulle eie universiteit ingeskakel word.¹³⁰⁾ Die Komitee was van mening dat indien die versekering aan die Swartes gegee word dat hulle slegs tydelik aan die Indiëruniversiteit hoef te studeer totdat 'n fakulteit van geneeskunde aan 'n

128. Ibid., paragraaf 35.

129. Ibid., paragraaf 36(a)

130. Ibid., paragraaf 36(c).

universiteit vir Swartes ingestel is, geen struikelblok ondervind behoort te word nie.¹³¹⁾ Onderzoek is ook ingestel na die omskepping van die Mediese Skool in 'n volwaardige mediese universiteit om as alternatief te dien en wat vir die nie-Blanke bevolkingsgroepe aanvaarbaar moes wees.¹³²⁾ So 'n universiteit sou van die begin af as 'n volwaardige universiteit moes funksioneer en sou self verantwoordelik moes wees vir die toekenning van grade om te voorkom dat die universiteit as 'n minderwaardige instelling beskou word.¹³³⁾

4.1.4.2 AANBEVELINGS VAN DIE NIEUWOUTD-KOMITEE

Die Komitee het aanbeveel dat die Mediese Skool van die Universiteit van Natal na die Universiteit van Durban-Westville oorgeplaas word, en dat daar voortgegaan word met die opleiding van Swartes en Kleurlinge aan die Mediese Skool.

131. Ibid., paragraaf 36(c)(i) en (ii).

132. Ibid., paragraaf 37.

133. Ibid., paragraaf 39.

Daar is egter op gewys dat indien daar nie gelyktydig met die aankondiging van die oordrag van die Mediese Skool aangekondig kan word wanneer 'n fakulteit van geneeskunde aan 'n universiteit vir Swartes ingestel gaan word nie, as alternatief aanbeveel word dat die Mediese Skool in 'n volwaardige universiteit met die status gelyk aan dié van 'n bestaande nie-Blanke universiteit omskep word.¹³⁴⁾

4.1.4.3 EVALUERING VAN DIE VERSLAG VAN DIE NIEUWOUDT-KOMITEE

Die Nieuwoudt-komitee het die verslae van die Van der Walt-komitee,¹³⁵⁾ Van Dyk-komitee¹³⁶⁾ en Mönnig-komitee¹³⁷⁾ as basis vir ondersoek gebruik. Die Komitee het sover moontlik gepoog om nie party-politiek by sy aanbevelings 'n rol te laat speel nie. Die aanbevelings is bloot op feite gebaseer.

Die Kabinetskomitee vir nie-Blanke onderwys het die aanbeveling van die

134. Ibid., paragraaf 64(i).

135. Ibid., paragraaf 7.

136. Ibid., paragraaf 10.

137. Ibid., paragraaf 13.

Nieuwoudt-komitee, dat die Mediese Skool verbonde aan die Universiteit van Natal na die Universiteit van Durban-Westville oorgedra word, verwerp.¹³⁸⁾ Die alternatiewe aanbeveling, dat die Mediese Skool in 'n volwaardige mediese universiteit omskep word, is gedeeltelik aanvaar deur die Kabinetskomitee, en verdere ondersoek het getoon dat studente hulle voorbereidende en eerstejaarkursusse aan universiteite vir hulle eie rasgroepe sal moet volg.¹³⁹⁾ Die Komitee het in sy verdere verslag aanbeveel dat 'n volwaardige mediese universiteit gestig word waar Swartes, Kleurlinge en Indiërs opgelei kan word.¹⁴⁰⁾ Die aanbeveling dat 'n mediese universiteit vir Indiërs, Kleurlinge en Swartes gestig word, is nie deur die Kabinet aanvaar nie. Die Kabinet het besluit dat mediese opleiding vir

138. Republiek van Suid-Afrika, Verdere verslag van die interdepartementele komitee insake die oordrag van die beheer van die nie-Blanke Mediese Skool verbonde aan die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam, (Voorsitter mnr. G.T. Nieuwoudt). Departement van Indiërsake, 1972, paragraaf 1.

139. Ibid., paragrafe 1 en 14(c) en (d).

140. Ibid., paragraaf 21.

Indiërs en Kleurlinge aan bestaande universiteite verskaf word en het op 10 April 1978 in beginsel goedgekeur dat fakulteite van geneeskunde aan universiteite vir Indiërs en Kleurlinge ingestel gaan word.¹⁴¹⁾

4.2 NOODSAAKLIKHEID VAN 'N FAKULTEIT TANDHEELKUNDE

Soos in die geval met die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville het die Kabinet reeds op 2 Oktober 1974 die instelling van 'n fakulteit tandheelkunde in beginsel goedgekeur en die besluit is op 10 April 1978 herbevestig.¹⁴²⁾ Talle ondersoeke is deur die jare gedoen oor die noodsaaklikheid van die instelling van fakulteite van tandheelkunde aan universiteite vir nie-Blankes. Die Departement van Gesondheid en Welsyn¹⁴³⁾ is in beheer van alle openbare tandheelkundige dienste in die Republiek en is dus die enigste werkgewer van mannekrag in hierdie verband.¹⁴⁴⁾ Van die totale bevolking van Suid-Afrika is ongeveer 80%

-
141. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978.
142. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer 19/15/10/2 Volume 1, Kabinetsmemorandum U5/8/2 (Natal) gedateer 10 April 1978.
143. Die Departement van Gesondheid en Welsyn was voor 1 Januarie 1982 bekend as die Departement van Gesondheid, Welsyn en Pensioene.
144. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die interdepartementele komitee insake tandheelkundige dienste en -opleiding, Departement van Nasionale Opvoeding, 1982, paragraaf 7.2.1.

afhanklik van openbare tandheelkundige dienste.¹⁴⁵⁾
Van die Blanke bevolking maak ongeveer 10%, van die
Indiërbevolking ongeveer 50%, van die Kleurling-
bevolking ongeveer 95%, en bykans 100% van die Swart
bevolking gebruik van openbare tandheelkundige
dienste.¹⁴⁶⁾

Openbare tandheelkundige dienste was in die algemeen
beperk tot noodbehandeling vir die verligting van
pyn, wat op 'n grootskaalse verwydering van tande
neergekom het.¹⁴⁷⁾ Met die aanvaarding van die Nasio-
nale Tandheelkundige Gesondheidsbeleid deur die Regering
in 1975, het daar 'n klemverskuiwing na konserverende
en voorkomende tandheelkunde plaasgevind.¹⁴⁸⁾ Om te
voorkom dat tandartse konserverende en voorkomende
dienste lewer, is daar oorgegaan tot die instelling
van kursusse vir die opleiding van tandterapeute en
mondhigiëniste wat 'n hulpfunksie kan verrig.

Wat openbare tandheelkundige dienste aanbetref, het
ondersoek getoon dat daar by Blankes en Indiërs
onderskeidelik 30 en 15 tandheelkundiges per jaar
benodig word om in die behoeftes te voorsien.¹⁴⁹⁾
Die gunstige stand waarin Blankes en Indiërs verkeer
sover dit die beskikbaarheid van tandheelkundiges

145. Ibid., paragraaf 7.2.2.

146. Ibid., paragraaf 7.2.2.

147. Ibid., paragraaf 7.2.3.

148. Ibid., paragraaf 7.2.6.

149. Ibid., paragraaf 7.2.10.

betref, het daarop gedui dat die instelling van 'n fakulteit van tandheelkunde aan die Universiteit van Durban-Westville en die uitbreiding van bestaande geriewe by universiteite vir Blankes nie geregverdig kan word nie. Om hierdie rede het die Universiteit van Durban-Westville begin met die opleiding van mondhigiëniste en tandterapeute. Die eerste mondhigiëniste het hulle studies aan die einde van 1981 voltooi, ¹⁵⁰⁾ en na verwagting behoort die eerste tandterapeute aan die einde van 1982 hulle studies te voltooi. ¹⁵¹⁾ Na raming behoort die opleiding van 15 mondhigiëniste per jaar aan die Universiteit van Durban-Westville in die behoeftes van sowel die privaatpraktyk as openbare dienste te voorsien. ¹⁵²⁾

Indiërs word tans as tandheelkundiges aan die Universiteit van die Witwatersrand ¹⁵³⁾ en die Universiteit van Wes-Kaapland opgelei. Weens 'n gebrek aan Kleurling-studente wat oor die voorgeskrewe akademiese standaard beskik om aan die keuringsvereistes te voldoen, ¹⁵⁴⁾ was die Universiteit van Wes-Kaapland genoodsaak om, behalwe die ses Indiërs wat jaarliks toegelaat mag word, die vakatures wat nie deur Kleurlinge gevul word nie, vir die Indiërstudente beskikbaar te stel. ¹⁵⁵⁾ So het daar

150. Ibid., paragraaf 9.5.1.

151. Ibid., paragraaf 9.4.1.

152. Ibid., paragraaf 9.5.2.

153. Ibid., paragraaf 9.1.2.

154. Ibid., paragraaf 10.1.1.

155. Ibid., paragraaf 9.1.2.

byvoorbeeld 12 Indiërs en twee Kleurlinge gedurende 1980 as tandheelkundiges gekwalifiseer.¹⁵⁶⁾

Uit die voorgaande blyk dit dat daar nie 'n noodsaaklikheid bestaan vir die instelling van 'n fakulteit van tandheelkunde aan die Universiteit van Durban-Westville nie. Die verhouding tussen tandarts en bevolking wat die Indiërgemeenskap aanbetref, is bykans soortgelyk aan dié van die Blankes, met die gevolg dat die uitgawe verbonde aan die instelling van 'n fakulteit van tandheelkunde nie op hierdie tydstip geregverdig blyk te wees nie.

5. IMPLIKASIES VAN DIE INSTELLING VAN FAKULTEITE VAN GENEESKUNDE EN TANDHEELKUNDE OP DIE ADMINISTRASIE VAN DIE UNIVERSITEIT

5.1 AKKOMMODASIE

Aangesien die opleiding van geneeshere nie sonder 'n opleidingshospitaal kan geskied nie, is dit noodsaaklik dat 'n opleidingshospitaal beskikbaar gestel word. Die Van Dyk-komitee het in 1965 bevind dat die behoefte aan Indiërgeneeshere by die Indiërgemeenskap die geringste is, en dat hulle as 'n groep die kleinste aanspraak op 'n afsonderlike fakulteit van geneeskunde het.¹⁵⁷⁾ Afgesien hiervan het die Komitee die mening gehuldig dat daar met die Natalse Provinsiale Administrasie onderhandel moet word sodat

156. Ibid., paragrawe 9.1.2 en 10.1.2.

157. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Interdepartementale Komitee insake Mediese Opleiding van nie-Blankes, op. cit., paragraaf 31.

die beoogde hospitaal in Chatsworth as 'n opleidingshospitaal beplan word.¹⁵⁸⁾ Die Komitee was verder van oordeel dat Chatsworth, wat 'n Indiërgebied is, die geskikste standplaas vir die toekomstige fakulteit van geneeskunde sal wees, en met die oog op die latere plasing van die pre-kliniese opleidingsgeriewe op dieselfde terrein as die hospitaal, behoort vir die verkryging van aangrensende persele tot die beoogde hospitaalterrein onderhandel te word.¹⁵⁹⁾ Geen onderhandelinge is met die Natalse Provinsiale Administrasie oor die beplanning van die hospitaal in Chatsworth as 'n opleidingshospitaal gevoer nie. Bygevolg is dit nie moontlik om die hospitaal by voltooiing as 'n opleidingshospitaal te gebruik nie.¹⁶⁰⁾ Alvorens 'n fakulteit van geneeskunde voorsien kan word, sal stappe gedoen moet word om 'n opleidingshospitaal te voorsien. Die pre-kliniese opleidingsgeriewe kan op die kampus van die Universiteit van Durban-Westville voorsien word.¹⁶¹⁾ Die inflasiekoers en steeds stygende boukoste maak dit onmoontlik om beraamde koste van geboue en toerusting

158. Ibid., paragraaf 33.

159. Ibid., paragraaf 33.

160. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/15/10/2. Die Minister van Binnelandse Aangeleenthede is op 1982-06-02 meegedeel dat daar van die Departement van Gesondheid en Welsyn verneem is dat wysigings nie aangebring kan word nie sonder dat vrugtelose uitgawes aangegaan sal word.

161. Tydens 'n onderhoud met mnr. M.A. van Niekerk, Hoofkampusbeplanner, van die Universiteit van Durban-Westville op 1982-11-03 is verneem dat die geboue op die kampus so beplan is dat pre-kliniese opleidingsgeriewe voorsien sal kan word.

te gee, sonder om raadgewers aan te stel om die beramings te maak.¹⁶²⁾

5.2 GROOTTE VAN 'N FAKULTEIT GENEESKUNDE

Die Mönnig-komitee het bevind dat 'n fakulteit geneeskunde optimaal sowat 100 studente in die finale jaar moes hê, aangesien groter klasse, veral by kliniese onderrig vir sowel studente as pasiënte, onbevredigend is.¹⁶³⁾ In 1964 is besluit om bestaande fakulteite van geneeskunde aan universiteite vir Blankes uit te brei om die volgende getalle gegra-
dueerdes jaarliks te lewer:

Universiteit van Pretoria	140
Universiteit van Stellenbosch	120
Universiteit van die Witwatersrand	135
Universiteit van Kaapstad	150 ¹⁶⁴⁾

Die uitbreiding van die fakulteite van geneeskunde moes gesien word as 'n tussentydse maatreël, want so byvoorbeeld het die Universiteit van Kaapstad gemeld dat verkies word om mettertyd terug te keer na die 100-tal.¹⁶⁵⁾ Waar die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde slegs geregverdig kan word indien

162. Volgens mnr. R. Tate van die firma Stauch Vorster en Vennote is dit onmoontlik om beramings van die oprigtingskoste van 'n gebou te gee sonder om 'n detail-onderzoek te loods, veral omdat pryse voortdurend styg, en daar nie vooraf na die grondformasie van die betrokke perseel ondersoek gedoen is nie. Die grondformasie sal grootliks bepaal watter boumetode gevolg sal moet word.

163. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van 'n komitee van ondersoek oor mediese opleiding, op. cit., p. 14.

164. Ibid., p. 14.

165. Ibid., pp. 14/5.

daar binne 'n redelike tyd minstens 80 tot 100 genees-
here per jaar kwalifiseer, moet in die eerste jaar
tussen 150 en 200 studente vir die kursus gekeur
word.¹⁶⁶⁾ Ten einde te verseker dat 100 geneeshere
per jaar kwalifiseer, sal die studentegetal in 'n
fakulteit van geneeskunde ongeveer 800 moet wees,
versprei oor die ses studiejare.¹⁶⁷⁾

5.3 STUDENT-DOSENT-VERHOUDING

Gebaseer op vroeëre ondersoeke het die Van Wyk de
Vries-kommissie bevind dat mediese en tandheelkundige
wetenskappe as 'n eenheid vir die berekening van
onderrigkoste beskou moet word.¹⁶⁸⁾ Na aanleiding van
getuienis, en op grond van eksperimentele berekenings,
het die Kommissie bevind dat die student-dosent-
verhouding 14:1 behoort te wees.¹⁶⁹⁾ Die getal
studente hiervoor vermeld, is beswaarde studente, dit
wil sê een geneeskundige student word getel as drie
voorgaadse studente.¹⁷⁰⁾ Die rede hiervoor, asook
vir nagraadse studente, is dat die mees senior dosente

166. Ibid., p. 19.

167. Volgens mnr. J. Steenkamp van die Departement van Nasionale
Opvoeding moet die studentegetalle in 'n fakulteit van
geneeskunde ongeveer 800 wees om die fakulteit ekonomies
te probeer regverdig, asook om die verwagte getal genees-
here per jaar te laat kwalifiseer.

168. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie
van Onderzoek na die Universiteitswese, op cit.,
paragraaf 31.14(a) en (c).

169. Ibid., paragraaf 31.15(b). Die student-dosent-verhouding
vir geesteswetenskappe is 20:1, en vir natuurwetenskappe
16:1.

170. Ibid., paragraaf 31.13(c).

in die betrokke departemente vir die opleiding van dié studente aangewend word.¹⁷¹⁾ Die student-dosent-verhouding van 14:1 in die mediese wetenskappe maak voorsiening daarvoor dat senior dosente veel meer geleentheid gegun word om met hulle opleidingstaak besig te wees, gevolglik het die Van Wyk de Vries-kommissie voorsiening vir sowel akademiese as administratiewe hulp binne die betrokke departemente gemaak.¹⁷²⁾

5.4 STUDENT-AKADEMIESE HULPDIENSPERSONEEL-VERHOUDING

Die Van Wyk de Vries-kommissie het bevind dat ervare akademiese personeel slegs in staat sal wees om meer van hulle tyd aan hulle opleidingstaak te bestee indien akademiese hulpdienspersoneel voorsien word, gevolglik word die student-akademiese-hulpdienspersoneelverhouding aangegee as 20:1.¹⁷³⁾ Die keuse van ongeveer een akademiese hulpdienspersoneellid vir elke vyf dosente, is gebaseer op gegewens wat uit die jaarboeke van die onderskeie universiteite verkry is.¹⁷⁴⁾ Die student-dosent en akademiese hulp-

171. Ibid., paragraaf 31.13(b). Kyk byvoorbeeld paragraaf 31.13(a) waar gemeld word dat die gewigte waarmee voltydse voorgraadse studente beswaar word, een is. Volgens paragraaf 31.13(d)(ii) word alle honneursstudente en studente vir 'n nagraadse diploma op honneursvlak met faktor twee beswaar. Alle magister- en doktorsgraadstudente word met faktor drie beswaar.

172. Ibid., paragraaf 31.15(a)

173. Ibid., paragraaf 31.15(d). Die student-akademiese hulpdienspersoneel vir geesteswetenskappe is 50:1 en vir natuurwetenskappe 32:1.

174. Ibid., paragraaf 31.15(d).

dienspersoneel-verhouding behoort dus 8:1 te wees.¹⁷⁵⁾

Die betekenis van administratiewe hulpdienspersoneel word beklemtoon deur die Van Wyk de Vries-kommissie. Hieroor skryf die Kommissie soos volg:

"Verder na aanleiding van die berekeninge het die Kommissie gevind dat die koste aan administratiewe hulp binne akademiese departemente gereken teen 'n persentasie van 5% van die salariskoste van die voorgeskrewe aantal minimum dosente, addisionele dosente en akademiese hulpdienspersoneel, 'n ietwat ruimer resultaat as die bestaande oplewer. Maar hierdie klein verbetering behoort 'n goeie uitwerking op die doeltreffendheid van onderrig te hê".¹⁷⁶⁾

Soos reeds vermeld, is die beskouing van voornoemde Kommissie dat die onderrig van voorgraadse studente, navorsing en die toesig oor nagraadse studente uiteraard die verantwoordelikheid van die hoof van 'n akademiese departement en senior lede van die doserende personeel is.¹⁷⁷⁾ Die ander pligte is ondergeskik aan dié hoofverantwoordelikheid,¹⁷⁸⁾ gevolglik behoort administratiewe en tegniese personeellede voorsien te word om akademici by te staan.

6. SAMEVATTING

Die heterogene samestelling van die Indiërgemeenskap bring

-
175. Ibid., paragraaf 31.15(d). Die student-dosent en akademiese hulpdienspersoneel-verhouding vir geesteswetenskappe is 14:1, en vir natuurwetenskappe 11:1.
176. Ibid., paragraaf 31.15(c).
177. Ibid., paragraaf 28.10.
178. Ibid., paragraaf 28.10.

mee dat die Universiteit van Durban-Westville omsigtig met die instelling van bepaalde kursusse te werk moet gaan. Daar moet voortdurend daarteen gewaak word dat een geloofsgroep nie bo die ander geloofsgroepe bevoordeel word nie om te verseker dat die Universiteit vir al die betrokke geloofsgroepe aanvaarbaar sal wees. Die onderskeie geloofsgroepe het dus 'n remmende uitwerking op die akademiese uitbreiding van die Universiteit, deurdat die norms en standarde van die drie hoofgeloofsgroepe nie aangetas mag word nie en die Universiteit deurgaans moet poog om 'n aanvaarbare ewewig te handhaaf.

Die verkryging van akademiese selfstandigheid het die Universiteit op die weg na selfstandigwording geplaas. Die Universiteit is in staat om self leerplanne op te stel en kan die leerplanne aanpas om aan die eise wat deur die Indiërgemeenskap gestel word, te voldoen. Hierdeur is die Universiteit se status verhoog en nou aanvaarbaarder vir die Indiërgemeenskap. Die Universiteit word nie nou as 'n verlengstuk van 'n ander universiteit beskou nie.

Die instelling van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe kan gesien word as 'n kompromie wat die Regering wou aangaan, want die oorspronklike versoek was vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde. Die paramediese kursusse wat in die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aangebied word, stel die Indiërs tans in staat om wel in bepaalde behoeftes van die Indiërgemeenskap te voorsien. Die feit dat die Universiteit van Durban-Westville die enigste universiteit in Natal is wat kursusse in arbeids-, spraak- en gehoor-

gevolgtrekking geraak dat daar 'n behoefte aan 'n fakulteit van geneeskunde is en het ook aanbeveel dat so 'n fakulteit so gou doenlik ingestel moet word. Die verbetering in die finansiële vermoë van die Indiërgemeenskap dra verder daartoe by dat meer van die dienste van privaatpraktisyns gebruik gemaak word, en in die lig hiervan blyk dit noodsaaklik te wees dat meer Indiërgeneeshere opgelei behoort te word om in die toenemende behoeftes te voorsien.

Die ondersoek dui verder daarop dat die instelling van die Fakulteit Tandheelkunde aan die Universiteit van Wes-Kaapland waar Kleurlinge opgelei word 'n ondeurdagte besluit blyk te gewees het, want tans studeer dáár meer Indiërs as Kleurlinge. Dit wil dus voorkom of die Fakulteit Tandheelkunde aan die Universiteit van Wes-Kaapland gesluit sal moet word indien daar oorgegaan word tot die instelling van 'n fakulteit tandheelkunde aan die Universiteit van Durban-Westville.

Dit blyk dat die instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde nie vir 'n onbepaalde tyd uitgestel sal kan word nie. Talle voornemende studente wat in geneeskunde of tandheelkunde wil studeer, word jaarliks weggewys aangesien universiteite vir Blankes hulle nie kan akkommodeer nie. Die beskikbaarheid van meer Indiërgeneeshere behoort die geneesheer:bevolkingverhouding te verbeter en 'n beter balans te skep.

Die instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde aan die Universiteit van Durban-Westville sal meebring dat die administrasie van die Universiteit aangepas moet word om vir addisionele geboue, 'n opleidingshospitaal op 'n afsonderlike terrein, meer dosente en studente voorsiening te maak. Die feit dat daar nie ag geslaan is

op die aanbevelings van die Van Dyk-komitee om met die Natalse Provinsiale Administrasie te onderhandel dat die hospitaal in Chatsworth as 'n opleidingshospitaal beplan word nie, bring mee dat alternatiewe reëlings getref sal moet word wat die beskikbaarstelling van 'n opleidingshospitaal aanbetref. Die ignorering van voorgaande aanbeveling kan heelwaarskynlik die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde kelder, deurdat dit betwyfel word of die oprigting van 'n tweede hospitaal vir Indiërs geregverdig sal kan word.

Die werwing van personeel sal op 'n jaarlikse basis moet plaasvind totdat die fakulteite as volwaardige fakulteite funksioneer, deurdat dit nie moontlik is om 'n fakulteit met al die studiejare gelyktydig in te stel nie. Die goedgekeurde formules soos vervat in die Van Wyk de Vries-verslag het tot gevolg dat die getal studente die getal dosente en hulpdienspersoneellede sal bepaal.

Die uitbreiding op akademiese terrein het ook 'n spesiale uitbreiding op administratiewe gebied gehad, en verdere lig word in hoofstuk 7 hierop gewerp.

In hoofstuk 5 word organisering aan die Universiteit beskryf. Die betekenis van organisasiediagramme wat betref die verdeling van funksies word ook aangetoon.

HOOFSTUK 5

ORGANISERING

1. INLEIDING

In die omgangstaal word die woord organisasie gebesig om na verskillende verskynsels te verwys. Dit lei tot verwarring. Ten aanvang word dus daarop gewys dat die woord instelling inplaas van organisasie gebruik word omdat laasgenoemde woord deur los en vas gebruik betekenisloos geword het. Daarna word die woord organisering gebruik om na spesifieke funksies te verwys. Die funksies waaruit organisering bestaan, word kortliks beskryf. Een of meer van die funksies sal steeds vir die skepping en instandhouding van enige instelling onderneem word.

Die samestelling van die Universiteit van Durban-Westville word ontleed waarna die funksies van sommige van die samestellende gedeeltes beskryf word.

Waar ter sake word organisasiediagramme ingevoeg.

Die oogmerk met hierdie hoofstuk is nie om al die organisasiedele van die Universiteit volledig te beskryf nie, want dit sal etlike hoofstukke beslaan.

2. OMSKRYWING VAN ORGANISERING

Aangesien verskillende betekenis aan die woord organisering geheg word, word dit raadsaam geag

om organisering te omskryf.

Bhambhri se siening van organisasie en organisering is soos volg:

"Organisation is not only a structure of charts, diagrams or instructions, it is a co-operative human activity. In an organisation people work together, they develop a behavioural pattern. Organisation is more than just a structure of working relationships. It is a sum-total of the relationships among human beings who are working together in performing a group activity. Organisation is not only a framework but it also affects the behaviour of persons who work in it. It affects the members by dividing work among them; by establishing standard practices; by transmitting decisions; by establishing systems of authority and influence; by providing channels of communication; and by training and indoctrinating its members".¹⁾

Voorgaande aanhaling verklaar dan ook dat organisering veel meer as die skepping van organisasiestrukture behels. Die skepping van organisasiestrukture is gewoonlik egter die eerste in die reeks organisasiefunksie waarmee 'n instelling tot stand gebring en in stand gehou word. Die organisasiestruktuur van 'n instelling moet daarop gemik wees, om die gestelde doelwitte na te streef.²⁾ Cloete skryf hieroor soos volg:

"Die basiese stelling dat die globale administratiewe proses en dus ook sy verskillende fases doelgerig moet wees, kom in die besonder vorendag wanneer die organiseringsfase in oënskou geneem word. Die bewering dat administrasie aangetref word sodra twee of meer individue saamwerk om 'n doelwit te bereik, beteken dat daar georganiseer sal word. Organiserings is inderdaad die rangskikking van individue as enkelinge en as groepe in 'n bepaalde patroon sodat hul optrede in 'n bepaalde rigting gestuur kan word".³⁾

-
1. Bhambhri, C.P. Public Administration (Theory and Practice), 6th Edition, Jai Prakash Nath and Company, Meerut City, India, 1975, pp. 41/2.
 2. Ibid., p. 194.
 3. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en hersiene uitgawe, J.L. van Schaik, Bpk., Pretoria, 1976, p. 77.

Van die voorgaande word afgelei dat organisering moet plaasvind om 'n bepaalde doelwit te bereik.

In die hieropvolgende gedeelte sal die samestelling van die Universiteit van Durban-Westville beskryf word. Daar sal veral klem op die onderskeie beleidsvlakke en kommunikasiekanale gelê word.

3. SAMESTELLING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

3.1 SAMESTELLING

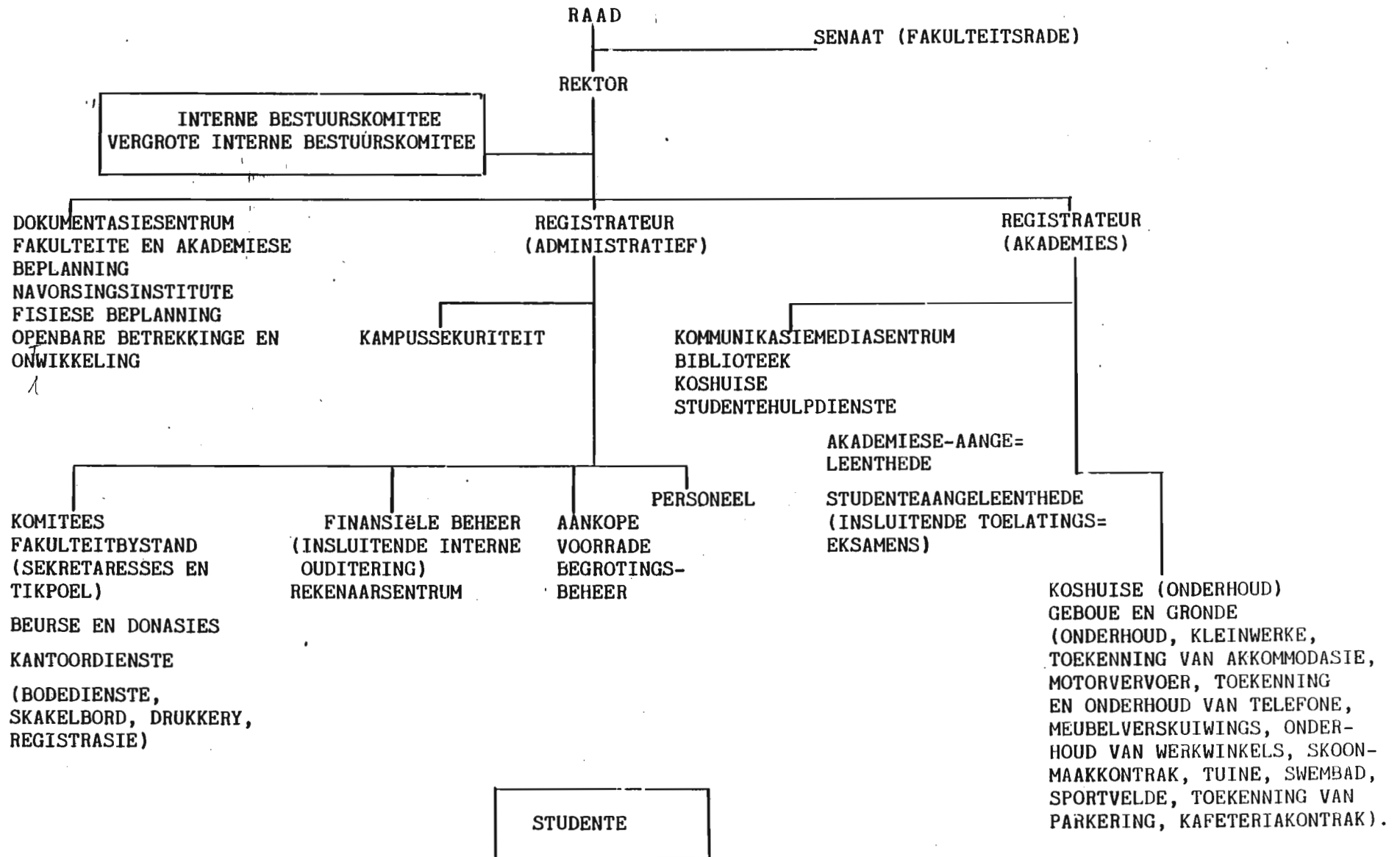
Die Universiteit van Durban-Westville bestaan uit:

- "(a) 'n kanselier;
- (b) 'n rektor, wat ook die vise-kanselier van die Universiteit is;
- (bA) 'n vise-rektor (indien 'n vise-rektor kragtens artikel 7A aangestel word);
- (c) 'n raad;
- (d) 'n senaat;
- (e) die professore, lektore en studente van die Universiteit;
- (f) 'n registrateur en die ander personeel van die Universiteit; en
- (g) 'n konvokasie"⁴⁾

'n Diagram wat in breë trekke die funksionele bestanddele en die gesagsverhoudings in die organisatoriese struktuur van die Universiteit aantoon, kan soos volg wees - Figuur 2. In die volgende paragrafe word beskrywings van die samestellende dele verskaf.

4. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 4.

FIGUUR 2: ORGANISASIEDIAGRAM VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

3.2 KANSELIER

Die Kanselier is die titulêre⁵⁾ hoof van die Universiteit en het geen administratiewe bevoegd- hede nie.⁶⁾ Alle grade van die Universiteit word deur die Kanselier toegeken.⁷⁾

3.3 REKTOR

As hoofuitvoerende beampte van die Universiteit is die Rektor⁸⁾ grotendeels verantwoordelik vir die formulering van beleid, vir goedkeuring deur óf die Raad óf die Senaat, en die toepassing daarvan. Die bevoegdheide, voorregte, pligte en werksaamhede van die Rektor is dié wat die Raad van die Univer- siteit met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede bepaal.⁹⁾ Die Raad van die Universiteit en die Minister van Binnelandse Aangeleenthede bepaal dus die bevoegdheide van die Rektor om beleid te formuleer. Die feit dat die Rektor ampshalwe lid van elke komitee van die Raad of die Senaat is,¹⁰⁾ bring mee dat die Rektor kan

-
5. Volgens die Tweetalige Woordeboek verwys titulêre hoof slegs na hoof in naam, bygevolg kan geen gesag deur die bekleër uitgeoefen word nie.
 6. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, Regulasiëkoerant R142 gedateer 5 Februarie 1971, Staatsdrukker, Pretoria, regulasie 2(1).
 7. Ibid., regulasie 2(1).
 8. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban Westville, 1969, artikel 7(3).
 9. Ibid., artikel 7(1).
 10. Ibid., artikel 7(3).

sorg dat alle ter sake instansies oor beleid ingelig bly. Die Interne Bestuurskomitee, Ver-grote Interne Bestuurskomitee en Administratiewe Raad wat deur die huidige Rektor ingestel is, dien as voorbeelde van maatreëls om kommunikasie te bevorder en besluite oor beleid en ander adminis-tratiewe funksies stiptelik onder die betrokkenes se aandag te bring.¹¹⁾

3.4 RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT

Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville bestaan uit:

- "(a) die rektor en die vise-rektor (indien 'n vise-rektor aangestel word);
- (b) minstens ses persone deur die Staatspresident aangestel;
- (c) twee lede van die senaat wat die senaat kies;
- (d) een persoon deur die konvokasie gekies, en, indien die lede van die konvokasie te eniger tyd die getal vyfhonderd bereik het, twee persone aldus gekies".¹²⁾

Die aanstelling van 'n vise-rektor is nie verpligtend nie. Afgesien van die "bevoegdhede, voorregte, pligte en funksies" wat die Raad, met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, aan die

-
- 11. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, University of Durban-Westville, Durban, 1982, pp. 8/9.
 - 12. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(1).

vise-rector kan opdra,¹³⁾ kan die Rektor van sy bevoegdhede aan die Vise-rector opdra.¹⁴⁾ Tans is daar nie 'n vise-rector nie.

Aangesien die studentegetalle aan die Universiteit van Durban-Westville steeds toeneem, het die Raad van die Universiteit by die Minister van Binnelandse Aangeleenthede aanbeveel dat die getal raadslede wat deur die Staatspresident aangestel word, na 20 vermeerder word.¹⁵⁾ Geen perking word in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, geplaas op die getal raadslede wat deur die Staatspresident aangestel mag word nie,¹⁶⁾ gevolglik is dit moontlik om die Raad te vergroot om by veranderde omstandighede aan te pas.

Daar bestaan nog nie 'n konvokasie aan die Universiteit van Durban-Westville nie.¹⁷⁾ Indien 'n konvokasie wel bestaan het, sou twee lede verkies kon word tot die

13. Ibid., artikel 7A(1).

14. Ibid., artikel 7A(2).

15. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/4/3/2. Die Registrateur (Administratief) het onder verwysing C1/1 gedateer 14 September 1982 namens die Raad van die Universiteit vertoë vir die vergroting van die Raad gerig. Die motivering vir die versoek was om persone uit bepaalde spesialiteitsrigtings in die Raad te laat aanstel wat advies oor uitbreiding kan verstrek en leiding in die neem van besluit kan gee. Die Minister van Binnelandse Aangeleenthede het op 15 November 1982 goedgekeur dat die Raad van die Universiteit van Durban-Westville na 20 lede vermeerder word.

16. Vgl. Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969.

17. Tydens 'n onderhoud met die Registrateur (Administratief) op 30 Augustus 1982 is vasgestel dat daar nog nie 'n konvokasie bestaan nie.

Raad van die Universiteit, want die getal lede van die konvokasie sal vyfhonderd oorskry.¹⁸⁾

Die bepaling dat die administrasie van die Universiteit by die Raad berus, bring mee dat die Raad, naas die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, die hoogste beleidsvlak aan die Universiteit is.¹⁹⁾ Die Raad kan, behalwe waar anders bepaal, sonder die vooraf-goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede interne beleid aan die Universiteit formuleer.²⁰⁾ Die Raad moet ook die beleid wat deur die Rektor geformuleer word, verwerp of aanvaar. Let daarop dat dit beleid oor al die administratiewe funksies asook die funksionele en hulpbedrywighede van die Universiteit behels.

3.5 SENAAT VAN DIE UNIVERSITEIT

Die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville bestaan uit:

- "(a) die rektor van die universiteit, wat die voorsitter is;
- (aA) die vise-rektor (indien 'n vise-rektor aangestel word);
- (b) hoogstens twee ander lede van die raad wat die raad kies;
- (c) dié professore en senior lektore van die

-
18. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(1)(d).
19. Ibid., artikel 8(1). Kyk byvoorbeeld artikels 3(2), 3(2A)(a), 3(2)(b), 7 en 7A waar die bevoegdhede van die Raad onderworpe is aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede. Daar is talle ander gelykluidende artikels wat die bevoegdhede van die Raad beperk.
20. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 21. Kyk ook artikels 3(3) en 3(4) van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969.

Universiteit wat die raad van tyd tot tyd vir die doel aanwys; en

(d) die persone kragtens subartikel (2) aangestel"²¹⁾
Subartikel 10(2) verwys na die aanstelling in die Senaat van professore wat aan ander universiteitsinrigtings werksaam is.²²⁾ Die lede wat kragtens voormelde subartikel aangestel is, neem slegs deel aan die verrigtinge van die Senaat wat betrekking het op die leerplanne, die inhoud van sillabusse, eksamenstandaarde en die aanstelling, werksaamhede en pligte van eksterne eksaminatore en moderatore.²³⁾

Die funksies van die Senaat is om oor die reëlings van onderrig in die onderskeie fakulteite en departemente asook die leerplanne en eksamens van die Universiteit toesig te hou.²⁴⁾ Die Senaat bepaal die beleid en ander aspekte rakende die akademiese aktiwiteitê van die Universiteit; d.w.s. eintlik die funksionele bedrywighede van die Universiteit.²⁵⁾ Die bepaling dat die Senaat van tyd tot tyd oor sy werksaamhede verslae aan die Raad moet voorlê,²⁶⁾ toon aan dat die

-
21. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(1).
 22. Ibid., artikel 10(2)(a).
 23. Ibid., artikel 10(2)(c).
 24. Ibid., artikel 10(4).
 25. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 40.
 26. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(5)(a).

Senaat ondergeskik aan die Raad is. 'n Gelykluidende artikel is vervat in die Private Wet op die Universiteit van Pretoria, 1930 (Wet 13 van 1930).²⁷⁾

3.6 AKADEMIESE PERSONEEL

Die Middeleeuse denkers het 'n universiteit omskryf "... as 'n outonome groep of gemeenskap van leermeesters en studente saam verbind in die diens van die waarheid".²⁸⁾ 'n Universiteit kan dus nie bestaan as daar nie professore, lektore en studente aanwesig is nie. Akademici aan 'n universiteit bestaan uit professore en lektore. Die professore en sommige lektore dien in die senaat en die fakulteitsrade van 'n universiteit en kan met daardie instellings 'n invloed op die administrasie van die Universiteit uitoefen.

3.7 REGISTRATEUR EN ANDER PERSONEEL VAN DIE UNIVERSITEIT

Die toename in studentegetalle het in 1979 meegebring dat die funksies van die Registrateur verdeel is en 'n pos van Registrateur (Administratief) asook 'n pos van Registrateur (Akademies) geskep is.³⁰⁾ Die Registrateur (Administratief) is aan die Rektor verantwoordelik vir die administratiewe en finansiële funksies aan die Universiteit.³¹⁾ Die Registrateur

-
27. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van Pretoria, 1930 (Wet 13 van 1930), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 8(3)(a).
 28. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP25/1974, paragraaf 4.1.
 29. Ibid., paragraaf 4.4(c).
 30. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, University of Durban-Westville, Durban, 1980, p.6.
 31. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 49(1).

(Administratief) is belas met die administratiewe funksies van die Universiteit. Hy kan beleid oor die administratiewe funksies formuleer, maar waar nodig moet sy voorstelle deur die Raad goedgekeur word. Die bevoegdhede van die Registrateur (Administratief) is egter beperk tot dié wat die Raad met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede aan hom opdra.³²⁾ Die afdelings gemoeid met die administrasie van die Universiteit ressorteer onder die Registrateur (Administratief). Hy moet toesien dat al die administratiewe funksies (dit wil sê beleidbepaling, finansiering, organisering, personeelvoorsiening en -benutting, bepaling van werkprosedures, en beheer) in al die afdelings effektief (dit wil sê met die grootste mate van doelwitbereiking en doeltreffendheid, dit wil sê teen die laagste koste) verloop.

Die aanstelling van die Registrateur (Akademies) aan die Universiteit van Durban-Westville het ten doel dat kommunikasie tussen die administratiewe personeel en studente verbeter word, asook dat op 'n voortdurende grondslag aandag aan die verloop van die akademiese bedrywighede (dit wil sê funksionele bedrywighede) van akademiese departemente geskenk word.³³⁾ Die Registrateur (Akademies) moet toesien dat die akademiese

32. Ibid., regulasie 49(2).

33. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, op. cit., p.6.

bedrywighede van die Universiteit effektief en doeltreffend verloop. Die Registrateur (Akademies) tree, onder andere, as skakel tussen die akademiese departemente, die Senaat en die Rektor op.³⁴⁾

3.8 KONVOKASIE VAN DIE UNIVERSITEIT

'n Konvokasie, wat eintlik 'n losse assosiasie van oud-studente is, is nog nie aan die Universiteit van Durban-Westville ingestel nie. Die konvokasie het geen beleidbepalende of ander funksies nie; gevolglik word die samestelling van die konvokasie nie beskryf nie.³⁵⁾

3.9 STUDENTE

Die studente behoort inderdaad ook as deel van die Universiteit as instelling beskou te word want dit is om hulle ontwil dat die Universiteit bestaan. Daarom moet met die organisatoriese samestelling van die Universiteit verseker word dat die belange van die studente effektief en doeltreffend gedien word. Die Universiteit gaan inderdaad 'n kontrak met elke student aan om die verpligtinge van sowel die Universiteit as die student te reël. Studente kan egter verenigingsstig om gesamentlik met die Universiteit oor relevante aangeleenthede te skakel. 'n Verteenwoordigende

-
34. Inligting verkry van die Registrateur (Akademies), professor J. St. E. Pretorius, tydens 'n onderhoud op 2 September 1982. Die versoeke van fakulteite om departemente of kursusse in te stel, moet op 'n bepaalde wyse aan die Registrateur (Akademies) voorgeleê word voordat dit aan die Senaat van die Universiteit vir ooreweging voorgeleê word. Kyk Aanhangel "G".
35. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 11(4). Artikel 11(4) lui soos volg: "Die konvokasie kan enige aangeleentheid wat op die Universiteit betrekking het of deur die raad na hom verwys word, bespreek en sy sienswyse daarvoor aan die raad meedeel".

Studenteraad is in 1980 verkies.³⁶⁾

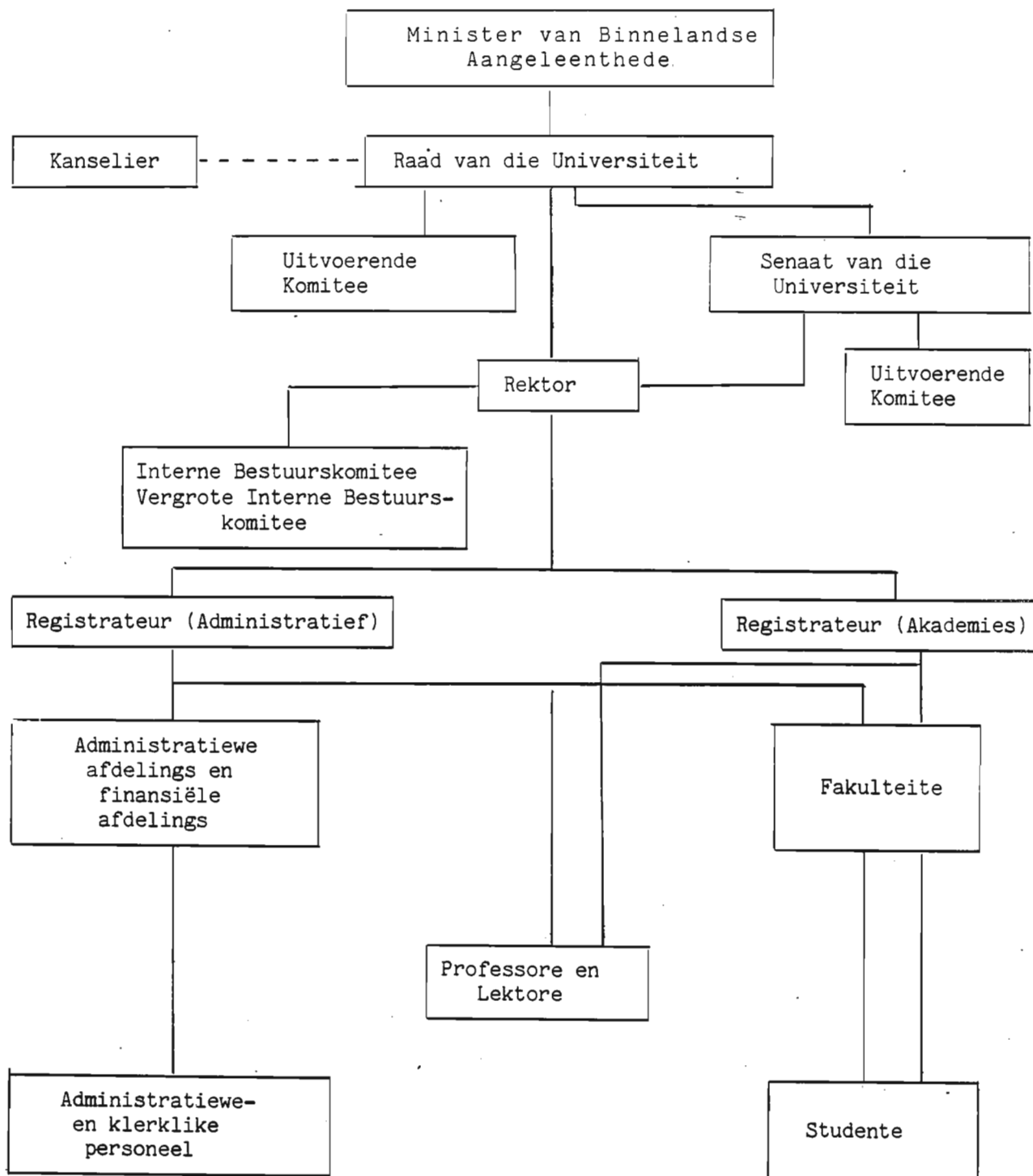
4. ORGANISATORIESE STRUKTUUR VAN DIE UNIVERSITEIT VAN
DURBAN-WESTVILLE

In Figuur 3 word die organisatoriese struktuur van die Universiteit van Durban-Westville uitgebeeld. Die Kanselier is die seremoniële hoof van die Universiteit.³⁷⁾ Talle handeling van die Universiteit word aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede gekoppel soos hierbo aangetoon, gevolglik word aangestip waar die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in die hiërargiese struktuur inpas.

36. University of Durban-Westville, The Vice-Chancellors Annual Report for the period 1 July 1980 to 30 June 1981, University of Durban-Westville, p. 7.

37. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.4.

FIGUUR 3 ORGANISATORIESE STRUKTUUR VAN DIE
UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Bepaalde aspekte van organisasiestruktuur aan die Universiteit van Durban-Westville word, aan die hand van Figuur 3, hieronder beskryf.

4.1 MINISTER VAN BINNELANDSE AANGELEENTHEDE

In 'n latere gedeelte word daarop gewys dat die Universiteit van Durban-Westville met openbare fondse gefinansier word. Aangesien die Minister van Binnelandse Aangeleentehede in die openbaar verantwoording oor die aanwending van fondse moet doen, word in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, bepaal dat die Universiteit nie sy onroerende goed mag verhuur, verkoop, verruil of vervreem, of 'n saaklike reg of serwituut daarop aan iemand mag verleen sonder die goedkeuring van die Minister nie.³⁸⁾ Alle beoogde handelinge aan die Universiteit wat finansiële implikasies inhou, is onderworpe aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleentehede.³⁹⁾ Die bepaling dat die Statuut van die Universiteit van Durban-Westville deur die Minister van Binnelandse Aangeleentehede goedgekeur moet word,⁴⁰⁾ bring mee dat die Minister onder andere vir die organisering van die Universiteit verantwoordelik is.

4.2 RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT

Waar die Raad verantwoordelik is vir die totale

38. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 artikel 3(2).

39. Ibid., artikel 14(1). In hierdie artikel word bepaal dat die diensstaat by die Universiteit deur die Raad bepaal word op die grondslag wat die Minister na oorlegpleging met die Raad voorskryf. Kyk ook byvoorbeeld artikel 27 wat handel oor die instelling van fakulteite, departemente, vakke en kursusse.

40. Ibid., artikel 33(2).

administrasie van die Universiteit,⁴¹⁾ is dit noodsaaklik dat die Raad wysigings aan enige bedrywigheid - met inbegrip van organisatoriese reëlings - moet kan aanbring om doeltreffende organisering te bewerkstellig. Reeser en Loper wys daarop dat dit noodsaaklik is dat organisering voortdurend moet plaasvind om by veranderde omstandighede aan te pas.⁴²⁾ Deurdat dit nie vir die Raad moontlik is om op kort kennisgewing te vergader nie, is die Uitvoerende Komitee saamgestel om as 'n dagbestuur te dien.⁴³⁾ Die Uitvoerende Komitee van die Raad bestaan uit die Voorsitter van die Raad, die Rektor en sodanige ander lede wat die Raad daarin aanstel.⁴⁴⁾ Drie lede van die Uitvoerende Komitee van die Raad is 'n kworum,⁴⁵⁾ gevolglik is dit moontlik om sonder lang tydsverloop oorweging aan dringende sake te skenk. Die bevoegdhede en funksies van die Uitvoerende Komitee is beperk tot dié wat deur die Raad aan die Uitvoerende Komitee gedelegeer is.⁴⁶⁾ Besluite van die Uitvoerende Komitee moet by die eersvolgende vergadering van die Raad bekragtig of tersyde gestel word.⁴⁷⁾ Die reëling dat die Raad besluite van die

41. Ibid., artikel 8(1).

42. Reeser, C., and M. Loper, Management, The key to Organizational Effectiveness, Scott, Foresman and Company, Glenview, Illinios, 1978, p.12.

43. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 17(1).

44. Ibid., regulasie 17(1).

45. Ibid., regulasie 17(2).

46. Ibid., regulasie 17(1).

47. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(7).

Uitvoerende Komitee by sy eersvolgende vergadering moet oorweeg, is in ooreenstemming met die sienswyse van McBeath dat bevoegdheid, maar nie verantwoordelikheid nie gedelegeer kan word. McBeath stel die saak soos volg:

"He (the chief executive) delegates specific parts of his authority to his functional directors and managers, yet retains responsibility for ensuring that they carry out their activities efficiently".⁴⁸⁾

Dit is n vereiste dat beheer uigeoefen word om te bepaal of gedelegeerde bevoegdhede effektief en doeltreffend uitgevoer is.⁴⁹⁾

4.3 SENAAT VAN DIE UNIVERSITEIT EN SKAKELING TUSSEN DIE SENAAAT EN DIE RAAD

Die akademiese bedrywighede van die Universiteit word deur die Senaat georden. Soos in die geval van die Raad van die Universiteit word die Uitvoerende Komitee van die Senaat aangestel om die bevoegdhede uit te oefen wat deur die Senaat aan die Uitvoerende Komitee gedelegeer word.⁵⁰⁾ Die besluite van die Uitvoerende Komitee van die Senaat moet deur die Senaat by sy eersvolgende vergadering oorweeg word.⁵¹⁾ Dat die Rektor voorsitter van die Senaat,⁵²⁾ en lid van

48. McBeath, M.G. Organization and Manpower Planning, Third Edition, Business Books Limited, London, 1974, p. 195.

49. Ibid., p. 196.

50. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 44(1).

51. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(6).

52. Ibid., artikel 10(1)(1).

die Raad van die Universiteit is,⁵³ bring mee dat besluite van die Raad deur die Rektor en twee ander lede van die Raad, wat in die Senaat aangestel is,⁵⁴⁾ aan die Senaat oorgedra word en besluite van die Senaat beïnvloed. Die vertoë wat die Senaat oor sy werksaamhede aan die Raad moet voorlê,⁵⁵⁾ het tot gevolg dat verantwoording gedoen word.

Ten einde effektiewe en doeltreffende kommunikasie aan die Universiteit te verseker, word bepaal dat lede van die Raad in die Senaat en lede van die Senaat in die Raad moet dien. Verder word bepaal dat die Rektor in beide die Raad en die Senaat moet dien.⁵⁶⁾ McBeath is van mening dat geen instelling in staat sal wees om behoorlik te funksioneer indien daar nie effektiewe en doeltreffende kommunikasiëkanale teenwoordig is nie.⁵⁷⁾

4.4 REKTOR EN INTERNE BESTUURSKOMITEE

Die Rektor is, soos aangetoon, die hoofuitvoerende beampte van die Universiteit.⁵⁸⁾ As lid van die Raad van die Universiteit is die Rektor met die uitvoering van beleid en die reëling van alle uitvoerende bedrywighede bel

53. Ibid., artikel 8(1)(a).

54. Ibid., artikel 10(1)(b).

55. Ibid., artikel 10(5)(a).

56. Ibid., artikel 8(1)(c).

57. McBeath, M.G. op. cit., p. 197.

58. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 7(3).

Om te verseker dat beleid uitgevoer word, en die administratiewe, die funksionele en die hulpbedrywighede almal effektief en doeltreffend verloop, is dit noodsaaklik geag om van komitees gebruik te maak om die Rektor behulpsaam te wees.⁵⁹⁾ Reeser en Loper spreek die mening uit dat:

"...managers can lose sight of the goals of the total system. Committees can fill an essential role by co-ordinating diverse goals and random modes of operation, thus enabling all parts of a total system to work in harmony. Teamwork achieved through committees might be accomplished by the orchestration of a skilled manager".⁶⁰⁾

Die daarstelling van komitees wat met die aanpassing en onderrig van bedrywighede behulpsaam kan wees, dra by tot die aanvaarding en wysiging van opdragte deurdat die funksionariesse en instellings wat daardeur geraak word, by die formulering van wysigings en opdragte betrokke was.⁶¹⁾ Komitees doen aanbevelings wat óf deur die Raad óf die Senaat goedgekeur moet word. Verder stel komitees die beleidmakers en opdraggewers in staat om besluite te neem wat gebaseer is op voorstelle wat na ondersoek en beraadslaging geneem is.⁶²⁾

-
59. Tydens 'n onderhoud met die Rektor, professor J.J.C. Greyling, op 2 September 1982 het hy aangedui dat deur van komitees gebruik te maak, word verseker dat beleid sonder vertraging deurgevoer word. Die komiteede doen tydens vergaderings verslag wat die Rektor in staat stel om aanpassings te maak of om die Raad te adviseer waar aanpassings gemaak moet word.
60. Reeser, C, and M. Loper, op cit., p. 190.
61. Ibid., p. 191.
62. McBeath, G., op cit., p. 200.

McBeath is die mening toegedaan dat indien komitees beleid beïnvloed, moet die komitees in die organisatoriese diagramme van instellings opgeneem word.⁶²⁾ Die verskynsel dat mense in die algemeen geneig is om veranderinge teen te staan, kan uitgeskakel word deur hulle met die instelling van komitees by die besluitnemingsproses te betrek.⁶³⁾

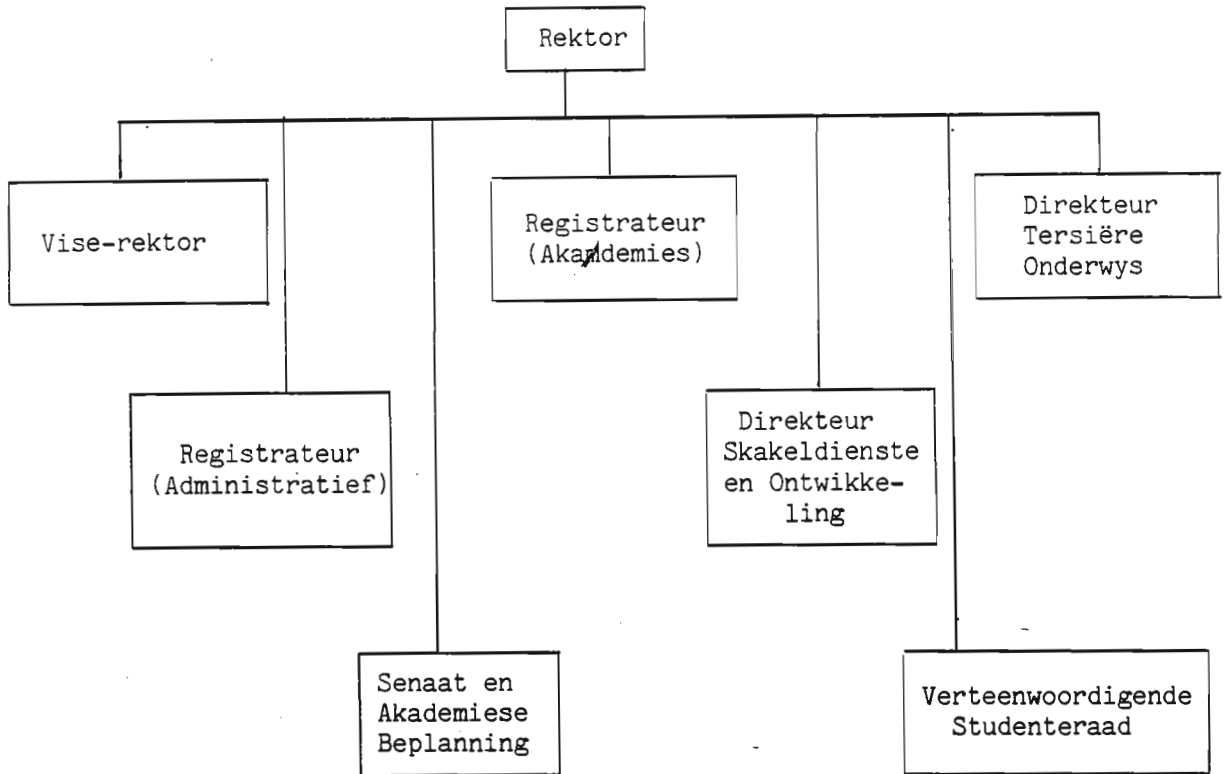
Die instelling van die Interne Bestuurskomitee en Vergrote Interne Bestuurskomitee deur die Rektor⁶⁴⁾ dien as voorbeelde van komitees wat ingestel is om behulpsaam te wees met die administrasie van die Universiteit. Die funksies van gemelde twee komitees is reeds in 'n vorige gedeelte ontleed. Die locus van die Interne Bestuurskomitee word in Figuur 4 weergegee.

63. Ibid., p. 200.

64. Reeser, C., and M. Loper, op. cit., p. 191. Die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville het tydens die onderhoud op 2 September 1982 gemeld dat hy by wyse van komitees die Universiteit administreer.

65. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., pp. 8/9

FIGUUR 4 INTERNE BESTUURSKOMITEE VAN DIE
UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Van die samestelling van die Interne Bestuurskomitee word afgelei dat alle samestellende dele verteenwoordig is. Die Interne Bestuurskomitee verseker dat besluite en inligting korrek oorgedra word.

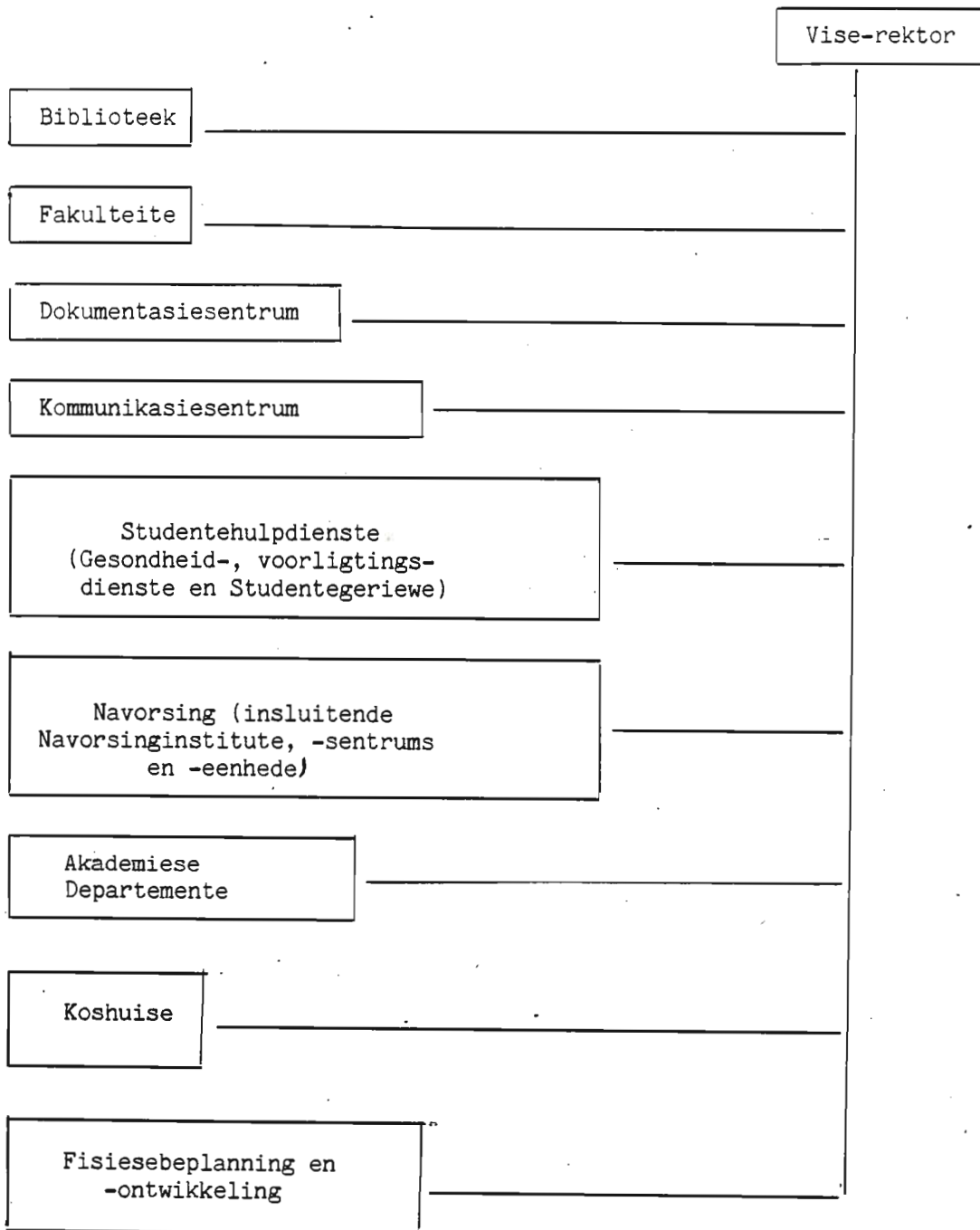
McBeath wys daarop dat dit logies is dat 'n uitvoerende beampte self inligting of opdrage sal oordra eerder as wat dit aan ander wat nie daarby betrokke is nie, oorgelaat word.⁶⁶⁾

66. McBeath, G., op. cit., p. 197.

4.5 WISE-REKTOR

Toe hierdie tesis geskryf is, was die pos van
Vise-rector vakant. In Figuur 5 word die afdelings
waarmee die bekleër van die pos belas sal wees, aangetoon.

FIGUUR 5 AFDELINGS WAARMEE DIE WISE-REKTOR GEMOEID IS

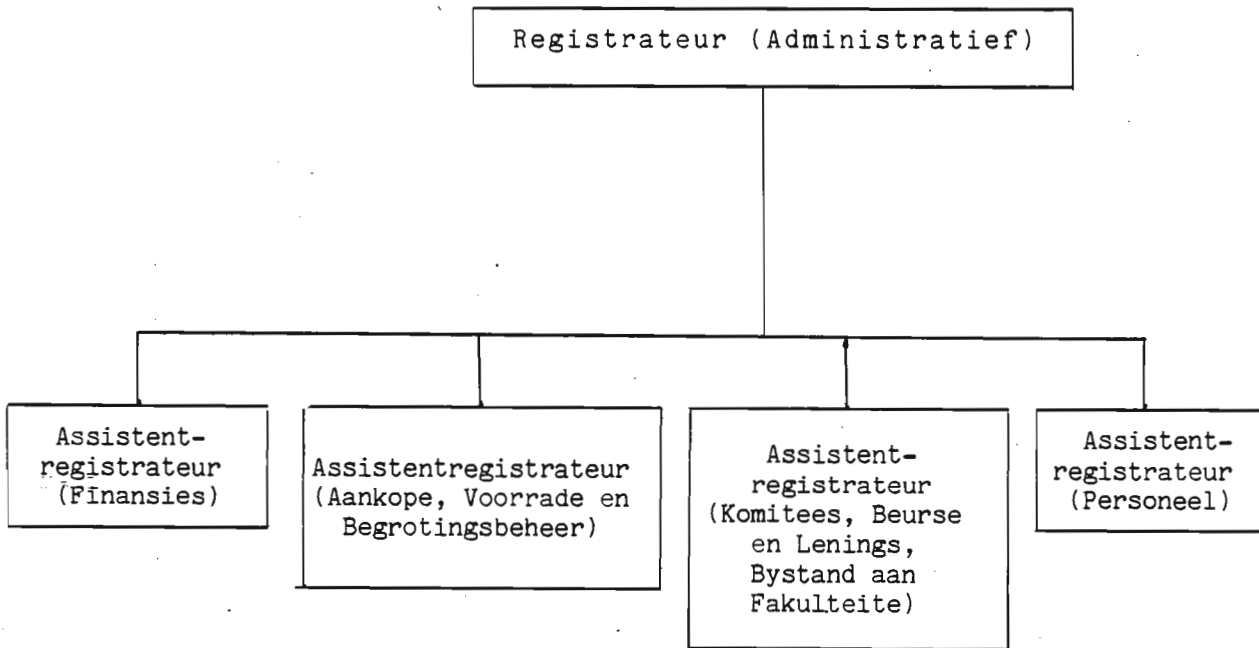

Die funksies wat deur die Vise-rector vervul sou word, word deur die Rektor, Registrateur (Administratief) en Registrateur (Akademies) behartig totdat die pos van Vise-rector gevul word.⁶⁷⁾

4.6 REGISTRATEUR (ADMINISTRATIEF)

Soos die benaming aandui, is die Registrateur (Administratief) met die administratiewe bedrywighede van die Universiteit belas. Die afdelings wat onder die Registrateur (Administratief) geplaas is, word in Figuur 6 aangetoon.

FIGUUR 6 AFDELINGS WAARMEE DIE REGISTRATEUR (ADMINISTRATIEF)
BELAS IS

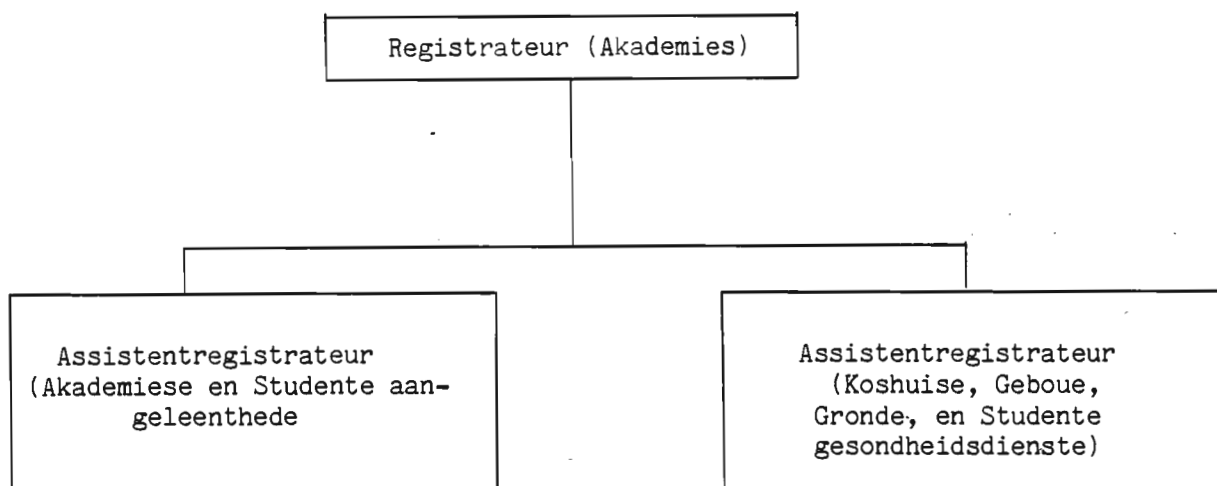
67. Professor J.J.C. Greyling, Rektor van die Universiteit, het op 2 September 1982, tydens 'n onderhoud, gemeld dat die funksies van die Vise-rector tussen hom en die twee Registrateurs verdeel is.

4.7 REGISTRATEUR (AKADEMIES)

Figuur 7 dui die twee afdelings waarmee die Registrateur (Akademies) belas is aan.

FIGUUR 7 AFDELING WAARMEE DIE REGISTRATEUR (AKADEMIES)
BELAS IS

Die Vise-rector, die Registrateur (Akademies)⁶⁸⁾ en die Registrateur (Administratief) is aan die Rektor verantwoordelik vir die uitvoering van die pligte wat aan hulle opgedra is.⁶⁹⁾

Die noodsaaklikheid van organisasiediagramme blyk uit die feit dat aangetoon word aan wie verslag gedoen moet word, asook om die pligte van die bekleërs van die poste te bepaal. Organisasiediagramme kan as hulpmiddele by organisering beskou word.

68. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, op. cit., p. 6.

69. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 49(1).

5. ORGANISASIEDIAGRAMME AS HULPMIDDEL BY ORGANIERING

Organisasiediagramme moet slegs as hulpmiddels by organisering gesien word. Cloete meld dat in die openbare instellings in die openbaar van alle handeling verantwoordings gedoen moet word, daarom moet organisatoriese reëlings vir elke openbare instelling op skrif gestel word.⁷⁰⁾ Aangesien die grootste gedeelte van universiteite se inkomste uit owerheidsfondse verkry word,⁷¹⁾ kan universiteite as openbare instellings beskou word. Die gevolgtrekking wat gemaak word, is dat verantwoordings afgedwing kan word indien organisatoriese reëlings op skrif gestel is, nadat funksie-afbakenings plaasgevind het.

In die voorgaande rubriek is by wyse van organisasiediagramme 'n oorhoofse beskrywing van die organisatoriese reëlings aan die Universiteit verstrekk. In organisasiediagramme word aangetoon watter beamptes aan wie verantwoordings moet doen.⁷²⁾ Deurdat funksies afgebaken is, word oorvleueling voorkom. Daardeer word samewerking tussen die werkgroepe bevorder en botsings vermy.⁷³⁾

-
70. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p.95.
71. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -administrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978, p. 157.
72. McBeath, G., op. cit., p. 210.
73. Ibid., p. 189.

McBeath is van mening dat:

"The importance of clear reporting relationships in organization structures cannot be overstated. Much of the friction which exists within working groups is due to inadequately defined relationships which permit or even encourage jockeying for positions with sketched limits".⁷⁴⁾

Verder is dit ook noodsaaklik dat elke funksionaris weet waar hy in die hiërargie inpas, asook watter vordering hy kan maak.⁷⁵⁾

Om die werknemers in staat te stel om te bepaal waar hulle in die hiërargie inpas, wat hulle funksies is en aan wie hulle verslag moet doen, word dit noodsaaklik geag dat diagramme vrylik beskikbaar moet wees. Die druk van groot getalle diagramme mag te duur wees en kan selfs verwarring onder werknemers veroorsaak. Daarom mag dit raadsaam wees om diagramme vir gedeeltes van groter instellings beskikbaar te maak. Die afleiding wat gemaak word, is dat instellings oor organisasiediagramme moet beskik ten einde werksaamhede te kan koördineer, te beheer en verslag daaroor te doen.

Soos aangestip, is organisasiediagramme slegs hulpmiddels by organisering. Ten einde te bepaal of die verdeling van funksies, soos in die organisasiediagramme uitgebeeld, op 'n verantwoordbare wyse bepaal is, word die benaderings tot organisering beskryf.

6. BENADERINGS TOT ORGANISERING

Vier bekende benaderings waarvolgens funksies vir die doeleindes van organisering aangepak kan word, is soos volg:

6.1 INDELING VOLGENS GEMEENSKAPLIKHEID VAN FUNKSIE

Dit impliseer dat alle funksies wat gemeenskaplik van

74. Ibid., p. 197.

75. Ibid., pp. 190/1.

aard is, saamgevoeg word.⁷⁶⁾

In figuur 2 word aangetoon dat die koshuise (onderhoud) geboue en gronde (onderhoud, kleinwerke, toekenning van akkommodasie, motorvervoer, toekenning en onderhoud van telefone, meubelverskuiwings, onderhoud van werkwinkels, skoonmaakkontrak, tuine, swembad, sportvelde, toekenning van parkering, kafeteriakontrak) onder die Registrateur (Akademies) ressorteer.

Die voornoemde is logistiese funksies waarna gewoonlik as hulpdiensfunksies verwys word en kan beswaarlik as paslike arbeidsvelde van die Registrateur (Akademies) gereken word. Die toewysing van hierdie funksies aan die Registrateur (Administratief) behoort effektief en doeltreffende funksionering van die Universiteit te bevorder deurdat funksies van gemeenskaplike aard saamgevoeg word en opgedra word aan die hoofamptenaar wat beskik oor die kennis en vaardigheid om leiding in daardie funksies te neem en toesig daaroor uit te oefen.

6.2 INDELING VOLGENS PRODUK OF DIENS

Die funksies word volgens produk of diens gegroepeer wat as alternatief vir gemeenskaplikheid van funksies dien.⁷⁷⁾ Gegrand hierop lyk dit aangewese dat die dokumentasiesentrum, fakulteite en akademiese beplanning,

76. Waldo, D., The Study of Public Administration, Randon House, Inc. New York, 1955, p. 116.

77. Ibid., p. 116.

en navorsingsinstitute, wat onder die Rektor ressorteer (kyk Figuur 2), aan die Registrateur (Akademies) opgedra word.

6.3 INDELING VOLGENS GEOGRAFIESE GEBIED

Op hierdie grondslag word alle dienste wat in 'n bepaalde geografiese gebied gelewer moet word, saamgevoeg. Hierdie benadering het weinig toepassingsmoontlikheid aan die Universiteit van Durban-Westville waar alle bedrywighede op 'n betreklike klein gebied gesentraliseer is.

6.4 INDELING VOLGENS KLIËNT OF BEVOLKINGSGROEP

Op hierdie grondslag word alle aktiwiteite wat met 'n besondere kliënt of bevolkingsgroep te maak het, saamgevoeg.⁷⁸⁾

Die voorgaande benaderings moet nie as onwrikbare riglyne vir afsonderlike toepassing bejeën word nie. Die benaderings kan vir die skepping van instellings en hulle strukture van nut wees. Vir die skepping van organisatoriese eenhede en hulle strukture kan besmoontlik van een tot al vier benaderings gebruik gemaak word.⁷⁹⁾

In die hieropvolgende gedeelte sal die kenmerke van formele instellings kortliks beskryf word.

78. Simon, H.A., et al., Public Administration, Alfred A. Knopf., New York, 1973, p. 150.

79. Riekert, D., "Denkrigtings in die Organisasieleer", Die Staatsamptenaar, Mei 1982, Volume LXII(5):9.

7. KENMERKE VAN FORMELE INSTELLINGS

Die kenmerke van formele instellings kan soos volg opgesom word:

- (i) Eenheid van bevel. Daar moet deurgaans gepoog word om te voorkom dat werkers van verskeie toesighouers bevele ontvang. Bevele wat in verskillende afdelings gegee word, moet nie teenstrydig wees nie.
- (ii) Spesialisering. Die poste in 'n instelling moet gevul word deur persone wat oor die voorgeskrewe kennis en vaardighede beskik.
- (iii) Verantwoordelikheid moet eweredig tot gesag wees. Die verantwoordelikheid wat van 'n beampte verwag word, moet gekoppel word aan die gesag waaroor hy beskik. Urwick stel dit soos volg:

"... all levels of authority and responsibility should be co-terminous and co-equal".⁸⁰⁾
- (iv) Spanwydte van beheer. Die spanwydte van beheer moet bepaal word deur die ingewikkeldheid van die werk wat verrig word.
- (v) Organisatoriese strukture word bepaal deur die doeleinde waarvoor die instelling daargestel is, die prosedures wat gevolg word, die persone wat bedien moet word, en die plek waar die instelling gesetel is. Bogemelde vier faktore behoort dus die bepaling van die organisatoriese struktuur te beïnvloed.⁸¹⁾

80. Ibid., p. 483.

81. Ibid., p. 482/3

8. INTERNE ORGANISATORIESE REËLINGS

Organisering as 'n reeks funksies bestaan uit die volgende groeperings, te wete bepaling van die doelwit, horisontale arbeidsverdeling, delegering van bevoegdhede, bepaling van maatreëls vir koördinerings asook vir beheeruitoefening.⁸²⁾

Die hooftrekke van die verskillende funksiegroepe word in die hieropvolgende gedeelte kortliks aangestip.

8.1 BEPALING VAN DIE DOELWIT

In die openbare sektor word werkzaamhede deur die uitvoerende instellings aangepak slegs omdat die wetgewende instellings en die oorhoofse uitvoerende politieke instellings en ampsbekleërs daarvoor beleidsbesluite geneem het, en fondse voorsien is.⁸³⁾

Die totstandkoming van 'n owerheidsinstelling word gewoonlik voorafgegaan deur 'n identifisering van die werkzaamhede wat verrig sal moet word, asook oor die arbeidsveld wat hy sal moet behartig. Waar die doelwit en die arbeidsveld vir doeleindes van organisering gegewe faktore sal wees, kan met die interne organisatoriese reëlins om die arbeidsveld te behartig, voortgegaan word.⁸⁴⁾

Die voortdurende aanpassing van doelwitte en arbeidsvelde om by verdere omstandighede aan te pas, het tot gevolg dat selfs in die oudste openbare instelling

82. Cloete, J.J.N. Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 85.

83. Ibid., pp. 85/6.

84. Ibid., p. 86.

organisering nooit volkome afgehandel sal wees nie.⁸⁵⁾

Daarom is Cloete van mening dat:

"Waar die doelwit en die arbeidsveld van die uitvoerende instellings dan gegewe faktore is, beteken dit geensins dat die uitvoerende ampsbeksleërs en/of amptenare geen invloed op die aard en die omvang van die arbeidsveld sal uitoefen nie".⁸⁶⁾

Peter Self skryf dat:

"Barnard recognises that the general goals of any large organisation are bound to be general and somewhat imprecise: thus they must be broken down into a series of sub-goals corresponding to more precise and manageable tasks. On this view, organisation ought to be specialised at every level in those ways which will best realise a hierarchy of goals. Of course sub-goals (and even full goals) will be periodically revised so that new techniques can be effectively utilised: but the appropriateness of techniques will always depend upon their relevance of goals".⁸⁷⁾

Die afleiding wat gemaak word, is dat voortdurende aanpassings gemaak moet word. Dit is die verantwoordelikheid van leidinggewende beamptes om doelwitte te stel en by wyse van werkverdeling toe te sien dat die doelwitte bereik word.⁸⁸⁾ Soos aangetoon, is die Raad van die Universiteit vir die administrasie van die Universiteit verantwoordelik. Daarom is dit die verantwoordelikheid van die Raad om toe te sien dat doelwitte

85. Ibid., p. 86.

86. Ibid., p. 86.

87. Self, P., op. cit., p. 65.

88. Ibid., p. 65.

gestel en die werk verdeel word sodat die doelwitte nagestreef word. Vir die uitoefening van sy verpligtinge vergader die Raad gereeld en word besluite geneem wat as opdragte sal geld.⁸⁹⁾ Sedert die Universiteit van Durban-Westville gestig is, is heelwat aanpassings met die instemming van die Raad aan die organisatoriese reëlings aangebring.⁹⁰⁾

8.2 HORISONTALE ARBEIDSVERDELING

Cloete stel dit dat :

"In die reël sal die arbeidsvelde wat vir uitvoerende instellings bepaal is, bokant die vermoë van 'n enkele politieke ampsbeker of amptenaar wees. Daarom moet steeds tot betrekkingvorming as gevolg van taakverdeling aangegaan word, dit wil sê daar moet arbeidsverdeling plaasvind".⁹¹⁾

Die instelling van die Interne Bestuurskomitee kan as voorbeeld dien waar werkverdeling plaasvind. Die vier grondslae van funksieverdeling, te wete arbeidverdeling volgens funksie, geografiese gebied, produk of diens, en kliënte of bevolkingsgroep, wat in 'n vorige gedeelte beskryf is, moet ten alle tye by

89. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(6).

90. University of Durban-Westville, The Vice-Chancellor's Annual Report for the period 1 July 1980 to 30 June 1981, p. 9.

91. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 86.

arbeidverdeling toegepas word. Hierdeur kan verseker word dat alle funksies wat gemeenskaplik van aard is, saamgevoeg word. Verder bestaan daar drie soorte funksies wat in enige groter instelling aange-tref word, te wete lyn-, staf-, en huishoudelike funksies.⁹²⁾ Lynfunksies is daardie funksies wat onderneem moet word om basiese doelstellings van die instelling te bereik, dit wil sê opleiding van studente en navorsing aan 'n universiteit. Die huishoudelike funksies word onderneem vir die verkryging van benodighede om die lynbedrywigheede voort te sit. Om hierdie funksies te behartig, word huishoudelike afdelings ingestel; byvoorbeeld personeel-, voorrade-, en rekeningafdelings.⁹³⁾ Staffunksies word gewoonlik onderneem om hoofamptenare en dele van die instelling van adviserende dienste te voorsien; byvoorbeeld die fakulteitsrade wat die Senaat met advies dien. Die aard van die gespesialiseerde dienste wat deur 'n universiteit gelewer word, verskaf geleenthede vir gebruik van instellings en funksionariese wat adviserende dienste kan lewer.

92. Ibid., p: 87.

93. Ibid., p. 88.

8.3 GESAGTOEWYSING EN DELEGERING

Gesag word gedefineer as "... wettige reg om te beveel en gehoorsaamheid of te dwing, ..." ⁹⁴⁾

Daarteenoor word delegeer as "... afvaardig met 'n opdrag; magte oordra aan..." ⁹⁵⁾ gedefineer.

In die openbare sektor berus alle gesag by die wetgewers, gevolglik is die politieke ampsbekleders wat met uitvoerende funksies belas is, asook amptenare wat aan hulle ondergeskik is, bevoeg om op te tree slegs in dié mate wat gesag met wetgewende bepalings of dergelike opdragte aan hulle verleen is. ⁹⁶⁾

Ten einde verantwoording te kan doen, moet formele delegering van gesag plaasvind. ⁹⁷⁾ In die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, word bepaal dat:

"Die raad kan komitees van die raad aanstel wat uit raadslede of uit sowel raadslede as ander persone bestaan, en kan aan so 'n komitee wat uitsluitlik uit raadslede bestaan enige van die raad se bevoegdhede of werksaamhede opdra: Met dien verstande dat 'n besluit van so 'n komitee uit hoofde van sodanige opdrag, deur die raad by sy eerste vergadering na die betrokke besluit hersien moet word en gewysig of tersyde (sic) gestel kan word." ⁹⁸⁾

94. Kritzinger, M.S.B., en F.J. Labuschagne, Verklarende Afrikaanse Woordeboek, Sewende uitgebreide uitgawe, J.L. van Schaik (Edm.) Bpk., 1980, p.262.

95. Ibid., p. 156.

96. Cloete, J.J.N. Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., pp. 88/9.

97. Ibid. p. 89.

98. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(7).

Volgens voornoemde Wet is die Senaat ook bevoeg om komitees aan te stel en werksaamhede op te dra. Besluite wat deur 'n komitee geneem is, kan deur die Senaat gewysig of ter syde gestel word.⁹⁹⁾ Die bepaling dat die Senaat die besluite deur 'n komitee geneem kan wysig of ter syde stel, toon dat die Senaat steeds vir alle besluite verantwoordelik gehou word.

8.4 KOÖRDINASIE

Cloete skryf dat voorgaande aspekte van organisering wat hierbo behandel is:

"... neig almal tot versnippering van werksaamhede. Daarenteen is dit 'n vereiste dat daar altyd spanwerk moet plaasvind om suiwer en sonder verkwisting op die doelwit af te stuur. Alle bedrywighede wat op 'n bepaalde doelwit gemik is, moet dus steeds in onderlinge verband met mekaar gebring word, dit wil sê daar moet gekoördineer word".¹⁰⁰⁾

Ten einde koördinasie van die bedrywighede in die enkele instelling te verkry, kan van bepaalde hulpmiddele gebruik gemaak word, soos 'n hiërargie van komitees waarin al die hoofde van afdelings en onderafdelings in 'n betrokke organisatoriese eenheid dien.¹⁰¹⁾ Die Interne Bestuurskomitee (kyk Figuur 4) is 'n voorbeeld van 'n komitee waarin al die afdelingshoofde dien.

8.5 BEHEER

Sodra georganiseer word, moet ook vir beheer voorsiening gemaak word. Oor die uitoefening van beheer

99. Ibid., artikel 10(6).

100. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 91.

101. Ibid., pp. 91/2.

wanneer georganiseer word, skryf Cloete soos volg:

"Die eenvoudiger beheerkwessie wat hier ter sprake is, het betrekking op die funksies van die toesighouer om die doelstelling van die organisatoriese eenheid aan die hoof waarvan hy staan (departement, afdeling of onderafdeling) aan sy ondergeskiktes te stel en te verklaar, standarde van werk kwalitatief en kwantitatief te bepaal, die optrede van die ondergeskiktes deur voorbeelde of opleiding op die doelstelling te rig, en van hulle verantwoordelikheid te eis vir hul doen en late".¹⁰²⁾

So byvoorbeeld word in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 bepaal dat die Universiteit met die goedkeuring van die Minister 'n gedeelte van die Universiteit as 'n instituut kan organiseer.¹⁰³⁾

9. SAMEVATTING

Uit die definisie van organisering blyk dit dat organisering meer as die teken van organisasiediagramme behels; dit wil sê 'n aantal funksies moet verrig word. Organisasiediagramme toon aan watter kommunikasiekanale gevolg moet word en aan wie verantwoording gedoen moet word. 'n Vereiste by organisering is die samestelling van die organisatoriese struktuur van die instelling op 'n verantwoordbare wyse.

Met 'n ontleding van 'n organisasiediagram moet die doelwitte van 'n instelling gesien kan word. Indien dit nie die geval is nie, moet die diagram dienooreenkomstig aangepas word.

Die Raad van die Universiteit is belas met die administrasie van die Universiteit, terwyl die Senaat, onderworpe aan die goedkeuring van die Raad, met die akademiese bedrywighede van die Universiteit belas is. Die bepalings in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, dat die Rektor lid

102. Ibid., p. 93

103. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 32.

van die Raad, en Voorsitter van die Senaat is, dra by dat die Rektor leiding kan gee rakende besluite oor die akademiese en administratiewe sake wat geneem behoort te word. Die komitees wat deur die Rektor gebruik word om hom met die uitvoering van besluite van die Raad en die Senaat asook by die verandering van beleid, en ander aangeleenthede, behulpsaam te wees, stel die Rektor in staat om die Raad en Senaat van advies te bedien. Die verskynsel dat mense geneig is om veranderinge teen te staan, word uitgeskakel deur hulle by die besluitnemingsproses te betrek; byvoorbeeld die Interne Bestuurskomitee is so saamgestel dat die hoofamptenare wat as lede sal dien die besluite van die Komitee sal moet aanvaar.

In figure 5 tot 7 is aangetoon watter afdelings onder watter leidinggewende beamptes ressorteer. Die werknemers moet weet aan wie hulle verantwoording moet doen, en van wie hulle opdragte moet aanvaar. Soos gemeld, is die Rektor die hoofuitvoerende beampte van die Universiteit, en alhoewel die plek van die Rektor nie in die figure aangestip is nie, kan die Rektor opdragte aan enige werknemer gee en moet die werknemer die opdragte uitvoer. Om ordelike optrede te verkry, sal die Rektor egter die kommunikasiekanale en gesagverhoudings soos deur die organisatoriese reëlings bewerkstellig moet volg.

Diagramme is slegs hulpmiddels van organisering en moet as sulks beskou word, andersins mag dit gebeur dat instellings aan diagramme bly kleef selfs waar die omstandighede hulle

onprakties gemaak het. Diagramme behoort aan te toon met watter gesag bepaalde funksionariesse bekleed is, watter kommunikasiekanale gevolg moet word, en watter leidinggewende beamptes oor elke deel van die instelling beheer sal uitoefen.

Gebaseer op die vier bekende benaderings waarvolgens funksies vir die doeleindes van organisering aangepak kan word, blyk dit dat hierdie benaderings verontagsaam is toe die verdeling van funksies tussen die hoofamptenare van die Universiteit onderneem is. Deur die funksies wat gemeenskaplik van aard is, saam te voeg, behoort effektiwiteit en doeltreffendheid bevorder te word. Selfs koördinasie sal hierby baat. Die uitoefening van beheer sal vergemaklik word waar die organisatoriese reëlins verantwoordbaar is.

Hoofstuk 6 word aan die finansiering van die Universiteit van Durban-Westville gewy.

HOOFSTUK 6

FINANSIERING

1. INLEIDING

Die skepping van universiteite verg groot bedrae geld. Bygevolg is dit vir individue onmoontlik om universiteite op te rig. Om die benodighede, geboue en toerusting, daar te stel, asook om lopende uitgawes te finansier, moet voldoende fondse beskikbaar gestel word en daarna die benodigde fondse jaarliks voorsien word. Eweneens moet daar van die effektiëste begrotingstelsel gebruikgemaak word.

Aangesien onderwys van die bevolking van Suid-Afrika as die verantwoordelikheid van die sentrale owerheid aanvaar is, word universiteite deur die sentrale owerheid gesubsidieer. Soos aangetoon sal word, is die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig nie, en is die Universiteit afhanklik van owerheidsfondse om lopende en kapitale uitgawes te bestry.

In hierdie hoofstuk word die verslae van verskeie kommissies en komitees wat ondersoek na die finansiering van universiteite vir nie-Blankes ingestel het, ontleed. Daar sal ook aangetoon word watter invloed die verkryging van finansiële selfstandigheid op die finansiering van die Universiteit van Durban-Westville sal hê. Die voordele van finansiële selfstandigheid vir die Universiteit van Durban-Westville sal ook beskryf word.

2. SUBSIDIËRING VAN UNIVERSITEITE VIR NIE-BLANKES

2.1 HOLLOWAY-KOMMISSIE

Die verklaarde regeringsbeleid van afsonderlike ontwikkeling het die sentrale owerheid verplig om kapitaalprojekte en lopende uitgawes vir die verwesenliking van daardie beleidsdoelwitte tenvolle te finansier. Indien die Regering nie bereid was om finansiële verantwoordelikheid vir universiteite vir nie-Blankes te aanvaar nie, sou die beleid van afsonderlike ontwikkeling nie deurgevoer kon word nie. Uit die ondersoek wat deur die Holloway-kommissie gedoen is, blyk dit dat die geringe toename van nie-Blanke studente aan Blanke residensiële universiteite toegeskryf kan word aan die swak finansiële posisie van die nie-Blankes in die algemeen.¹⁾ Slegs die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal en die Universiteit van Fort Hare het tussen 1949 en 1954 'n redelike toename in studentegetalle gehad wat toegeskryf kan word aan die min klasgelde wat betaal moes word.²⁾ Aan die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal het die studente toegeneem van 223 in 1949 tot 327 in 1954, wat 'n toename van 46,6% was, terwyl die toename van studente aan die Universiteit van Fort Hare in die ooreenstemmende tydperk van 322 tot 370 toegeneem het,

-
1. Union of South Africa, Report of the commission of enquiry on separate training facilities for Non-Europeans at Universities, 1953-1954, The Government Printer, Pretoria, 1954, paragraph 66. (Voorsitter: J.E. Holloway). Hierna die Holloway-kommissie genoem.
 2. Ibid., paragraph 12.

wat 'n toename van 14,9% was.³⁾ Die Rektor van die Universiteit van die Witwatersrand het die vermoede uitgespreek dat 'n geringe verhoging in klasgelde 'n groot afname in nie-Blanke studentegetalle tot gevolg sou hê.⁴⁾

Die inkomste van universiteite bestaan uit:

- (i) klasgelde betaalbaar deur studente;
- (ii) donasies ontvang van die publiek; en
- (iii) staatsubsidies.⁵⁾

Daar is van die standpunt uitgegaan dat waar die finansiële vermoë van nie-Blankes swakker as dié van die Blankes is, aanvaar kon word dat hulle vermoë om klasgelde te betaal ook heelwat minder is.⁶⁾ Weens die lae inkomstepeil van nie-Blankes is daar getwyfel of nie-Blankes enige noemenswaardige donasies sou kon maak,⁷⁾ terwyl lede van die Blanke bevolkingsgroep voorkeur aan universiteite vir Blankes gegee het. Daat is verwag dat hierdie tendens sou voortduur.⁸⁾ In die lig van bovermelde inligting het die Holloway-kommissie daarop gewys dat indien die Regering wil voortgaan met die daarstelling van afsonderlike universiteite vir

-
- 3. Ibid., paragraph 12.
 - 4. Ibid., paragraph 66.
 - 5. Ibid., paragraph 106.
 - 6. Ibid., paragraph 106.
 - 7. Ibid., paragraph 108.
 - 8. Ibid., paragraph 107.

nie-Blankes en die oogmerk is om nie die standarde te verlaag nie, die Regering in vergelyking met universiteite vir Blankes ruimskoots tot die lopende uitgawes van die universiteite, asook vir kapitaalprojekte sal moet bydra.⁹⁾

Deurdat die Holloway-kommissie nie aangetoon het wat die finansiële bydrae vanaf owerheidsweë sou wees nie, het die Regering 'n komitee onder voorsitterskap van mnr H.S. van der Walt aangestel om verslag te doen oor die finansiële en ander implikasies wat uit die verskaffing van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes sou voortvloei. Die ondersoek was noodsaaklik weens die bevinding van die Holloway-kommissie dat, wat die oprigting van die fakulteit geneeskunde aan die Universiteit van Natal waar nie-Blankes opgelei word, aanbetref, die Regering genoodsaak was om die volle bedrag van £406 000 (R812 000) by te dra.¹⁰⁾ Die Regering het ook onderneem om jaarliks 'n bedrag van £40 000 (R80 000) vir lopende koste by te dra wat heelwat meer is as wat die Regering daardie tyd tot universiteite vir Blankes bygedra het.¹¹⁾

2.2 VAN DER WALT-KOMITEE

Die ontstaan en die groei van bestaande universiteite in Suid-Afrika toon die noodsaaklikheid vir die

9. Ibid., paragraph 108.

10. Ibid., paragraph 108.

11. Ibid., paragraph 108-

toestaan van subsidies deur die sentrale owerheid aan. Die Universiteit van Kaapstad het ontwikkel uit die South African College wat in 1829 as 'n private onderneming gestig en vir die eerste 50 jaar van sy bestaan as 'n maatskappy geadministreer is.¹²⁾ In 1857 het die Kollège 100 studente gehad wat uit sowel primêre as sekondêre skoolleerlinge bestaan het.¹³⁾ Met die afstigting van die primêre afdeling, en meer as 20 jaar later, van die sekondêre afdeling, het die inrigting 'n inrigting vir hoër onderwys geword en in 1918 universiteitstatus verkry.¹⁴⁾

Die Universiteit van Stellenbosch het sy ontstaan te danke aan 'n poging van die gemeenskap in 1863 om geld bymekaar te maak om die openbare skool in Stellenbosch te omskep tot die Stellenbosch-gimnasium.¹⁵⁾ Die gimnasium wat in 1866 gereorganiseer was, was hoofsaaklik gebruik om studente vir die Teologiese Kweekskool voor te berei.¹⁶⁾ Die geboue kon eers in 1886 voltooi word nadat 'n skenking van £3 000 (R6 000) van die sentrale owerheid ontvang is.¹⁷⁾ Weens 'n tekort aan fondse was dit onmoontlik om geriewe te

-
12. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956, Staatsdrukker, Pretoria. (Voorsitter: H.S. van der Walt). Hierna die Van der Walt-komitee genoem.
 13. Ibid., paragraaf 3(a).
 14. Ibid., paragraaf 3(a).
 15. Ibid., paragraaf 3(b).
 16. Ibid., paragraaf 3(b).
 17. Ibid., paragraaf 3(b).

voorsien en kon n biblioteek en fisikalaboratorium eers in 1897 voorsien word nadat n skenking van die publiek ontvang is.¹⁸⁾ Deur volgehoue finansiële steun van die publiek is die inrigting in 1918 tot n volwaardige universiteit verklaar.¹⁹⁾

Die tekort aan fondse wat deur die Universiteit van Potchefstroom ondervind is, gee n aanduiding van watter probleme ondervind is om n universiteit sonder finansiële bydraes van die sentrale owerheid tot stand te bring. Die Potchefstroomse Universiteit het uit die Literariese Afdeling ontwikkel wat sedert sy stigting in 1869 aan die Tegniese Skool van die Gereformeerde Kerk in Burgersdorp verbonde was.²⁰⁾ Vanaf 1869 tot 1879 moes die instelling sonder die dienste van n professor klaarkom.²¹⁾ Weens n gebrek aan skenkings deur die publiek het die personeel n maandelikse bydrae van hulle salarisse gemaak in n poging om vooruitgang te bewerkstellig.²²⁾

Ten einde te bereken watter bedrae benodig sou word vir die subsidiëring van universiteite vir nie-Blankes moes die getalle studente bepaal word, asook watter vakke aangebied behoort te word.²³⁾ Die getal

-
18. Ibid., paragraaf 3(b).
 19. Ibid., paragraaf 3(b).
 20. Ibid., paragraaf 3(d).
 21. Ibid., paragraaf 3(d).
 22. Ibid., paragraaf 3(d).
 23. Ibid., paragraaf 3.

nie-Blanke studente aan die universiteite vir Blankes is as basis gebruik en op hierdie syfers is 'n skatting van studentegetalle vir die daaropvolgende tien jaar gemaak.²⁴⁾ Van die nie-Blanke bevolkingsgroepe was slegs Kleurlingkinders in bepaalde gebiede skoolpligtig, bygevolg was daar nie 'n bestendige toevloei van leerlinge nie.²⁵⁾ Dus moes die toevloei van leerlinge uit die sekondêre skole wat die matrikulasiepeil bereik het, nagegaan word.²⁶⁾

Wat die Indiërs aanbetref, het die Komitee aanbeveel dat slegs drie fakulteite, te wete fakulteite van lettere en wysbegeerte, wis- en natuurkunde, en opvoedkunde, ingestel word.²⁷⁾ Weens die hoë koste verbonde aan die instelling van fakulteite van geneeskunde, tandheelkunde en ingenieurswese, wat toerusting en personeel aanbetref, is besluit om nie die instelling van gemelde fakulteite aan te beveel nie.²⁸⁾

Aangesien opleidingsfasiliteite in tandheelkunde en ingenieurswese vir nie-Blankes nie beskikbaar was nie, was dit nie moontlik om 'n behoeftebepaling te maak nie, en kon die instelling daarvan eers oorweeg word nadat die behoefte bewys is.²⁹⁾

Soos aangetoon, het die Holloway-kommissie in sy verslag gemeld dat die Regering universiteite

-
24. Ibid., paragraaf 9.
 25. Ibid., paragraaf 11.
 26. Ibid., paragraaf 10.
 27. Ibid., paragraaf 19(2).
 28. Ibid., paragraaf 20(a).
 29. Ibid., paragraaf 20(b)-(d).

vir nie-Blankes kan voorsien slegs indien liberale finansiële bydraes gemaak sou word. Dit blyk dat die Regering aanvaar het dat die finansiering van nie-Blanke universiteite uit staatsfondse gedoen sou moes word, want die Van der Walt-komitee het van hierdie standpunt uitgegaan en die volle oprigtingskoste aangetoon.³⁰⁾ Lopende uitgawes soos salarisse en bedryfsuitgawe sou ook deur die sentrale owerheid voorsien moes word.³¹⁾ Verder het die Komitee daarop gewys dat indien afsonderlike universiteite vir nie-Blankes opgerig sou word, dit noodsaaklik was om groter getalle studente in te skryf wat slegs bewerkstellig sou kon word indien finansiële bystand aan studente gelewer sou word.³²⁾ Die swak finansiële stand waarin nie-Blankes oor die algemeen verkeer, word weerspieël in die feit dat 57,8% van alle studente in 1955 by die Universiteit van Suid-Afrika as eksterne studente ingeskryf was.³³⁾ Sowel universiteite vir nie-Blankes as die departemente waaronder hierdie universiteite sou ressorteer, moes van voldoende fondse voorsien word om beurse en lenings, wat rentevry is, aan nie-Blanke studente toe te ken.³⁴⁾ Om Indiërs in staat te stel om universiteitsopleiding te ondergaan, is bevind dat beurse aan ongeveer 25% van die studente toegeken moes word, in 1955 £16 000

30. Ibid., paragrawe 27 en 28.

31. Ibid., paragraaf 32.

32. Ibid., paragraaf 33.

33. Ibid., paragraaf 14(e).

34. Ibid., paragraaf 33.

(R32 000), beloop het.³⁵⁾

Die inkomste van universiteite sou slegs uit studente- en losiesgelde bestaan, en gebaseer op studentegelde betaalbaar deur studente van die Universiteit van Fort Hare, sou die klasgelde ongeveer £40 (R80) per student wees.³⁶⁾ Waar 'n universiteit vir Indiërs aanvanklik vir 300 studente beoog is, sou die £40 (R80) klasgelde per student nie eens die gelde betaalbaar deur die owerheid aan beurse dek nie.³⁷⁾

Nieteenstaande die hoë koste verbonde aan die daarstelling van universiteite vir Indiërs, Kleurlinge en Swartes het die Regering geen alternatief gehad nie as om daarmee voort te gaan in 'n poging om sy beleid van afsonderlike ontwikkeling deur te voer. Die daarstelling van die Universiteit van Durban-Westville, voorheen die Universiteitskollege vir Indiërs, in 1961 is 'n bewys van die doelgerigte optrede van die Regering om sy vooropgestelde beleid toe te pas.

Die steeds toenemende behoefte aan uitbreiding by universiteite vir nie-Blankes, asook die feit dat universiteite vir Blankes volgens 'n formule gesubsidieer word, het die sentrale owerheid genoop om ondersoek oor die finansiering van universiteite vir nie-Blankes te laat doen. Soos aangetoon, was dit die

35. Ibid., paragraaf 32(b).

36. Ibid., paragraaf 32(b).

37. Ibid., paragraaf 34.

bedoeling met die daarstelling van universiteite vir nie-Blankes dat hierdie instellings mettertyd onafhanklike instellings moet word. Ten einde in hierdie doel te slaag, moes h aanvang gemaak word met die daarstelling van h finansieringsformule vir die nie-Blanke universiteite sodat daar eenvormigheid tussen universiteite vir Blankes en nie-Blankes bewerkstellig kon word.

2.3 LODDER-NIEUWOUDT-KOMITEE

Die Minister van Finansies het op 27 Julie 1970 onder voorsitterskap van mnr L.V. Lodder en G.T. Nieuwoudt h komitee aangestel om ondersoek in te stel na die finansiering van universiteite vir nie-Blankes.³⁸⁾

Die opdrag van die Komitee het soos volg gelui:

"Om ondersoek in te stel na en verslag te doen oor-

- (i) die omvang en samestelling van die finansiële behoeftes, vir die afsienbare toekoms, van die Kleurling-, die Indiër- en die Bantoe-universiteite (sic);
- (ii) die wyse waarop hierdie behoeftes gefinansier moet word;
- (iii) die mate waarin, en die wyse waarop die onderskeie universiteite self inkomste kan bekom, met inagneming van die bevolkingsgroepe wát hulle dien;
- (iv) die uitvoerbaarheid daarvan dat finansiële hulp deur die Staat aan hierdie universiteite aan die

38. Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van die nie-Blanke universiteite, Departement van Finansies, Pretoria, 1972, paragraaf 2. Hierna die Lodder-Nieuwoudt-komitee genoem.

hand van 'n formule verleen word en die ontwerp van 'n moontlike formule".³⁹⁾

Die ondersoek van bogemelde Komitee moet gesien word teen die agtergrond van die talle knelpunte wat met die finansiering van universiteite vir Blankes ondervind was. Universiteite vir Blankes het voortdurend 'n tekort aan fondse ondervind wat die Staat telkens gedwing het om addisionele fondse te voorsien om die universiteite van ondergang te red.⁴⁰⁾ Die aanstelling van 'n kommissie van ondersoek onder voorsitterskap van dr. J.E. Holloway in 1951 het 'n formule ontwikkel waarvolgens universiteite deur die Staat gesubsidieer word om sodoende te voorkom dat die Staat groot bedrae geld beskikbaar moes stel om universiteite van finansiële ineenstorting te red.⁴¹⁾ Die ondersoek deur die Van Wyk de Vries-kommissie wat gevolg het op die Holloway-kommissie word verderaan beskryf. Beide kommissies se ondersoeke was gerig op finansiële outonome universiteite vir Blankes en die ondersoeke was uitsluitlik van waarde vir universiteite wat reeds finansiële selfstandigheid verkry het. Die aanstelling van die Lodder-Nieuwoudt-komitee was, soos reeds aangetoon, om verslag oor finansiële hulp aan universiteite vir nie-Blankes te doen. Soos later sal blyk, is die verslag van die Holloway-kommissie as basis gebruik ten einde die minste aanpassings by univer-

39. Ibid., paragraaf 5(a).

40. Ibid., paragraaf 36.

41. Ibid., paragraaf 36.

siteite vir nie-Blankes aan te bring wanneer finansiële vryheid aan hulle toegestaan word.

Die Lodder-Nieuwoudt-komitee wys, onder andere, daarop dat:

"In teenstelling met die ontwikkeling van die Blanke universiteite is die nie-Blanke universiteite nie gestig as gevolg van 'n direkte begeerte by die verskillende volksgroepe vir sulke inrigtings nie. Die nie-Blankes het ook geen direkte finansiële bydraes gemaak nie en die inrigtings is geheel en al deur die Regering daargestel en gefinansier. Verder, na slegs tien jaar onder die akademiese voogdyskap van die Universiteit van Suid-Afrika is universiteitsstatus aan die Universiteitskolleges van Wes-Kaapland, Fort Hare, die Noorde en Zoeloeland in 1970 en aan die Universiteitskollege van Durban-Westville (sic) in 1971 toegeken. Finansiël bly die universiteite die volle verantwoordelikheid van die Staat".⁴²⁾

Waar die Staat die inisiatief vir die stigting van die universiteite vir nie-Blankes geneem het, is dit ook die verantwoordelikheid van die Staat om toe te sien dat hulle suksesvol sal wees.⁴³⁾ Verder is die nie-Blanke bevolkingsgroepe nie in staat om 'n deel van die finansiële verantwoordelikheid te dra nie⁴⁴⁾ met die gevolg dat die uitbouing en ontwikkeling van die universiteite⁴⁵⁾ uit staatsfondse gefinansier moet word.

Soos aangetoon in die hoofstuk wat handel oor personeel-

42. Ibid., paragraaf 38.

43. Ibid., paragraaf 48(i).

44. Ibid., paragraaf 48(ii).

45. Ibid., paragraaf 49(b).

voorsiening en -benutting is dit regeringsbeleid dat universiteite, waar moontlik, soveel moontlik geskikte nie-Blankes oplei en as doserende personeel aanstel.⁴⁶⁾ Die beperkende faktor om nie-Blankes aan te moedig om by die universiteite aan te bly en verder te studeer, is die salarisse wat aangebied word.⁴⁷⁾ Die gaping in salarisse tussen Blanke, Kleurling-, Indiër-, en Swart doserende personeel het sedert 1960 vergroot,⁴⁸⁾ wat meebring het dat gegraduateerde nie-Blankes eerder na die handel en nywerheid gegaan het waar beter salarisse aangebied is.⁴⁹⁾ Die Lodder-Nieuwoudt-komitee wys daarop dat om die beleid uit te voer om soveel nie-Blankes as moontlik by universiteite vir nie-Blankes in doseerposte aan te stel, spesiale maatreëls getref sal moet word deur die salarispatroon in hersiening te neem om die gaping te vernou en die instelling van nagraadse beursposte te oorweeg sodat verdienstelike studente daarin as dosente aangestel kan word.⁵⁰⁾ Die lae salarisse wat deur universiteite vir nie-Blankes aangebied word, het nie slegs tot gevolg dat nie-Blankes heenkomme in die handel en nywerheid soek nie maar selfs na die buiteland gaan waar heelwat groter salarisse aangebied word.⁵¹⁾

46. Ibid., paragraaf 204.

47. Ibid., paragraaf 205.

48. Ibid., paragraaf 206.

49. Ibid., paragraaf 205.

50. Ibid., paragraaf 209.

51. Ibid., paragraaf 216.

Die salarisse wat deur die handel en nywerheid aan gegradueerdes aangebied word, is ietwat hoër as dié wat deur universiteite aangebied word maar nie mededingend met salarisse in die buiteland nie.⁵²⁾

Volgens berekenings wat die Komitee in 1971 gemaak het, het dit geblyk dat die personeel van universiteite vir nie-Blankes binne die daaropvolgende vyf jaar moes verdubbel om in die behoeftes te voorsien.⁵³⁾

Die oorgrote meerderheid van hierdie poste sou deur Blankes gevul moes word aangesien daar te min geskikte nie-Blankes was.⁵⁴⁾ Deur te verseker dat voldoende nie-Blankes opgelei word om in doseerposte aangestel te word, was dit noodsaaklik dat die agterstand in navorsingsfasiliteite uitgewis word.⁵⁵⁾ Blanke doseerpersoneel moes paslike fasiliteite tot hulle beskikking hê om navorsing in hulle onderskeie vakrigtings te onderneem om in die opleiding van nagraadse nie-Blanke studente te voorsien.⁵⁶⁾

Die lopende uitgawes en kapitaalbenodigdhede van die Universiteit van Durban-Westville word onderskeidelik uit die Inkomste- en Leningsrekening van die Inkomstefonds gefinansier.⁵⁷⁾ Soos by enige staatsdepartement moet die Universiteit van Durban-Westville

52. Ibid., paragraaf 216.

53. Ibid., paragraaf 212.

54. Ibid., paragraaf 213.

55. Ibid., paragraaf 214.

56. Ibid., paragraaf 213.

57. Ibid., paragraaf 252.

h konsepbegroting opstel en wel onder die volgende subhoofde:-

- A. Salarisse, lone en toelae;
- B. Verblyf- en vervoerkoste;
- C. Drukwerk, skryfbehoeftes, ensovoorts;
- D. Diverse uitgawes; en
- E. Voorrade en dienste.⁵⁸⁾

Fondse voorsien, moet vir die doel waarvoor dit voorsien is, aangewend word en besparings op een subhoof mag nie sonder voorafgoedkeuring aangewend word om die uitgawe op h ander subhoof te bestry nie.⁵⁹⁾

Vanaf die 1979/80-boekjaar word die begroting van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede ooreenkomstig die doelwitbegrotingstelsel opgestel.⁶⁰⁾ Aangesien die Universiteit van Durban-Westville vir die grootste gedeelte van sy inkomste van fondse bewillig op die begroting van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede afhanklik is,⁶¹⁾ moet die Universiteit ook sy begroting ooreenkomstig die doelwitbegrotingstelsel opstel. In teenstelling met die tradisionele itembegroting wat middele-georiënteerd is, is die doelwitbegroting doelwit georiënteerd, wat meebring dat presies bepaal kan word watter uitgawe

58. Ibid., paragraaf 254.

59. Ibid., paragraaf 255.

60. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1978 tot 30 Junie 1979, Staatsdrukker, Pretoria, RP113/1979, p. 86.

61. Ibid., p. 118.

aangegaan moes word om 'n bepaalde doelwit te ver-
wesentlik.⁶²⁾ Thornhill stel dit byvoorbeeld dat:

"Daar behoort uit die begroting vasgestel te kan word watter werksaamhede onderneem gaan word en wat die geldelike implikasies daarvan gaan wees.. Die owerheidsdoelwitte behoort dus in kwantifiseerbare terme verstrek te word - nie noodwendig slegs 'n rangskikking van syfers nie."⁶³⁾

Die konsepbegroting van die Universiteit van Durban-Westville word jaarliks gedurende Augustus voorgelê waarna die konsepbegroting deur die begrotingskomitee van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede oorweeg word.⁶⁴⁾ Aangesien die begroting van die Universiteit van Durban-Westville 'n deel van die begroting van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede uitmaak, gebeur dit gereeld dat die bedrae besnoei moet word om binne die riglynbedrag te bly wat jaarliks deur die Departement van Finansies aan die Departement verstrek word.⁶⁵⁾ Die globale bedrag

-
62. Steiss, A.W., Public Budgetting and Management, D.C. Heath and Co., Lexington, Massachusetts, 1972, p. 154.
63. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 13.
64. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)2/4/4.
65. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)2/4/4. Die Departement van Finansies stel departemente jaarliks gedurende Julie/Augustus in kennis binne watter riglynbedrag begroot-moet word. Deurdát hierdie bedrag altyd minder is as wat die behoefte is, moet alle versoeke om fondse heroorweeg word en gebeur dit dat met die uitsondering van salarisse, lone en toelaes alle bedrae besnoei moet word. Leidinggewende uitvoerende administratiewe beamptes van die Universiteit van Durban-Westville is teenwoordig tydens die vergaderings van die begrotingskomitees van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede en daar word van hulle verwag om aan te toon watter bedrae wel besnoei kan word sonder om die administrasie van die Universiteit nadelig te raak.

wat deur die Universiteit benodig word, word op die konsepbegroting van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede ingesluit wat aan die Departement van Finansies voorgelê word.⁶⁶⁾ Indien die Departement van Finansies sou besluit dat daar weens finansiële oorwegings verder op die konsepbegrotings van staatsdepartemente besnoei moet word, word departemente in kennis gestel van die persentasie waarmee die globale bedrag van die begroting besnoei moet word.⁶⁷⁾ Aangesien die bedrae wat deur die Universiteit aangevra word meermale besnoei word, bring dit mee dat die beplanning van uitbreidings van die Universiteit omvergewerp word en dat agterstande opgebou word wat moeilik uitgewis kan word.⁶⁸⁾

Die besnoeiing van die bedrae deur die Universiteit van Durban-Westville aangevra, bring soms mee dat uitbreidings agterweë gehou moet word. Die aankoop van apparate word as lopende uitgawe beskou en besnoeiings bring soms mee dat uitgediende toerusting nie vervang kan word nie. Indien voldoende fondse nie beskikbaar gestel word nie, kan dit soms gebeur dat die instelling van kursusse, waar duur toerusting benodig word, uitgestel moet word want dit sal geen doel dien om 'n kursus in te stel as die benodigde toerusting nie altyddeur beskikbaar is nie.

66. Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van die nie-Blanke universiteite, op cit., paragraaf 261.

67. Ibid., paragraaf 262.

68. Ibid., paragraaf 262.

Wat die voorsiening van kapitaalprojekte aanbetref, moet die Universiteit van Durban-Westville via die Departement van Binnelandse Aangeleenthede jaarliks gedurende November 'n voorranglys aan die Departement van Gemeenskapsontwikkeling voorlê.⁶⁹⁾ Die Departement van Gemeenskapsontwikkeling gebruik die voorranglys as motivering by die Tesourie vir die aanvra van fondse, maar indien die Departement van Finansies besluit dat konsepbegrotings besnoei moet word, is die besnoeiing ook op die Departement van Gemeenskapsontwikkeling van toepassing, met die gevolg dat die voorsiening van akkommodasie soms vir onbepaalde tydperke uitgestel moet word.⁷⁰⁾

2.3.1 PROBLEMATIEK MET BESTAANDE FINANSIERINGS-
PROSEDURE

Die bestaande finansieringsprosedure van lopende uitgawes en kapitaalprojekte bring mee dat die Universiteit nie lank voor die tyd weet watter bedrae jaarliks toegeken gaan word

69. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)3/4/2/3. In die voorranglyste moet aangetoon word wanneer die akkommodasie benodig word, asook waaruit die akkommodasie moet bestaan. Volledige motiverings deur sowel die Universiteit as die Departement van Binnelandse Aangeleenthede moet die voorranglys vergesel waarna deur die Departement van Gemeenskapsontwikkeling besluit word watter voorkeur die aangevraagde diens moet kry.

70. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêers (A)3/4/2/3 en (A)19/44/3/2. Die Departement van Gemeenskapsontwikkeling stel die Departement van Binnelandse Aangeleenthede onder verwysing 5/12517/20 in kennis watter dienste weens die besnoeiing van fondse nie uitgevoer kan word nie.

nie, en is dus nie in staat om te beplan
nie.⁷¹⁾ Aangesien die Universiteit
nie beheer oor fondse vir kapitaalprojekte
het nie, is dit onmoontlik om vroeg-
tydig aan te dui of die verlangde akkommodasie
op die verlangde datum beskikbaar gaan wees,
met die gevolg dat geskikte studente weggewys
moet word en werwingsveldtogte nie betyds
aangepak kan word nie.⁷²⁾

Soos enige ander instelling het die Univer-
siteit van Durban-Westville kontraktuele
verpligtinge wat hy moet nakom, soos byvoor-
beeld die betaling van salarisse, lone en
toelaes asook die instandhouding van die
koshuise wat meebring dat h besnoeiing van
die begroting die uitvoering van ander dienste
nadelig raak.⁷³⁾ Daar is reeds aangetoon dat
besnoeiing in fondse voorkom dat kursusse
ingestel word wat die akademiese uitbreiding
van die Universiteit laat stagneer, en dit kan
selfs die handhawing van die minimum standaarde
van opleiding bemoeilik.

71. Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van die nie-Blanke universiteite, op. cit., paragraaf 263.1.

72. Ibid., paragraaf 263.2. Byvoorbeeld die Gesondheids-wetenskappe geboue moes reeds gedurende 1980 voltooi gewees het.

73. Ibid., paragraaf 262.3.

Die Lodder-Nieuwoudt-komitee het verder aanbeveel dat die kapitaalbehoefte van die Universiteit van Durban-Westville van Leningspos B van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling ontkoppel moet word en spesiale voorsiening daarvoor gemaak word.⁷⁴⁾ Goedkeuring van hierdie voorstel sou meebring dat besnoeiings nie die bouprogram van die Universiteit raak nie, want die Komitee het uit navorsing bevind dat die bedrae wat die Departement van Gemeenskapsontwikkeling aanvra jaarliks ook besnoei word.⁷⁵⁾ Beamptes van die Afdeling Begrotings van die Departement van Finansies het egter daarop gewys dat die voorstel van die Komitee nie sou inpas by die bestaande begrotingsprosedures en -beleid nie waarna die Komitee aanbeveel het dat bedrae vir kapitaalprojekte as Kolom 2-items op die begroting voorsien moes word, asook dat onbestede bedrae in die addisionele begroting vir die daaropvolgende boekjaar tot die

74. Ibid., paragraaf 278. Bedrae wat op Leningspos B voorsien word, kan nie besnoei word nie.

75. Ibid., paragraaf 277.

beskikking van die Universiteit gestel word.⁷⁶⁾

2.3.2 GROND EN GEBOUE

Alhoewel die grond deur die Staat aangekoop is en die geboue ten volle uit staatsfondse voorsien word, is dit noodsaaklik dat die Universiteit huurgelde moet betaal. In-gevolge die neergelegde beleid moet die Universiteit 8% op die koste van die geboue en 6% op die waarde van die grond per jaar aan die Departement van Gemeenskapsontwikkeling betaal.⁷⁷⁾

Die finansiële onvermoë van die Universiteit om die huurgelde te betaal⁷⁸⁾, bring mee dat die bedrae op die begroting van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede voorsien

76. Ibid., paragraaf 278. In Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, J.L. van Schaik Beperk, Pretoria, 1973, p.107 et. seq., word onderskei tussen vier verskillende begrotings wat in Suid-Afrika aangetref word. Die Hoofbegroting maak voorsiening vir die vernaamste dienste wat in 'n boekjaar onderneem wil word. Die bestaande parlementêre praktyke noodsaak die goedkeuring van 'n Gedeeltelike Begrotingswet om te verseker dat fondse beskikbaar is totdat die Hoofbegroting goedgekeur is. Aangesien omstandighede kan verander sedert voorstelle vir die Hoofbegroting voorgelê is, word van supplementêre en addisionele begrotings gebruik gemaak om aan die veranderde behoeftes te voldoen. Kyk ook Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975 (Wet 66 van 1975), Staatsdrukker, Pretoria, artikels 4 en 5. Bedrae wat as Kolom 2-items van 'n bylae by 'n Begrotingswet van 'n begrotingspos voorkom, mag, ooreenkomstig artikel 7(1)(b)(ii) van die Skatkis- en Ouditwet, 1975, nie oorskry word met meer as twee persent van die totale bedrag bewillig by die dan geldende begrotingswet of Gedeeltelike Begrotingswet nie.

77. Ibid., paragraaf 283.

78. Ibid., paragraaf 285.

word en jaarliks aan die Departement van
Gemeenskapsontwikkeling oorbetaal word.⁷⁹⁾
Aangesien aanbouings voortdurend plaasvind
en die waarde van die grond ook toeneem, styg
die huurgelde wat betaal moet word jaarliks.
Op 31 Maart 1982 is die waarde van die grond
beraam op R884 607,73 en die geboue op
R18 290 728,00, wat meebring dat die huurgeld
wat vir die tydperk 1 April 1981 tot
31 Maart 1982 betaal moes word R1 509 729,35
beloop het.⁸⁰⁾ Die Komitee is van mening dat
daar nie regverdiging bestaan vir die betaling
van huurgelde deur die Universiteit van
Durban-Westville nie, veral as die omslagtige
prosedure wat gevolg moet word in ag geneem
word en die Departement van Binnelandse
Aangeleenthede die volle huurgelde moet betaal.⁸¹⁾
n Verdere beswaar wat geopper is, is dat die
betaling van huurgeld deur die Universiteit van
Durban-Westville die eenheidskoste buite
verhouding, in vergelyking met die eenheidskoste

79. Ibid., paragraaf 285.

80. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/44/5/3/4. Diensbrief 5/12517/2(BHC) gedateer 1982-03-18 ontvang van die Direkteur-generaal van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling.

81. Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van die nie-Blanke universiteite, op. cit., paragraaf 285.

van studente aan universiteite vir Blankes en Swartes, kan verhoog.⁸²⁾ By universiteite vir Swartes word geen huurgelde op die waarde van die grond en geboue gehef nie, wat tot gevolg mag hê dat die eenheidskoste n skewe beeld kan skep. Wat universiteite vir Blankes aanbetref, maak die Staat n bydrae van 85% vir die oprigting van geboue, behalwe by die oprigting van koshuise waar die bydrae van die Staat 50% is.⁸³⁾

Die eenheidskoste van studente aan universiteite vir Blankes word bereken op die 15% bydrae wat die universiteit vir die oprigting van akademiese geboue en 50% vir die oprigting van koshuise maak.⁸⁴⁾

Ten einde die Universiteit van Durban-Westville op dieselfde grondslag as universiteite vir Blankes (wat ook aanleiding behoort te gee dat die kapitaalbehoefte deeglik en realisties beraam word) te plaas, was die Komitee van mening dat die bedrae wat met ingang van 1 April 1973 aan die terrein en

-
82. Ibid., paragraaf 287. Die besteding aan die oprigting van geboue en die waarde van die grond word nie vir die berekening van eenheidskoste aan universiteite vir nie-Blankes in berekening gebring nie.
83. Ibid., paragrawe 286 en 287.
84. Ibid., paragraaf 290.

geboue bestee word, as 'n bydrae van die Staat beskou word.⁸⁵⁾ Verder moet 10% van hierdie bedrae beskou word as lenings waarop jaarliks rente en delging teen die heersende staatsrentekoers oor 'n termyn van hoogstens 40 jaar betaal moet word.⁸⁶⁾ Die persentasies wat as lenings beskou word, moet aangepas word soos die finansiële omstandighede van die Universiteit dit regverdig.⁸⁷⁾

2.3.3 FORMULE VIR DIE FINANSIERING VAN DIE UNIVERSITEIT

Soos aangetoon, het die Lodder-Nieuwoudt-komitee besware gehad teen die wyse van finansiering van die universiteite vir nie-Blankes en is bepaalde voorstelle gemaak. In 'n poging om 'n verantwoordbare formule daar te stel waarvolgens die universiteite gefinansier behoort te word, is 'n subkomitee met die Direkteur van Statistiese Navorsing van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing as voorsitter, en een verteenwoordiger van die universiteite vir nie-Blankes, asook 'n beampte van die Tesourie, aangestel om die ondersoek te doen.⁸⁸⁾

85. Ibid., paragrawe 289.1 en 290.

86. Ibid., paragraaf 289.2.

87. Ibid., paragraaf 289.3

88. Ibid., paragraaf 304.

Die voornoemde subkomitee het eenparig besluit dat 'n finansieringsformule noodsaaklik is en vanaf die vroegste datum ingestel behoort te word.⁸⁹⁾ Ten einde 'n sinvolle finansieringsformule daar te stel, het die subkomitee aanbeveel dat 'n permanente statutêre komitee ingestel word wat verantwoordelik sal wees vir die koördinerings van universitêre onderwys vir alle nie-Blankes.⁹⁰⁾ Die hoof funksie van die permanente statutêre komitee sal wees die voortdurende verstelling van die finansieringsformule met inagneming van die ekonomiese toestand in die algemeen enersyds en die behoeftes van die land en die gemeenskap andersyds.⁹¹⁾ Alhoewel daar in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), bepaal word dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede se voorafgoedkeuring vir die instelling van 'n departement of 'n kursus vir 'n graad, diploma of sertifikaat of vak, verkry moet word,⁹²⁾ het die subkomitee aanbeveel dat die permanente statutêre komitee as funksie behoort te hê om aansoeke om die instelling van nuwe fakulteite en univer-

89. Ibid., Bylae N, paragraaf 2.

90. Ibid., Bylae N, paragraaf 3.1.

91. Ibid., Bylae N, paragraaf 3.2.

92. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 27(2).

siteite te oorweeg en die betrokke minister van aanbevelings te voorsien.⁹³⁾ Die subkomitee wys daarop dat die eenheidskoste van nie-Blankes heelwat hoër is as dié vir Blankes⁹⁴⁾ - daarom is dit as noodsaaklik beskou dat die permanente statutêre komitee aanbevelings moet kan doen oor die grondslag waarop h akademiese departement van h universiteit vir subsidiedoeleindes sal kwalifiseer.⁹⁵⁾ Die oogmerk met voorgaande aanbeveling is heelwaarskynlik om te voorkom dat h akademiese departement ingestel word waarvoor daar nie h behoefte is nie deur byvoorbeeld aan te beveel dat geen subsidie aan so h departement betaal word nie, asook om die eenheidskoste tussen universiteite vir Blankes en nie-Blankes op h aanvaarbare peil te hou.

Die bewering is gemaak dat eenheidskoste by universiteite vir nie-Blankes behoort af te neem wanneer die studentegetalle aan h universiteit 3 000 oorskry, en indien dit wel die geval is, kan oorweging geskenk word aan die toepassing van die formule wat by universiteite vir Blankes van toepassing is.⁹⁶⁾ Indien

93. Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van nie-Blanke universiteite, op. cit., Bylae N, paragraaf 3.2.

94. Ibid., Bylae N, paragraaf 4.

95. Ibid., Bylae N, paragraaf 3.3.

96. Ibid., Bylae N, paragraaf 4.

hierdie aanbeveling nie aanvaarbaar is nie, beveel die subkomitee aan dat 'n permanente oorhoofse komitee vir alle universiteite in Suid-Afrika ingestel word.⁹⁷⁾ Die gebrek aan koördinasie tussen universiteite vir nie-Blankes het veral wat eenheidskoste aanbetref buitengewone afmetings begin aanneem.⁹⁸⁾ Die voorgestelde koördinerende komitee sou dus alles in sy vermoë doen om eenheidskoste af te dwing.⁹⁹⁾ Die gemiddelde eenheidskoste per student by universiteite vir nie-Blankes was in 1972 R1 875 teenoor R880 by universiteite vir Blankes.¹⁰⁰⁾ Die subkomitee het nie slegs voorgestel dat 'n finansieringsformule daar gestel behoort te word nie, maar het ook die werking van die formule beskryf. Die samestelling van die voorgestelde formule word in die hieropvolgende gedeelte kortliks beskryf.

2.3.3.1 KOMPONENTE

Die daarstelling van 'n finansieringsformule wat in die behoeftes van al die universiteite vir nie-Blankes sal voorsien, moet so eenvoudig moontlik wees en maklik aanpasbaar wees. Gevolglik is voorgestel dat

97. Ibid., Bylae N, paragraaf 3.3.

98. Ibid., Bylae N, paragraaf 5.

99. Ibid., Bylae N, paragraaf 4.2.

100. Ibid., Bylae N, paragraaf 5.

die finansieringsformule uit slegs drie komponente bestaan, te wete

- (i) kapitaalvoorsiening (insluitende koshuise);
- (ii) 'n basiese toekenning; en
- (iii) 'n standaardvoorsiening waarby losies ingesluit is.¹⁰¹⁾

Wat kapitaalvoorsiening aanbetref, is reeds daarop gewys dat universiteite afhanklik is van fondse wat deur die Parlement bewillig is. Universiteite is dus nie in staat om te beplan nie. Bedrae wat jaarliks bewillig word, is soms onvoldoende om groot projekte aan te pak wat nie binne die betrokke boekjaar voltooi kan word nie, met die gevolg dat onbestede fondse volgens bestaande praktyk dan teruggestort moet word.¹⁰²⁾ Om universiteite in staat te stel om te beplan het die subkomitee aanbeveel dat kapitaalvoorsiening per formule geskied en as 'n kolom-2-item op die begroting van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling aangetoon word, wat sal meebring dat

101. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

102. Ibid., paragraaf 260.

sulke bedrae slegs vir die bepaalde universiteit aangewend mag word en onbestede bedrae van jaar tot jaar oorgedra kan word.¹⁰³⁾

Wat die basiese toekenning aanbetref, is beoog om voorsiening te maak vir die instandhouding van erkende departemente of institute wat onafhanklik is van studentegetalle.¹⁰⁴⁾ Die departementshoofde se salarisse, algemene instandhouding, asook uitgawes van die rektor, registrateurs en bibliotekaris word hieruit voorsien.¹⁰⁵⁾

In teenstelling met die basiese toekenning wat onafhanklik is van studentegetalle word die standaardvoorsiening bepaal deur die studentegetalle in die verskillende studierigtings.¹⁰⁶⁾ In die standaardvoorsiening word voorsiening gemaak vir die salarisse van beide doserende en ander

103. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

104. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

105. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

106. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

addisionele personeellede, losies, rente en delging van kapitaal, kleinere werke, die administrasie van universiteite en ander dienste soos die aankoop van laboratorium-toerusting, boeke, skryfbehoeftes, apparaat van minder as R5 000 per item, instandhouding, studente- en personeelgeriewe en -dienste.¹⁰⁷⁾ Die oogmerk met die basiese toekenning is om universiteite in staat te stel om die vereiste geriewe daar te stel sonder dat daar enige ingeskrewe studente in die betrokke rigting is.¹⁰⁸⁾ Die formule is ontwerp om in die basiese behoeftes van die universiteite te voorsien, maar sodra die studentegetalle toeneem, sal die lopende uitgawe ook toeneem en om binne perke te bly, is aanbeveel dat die standaardvoorsiening deur die studentegetalle bepaal moet word.¹⁰⁹⁾

Indien die instelling van 'n nuwe departement of instituut bloot 'n interne administratiewe reëling is

107. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

108. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

109. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

wat geen kapitaalwerke of ministeriële goedkeuring vereis nie, mag daarvoor nie geëis word nie.¹¹⁰⁾ Vir uitbreidings of toevoegings tot bestaande departemente is in die formule voorsiening gemaak waarvolgens begroot mag word.¹¹¹⁾

2.3.3.2 KATEGORIEË

Die subkomitee het aanbeveel dat die studente en departemente in ses kategorieë ingedeel word en het die mening uitgespreek dat die indeling vir 'n hele aantal jare en vir 'n verskeidenheid instellings behoort te geld, aangesien 'n soortgelyke indeling reeds vir 'n geruime tyd by universiteite vir Blankes in swang is.¹¹²⁾ Die ses kategorieë is soos volg:

1. Die duurste beroepsrigtings: medies, tandheelkunde, landbou, veeartsenykunde.
2. Ander natuurwetenskaplike beroepsrigtings: landmeetkunde, bosbou, ingenieurswese, argitektuur, farmasie, mediese hulp-

110. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

111. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

112. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

dienste: asook alle nagraadse graadstudie (voltyds).

3. Suiwer natuurwetenskappe, opvoedkunde (insluitende voltydse, nagraadse diploma-studente) en teologie (insluitende voltydse nagraadse diplomastudente).
4. Ander geesteswetenskappe: handel, administrasie, regte.
5. Deeltydse studie, dit wil sê alle persone wat nie bona fide voltydse studente is nie. Studente wat na-uurs studeer, maar wel volledige kursusse neem tel onder die betrokke kategorieë (1-4); so ook nagraadse-studente soos hieronder uiteengesit.
6. Inwonende studente".¹¹³⁾

Die berekening van die formule is dat elke goedgekeurde departement en instituut in een van kategorieë 1 tot 4 ingedeel word, asook alle voltydse studente, terwyl deeltydse en geleentheidstudente in kategorie 5 en die getal studente vir wie volle

113. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

losies aangebied word, in kategorie 6 ressorteer.¹¹⁴⁾ Ten einde die verwagte getal studente vir die volgende jaar weer te gee, is dit noodsaaklik dat 'n bepaalde persentasie by die werklike getal studente op 'n gegewe datum getel word.¹¹⁵⁾

Dieselfde prosedure is van toepassing op kategorieë 5 en 6.¹¹⁶⁾ Ter berekening van die persentasietoename is dit noodsaaklik dat die gemiddelde jaarlikse groeikoers van die studentegetalle oor die afgelope drie jaar as 'n barometer gebruik word.¹¹⁷⁾ In die geval van die stigting van 'n nuwe studierigting moet die verwagte getal studente vir die eerste drie jaar van jaar tot jaar bereken word en sal die getalle in die eerste jaar daarna in ooreenstemming gebring moet word met die werklike getalle en sal finansiële aanpassings dienooreenkomstig aangebring moet word.¹¹⁸⁾

114. Ibid., Bylae N. paragraaf 6.2.

115. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

116. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

117. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

118. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.2.

Die afleiding wat uit die voorgaande gedeelte gemaak word, is dat die formule ten doel het om die onbeheerde besteding vir die daarstelling van fakulteite, departemente en institute te beperk. Die noodsaaklikheid bestaan derhalwe om eenheidsbedrae vir die verskillende groepe jaarliks vas te stel.

2.3.3.3 VOORGESTELDE EENHEIDSBEDRAE

Die subkomitee het bepaalde bedrae as kapitaalvoorsiening vasgestel vir departemente en institute.¹¹⁹⁾ Die voorgestelde voorsiening moet egter addisioneel tot reeds goedgekeurde kapitaalprogramme gemaak word en sodra 'n nuwe fakulteit, departement, instituut of koshuis goedgekeur word, word die benodigde bedrae volgens die formule deur die universiteit bereken en op die betrokke begrotingspos geplaas.¹²⁰⁾ Die eenheidsbedrae in kategorieë 1 tot 4 is bedoel om voorsiening te maak vir sowel geboue as toerus-

119. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.1.

120. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.1.

ting wat meer as R5 000 per item kos, terwyl subdepartemente of institute wat geen werklike kapitaalwerke sal meebring nie, buite rekening gelaat word.¹²¹⁾

Verder moet 'n bepaalde bedrag as 'n basiese toekenning gemaak word wat onafhanklik van die voorgestelde kategorieë is om voorsiening vir salarisse en toelaes te maak.¹²²⁾

Die basiese toekenning sal slegs aan erkende departemente en institute gemaak word.¹²³⁾

Wat die standaardvoorsiening aanbetref, is die totaal van salarisse, plus uitgawes vir toerusting in verskillende kursusse, gedeel deur die getal dosente, plus die hulp-personeel wat 'n aanduiding van die relatiewe koste in die verskillende studierigtings gee.¹²⁴⁾ Hierdeur word die gemiddelde uitgawe per personeellid verkry waarna dit na gewigte herlei word deur elk van die

121. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.1.

122. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.2.

123. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.2.

124. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.3.

betrokke groepe deur die kleinste te deel.¹²⁵⁾ Om die koste-indekse te bepaal word die student-personeel-getalsverhoudings vir die huidige as realisties aanvaar en word die beladingsverhoudings verkry deur die getalle in die onderskeie kategorieë met die kleinste getal te deel.¹²⁶⁾ Deur die beladingsverhoudings met die relatiewe gewigte te vermenigvuldig word die koste-indekse bereken.¹²⁷⁾ Ten einde die getal groepe te beperk, word Teologie en Opvoedkunde by kategorie 3 ingesluit, terwyl by deelydse studie 'n indeks van 0,3 as realisties beskou word en 0,16 vir die losies-indeks 'n skatting van die relatiewe koste verteenwoordig.¹²⁸⁾ Die subkomitee het die konsepbegrotings vir die 1972/73-boekjaar van die vyf universiteite vir nie-Blankes geneem om te bepaal

-
125. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.3. Die groepe word ingedeel van die duurste groep tot groepe waaraan die minste bestee word. Die kleinste bedrag word deur die ander bedrae gedeel waarna die relatiewe gewig bepaal word.
126. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.3.
127. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.3.
128. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.3.3.

watter invloed die voorgestelde formule op die finansiering van die universiteite sal uitoefen.¹²⁹⁾

Die gevolgtrekking waartoe geraak is, is dat die formuleberekening met die konsepbegrotings van twee van die universiteite ooreengêkom het, terwyl dit vir die ander universiteite meer was.¹³⁰⁾ Om te voorkom dat die inwerkingstelling van die formule 'n nadelige invloed op die universiteite sal uitoefen, het die subkomitee aanbeveel dat sowel aanpassingsfaktore as vestigingsfaktore oor 'n tydperk van drie jaar in die formule ingebou moet word.¹³¹⁾

Die Lodder-Nieuwoudt-komitee het aanbeveel dat die voorgestelde subsidieformule vir lopende uitgawes in beginsel aanvaar word, maar dat die formule sorgvuldig nagegaan en hersien word.¹³²⁾ Die teenkanting van twee van die lede teen die finansiering van kapitaalprojekte

129. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.4.

130. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.4.

131. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.4.

132. Ibid., paragraaf 325 (o)-(q).

volgens die subsidieformule¹³³⁾ het die Komitee laat aanbeveel dat die voorsiening van fondse vir kapitaal-dienste op die werklike behoeftes gebaseer word.^{134.}

Die subsidieformule soos deur die Lodder-Nieuwoudt-komitee aanbeveel, is nie by die universiteite vir nie-Blankes in werking gestel nie, want dit sou meebring dat die klas- en ander gelde betaalbaar deur studente buitensporig verhoog sou moes word. Uit die ondersoek het dit geblyk dat die verhoging van klas- en ander gelde geen groei aan die universiteite moontlik sou maak nie deurdat die nie-Blanke bevolkingsgroepe finansiëel nie daartoe in staat sou wees nie. In die hieropvolgende gedeelte sal beskryf word watter invloed die toepassing van die Van Wyk de Vries-kommissie se subsidieformule op die universiteite vir nie-Blankes sal uitoefen, wat 'n aanduiding behoort te gee van die knelpunte waarmee sowel die universiteite vir nie-Blankes as die studente te kampe sal hê. Die feit dat nie-Blanke gegraduateerdes normaalweg dieselfde salarisse as hulle Blanke eweknieë ontvang en salarispariteit by alle universiteite in die Republiek van Suid-Afrika van

133. Ibid., Bylae N, paragraaf 6.1.

134. Ibid., paragraaf 325(o)(r).

toepassing is,¹³⁵⁾ bring mee dat die tyd aangebreek het dat onderrigkoste vir alle studente op 'n aanvaarbare vlak geplaas word. Die moontlikheid bestaan nie dat klas- en ander gelde aan die verskillende universiteite eenvormig kan wees nie, aangesien daar talle faktore by die vasstelling van klas- en ander gelde in aanmerking geneem moet word. Met die verkryging van finansiële selfstandigheid deur universiteite vir nie-Blankes is dit noodsaaklik dat die Van Wyk de Vries-formule wat by universiteite vir Blankes in swang is, mutatis mutandis op universiteite vir nie-Blankes van toepassing gemaak word.

3. VERKRYGING VAN FINANSIËLE SELFSTANDIGHEID

In die voorgaande gedeelte is kortliks na die ondersoek van die Holloway-kommissie verwys. Aangesien die Van Wyk de Vries-kommissie se ondersoek en verslag groten-deels op die verslag van die Holloway-kommissie gebaseer is, is dit noodsaaklik om beide verslae gelyktydig te beskryf ten einde perspektief aan die ondersoeke en aanbevelings te gee. Universiteite vir Blankes word ooreenkomstig die Van Wyk de Vries-formule gesubsidieer - gevolglik kan aanvaar word dat indien die Universiteit van Durban-Westville finansiële selfstandigheid verkry dieselfde prosedure met finansiering gevolg sal word.

135. University of Durban-Westville, The Column, Public Relations Department of the University of Durban-Westville, Vol. 2(2), November 1978, p.1.

3.1 SUBSIDIERING VAN KAPITAALUITGAWES

Die oprigting van akademiese geboue is op 'n "pond-vir-pond-grondslag" (rand-vir-rand) deur die Staat gesubsidieer.¹³⁶ Wat die noodsaaklike toerusting vir 'n nuutgestigte laboratoriumdepartement aanbetref, het die Staat 'n bydrae van 50% gemaak.¹³⁷⁾ Alvorens die Staat sy bydrae gemaak het, moes die universiteit in besit van sy gedeelte wees. Die staatsbydrae vir die daarstelling van koshuise was een derde. Die universiteit moes een derde bydra, terwyl die restant by wyse van privaat- en/of staatslenings verkry kon word.¹³⁸⁾

Die Holloway-kommissie se voorstelle oor die Staat se bydrae tot die kapitaaluitgawes van universiteite het berus op die uitgangspunt dat 'n skerp skeidslyn tussen universiteitsuitgawes vir lopende rekening en die uitgawes vir kapitaal getrek moes word. So het die Kommissie bevind dat universiteite hulle kapitaal uit skenkings van die publiek vind, asook uit lenings wat aangegaan word, en dat vir hierdie doeleinde 'n skenkingsfonds opgebou word.¹³⁹⁾ Gelde waarop reeds 'n subsidie deur die Staat betaal is, mag nie in die fonds gestort word nie en die

136. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, 1974, op. cit., paragraaf 32.2(a).

137. Ibid., paragraaf 32.2(b).

138. Ibid., paragraaf 32.2(c).

139. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die kommissie van ondersoek na universiteitsfinansies en -salarisse, op. cit., paragraaf 162.

Staat moes onderneem om sy bydrae vir die aankoop van kapitaalgoedere so gou moontlik na die goedere aangekoop is te doen.¹⁴⁰⁾ In 'n poging om die bydrae van die Staat met die subsidiëring van vaste bates te beperk, het die Holloway-kommissie aanbeveel dat die aankoop van grond en geboue op 'n "pond-vir-pond-grondslag" (rand-vir-rand) gesubsidieer moet word, wat sou meebring dat die universiteite eers hulle bydrae moet insamel alvorens 'n subsidie aangevra kan word.¹⁴¹⁾ Ten einde universiteite wat nie in staat was om hul gedeelte by te bring nie behulpsaam te wees, het die Kommissie aanbeveel dat universiteite toegelaat moes word om lenings aan te gaan en dat die Staat die rente en delging met 40% subsidieer.¹⁴²⁾ Die aanvaarding van die voorstelle dat die Staat 40% van die rente en delgingspaaielemente van goedgekeurde of staatslenings vir sy eie rekening sou neem,¹⁴³⁾ het meebring dat die "pond-vir-pond-stelsel" (rand-vir-rand) in onbruik geraak het, deurdat universiteite, indien hulle geld leen, 'n staatsubsidie van meer as 80% ontvang het.¹⁴⁴⁾ Met die vyfjaarlikse hersiening van die subsidieformule is die standaardgeldverhouding steeds verminder en het die subsidie vir rente en delging steeds toegeneem.¹⁴⁵⁾ Aangesien die

140. Ibid., paragraaf 162.

141. Ibid., paragrawe 181 en 183.

142. Ibid., paragraaf 186.

143. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, 1974, op. cit., paragraaf 32.4(a).

144. Ibid., paragraaf 32.4(b).

145. Ibid., paragraaf 32.4(c).

persentasiesubsidie tussen universiteite onderling verskil het, omdat die betrokke komponent van die subsidieformule op gemiddeldes berus,¹⁴⁶⁾ het die Van Wyk de Vries-kommissie aanbeveel dat n 85% subsidie vir rente en die aflossing van lenings betaal word, wat n vereenvoudiging van berekening tot gevolg sou hê.¹⁴⁷⁾

Die inwerkingtreding van die Wet op Universiteite, 1955 (Wet 61 van 1955), het meegebring dat nuwe regulasies in 1956 afgekondig is waarkragtens die direkte subsidie van 40% van die rente en die delging van lenings vir die oprigting van geboue ook op koshuise van toepassing gemaak is.¹⁴⁸⁾ Die Staat het vanaf 1964 n subsidie van 50% betaal op die rente en delging van lenings wat aangegaan is vir die oprigting van koshuise en die aanvanklike los meubels en uitrusting.¹⁴⁹⁾

3.2 METODES VAN KAPITAALFINANSIERING

Die Van Wyk de Vries-kommissie het na die bestudering van die finansiële state van die universiteite vir Blankes vir die tydperk 1964 tot 1972, tot die gevolgtrekking geraak dat die universiteite die geld wat vir die finansiering van kapitaaluitgawes aangewend is hoofsaaklik uit vyf bronne verkry het.¹⁵⁰⁾ Die vyf

146. Ibid., paragraaf 32.4(b).

147. Ibid., paragraaf 32.4(c).

148. Ibid., paragraaf 32.4(a).

149. Ibid., paragraaf 32.4(d).

150. Ibid., paragraaf 32.7(a).

bronne wat geïdentifiseer was, is die lopende rekening, vervangingsreserwefondse, ontwikkelingsfondse, eksterne en interne lenings, asook 'n aantal ander bronne wat uit navorsingstoekennings, navorsingsfondse, skenkings vir spesiale doeleindes en regeringstoekennings bestaan.¹⁵¹⁾ Navrae by die universiteite het aan die lig gebring dat oor 'n tydperk van bykans 17 jaar slegs 6,5% van die totale leningskapitaal van die Staat afkomstig was, terwyl private lenings van versekeraars 76,7% beloop het.¹⁵²⁾ Die bevinding van voornoemde Kommissie dat die Staat 'n geringe gedeelte van die kapitaalbehoefte van die universiteite bevredig, het aangetoon dat die Universiteit van Durban-Westville met 'n grootse poging vorendag sou moes kom om die verlangde kapitaal te vind.

Universiteite is sedert 1956 toenemend toegelaat om van privaatlenings vir hul leningsfinansiering gebruik te maak.¹⁵³⁾ Die Kommissie wys daarop dat die Departement van Nasionale Opvoeding (voorheen Onderwys, Kuns en Wetenskap) 'n ondersoek gedoen het en bevind het dat die fondse wat deur universiteite op die leningsrekening vir die 1962/63-boekjaar aangevra sou word 'n las op die staatskas sou plaas, en dat universiteite eerder aangemoedig moes word om van private lenings gebruik te maak.¹⁵⁴⁾

151. Ibid., paragraaf 32.7(a).

152. Ibid., paragraaf 32.7(b).

153. Ibid., paragraaf 32.7(c)(ii).

154. Ibid., paragraaf 32.7(c)(ii).

3.3 BEHEERMAATREËLS OOR UNIVERSITEITSFINANSIERING

Aangesien die Minister van Nasionale Opvoeding (vooreen Onderwys, Kuns en Wetenskap) gemagtig is om die terugbetaling van lenings te waarborg,¹⁵⁵⁾ moet universiteite vooraftoestemming kry om lenings aan te gaan, asook vir die wyse waarop die geleende fondse bestee sou word.¹⁵⁶⁾ Die universiteite moet die goedkeuring van die Tesourie en die Departement van Nasionale Opvoeding verkry alvorens lenings aangegaan kan word. Alle aansoeke om lenings moet voorgelê word, waarna die Tesourie en die Departement van Nasionale Opvoeding moet vasstel of die betrokke uitgawes noodsaaklik is, of dit binne die kategorieë val waarvoor lenings toegestaan mag word, en of die beoogde besteding in ooreenstemming met die finansiële beleid van die Staat is.¹⁵⁷⁾ Geen bouwerk mag begin word voordat die projek nie goedgekeur is nie en omdat bepaalde voorwaardes aan lenings gekoppel word, moet die voorwaardes goedgekeur word alvorens lenings aangegaan word.¹⁵⁸⁾ Afgesien van voorgaande beheermaatreëls is daar ook formele beheermaatreëls, waarvan sommige nie meer in werking is nie, wat kortliks beskryf sal word.

3.3.1 VASSTELLING VAN RENTEKOERSE OP LENINGS

Rentekoerse op staatslenings het geen probleme

155. Ibid., paragraaf 32.7(c)(ii).

156. Ibid., paragraaf 32.10.

157. Ibid., paragraaf 32.10.

158. Ibid., paragraaf 32.10.

opgelewer nie, aangesien die koers in 'n transaksie tussen die Staat en die universiteit vasgestel is.¹⁵⁹⁾ Met die voortdurende styging van rentekoerse in die laat sestigerjare was die Staat genoodsaak om die maksimum rentekoerse waarteen universiteite geld mag leen, te verhoog sodat hulle mededingend op die kapitaalmark kon optree.¹⁶⁰⁾ Indien universiteite wel geld teen 'n hoër rentekoers as die vasgestelde koers leen, is hulle self aanspreeklik vir die betaling daarvan.¹⁶¹⁾ Universiteite ontvang die maksimum subsidie betaalbaar en die Minister van Nasionale Opvoeding waarborg die terugbetaling van die lening slegs tot die voorgestelde koers.¹⁶²⁾

3.3.2 VOORLEGGING VAN BOUPLANNE

Universiteite moes bouplanne vir ooringewing deur die voormalige Departement van Openbare Werke (nou Gemeenskapsontwikkeling) voorlê.¹⁶³⁾ Die talle probleme wat ondervind is met die voorlegging van die bouplanne, soos, onder andere, verdragings in die goedkeuring

159. Ibid., paragraaf 32.10(a).

160. Ibid., paragraaf 32.10(a).

161. Ibid., paragraaf 32.10(a).

162. Ibid., paragraaf 32.7(c)(ii).

163. Ibid., paragraaf 32.10(b).

daarvan wat kostestygings tot gevolg gehad het, het meegebring dat vertoë tot die Tesourie gerig is om die neergelegde beleid te wysig.¹⁶⁴⁾

Die Tesourie het die vertoë gunstig ontvang, maar het die voorwaarde gestel dat die Departement van Nasionale Opvoeding moet toesien dat onnodige luuksheid by die beplanning en oprigting van universiteitsgeboue uitgeskakel word.¹⁶⁵⁾

3.3.3 BEPERKING VAN DIE KOSTE VAN UNIVERSITEITSGEBOU

In 'n poging om eenvormigheid tussen universiteite te bewerkstellig en koste so laag as moontlik te hou, het die Sekretaris van die destydse Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap in 1956 'n standaard vir die grootte en koste van alle geboue per student ontwikkel.¹⁶⁶⁾ Sedert Maart 1957 is lenings of toekennings vir die oprigting van koshuise deur die vasstelling van 350 vierkante voet per student beperk. Hierdie ruimtes het alle dele onder dak ingesluit soos gange, en voorradekamers.¹⁶⁷⁾ Indien 'n universiteit meer voorsiening as die voorgeskrewe oppervlakte maak, word die lening

164. Ibid., paragraaf 32.10(b)(i).

165. Ibid., paragraaf 32.10(b).

166. Ibid., paragraaf 32.10(c).

167. Ibid., paragraaf 32.10(c).

of toekenning beperk.¹⁶⁸⁾ Die kostebepierking vir akademiese geboue was onsuksesvol, waarna die universiteite in 1966 meegedeel is dat daarvan afgesien is,¹⁶⁹⁾ maar dat die getal sitplekke in lesingsale tot 'n bepaalde maksimum beperk moes word.¹⁷⁰⁾ Die kostebepierking op geboue¹⁷¹⁾ is vervang deur 'n kosteperk per student in te stel,¹⁷²⁾ waardeur die Staat in 'n mate beheer oor die kapitaaluitgawes van universiteite kon uitoefen.¹⁷³⁾ Die aanbeveling van die Van Wyk de Vries-kommissie dat boukoste-indekse opgestel word,¹⁷⁴⁾ het aanleiding gegee tot die ondersoek deur die Departement van Nasionale Opvoeding en die daarstelling van die Suid-Afrikaanse Na-Sekondêre Onderwysstelsel (SANSO-stelsel).¹⁷⁵⁾ Aangesien die SANSO-stelsel deur die Tesourie aanvaar is, moet alle universiteite ooreenkomstig die norms vervat in dié stelsel gebou word.

-
168. Ibid., paragraaf 32.10(c).
169. Ibid., paragraaf 32.10(c).
170. Ibid., paragraaf 32.10(d).
171. Ibid., paragraaf 32.11(a).
172. Ibid., paragraaf 32.10(d).
173. Ibid., paragraaf 32.11(a).
174. Ibid., paragraaf 32.40(e).
175. Republiek van Suid-Afrika, Suid-Afrikaanse Na-Sekondêre Onderwysstelsel, Departement van Nasionale Opvoeding, Pretoria, Maart 1978.

3.4 GRONDSLAG VAN STAATSBYDRAE

Die Van Wyk de Vries-kommissie het bevind dat universiteite met weinig uitsondering by wyse van 40 jaar annuïteitslenings gefinansier word wat deur die Staat gewaarborg word.¹⁷⁶⁾ Afgesien van die waarborg dra die Staat 85% van die rente en kapitaaldelging op lenings van universiteite by en die universiteite moet 15% uit eie fondse voorsien.¹⁷⁷⁾ Bogemelde grondslag is op alle universiteite van toepassing ongeag hulle grootte of finansiële vermoë.¹⁷⁸⁾ Die Kommissie is egter van mening dat in teorie dit die suiwerste benadering sal wees om na aanleiding van die finansiële vermoë van die universiteit sy behoefte aan 'n staatsbydrae te bepaal.¹⁷⁹⁾ Die Kommissie het tot die gevolgtrekking geraak dat die finansiële vermoë van die universiteite geensins vir die bestaande grondslag van die staatsbydrae tot kapitaalprojekte in aanmerking geneem is nie, en het dus ook nie die finansiële vermoë van universiteite in sy aanbevelings in ag geneem nie.¹⁸⁰⁾ Indien die inkomste van universiteite uit eie bronne buite rekening gelaat word, bly daar slegs twee ander bronne van inkomste vir universiteite oor, te wete die staatsbydrae en studentegelde.¹⁸¹⁾

176. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, 1974, op. cit., paragraaf 32.16.

177. Ibid., paragraaf 32.16.

178. Ibid., paragraaf 32.16.

179. Ibid., paragraaf 32.16.

180. Ibid., paragraaf 32.17.

181. Ibid., paragraaf 32.18.

Die uitgangspunt is dat die rente en delging uit studentegelde afkomstig moet wees,¹⁸²⁾ maar dan moet universiteite nie klasgelde so verhoog dat die staatsbydrae vir beurse en lenings buitensporig verhoog moet word nie.¹⁸³⁾

Die aanbeveling van die Kommissie vir die toekomstige finansiering van die kapitaalbesteding van die universiteite is op die volgende uitgangspunt gebaseer:

- "(a) Dat die Staat die kapitaalbehoefte van die universiteitswese ten opsigte van grond en geboue ten volle voorsien en finansier;
- (b) dat van nou af aan die gemeenskap rondom elke universiteit (wat insluit die ouers en die studente) deur middel van die universiteit en deur die universiteit, jaarliks 'n vasgestelde bedrag per capita van alle studente bydra tot die finansiering van die kapitaalbehoefte van die universiteitswese. (Hier moet die uitgangspunt dat die bydrae, soos by die bestaande rente en delging, uit studentegelde kom, in gedagte gehou word); Met die uitdrukking 'gemeenskap rondom elke universiteit' word bedoel die ouers van studente, gewese studente en almal wat om een of ander rede die bepaalde universiteit toegeneë is en is nie bedoel in geografiese sin nie. Die begrip van die

182. Ibid., paragraaf 32.27.

183. Ibid., paragraaf 32.26.

gemeenskap waarin die universiteit staan, is volledig behandel in die oorweging van die wese en funksies van die universiteit;

- (c) dat die ou bedeling onmiddellik opgehef word maar dat die totale verpligtinge van al die universiteite ten opsigte van rente en delging voortaan en tot die afloop daarvan oor 40 jaar, betaal word uit die fondse wat onder (b) hierbo beskikbaar sal kom".¹⁸⁴⁾

Die Kommissie het verder voorgestel dat die grond- en geboue-projekte (koshuise uitgesluit) uit gelde wat deur die Staat voorsien word gefinansier word,¹⁸⁵⁾ die waarborg van lenings wat in die private sektor aangegaan word, afgeskaf word,¹⁸⁶⁾ maar dat universiteite toegelaat word om in 'n beperkte mate met die toestemming van die betrokke Minister lenings mag aangaan,¹⁸⁷⁾ en dat grond en geboue die eiendom van die universiteite word.¹⁸⁸⁾ Die verkryging van eiendomsreg deur die universiteite sal bewerkstellig kan word indien die studente en die gemeenskap bydraes maak. Die bydrae word gebaseer op die per capita bydrae per student wat in 'n bepaalde fonds gestort sal word waarna dit vir die voorsiening van die kapitaalbehoefte van die universiteite aan-

-
184. Ibid., paragraaf 32.31.
185. Ibid., paragraaf 32.34(a).
186. Ibid., paragraaf 32.34(b).
187. Ibid., paragraaf 32.34(d).
188. Ibid., paragraaf 32.34(c).

gewend kan word.¹⁸⁹⁾ Die kommissie het bevind dat die gemiddelde bedrag per capita van die studentebevolking ongeveer R29 per student sal wees.¹⁹⁰⁾ Hierdie aanbeveling bring mee dat studentegelde verhoog moet word met die per capita bedrag wat deur die universiteit benodig word om in die kapitaalbehoefte te voorsien.

3.5 INVLOED VAN DIE FORMULE OP DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Soos reeds gemeld, is die voorsiening van grond en geboue by die Universiteit van Durban-Westville uitsluitlik uit staatsfondse gefinansier. Die Van Wyk de Vries-kommissie het dit onomwonde gestel "... die Staat kan en mag nie 'n toestand laat ontstaan waaronder aan sekere burgers swaarder laste opgelê word om universitêre opleiding te bekom as aan ander burgers nie".¹⁹¹⁾ Die feit dat daar nie tussen universiteite en burgers gedifferensieer mag word nie,¹⁹²⁾ bring mee dat die Van Wyk de Vries-verslag op die Universiteit van Durban-Westville van toepassing gemaak kan word sonder om enige wysigings aan te bring. 'n Drastiese verhoging in klasgelde aan die Universiteit van Durban-Westville sal onvermydelik wees andersins sal die Universiteit nie in staat wees om enige kapitaalprojekte aan te pak nie. In 1982 was die klasgelde van die Universiteit van Durban-Westville

189. Ibid., paragraaf 32.43

190. Ibid., paragraaf 32.46.

191. Ibid., paragraaf 32.18.

192. Ibid., paragraaf 32.18.

vir 'n B.Sc-kursus R435,00,¹⁹³⁾ teenoor R950,00 per jaar betaalbaar aan Rhodes-universiteit.¹⁹⁴⁾

4. FINANSIERING VAN LOPENDE UITGAWES

Met die erkenning van universiteite en universiteitskolleges in 1918 as owerheidsondersteunde instellings het verskeie regerings met die formulering van 'n beleid oor die finansiering van universiteite en universiteitskolleges te kampe gehad.¹⁹⁵⁾ Die oorheersende vraagstuk was watter mate van vryheid aan universiteitsinstellings verleen kon word ten einde hulle in staat te stel om hulle funksies uit te voer sonder dat hulle oordrewe geldelike aansprake op die owerheid sou maak, en met inagneming van beheer oor openbare uitgawes.¹⁹⁶⁾ Die evolusie van die finansieringsbeleid vir universiteite het in 1975 begin met die inwerkingstelling van die subsidieformule wat deur die Van Wyk de Vries-kommissie voorgestel is.¹⁹⁷⁾ Die onverwagte groei van studentegetalle van residensiële universiteite en die feit dat die formule rakende koste- en prysstygings stadies gebly het, het meegebring dat universiteite as gevolg

-
193. University of Durban-Westville, Calendar, 1982, University of Durban-Westville, Durban, 1981, p.33.
194. Rhodes University, Calendar, 1982, Rhodes University, Grahamstown, 1981, p.69.
195. Unie van Suid-Afrika, Wet tot addisionele regeling van het hoer onderwijs, 1917 (Wet 20 van 1917), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 2(1).
196. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -adminstrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D.Phil,-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1979, p.157.
197. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die kommissie van ondersoek na die universiteitswese, 1974, op. cit., hoofstuk IX, deel 1.

van 'n ondervoorsiening wat oor jare strek in 'n sorgwekkende toestand verkeer het. Daar is byvoorbeeld bevind dat die ondervoorsiening veroorsaak het dat universiteite gesamentlik tussen 1964 en 1968, afgesien van hul eie bydrae volgens die standaardgelde-verhouding, 'n addisionele R9,24m uit ander bronne moes vind ten einde hul inkomste met die uitgawes te laat klop.¹⁹⁸⁾ Die Van Wyk de Vries-formule is gestruktureer rondom enkele faktore inherent aan elke universiteit, te wete die getal beswaarde studente, die goedgekeurde grade en diplomas wat 'n universiteit aanbied, die heersende salaris-skale van doserende personeel, die getal studente wat deur 'n dosent in elke kategorie hanteer kan word, asook die getal addisionele personeellede wat benodig word om 'n universiteit in staat te stel om die verskillende administratiewe en gespesialiseerde nie-doseerfunksies uit te voer.¹⁹⁹⁾ 'n Daling in studentegetalle sal nie onmiddellik 'n verminderde subsidie tot gevolg hê nie, want die huidige owerheidsbegrotingstelsel neem gewoonlik 'n aanvang twaalf maande voor die begin van 'n boekjaar.²⁰⁰⁾

5. SAMEVATTING

Die Holloway-kommissie wat ondersoek ingestel het na die daarstelling van afsonderlike universiteitsgeriewe vir nie-Blankes, het aangetoon dat universiteite se inkomste bestaan uit klasgelde betaalbaar deur studente, donasies ontvang van die publiek, en subsidies ontvang van die Staat. Getuienis wat voor die Kommissie gelê is, het aan-

198. Ibid., paragrawe 3.12 en 5.04-5.16.

199. Ibid., hoofstuk IX, deel 1.

200. Ibid., paragraaf 31.28.

getoon dat die vermoede bestaan dat selfs 'n geringe verhoging in klasgelde 'n groot afname in nie-Blanke studentegetalle tot gevolg kon hê. Die swak finansiële vermoë van die nie-Blanke bevolkingsgroepe op daardie tydstip het die Kommissie laat twyfel of enige noemenswaardige donasies gemaak sou kon word. Die regeringsbeleid van afsonderlike ontwikkeling sou slegs uitgevoer kon word indien die Staat die uitgawes van die universiteite subsidieer.

Die Holloway-kommissie het nagelaat om aan te toon wat die finansiële bydrae vanaf owerheidsweë moes wees. Daarom is die Van der Walt-komitee aangestel om ondersoek in te stel na die finansiering van universiteite en verslag te doen. Die Van der Walt-komitee het verwys na die ontwikkeling van universiteite vir Blankes om aan te toon watter groot bedrae geverg word om universiteite te ontwikkel en uit te brei.

Die Lodder-Nieuwoudt-komitee het ondersoek ingestel na die finansiering van universiteite vir nie-Blankes om, onder andere, te bepaal op watter wyses die behoeftes gefinansier moes word. Die bevinding van hierdie Komitee was dat nie-Blankes aan universiteite vir nie-Blankes slegs bereid sal wees om aan universiteite te werk indien hulle dieselfde salarisse as hulle Blanke eweknieë ontvang.

Waar die Universiteit van Durban-Westville van owerheidsfondse vir die finansiering van lopende- en kapitaaluitgawes afhanklik is, is die Universiteit, soos staatsdepartemente, ook onderworpe aan besnoeiing van fondse deur die Tesourie. Die Universiteit is gevolglik nie in staat om

effektief te beplan nie en dit kan gebeur dat uitbreidings nie kan plaasvind nie. 'n Gebrek aan fondse bring mee dat Indiërstudente tot universiteite vir Blankes toegelaat moet word deurdat daar nie anders in die behoeftes voorsien kan word nie. Daardeur kan die toepassing van die regeringsbeleid van afsonderlike ontwikkeling in die wiede gery word.

Die Lodder-Nieuwoudt-komitee het, in 'n poging om bogemelde probleme te oorbrug, aanbeveel dat die fondse wat vir kapitaalprojekte voorsien word, van Leningspos B van die begroting van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling losgemaak word. Indien hierdie aanbeveling deur die Regering aanvaar is, sou die Universiteit van Durban-Westville heelwaarskynlik oor akkommodasie beskik het om aan die behoeftes te voldoen. Onbestede bedrae in een boekjaar sou oorgeplaas kon word na 'n volgende boekjaar wat tot gevolg sou hê dat kapitaalprojekte sonder verdragings kan voortgaan.

Om universiteite vir nie-Blankes op dieselfde grondslag as universiteite vir Blankes te bring, het die Lodder-Nieuwoudt-komitee ondersoek na 'n finansieringsformule ingestel. Deurdat die finansieringsformule wat by universiteite vir Blankes van toepassing was nie sonder enige wysigings op universiteite vir nie-Blankes toegepas kon word nie, het gemelde Komitee aanbeveel dat 'n permanente statutêre komitee aangestel word om op 'n deurlopende grondslag wysigings aan te bring, asook om die werksaamhede van die universiteite vir nie-Blankes te koördineer. Die aanvaarding van hierdie voorstel sou heelwaarskynlik meebring het dat universiteite vir nie-Blankes op dieselfde formule as dié vir Blankes gefinansier word.

Die verkryging van finansiële selfstandigheid deur die Universiteit van Durban-Westville sal meebring dat die Universiteit volgens die Van Wyk de Vriës-formule gefinansier moet word.

Die verkryging van finansiële selfstandigheid deur die Universiteit van Durban-Westville behoort vir die Universiteit voordele in te hou in soverre dit die beplanning van kapitaalprojekte aanbetref aangesien fondse nie besnoei kan word nie. Ten einde te voorkom dat kapitaalprojekte gestaak moet word wanneer die Universiteit finansiële selfstandigheid verkry, moet alle projekte in aanbou uit staatsfondse voltooi word. Indien hierdie beleid nie gevolg word nie, sal dit meebring dat klasgelde verhoog moet word. Waar die Universiteit reeds bewus is daarvan dat finansiële selfstandigheid binne die afsienbare toekoms verkry gaan word, is dit raadsaam dat daar so gou moontlik begin word met die stelselmatige aanpassing van klas- en ander gelde sodat verhogings op 'n latere tydstip vermy kan word. 'n Voortdurende verhoging van klas- en ander gelde behoort nie te moeilik te wees nie aangesien verskeie komitees en kommissies wat ondersoek na die finansiering van universiteite gedoen het verskeie formules ontwikkel het waarvolgens universiteite gefinansier word. Die beklemtoning van die Van Wyk de Vries-kommissie in sy verslag dat geen onderskeid tussen universiteite en burgers gemaak mag word nie, is 'n aanduiding dat die Van Wyk de Vries-formule op alle finansiële outonome universiteite van toepassing gemaak moet word. Die Van Wyk de Vries-formule is tans by universiteite

vir Blankes in swang met die gevolg dat universiteite vir nie-Blankes, wanneer hulle finansiële selfstandigheid verkry het, ook ooreenkomstig dié formule gesubsidieer sal moet word, andersins sal dit blyk dat daar tussen universiteite vir die onderskeie bevolkingsgroepe gediskrimineer word. Aangesien alles daarop dui dat die Universiteit van Durban-Westville na die verkryging van finansiële selfstandigheid ooreenkomstig die Van Wyk de Vries-formule gefinansier gaan word, mag dit vir die Universiteit nou reeds raadsaam wees om ooreenkomstig die formule te begroot. Voorlopige beplanning van uitbreidings volgens verwagte inkomste sal gedoen kan word wat die Universiteit 'n aanduiding behoort te gee van die persentasie verhogings in klas- en ander gelde om die benodigde inkomste te verkry.

Soos aangetoon, is die klasgelde betaalbaar deur studente aan die Universiteit van Durban-Westville heelwat laer as by ander residensiële universiteite. In die verband kan Rhodes-universiteit as voorbeeld genoem word. Afhangende van hoe gou finansiële selfstandigheid aan die Universiteit van Durban-Westville verleen gaan word, word dit betwyfel of die Universiteit in staat sal wees om sonder enige noemenswaardige ongerief vir die Indiërgemeenskap die klasgelde sal kan verhoog om met die klasgelde betaalbaar aan universiteite vir Blankes gelyk te wees. Die Staat sal heelwaarskynlik ad hoc-toekennings moet maak om vooruitgang van die Universiteit te verseker. Sonder enige ad hoc-toekennings word betwyfel of die Universiteit in staat sal wees om sy verpligtinge na te kom. Uit die voorgaande blyk dit dat voorsiening vir 'n oorgangstydperk gemaak sal moet word.

HOOFSTUK 7

PERSONEELVOORSIENING EN -BENUTTING

1. INLEIDING

Universiteite, soos talle ander instellings, maak gebruik van spesialiteitspersoneel om bepaalde dienste te lewer. As 'n instelling wat opleiding moet verskaf en kennis oordra, is dit noodsaaklik dat paslike gekwalifiseerde personeel gebruik word. Universiteite beskik gewoonlik oor twee groepe personeellede, te wete akademiese personeel en administratiewe personeel.

Personeeladministrasie, soos deur Cloete beskryf en in Figuur 8 uiteengesit,¹⁾ bestaan uit personeelvoorsienings-, ondersteunings-, opleiding-, en ontwikkelings-, en benuttingsfunksies. Die oogmerk met hierdie studie is nie om 'n detail-beskrywing van personeeladministrasie aan die Universiteit van Durban-Westville te gee nie, want dit sal 'n proefskrif op sy eie regverdig. Gevolglik word personeelvoorsiening en-benutting slegs in breë trekke behandel.

Soos in enige instelling wat spesialiteitsdienste lewer, is dit noodsaaklik vir die Universiteit van Durban-Westville om bepaalde vereistes vir personeellede te stel. In die beskrywing van regeringsbeleid oor diensvoorwaardes van personeellede word kortliks na die neergelegde regeringsbeleid en die toepassing daarvan verwys. Die rol van die Raad van die Universiteit insake diensvoorwaardes van personeellede word in detail beskryf, aangesien die

1. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, Tweede en hersiene uitgawe, J.L. van Schaik Beperk, Pretoria, 1982, p. 7.

FIGUUR 8 : SKEMATIESE UITEENSETTING VAN DIE FUNKSIES WAARUIT PERSONEELADMINISTRASIE BESTAAN.

Generiese administratiewe funksies	Hulpfunksies	FUNKSIONELE BEDRYWIGHEDE			
		Personeelvoorsieningsfunksies	Ondersteuningsfunksies	Opleiding- en ontwikkelingsfunksies	Benuttingsfunksies
Beleidbepaling Organisering Finansiering Personeelvoorsiening en -benutting Bepaling van werksprosedure Beheer (kontrole en verantwoordings)	Dataversameling en -verwerking Mening- of gesindheidsopneming Programmering Navorsing Stelselontleding en -evaluering	Postebepaling en -klassifikasie: dienstaaatbepaling Werwing: vasstelling van personeel-behoeftes bepaling van werwingsvelde aanlokking van kandidate keuring Plasing Proefaanstellings Bevordering Oorplasing Bepaling van uitdienstredingsreëlins	Bepaling van diensvoordes en byvoordele Rekordhouding Personeelomset: berekening en bekamping Programmering vir personeelvoorsiening Beslegting van griewe Raadgewing Werkgewer-werknemerverhoudings: gesamentlike beraadslaging Navorsing Personeeldienste: gesondheid-, veiligheid-, en welsynsorg	Inlywing (Oriëntering) Opleiding Ontwikkeling (Hierdie funksies kan ook onder een of meer van die ander funksiegroepe geplaas word, maar vir beklemtoning word hulle afsonderlik vermeld)	Bepaling van werkprogramme (pligtestate) Leidinggewing Dissiplinerings en tugtiging Personeelevaluering (merietebeplanning of evaluering van werkverrigting)

Raad vir die bestuur van die Universiteit verantwoordelik is. Aandag word ook gegee aan die faktore wat 'n invloed op die werwing, keuring en bevordering van akademiese en administratiewe personeel uitoefen. Dissiplinêre optrede teen personeellede word ook ontleed om te bepaal of die belange van personeellede voldoende beskerm word.

Deurdadig daar deurgaans gepoog moet word om die dienste van personeellede te behou, is dit noodsaaklik om na die besoldiging van personeellede te verwys. Die opleiding en ontwikkeling van personeellede moet gesien word as 'n personeelbenuttingsfunksie - daarom word gemelde aspekte in detail beskryf, waarna verwys word na die evaluering van personeellede om te bepaal of die personeel doeltreffend benut word.

2. PERSONEELVEREISTES

Dat groot klem kwalitatief op personeelvoorsiening gelê word, word weerspieël in die feit dat die uitgawes aan die Universiteit van Durban-Westville verbonde aan salarisse, lone en toelaes in die 1980/81-boekjaar R7 632 405 uit 'n totale begroting van R12 343 000 bedra het.²⁾ Die groot uitgawe verbonde aan salarisse en toelaes wat aan universitêre personeel betaal word, kan heelwaarskynlik geregverdig word deur die argument dat universiteite voortdurend moet poog om beter gekwalifiseerde persone te bekom om sodoende die standaarde te verhoog. Dit is algemeen bekend dat goed

2. Republiek van Suid-Afrika, Begroting van die uitgawes wat uit Staatsinkomsterekening gedurende die boekjaar wat op 31 Maart 1981 eindig bestry moet word, Tweede en laaste druk, Staatsdrukker, Pretoria, 1980, RP2 en 4 - 1980, Begrotingspos Indiërsake, 15-1.

gekwalfiseerde persone vergoed moet word andersins sal hulle dienste nie behou kan word nie.

Louw sien die rol van die universiteitsdosent soos volg:

"n Universiteitsdosent word in die eerste plek aangestel om onderrig te gee. Ten einde hierdie funksie doeltreffend te kan uitvoer, word egter van dosente verwag om op hoogte te bly met die jongste ontwikkelinge in hulle vakgebied. Universiteitsdosente behoort dus voortdurend navorsing te doen en te studeer. Dit word aanvaar dat die resultate van die navorsing van hoë gehalte sal wees dat dit n bydrae sal lewer tot die uitbouing van die wetenskap en dat dit derhalwe in publikasies neerslag sal vind. Verder word ook aangeneem dat universiteitsdosente n diensfunksie in die gemeenskap behoort te verrig en dat hulle n bydrae te lewer het tot die vhoging van die algemene kulturele peil van die gemeenskap".³⁾

Dit is n erkende feit dat slegs n geringe persentasie ge-graduateerdes in die diens van die sentrale, provinsiale of munisipale owerhede tree. Dit is egter in belang van die Staat dat universiteite moet tred hou met tegnologiese ontwikkeling⁴⁾ om mee te help met die ontwikkeling van die land. Universiteitsdosente behoort dus aangemoedig te word om navorsing te doen. Dit is derhalwe noodsaaklik dat universiteitsdosente oor n mate van vryheid van beweging en denke moet beskik⁵⁾ om, indien nodig, kritiek te mag uitspreek oor handelinge en optredes. Die kritiek behoort binne perke te wees, maar nie soos in die geval van n staatsamptenaar nie wat uitdruklik in die Staatsdienswet, 1957 (Wet 54 van 1957),

-
3. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -administrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978, p.252.
 4. Ibid., pp. 251-2.
 5. Ibid., p. 253.

verbied word om departemente in die openbaar te kritiseer.⁶⁾

3. REGERINGSBELEID OOR DIENSVOORWAARDES VAN PERSONEEL:

AANSTELLING EN BEVORDERING

In navolging van regeringsbeleid dat elke bevolkingsgroep sover moontlik deur lede van sy eie bevolkingsgroep bedien moet word, is dit die beleid van die Universiteit van Durban-Westville en die Minister van Binnelandse Aangeleenthede om Blanke personeellede progressief met Indiërs te vervang.⁷⁾ Aansienlike vordering is reeds gemaak en die oorgrote meerderheid van die administratiewe personeellede is Indiërs.⁸⁾ Die totale getal personeellede op 30 Junie 1982 was 905, waarvan 612 (68%) Indiërs was,⁹⁾ teenoor

-
6. Unie van Suid-Afrika, Staatsdienswet, 1957 (Wet 54 van 1957), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 17(f). Die artikel lui soos volg: "n Beampste (behalwe n lid van die dienste of n beampste in diens van die Buro) is skuldig aan wangedrag en daar kan ooreenkomstig die bepalings van artikel 18 met hom gehandel word, as hy (f) hom in die openbaar uitlaat oor die administrasie van enige departement".
 7. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, Staatsdrukker, Pretoria, RP51/1971, p. 58.
 8. Ibid., p. 58. Met die totstandkoming van die Universiteitskollege vir Indiërs was daar in 1961 sewe nie-doserende Indiërpersoneellede teenoor drie Blankes. In 1970 was die nie-doserende Indiërpersoneellede 102 en die Blankes 34; Die doserende personeel het van 14 Blankes en sewe Indiërs in 1961 tot 117 Blankes en 34 Indiërs in 1970 toegeneem.
 9. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982. University of Durban-Westville, Durban, 1982, p. 21. Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1978 tot 30 Junie 1979, Staatsdrukker, Pretoria, RP113/1979, p. 118, waarin aangetoon word dat die totale getal personeellede aan die Universiteit van Durban-Westville op 30 Junie 1979, 772 was, waarvan 509 (66%) Indiërs was.

626 op 30 Junie 1976, waarvan 402 (64%) Indiërs was.¹⁰⁾

Die 4% toename vanaf 1976 tot 1982 blyk gering te wees, maar waar dit die doelwit van die Universiteit is om 'n bepaalde standaard te handhaaf, is dit noodsaaklik dat slegs kandidate met die hoogste kwalifikasies en/of bekwaamhede in vakante poste aangestel word. Daar moet dus op bepaalde hoedanighede gelet word voordat kandidate aangestel en bevorder word. Slegs Indiërs wat oor die verlangde hoedanighede beskik, kan aangestel of bevorder word. Jucius huldig die volgende mening oor bevordering:

"The next important part of a promotion plan is that by which employees are selected for available job vacancies. The significance of this to employees cannot be overestimated. In their eyes, this is the crucial test of the fairness of a company's plan. Hence, care should be exercised to select employees according to agreed-upon standards and not upon personal whim".¹¹⁾

Die prosedures wat by die selektering van die geskikste kandidate by wyse van 'n keurkomitee gevolg word, word later beskryf.

-
10. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1975 tot 30 Junie 1976, Staatsdrukker, Pretoria, RP38/1977, p. 107.
 11. Jucius, M.J., Personnel Management, 2nd Edition, Richard D. Irwin, Inc., Illinois, 1971, p. 203. Kyk ook artikel 11(3) van die Staatsdienswet, 1957, waarin bepaal word dat: "By die vulling van 'n pos of die doen van 'n aanstelling in die staatsdiens, moet daar behoorlik rekening gehou word met die kwalifikasies, betreklike verdienstelikheid, bekwaamheid en geskiktheid van die persone wat vir bevordering, oorplasing en aanstelling in aanmerking kom".

Die Universiteit van Durban-Westville het as Universiteitskollege vir Indiërs nie nodig gehad om die evolusieproses te deurloop nie, aangesien die diensvoorwaardes in die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), vervat was en reeds by ander universiteite in werking was.¹²⁾ Die verkryging van akademiese outonomie¹³⁾ deur die Universiteit van Durban-Westville het tot gevolg gehad dat die Universiteit kragtens sy eie Wet geadministreer word en dus ook sy eie diensvoorwaardes kon voorskryf,¹⁴⁾ maar wat egter opmerklik is, is dat die diensvoorwaardes ooreenkom met dié in die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959.¹⁵⁾ Daar kan dus gekonstateer word dat die regeringsbeleid wat in die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, opgeneem is, ook in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, neerslag gevind het.

Aangesien die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig is nie, word bepaal dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede die diensvoorwaardes van personelede van die Universiteit, in oorleg met die Raad van die Universiteit, voorskryf.¹⁶⁾ By universiteite wat finansiëel

-
12. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 26.
 13. Vir die doeleinde van hierdie studie word met "akademiese outonomie" verstaan die selfstandigheid en die vryheid wat die Universiteit van Durban-Westville verkry het om oor die akademiese bedrywighede van die Universiteit te besluit.
 14. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 15.
 15. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 26.
 16. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 26.

selfstandig is,¹⁷⁾ word personeelle deur die raad na oorleg met die senaat of met die fakulteit of 'n komitee van die fakulteit wat deur die senaat daarvoor goedgekeur is, aangestel.¹⁸⁾ Alhoewel die bevoegdheid by die Raad van die Universiteit van Durban-Westville berus om iemand as lid van die doserende, administratiewe, klerklike of ander personeel aan te stel, te bevorder, oor te plaas, tydelik af te staan of te ontslaan, moet die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede te alle tye daarvoor verkry word, aangesien die Minister beheer uitoefen oor die personeel in dié poste wat hy bepaal het.¹⁹⁾ Die bepaling dat die Raad persone mag ontslaan wat, onder andere, aftree-ouderdom bereik het, weens swak gesondheid, afskaffing van 'n pos, verbetering in die organisasiestruktuur en ingevolge die diensvoorwaardes wat hulle aanstelling reël, bly egter onderworpe aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede.²⁰⁾

Vir 'n universiteit om suksesvol te wees, is dit noodsaaklik om te aanvaar dat die waarborg vir 'n hoë standaard van 'n

-
17. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930 (Wet 13 van 1930), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 3. In artikel 3 word byvoorbeeld bepaal dat die Universiteit van Pretoria "...behoudens die bepalings van hierdie Wet, roerende sowel as onroerende goed verkry, besit en vervreem, en die handeling met inbegrip van die belegging, leen en uitleen van geld, verrig wat regs persone regtens kan verrig". Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, waar in artikel 3 bepaal word dat voorgaande handeling onderworpe is aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede.
 18. Ibid., artikel 11(1). Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, 1949 (Wet 21 van 1949), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 7(7)(a).
 19. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 14(2).
 20. Ibid., artikel 17.

universiteitskwalifikasie in die hoë vlak van geleerdheid van die doserende personeel geleë is. Daarom moet universiteite in staat wees om dosente van 'n aanvaarbare gehalte te kan werf en te behou.²¹⁾ Om te verseker dat dosente van 'n hoë gehalte gewerf word, word doserende personeel nie uit erkenning vir goeie diens of jare ervaring outomaties tot 'n hoër pos bevorder nie, maar moet hulle aansoek doen om sodoende in aanmerking vir die pos te kom. Alle vakatures word derhalwe geadverteer en dit staan enige personeellid asook andere vry om, indien hy volgens sy mening aan die voorgeskrewe vereistes voldoen, vir die pos aansoek te doen.²²⁾ Vakatures moet so wyd moontlik geadverteer word sodat alle belangstellendes die geleentheid gebied word om vir die vakante pos aansoek te doen.²³⁾

Die Senaat van die Universiteit wat bestaan uit die Rektor wat ook as voorsitter optree, die Vise-rector, as daar een is, die professore en senior lektore van die Universiteit wat die Raad van die Universiteit van tyd tot tyd aanwys, asook een of meer professore van ander universiteite uit ooreenstemmende fakulteite as die fakulteit waarin die vakature bestaan, dien as keurkomitee.²⁴⁾ Die keurkomitee voer afsonderlik onderhoude met die geskikte kandidate,

-
21. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP/25/1974, paragraaf 28.2.
 22. Ibid., paragraaf 28.6. In aanhangsel "J" word die aanstellings- en bevorderingsvereistes van akademiese personeel uitgespel.
 23. Jucius, M.J., op. cit., pp. 203/4-
 24. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikels 10(1) en 10(2).

waarna met 'n meerderheidsbesluit bepaal word watter kandidaat in die vakante pos aangestel gaan word.²⁵⁾ Veral waar die Universiteit van Durban-Westville van openbare fondse vir die administrasie van die Universiteit afhanklik is, is dit 'n voorvereiste dat die rigsoer van openbare verantwoordelikheid²⁶⁾ by alle handelinge in ag geneem moet word.²⁷⁾ Daarom is dit noodsaaklik dat die keurkomitee bepaalde eise neerlê waaraan 'n kandidaat moet voldoen, want om 'n persoon aan te stel of te bevorder wat nie geskik vir die pos is nie, mag tot gevolg hê dat hy onsuksesvol in sy werk sal wees wat 'n finansiële las op die belastingbetalers sal plaas. Dieselfde sal gebeur as die Universiteit finansiële selfstandigheid verkry het, maar dan sal die las tussen die Universiteit en die studente versprei word.²⁸⁾ Oor openbare verantwoordelikheid in die keuringsproses skryf die Acton Society Trust soos volg :

"The efficiency of any industry clearly depends upon the extent to which management is able to locate the most able employees and promote them

-
25. Uit 'n ontleding van die notules van Senex (Uitvoerende Komitee van die Senaat) van die Universiteit blyk dit dat eenstemmigheid tussen die lede bereik moet word alvorens 'n aanstelling gemaak kan word. Die notules van Senex is vertroulik daarom kan 'n detail-beskrywing nie gegee word nie, en kan spesifieke voorbeelde nie genoem word nie.
 26. Cloete onderskei tussen vyf rigsoere in die publieke administrasie te wete politieke oppergesag, openbare verantwoordelikheid, demokratiese vereistes, billikheid en redelikheid, en doeltreffendheid. Kyk in hierdie verband Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en Hersiene uitgawe, J.L. van Schaik Beperk. Pretoria, 1976, pp. 8/33.
 27. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 16. Openbare verantwoordelikheid dui daarop dat 'n openbare amptenaar se handelinge so gerig moet wees dat hy oor sy doen en late in die openbaar verantwoording kan doen.
 28. Gladden, E.N., The Civil Service: Its problems and future, 2nd Edition, Staples Press Limited, London, 1948, p.87.

to the jobs which they are best fitted to fill",²⁹⁾ en verder "The only radical solution here is to educate employees to a realisation of their public responsibilities ..."³⁰⁾

Die keurkomitee moet dus te alle tye die rigsnoer van openbare verantwoordelikheid in gedagte hou voordat 'n aanstelling gemaak word.

Die bepaling dat een of meer professore van ander universiteite van ooreenstemmende fakulteite in die keurkomitee moet dien, skep die indruk dat die vereiste van openbare verantwoordelikheid wel in gedagte gehou word. Die teenwoordigheid van professore van ander universiteite in die keurkomitee kan ook gesien word as 'n poging om te verseker dat 'n hoë akademiese standaard te alle tye gehandhaaf word. Die behoud van 'n hoë akademiese standaard word vooropgestel en bring mee dat die regeringsbeleid dat elke bevolkingsgroep sover moontlik deur sy eie mense bedien moet word, nie sondermeer by die aanstelling van doserende personeel uitgevoer kan word nie. Soos met akademiese personeel, word administratiewe en klerklike personeel van die Universiteit deur die Raad in vakante poste aangestel en bevorder.³¹⁾ Die aanstelling en bevordering van bogemelde drie kategorieë persone berus by die Raad met dien verstande dat die voorafgoedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede verkry moet

-
29. Acton Society Trust Report, "Problems of Promotion Policy", Acton Society Trust, London, 1952, p. 1.
30. Ibid., p. 13.
31. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 14(2).

word.³²⁾ Die aanstelling en bevordering van administratiewe personeel word ook deur 'n keurkomitee oorweeg.³³⁾

Veral by die aanstelling van administratiewe en klerklike personeel van die Universiteit is die regeringsbeleid, soos hieronder omskryf, duidelik waarneembaar en word soveel Indiërs moontlik in vakante poste aangestel.³⁴⁾

4. BELEID OOR DIE DIENSVOORWAARDES VAN PERSONEEL:
ROL VAN DIE RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE
OOR AANSTELLING EN BEVORDERING

Deurdadig aanstellings en bevorderings hand aan hand gaan en daarop gewys is dat personeel nie outomaties bevorder word nie, maar om die vakante pos moet aansoek doen, is die permanente aanstelling van sodanige personeel onderworpe aan 'n proeftydperk van twaalf maande.³⁵⁾ Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville beskik egter oor die bevoegdheid om vrystelling van hierdie voorwaarde te verleen.³⁶⁾ Waar die Raad oor die bevoegdheid beskik, is dit logies dat die Raad ook oor die bevoegdheid moet beskik

32. Ibid., artikel 14(2).

33. Uit die notules van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville blyk dit dat óf die Rektor óf die Registrateur (Administratief) as voorsitter van die keurkomitee optree.

34. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville, for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 21. Op 30 Junie 1982 was daar 484 Indiërs in administratiewe en klerklike poste teenoor 65 Blankes.

35. Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, Universiteit van Durban-Westville, Durban, 1971, reël 2.1.1. Die reëls oor beleid oor die diensvoorwaardes is uitgevaardig kragtens artikel 15 van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969.

36. Ibid., reël 21.1.

om die diens van so 'n personeellid te beëindig.³⁷⁾ Die voorskrif dat die Raad nie nodig het om redes vir die ontslag van 'n personeellid aan die betrokke personeellid te verstrek nie,³⁸⁾ mag meebring dat die Raad 'n persoon kan ontslaan sonder dat die betrokke homself kan verdedig. Dit kan dus verwag word dat elke personeellid wat op proef aangestel is, bevrees sal wees dat hy te eniger tyd sonder enige rede ontslaan kan word, want daar is geen bepaling in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 of die reëls uitgevaardig kragtens artikel 15 van die Wet, dat hy hom op die Minister van Binnelandse Aangeleenthede kan beroep nie.

Die Raad kan die proeftydperk vir 'n maksimum periode van twaalf maande verleng.³⁹⁾ Die personeellid moet dan binne drie maande skriftelik van so 'n besluit in kennis gestel word met 'n verstrekking van redes wat tot die besluit aanleiding gegee het.⁴⁰⁾ Die bepaling dat die personeellid skriftelik van die redes waarom sy proeftydperk verleng word, in kennis gestel moet word, stel die personeellid in staat om betyds stappe te doen om te verseker dat sy aanstelling na die verlengde proeftydperk bekragtig word.

Tydens die proeftydperk moet die departementshoof kwartaal-likse vorderingsverslae opstel.⁴¹⁾ Die inhoud van die kwartaal-likse vorderingsverslae sal bepaal of 'n personeellid

37. Ibid., reël 21.2.

38. Ibid., reël 21.2.

39. Ibid., reël 21.4.

40. Ibid., reël 21.4.

41. Ibid., reël 21.3.

permanente aanstelling gaan kry, al dan nie. Verder word bepaal dat indien in die verslae aangetoon word dat die personeellid bevredigende diens gelewer het, die Raad binne drie kalendermaande na voltooiing van die proeftydperk 'n formele bekragtiging van aanstelling moet uitreik wat aan die personeellid oorhandig moet word.⁴²⁾ Die feit dat dit nie bepaal word dat kwartaallikse vorderingsverslae aan die betrokke personeellid vir ondertekening voorgelê moet word nie, bring mee dat foutiewe inligting in sulke verslae aan die Raad voorgelê kan word. Daar moet gewaak word daarteen dat die loopbaan van personeellede deur die handeling van 'n enkele persoon benadeel kan word. In die geval van Indiër- onderwysers word uitdruklik bepaal dat alle verslae wat oor onderwysers opgestel word aan die onderwyser vir ondertekening voorgelê moet word.⁴³⁾

Personeel wat op kontrak aangestel is, is van die voorskrifte rakende proeftydperke vrygestel. Persone wat nie Suid-Afrikaanse Burgers is nie of Suid-Afrikaanse Burgers wat ouer as 55 jaar is, word vir 'n periode van drie jaar op kontrakbasis aangestel waarna die kontrak hernieu kan word.⁴⁴⁾ Deurdat in paragraaf 2 van die ooreenkoms bepaal word in watter pos die personeellid aangestel is, sal 'n nuwe ooreenkoms aangeaan moet word indien die personeellid na 'n hoër pos bevorder word.

42. Ibid., reël 21.3.

43. Republic of South Africa, Handbook for Principals, Department of Internal Affairs, Durban, 1981, Chapter B, 7.5.

44. Tydens 'n onderhoud met mnr. L.N. Govender van die Universiteit van Durban-Westville op 31 Augustus 1982 is 'n voorbeeld van die ooreenkoms waarkragtens persone op 'n kontrakbasis aangestel word, beskikbaar gestel. Geen melding word in die ooreenkoms gemaak dat kwartaallikse vorderingsverslae oor personeellede opgestel hoef te word nie. Kyk aanhangsels "H" en "I".

5. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE WERWING EN KEURING VAN
DOSERENDE PERSONEEL UITOEFEN

Een van die grootste probleme waarvoor universiteite te staan kom, is die werwing en behoud van dosente. Soos enige ander instelling moet universiteite met ander instellings om die dienste van opgeleide werksoekersmeeding.⁴⁵⁾

Gevolgtlik is dit noodsaaklik dat universiteite mededingende salarisse betaal en dat ander diensvoorwaardes met dieselfde benadering aantreklik gemaak word.⁴⁶⁾

Die vernaamste faktor by die keuring van persone vir aanstelling is dat die vereiste standaard van formele akademiese kwalifikasies selfs by die bevordering na hoër poste, behoue moet bly.⁴⁷⁾ Die navorsing en publikasies deur 'n dosent behoort 'n aanduiding te gee van die erns waarmee hy sy taak as dosent sal benader.⁴⁸⁾ Daar moet egter gewaak word dat te veel klem op navorsing en publikasies gelê word, want dit mag meebring dat die dosent sy doseerpligte verwaarloos.⁴⁹⁾

6. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE BEVORDERING VAN AKADEMIESE
PERSONEEL UITOEFEN

Die Van Wyk de Vries-kommissie wat ondersoek gedoen het na die universiteitswese het aanbeveel dat die postestruktuur van 'n universiteit soos volg verdeel behoort te word:⁵⁰⁾

-
45. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 28.1.
46. Ibid., paragraaf 28.1.
47. Ibid., paragraaf 28.6. Kyk Aanhangsel "I".
48. Ibid., paragraaf 28.6.
49. Ibid., paragraaf 28.7.
50. Ibid., paragraaf 28.1.

Junior Lektore	15%
Lektore	40%
Senior Lektore	25%
Professore	20%

Die mening word deur dié Kommissie gehuldig dat elke dosent tot die skaal van lektor behoort te kan vorder, aangesien lektorsposte as 'n loopbaanrang beskou kan word.⁵¹⁾ Verdering na hoër poste behoort slegs deur seleksie op meriete plaas te vind.⁵²⁾

Uit navorsing het dit geblyk dat die keurkomitees meestal op die standaard van formele akademiese kwalifikasies konsentreer,⁵³⁾ asook navorsing en publikasies van kandidate.⁵⁴⁾ Dit kan aanvaar word dat dosente wat nie navorsing doen nie, sal stagneer en dus verouderde inligting aan studente oordra. Soos reeds aangetoon, moet te veel klem nie op navorsing en publikasies gelê word nie, want dit mag meebring dat dosente gedwing word om navorsing te doen. Die onderrig van studente kan hieronder ly, aangesien dosente nie tyd sal hê vir die voorbereiding van hulle werk en die latere bespreking daarvan met studente nie. Die Kommissie het dan ook bevind dat afgesien van bogemelde faktore die ondergemelde faktore eweneens 'n rol te speel het by die bevordering van

51. Ibid., paragraaf 28.1.

52. Ibid., paragraaf 28.1.

53. Ibid., paragraaf 28.2.

54. Uit die notules van die Uitvoerende Komitee van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville blyk dit dat die standaard van formele akademiese kwalifikasies, navorsing en publikasies deur die keurkomitees by die aanstelling en bevordering van dosente as deurslaggewend beskou word.

dosente. Die faktore is soos volg:

- (a) menseverhoudings;
- (b) verantwoordelikheid;
- (c) insig;
- (d) ywer; en
- (e) organisasievermoë.⁵⁵⁾

Die faktore word hieronder beskryf.

6.1 MENSEVERHOUDINGS

Die primêre doelwitte van universiteite is om studente akademiese en professionele opleiding te gee en met die karaktervorming van studente mee te help.⁵⁶⁾ Die dosent is grootliks hiervoor verantwoordelik - daarom is dit noodsaaklik dat dosente in staat moet wees om met die studente te kommunikeer. Afgesien van die studente moet die dosent in harmonie met sy kollegas kan saamwerk.⁵⁷⁾ Die menseverhoudings van dosente kan dus gemeet word aan sy leierskap, selfvertroue, takt, onpartydigheid en die kweek van 'n gevoel van lojaliteit by studente en kollegas. Die vermoë van 'n dosent om entoesiasme en spangees by die studente te kweek, kan in 'n groot mate in die slaagsyfer te voorskyn kom, en hierdeur behoort in 'n mate bepaal te kan word of die dosent goeie menseverhoudings handhaaf.

-
- 55. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., p. 494.
 - 56. Republiek van Suid-Afrika, Tweede tussentydse verslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, 1974 (RP36/1974), pp. 14/5.
 - 57. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 28.6.

Megginson beskryf menseverhoudings soos volg:

".. it is felt that the human relations approach is weakest in its basic assumptions, namely that employee satisfaction leads to productivity. If this assumption were true, then motivation would be a relatively simple function. The manager would only need to determine what was necessary to make the worker happy; promise him that thing as a reward if he produced; and increased productivity would result".⁵⁸⁾

Daar kan gekonstateer word dat dosente deur die handhawing van goeie menseverhoudings in staat wees om entoesiasme en spangees by studente te kweek.

6.2 VERANTWOORDELIKHEID

Die verantwoordelikeidsin van 'n dosent kan grootliks bepaal word deur die wyse waarop hy die belange van sowel die studente as die universiteit beskerm en bevorder. Ten einde te kan bepaal of 'n dosent 'n verantwoordelikeidsin het, moet dosente oor hulle werksaamhede verslag doen.

Megginson se sienswyse van verantwoordelikheid is soos volg:

"No manager can be fully effective unless he knows specifically what activities he is to manage, who is to assist him, to whom he reports, and who reports to him. Each person involved needs to know exactly within what limits he may operate, over what activities he has authority, and to what degree he will be held accountable for the performance of the activities".⁵⁹⁾

58. Megginson, L.C., Personnel: A behavioral approach to administration, Revised Edition, Richard D. Irwin. Inc., Homewood, Illinois, 1972, pp. 656/7.

59. Ibid., p. 37.

Die uitlewing van die besef van die noodsaaklikheid van selfontwikkeling en om op eie gebied op die hoogte van sake te bly, kan as 'n hoofbestanddeel van verantwoordelikheid beskou word.⁶⁰⁾ Die navorsing en publikasies van 'n dosent is dus betekenisvol, maar kan nie as die enigste maatstaf gebruik word by aanstelling en bevordering nie.

6.3 INSIG

Insig word omskryf as "... begrip deur die verstand gevorm van die aard of wese van iets wat die feitelike samehang daarvan of die vermoë tot so 'n begrip bepaal, meestal deur besinning, kennis en nadenke".⁶¹⁾ Navorsing en publikasie kan by hierdie faktor 'n deurslaggewende rol speel, maar dit is noodsaaklik vir die keurkomitees om te bepaal of die navorsing en publikasies tot die uitbouing van die vakgebied bygedra het. Dié gedagterigting moet in die praktyk toegepas kan word, andersins is daar nie in die doel geslaag nie. Die dosent moet vindingryk kan optree, want met die huidige tegnologiese vooruitgang is innovasie noodsaaklik om te verseker dat kontak met die werklikheid tred hou.⁶²⁾

60. Selfontwikkeling word tydens formele vergaderings van akademiese departementshoofde bespreek. Die doel met hierdie formele samesprekings is om aanpassings aan doseermetodes aan te bring, en om volgehoue prestasies te verseker. Kyk ook die notules van die departementele vergadering van die Departement van Publieke Administrasie op 19 Augustus 1982 waartydens die doseermetodes op 'n formele grondslag bespreek is. Kyk Aanhangsel "F".

61. Republiek van Suid-Afrika, Woordeboek van die Afrikaanse Taal, Vierde Deel, Staatsdrukker, Pretoria, 1961, p.605.

62. Megginson, L.C., op cit., p. 129.

6.4 YWER

Die ywer wat 'n dosent aan die dag lê, kan bespeur word in die volharding, dryfkrag, doelgerigtheid, bondigheid en korrektheid waarmee hy sy pligte uitvoer. As werkgewers is dit die taak van universiteite om dosente te motiveer om hulle pligte ywerig uit te voer.⁶³⁾ Megginson haal die volgende aan uit 'n artikel deur Clarence Francis:

"You can buy a man's time; you can buy a man's physical presence at a given place; you can even buy a measured number of skilled muscular motions per hour or day; but you cannot buy enthusiasm. You cannot buy initiative; you cannot buy loyalty; you cannot buy devotion of hearts, minds, and souls. You have to earn these things".⁶⁴⁾

Indien die universiteite nie in staat is om 'n beloning aan te bied met salarisverhoging, deelname aan besluitneming, die stel van uitdagings by wyse van bevorderings, sal dit nie moontlik wees om die dosente te motiveer om beter te werk nie.⁶⁵⁾

6.5 ORGANISASIEVERMOË

Die problematiek verbonde aan die verskynsel organisasie is daarin geleë dat daar feitelik soveel definisies as skrywers op die betrokke gebied is. Die abstraktheid van die verskynsel bemoeilik die omskrywing verder, maar daar kan volstaan word dat organisasie die vindingryke pogings in die samevoegings van menslike, finansiële

63. Ibid., pp. 650/3.

64. Ibid., p. 653

65. Ibid., pp. 658/9.

en materiële bronne in 'n lewensvatbare produktiewe eenheid is.⁶⁶⁾ Hipoteties blyk dit dus dat daar 'n definitiewe en positiewe korrelasie tussen die effektiewe aanwending van hulpbronne en die doeltreffende funksionering van die instelling is.⁶⁷⁾

Die dosent moet in staat wees om sy werkgebied af te baken en sy werk stelselmatig uit te voer. Selfs navorsing en publikasies deur 'n dosent kan as maatstaf van sy organisasievermoë gebruik word.

6.6 KOMMENTAAR

Daar kan geen bewys gevind word nie dat navorsing gedoen is om te bewys dat die voornoemde faktore en die wyse waarop hulle ge-evalueer word inderdaad die verlangde resultate oplewer. Blykbaar is die persoons-eienskappe waaraan voldoen word van die Staatsdiens oorgeneem sonder om vas te stel of die keuringsbenaderings en faktore daar aan verwagtings voldoen.

7. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE WERWING EN KEURING VAN KLERKLIKE PERSONEEL UITOEFEN

In die Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese word gemeld dat

"(V)olgens die beskouing van die Kommissie is die professionele verantwoordelikheid van die hoof van 'n akademiese departement en senior lede van sy doserende personeel primêr die onderrig van voorgaadse studente; verdere navorsing en die toesig oor nagraadse studente vir hoër kwalifikasies en die leiding van studente wat behoefte daaraan het in verband met sake rakende

66. Ibid., p. 23.

67. Ibid., p. 55.

hulle studie. Die ander pligte is ondergeskik aan hierdie primêre verantwoordelikheid. Maar volgens die getuienis word 'n belangrike deel van die tyd van senior lede van akademiese departemente, veral groot departemente, in beslag geneem deur administratiewe werk met die resultaat dat minder tyd vir die primêre verantwoordelikheid beskikbaar is en dat hulle verhoudings tot die studente te onpersoonlik en formeel word".⁶⁸⁾

Die gevolgtrekking waartoe voor genoemde Kommissie geraak het, was dat klerklike hulp aan akademiese departemente voorsien moet word om dosente in staat te stel om hulle primêre funksies te verrig.⁶⁹⁾

Indien daarop gelet word dat daar op 30 Junie 1982 slegs 318 akademiese personeellede teenoor 587 klerklike personeellede by die Universiteit van Durban-Westville in diens was,⁷⁰⁾ is dit duidelik dat die Universiteit nie sonder die dienste van klerklike personeellede kan funksioneer nie. In die lig hiervan is dit noodsaaklik dat universiteite heelwat klem moet lê op die gehalte van klerklike personeel om te verseker dat die hulpdienste funksies wat klerklike personeel moet verrig, doeltreffend uitgevoer word.

Soos in die geval van akademiese personeel, verskyn kandidate

-
68. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 28.10. Die Kommissie wys daarop dat by een van die groter universiteite daar elf akademiese departemente was met meer as 1 000 studente elk. Selfs in die geval van kleiner akademiese departemente bestaan daar 'n behoefte aan klerklike hulp op senior vlak om die las van akademiese personeel te verlig.
69. Ibid., paragraaf 28.10.
70. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 21.

vir klerklike poste ook voor 'n keurkomitee.⁷¹⁾ Ten einde die keurkomitees in staat te stel om kandidate te keur, is dit noodsaaklik dat pligstate vir elke pos beskikbaar moet wees. In hierdie verband skryf Bennett soos volg:

"The information that is needed as an adequate foundation for recruitment and selection of qualified employees calls for more data in greater depth than can be obtained from a perusal of the typical job class specification. Moreover, the gathering and analysis of this information requires a shift in emphasis from the 'value' of the job in terms of the pay scale to the 'doing' of the job and the identification of employee characteristics essential to capable job performance".⁷²⁾

Benewens die pligtestaat moet die keurkomitee van die volgende inligting voorsien word te wete watter:

- (a) kennis van die applikant verwag word;
- (b) ervaring die applikant oor moet beskik;
- (c) formele kwalifikasies die applikant moet hê;
- (d) vaardighede van die applikant verwag word; en
- (e) persoonlikheidseienskappe verlang word.⁷³⁾

Benewens pligtestate moet volledige taakontledingstate⁷⁴⁾ beskikbaar wees, andersins kan daar nie van keurkomitees

-
- 71. University of Durban-Westville, Minutes of the Council of the University of Durban-Westville, University of Durban-Westville, Durban. Behalwe by die keuring van tegniese assistente waar die Dekaan van die betrokke fakulteit die voorsitter is, tree die Rektor as voorsitter van keurkomitees op.
 - 72. Bennett, H.C., "Job Analysis for Selection Purposes", Donovan, J.J., (Ed.), Recruitment and selection in die Public Service, Chicago, Illinois, 1968, p. 66.
 - 73. Ibid., p. 67.
 - 74. Taakontledingstate gee volledige omskrywings van hoe die take gedoen moet word. Taakontledingstate is soortgelyk aan prosedure-handleidings.

verwag word om die geskikste persoon aan te stel nie. Uit 'n ondersoek gedoen by die Universiteit van Durban-Westville blyk dit dat daar wel pligtestate en taakontledingstate is.⁷⁵⁾

Die keurkomitees kan aan die hand van pligte- en taakontledingstate vooraf bepaal oor watter eienskappe 'n kandidaat moet beskik, asook wat van die suksesvolle kandidaat verwag gaan word. Cloete wys in hierdie verband daarop dat die persoon wat die onderhoud voer seker moet maak dat hy presies weet wat hy met die onderhoud wil bereik.⁷⁶⁾ In die geval van keurkomitees by die aanstelling van senior lektore en professore van die Universiteit van Durban-Westville tree die Rektor normaalweg op as Voorsitter, die Registrateur (Administratief) en die hoof van die betrokke afdeling waar die vakature is, is lede van die keurkomitee, terwyl dekane as voorsitters by die aanstellings van lektore en junior lektore optree.⁷⁷⁾

-
75. Uit 'n onderhoud met mnr. B. Rampathi van die Universiteit van Durban-Westville op 29 Augustus 1982 het dit geblyk dat daar wel pligtestate is. Mnr. L.N. Govender het dit bevestig.
76. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, Eerste uitgawe, J.L. van Schaik Beperk, Pretoria, 1975, p. 114.
77. Tydens 'n onderhoud met mev. C. van Niekerk, komiteeklerk van die Universiteit van Durban-Westville, op 1982-09-01 het sy gemeld dat dit die gebruik is dat die Rektor normaalweg as voorsitter van keurkomitees optree. Volgens mnr. G.E. Heystek, Registrateur (Administratief) tree dekane op as voorsitters by die aanstelling van lektore en junior lektore.

Die feit dat daar nog nie onfeilbare toetse vir die keuring van kandidate bestaan nie, blyk dat die voer van onderhoude tans die bruikbaarste metode is.⁷⁸⁾ Die voordeel met keurtoetse is dat eksterne faktore soos ras, geloof, partypolitieke opvattinge, geslag, verblyfplek of ouderdom geen invloed kan uitoefen nie sodat die toetse objektief behoort te wees.⁷⁹⁾ Die betroubaarheid van toetse vereis dat die resultate wat daarmee behaal word, konsekwent sal wees en dit vereis dat dieselfde persoon twee of meer keer daarmee getoets moet word.⁸⁰⁾ Navorsing het wel getoon dat met die toetse persoonlikheidskennings van individue betroubaar gemeet kan word,⁸¹⁾ maar kandidate kan tog hulle antwoorde plooi om die toetsresultate onbetroubaar te maak. Hierdie optrede van kandidate mag hulle diskwalifiseer. Aangesien onderhoudvoerders die verloop van 'n onderhoud kan wysig om die verlangde inligting te bekom, blyk dit dat onderhoudvoering 'n aanvaarbaarder metode is. Indien die keurkomitee nie tevrede is met die antwoorde tydens die onderhoud verkry nie, sal dit ideaal wees om die kandidate toetse te laat aflê. Stahl is van mening dat die beste resultate behaal sal word indien twee of meer toetse gekombineer word.⁸²⁾

78. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 114.

79. Ibid., p. 113.

80. Ibid., p. 114.

81. Ibid., p. 113.

82. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, Seventh Edition, Harper and Row, Publishers, New York, 1976, pp. 133/6.

Volgens Stahl behoort onsuksesvolle kandidate die geleentheid gebied te word om te appéleer, dit wil sê redes moet verstrek word waarom hulle nie in die vakante pos aangestel is nie. Hy skryf soos volg:

"An important step in the examination process is the consideration of appeals on examination ratings. Unless candidates are given an opportunity to appeal these ratings, there is the possibility that favoritism will be charged. Moreover, there is always the possibility of a mistake, and there should be some machinery set up by which mistakes can be rectified. This fact has been recognized by progressive public personnel agencies in the United States. In a number of jurisdictions, the matter of appeals on examinations has been completely standardized".⁸³⁾

In navolging van regeringsbeleid dat voorkeur aan Indiërs by die vulling van vakante poste gegee moet word,⁸⁴⁾ sal dit heelwaarskynlik wrywing meebring indien kandidate die geleentheid gebied word om teen beslissings te appéleer. Afgesien daarvan dat dit in Suid-Afrika wenslik is dat aan die lede van die verskillende volksgroepe voorkeur gegee moet word wanneer poste in die administrasies vir die volksgroepe gevul moet word,⁸⁵⁾ kan die Blankes die regeringsbeleid as diskriminerend beskou.

8. FAKTORE WAT 'N INVLOED OP DIE BEVORDERING VAN KLERKLIKE PERSONEEL BEHOORT UIT TE OEFEN

Soos reeds vermeld, moet personeellede van die Universiteit van Durban-Westville vir hoër poste aansoek doen. In die

83. Ibid., p. 148.

84. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 58. Kyk ook Oosthuizen, G.C., A.A. Clifford-Vaughan, A.L. Behr & G.A. Rauch, (Ed.), Challenge to a South African University: The University of Durban-Westville, Oxford University Press, Cape Town, 1981, p. 63.

85. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 116.

Suid-Afrikaanse Staatsdiens is dit beleid om nuwelinge slegs in enkele toetreerange aan te stel en daarna die hoër poste met die bevordering van die dienende amptenare te vul.⁸⁶⁾ Daar is sterk teenkanting in die Suid-Afrikaanse Staatsdiens om hoër poste met buitestaanders te vul,⁸⁷⁾ gevolglik word gepoog om sover moontlik dienende personeel in hoër poste te bevorder. In die lig hiervan kan gekonstateer word dat die Suid-Afrikaanse Staatsdiens 'n geslote personeelstelsel het.

Die feit dat universiteitspersoneellede vir hoër poste aansoek moet doen, bring mee dat die universiteit 'n oop personeelstelsel het, dit wil sê dienende personeellede moet met buitestaanders meeding. Personeellede kan dus nie op hulle louere rus en bevordering op grond van senioriteit verwag nie.⁸⁸⁾ Tot onlangs het senioriteit as die vernaamste kriterium vir die bevordering van openbare amptenare in Suid-Afrika gedien.⁸⁹⁾ Deesdae word aanvaar dat bevordering volgens meriete moet plaasvind,⁹⁰⁾ wat meebring dat werknemers aangespoor word om voortreflike werk te lewer.⁹¹⁾ Die doelwit van 'n bevorderingstelsel moet wees "... to provide for an orderly method of giving adequate consideration to employees who may be qualified for promotion on the merits of their employment record".⁹²⁾

86. Ibid., p. 118.

87. Ibid., p. 119.

88. Megginson, L. C., op. cit., p. 257.

89. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 119.

90. Ibid., p. 119.

91. Megginson, L.C. op. cit., p. 257.

92. Torpey, W.G., Public Personnel Management, D. van Nostrand Co., Inc., New York, 1953, p. 125.

Die moontlike bevordering van dienende personeellede na hoër poste bied die leidinggewende beamptes die geleentheid om by wyse van waarneming en die toepassing van 'n paslike evalueringstelsel vooraf te bepaal watter sukses 'n werknemer in 'n hoër pos behoort te behaal, ⁹³⁾ gevolglik is dit nie nodig om die risiko te loop deur 'n onbekende persoon aan te stel nie.

Waar personeellede van die Universiteit van Durban-Westville met buitestaanders by die vulling van hoër poste moet meeding, is dit noodsaaklik dat voorsiening gemaak word vir bevorderingsgeleenthede om te voorkom dat personeellede gefrustreer word. Ronan stel dit soos volg:

"Persons who are dissatisfied with their present rate of progress and who do not feel their capabilities are being used to the fullest are going to be the most disgruntled, even though...⁹⁴⁾

Personeellede behoort te kan staatmaak daarop dat hulle na verdienste vergoed sal word indien hulle goeie werk lewer.⁹⁵⁾

Weens die feit dat toesighouers 'n wesentlike bydrae tot die verdienstelikheidsbepaling kan lewer, sal die gesindheid van toesighouers grootliks bepaal of met verdienstelikheidsbepaling 'n positiewe bydrae tot personeelbenutting gelewer sal word.⁹⁶⁾ Die toesighouers moet personeellede aanmoedig om te presteer om sodoende vir bevordering in aanmerking te

93. Megginson, L.C., op. cit., p. 257.

94. Ronan, W.W., "Individual and situational variables relating to job satisfaction", Journal of Applied Psychology, Vol. 54(1), Part 1, February 1970, p.4.

95. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 150.

96. Ibid., p. 150. Kyk oor Rosenbloom, D.H. Federal equal employment opportunity: Politics and Public Personnel Administration, Praeger Publishers, New York, 1977, p. 143.

kom. 97)

Indien 'n dienende personeellid om 'n hoër pos aansoek doen, verskyn hy voor die keurkomitee wat moet oordeel of hy vir die pos geskik is. Benewens kennis en ervaring let die keurkomitee ook op die volgende hoedanighede:

- (a) menseverhoudings;
- (b) verantwoordelikheid;
- (c) insig;
- (d) ywer; en
- (e) organisasievermoë.

Voornoemde faktore is in paragraaf 6.1 tot 6.5 supra volledig beskryf, gevolglik word daar nie verdere aandag aan gegee nie. Aandag word egter weer eens daarop gevestig dat die faktore nie met navorsing getoets en gevalideer is nie. Dit lyk ook na oorvereenvoudiging om dieselfde faktorpatroon vir alle personeelgroepe - dosente asook klerklike en administratiewe personeel - vir verskillende doeleindes (byvoorbeeld bevordering en aanstelling) toe te pas.

9. DISSIPLINÊRE OPTREDE TEEN PERSONEELLEDE (AKADEMIES EN ADMINISTRATIEF)

Wanneer die woord dissipline gebruik word, word onmiddellik aan die een of ander wyse van straf gedink. Verskillende skrywers gee verskillende betekenis aan die verskynsel dissipline. So byvoorbeeld wys Megginson daarop dat die woord dissipline afgelei is van die woord "dissipel", wat 'n "navolger" beteken. Volgens hom vereis goeie dissipline, goeie leierskap.⁹⁸

97. Jackson, J.W., "Planning and Constructing Promotional Examinations", Donovan, J.J., (Ed.), op. cit., pp. 326/7.

98. Megginson, L.C., op. cit., p. 646.

Glueck is van mening dat dissipline in die instelling slegs met die gedrag van die werknemer in die werksituatie te maak het, selfs waar sy vryetydsbesteding dit beïnvloed. Die proses van dissiplinering bestaan uit die opstelling van reëls, die oordraging daarvan aan die werknemers, die beoordeling van gedrag, en daarna die optrede om gedrag te verander.⁹⁹⁾

Om ordelikheid aan die Universiteit van Durban-Westville te verseker, is dit noodsaaklik geag dat die Rektor oor die bevoegdheid moet beskik om 'n personeellid te skors en te gelas dat sy dienste onverwyld beeindig word.¹⁰⁰⁾ Slegs in uitsonderlike gevalle sal die Rektor 'n personeellid summier skors, andersins word die bewering van wangedrag, wat skriftelik onder die aandag van die Rektor gebring is, na die Raad van die Universiteit vir ondersoek en verslag verwys.¹⁰¹⁾ Indien die bewering van wangedrag nie van 'n ernstige aard is nie, kan die Rektor die personeellid berispe sonder om die aangeleentheid na die Raad te verwys.¹⁰²⁾ Stahl wys daarop dat berisping heel dikwels voldoende is om die gewenste uitwerking te hê. Deur die situasie korrek te hanteer deur die klagte te rig teen 'n bepaalde optrede en nie teen die persoon self nie, kan die werknemer met nuwe ywer sy werk laat uitvoer.¹⁰³⁾ Die persoonlike kontak wat verkry word wanneer

99. Glueck, W.F., Personnel: A diagnostic approach, 2nd Printing, Business Publication, Inc., Dallas, Texas, 1974, pp. 608/12.

100. Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, op. cit., reël 9.1.

101. Ibid., reël 9.1.

102. Ibid., reël 9.2.

103. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, op. cit., p. 307.

n personeellid berispe word, stel die toesighouer in staat om konstruktiewe leiding te gee.¹⁰⁴⁾ Wanneer besluit word om n personeellid te skors, kan dit vir hoogstens drie maande wees,¹⁰⁵⁾ en tydens skorsing ontvang hy geen besoldiging nie behalwe as die Raad bepaal dat hy wel gedeeltelik besoldig mag word.¹⁰⁶⁾ Skorsing van n personeellid sonder besoldiging is n algemene verskynsel by universiteite. Stahl se siening oor die skorsing van personeellede is soos volg:

"Use of suspension is likewise of doubtful practicality, if the objective is to improve performance. Loss of salary for even a couple of weeks can be a serious financial blow to a civil servant's family, in effect amounting to a fine. How such a measure might rectify any wrongdoing is seldom clear. If a lengthy suspension is intended as a means of easing an offender out of the service, outright dismissal would be more forthright and honest".¹⁰⁷⁾

Wanneer besluit word om n personeellid te skors, moet dit wees om die persone wat ondersoek instel, in staat te stel om hulle taak sonder enige inmenging af te handel.¹⁰⁸⁾ Dit is egter noodsaaklik om die ondersoek so gou as moontlik af te handel om te voorkom dat die werknemer en sy gesin finansiële skade ly.

Die diensvoorwaardes van n personeellid aan die Universiteit van Durban-Westville bepaal dat indien n geskorste personeellid

104. Ibid., pp. 307/8.

105. Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, op. cit., reël 9.3.

106. Ibid., reël 9.3.

107. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, op. cit., p. 308.

108. Ibid., p. 308.

weër in sy pos herstel word, hy vir die geskorste tyd besoldig moet word.¹⁰⁹⁾ n Gelykluidende bepaling is in die Staatdienswet, 1957, vervat.¹¹⁰⁾ n Klagte van wangedrag moet skriftelik¹¹⁾ aan die betrokke personeellid beteken word.¹¹²⁾ Die aanklag moet van n aansegging vergesel wees waarin die personeellid n redelike tyd gegun word om die aanklag te erken of te ontken.¹¹³⁾

Skriftelike erkenning van die aanklag deur die aangeklaagde word as skuldigbevinding op die aanklag van wangedrag beskou.¹¹⁴⁾ Waar versuim word om op die aansegging te reageer of skuld te ontken, moet die Raad n dissiplinêre komitee saamstel wat die aanklag moet ondersoek.¹¹⁵⁾ In die geval van doserende personeel bestaan die dissiplinêre komitee uit die Rektor, twee verteenwoordigers van die Senaat of die Raad, drie ander raadslede en die Dekaan van die Fakulteit waaronder die personeellid ressorteer.¹¹⁶⁾ In die geval van nie-doserende personeel bestaan die dissiplinêre komitee uit die Rektor, drie raadslede en die departements- of afdelingshoof onder wie die personeellid ressorteer.¹¹⁷⁾

-
109. Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, op. cit., reël 9.3.
110. Unie van Suid-Afrika, Staatdienswet, 1957, artikels 18(6) en 18(15).
111. Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, op. cit., reël 9.5. Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Staatdienswet, 1957, artikel 18(1).
112. Ibid., reël 9.6. Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Staatdienswet, 1957, artikel 18(2).
113. Ibid., reël 9.7. Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Staatdienswet, 1957, artikel 18(3).
114. Ibid., reël 9.8(a).
115. Ibid., reël 9.8(b).
116. Ibid., reël 9.8(b).
117. Ibid., reël 9.8(b).

Die prosedure by verhore van dissiplinêre komitees is soortgelyk aan dié wat in strafsake in landdroshowe gevolg word.¹¹⁸⁾ Die aangeklaagde personeellid is soos die lede van die Dissiplinêre Komitee geregtig om getuies te roep en getuies onder kruisverhoor te neem¹¹⁹⁾ en selfs om h regsveteenwoordiger te hê.¹²⁰⁾ Die dissiplinêre komitee moet h verbatimverslag van die verrigtinge hou.¹²¹⁾ Na afloop van die verhoor moet die dissiplinêre komitee beslis of die aangeklaagde skuldig of onskuldig is aan die wangedrag waarvan hy aangekla is, waarna die Raad skriftelik van die beslissing en redes daarvoor verwittig word.¹²²⁾ Die Dissiplinêre Komitee is nie by magte om h vonnis te fel nie. Die Raad moet besluit of die beskuldigde, indien skuldig bevind, berispe moet word, h boete opgelê word, ontslaan moet word, sy rang verlaag moet word, of die beskuldigde aangesê moet word om uit sy diens te bedank.¹²³⁾ Die Raad is by magte om h boete van hoogstens R400,00 op te lê,¹²⁴⁾ en kan selfs bepaal dat enige finansiële verliese deur die Universiteit gelyk as gevolg van die wangedrag geheel en al of ten dele van die aangeklaagde verhaal moet word.¹²⁵⁾ Die Raad moet die aangeklaagde, indien hy skuldig bevind is, skriftelik van die vonnis verwittig, waarna die aangeklaagde

118. Ibid., reël 9.9(b).

119. Ibid., reël 9.10.

120. Ibid., reël 9.11(a). Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Staatsdienswet, 1957, artikel 15(4)(a).

121. Ibid., reël 9.11(b).

122. Ibid., reël 9.13.

123. Ibid., reël 9.16.

124. Ibid., reël 9.16(b).

125. Ibid., reël 9.16(f).

binne 14 dae na die Minister van Binnelandse Aangeleenthede teen die skuldigbevinding kan appéleer. Die Voorsitter van die Raad of die Rektor moet skriftelik deur die aangeklaagde van die appél in kennis gestel word, asook van die gronde waarop die appél gebaseer is.¹²⁶⁾

Die notule en verslag moet aan voornoemde Minister voorgelê word waarna die Minister van Binnelandse Aangeleenthede die besluit van die Raad kan goedkeur of gelas dat ander stappe gedoen word.¹²⁷⁾ Die verslag en stappe waarop die Minister van Binnelandse Aangeleenthede besluit het, moet in die Parlement ter tafel gelê word.¹²⁸⁾ Die waarde van appéle is enersyds dat oorhaastige beslissings teen 'n personeellid heroorweeg kan word en andersyds dat 'n beampte 'n verdere kans gegun word om sy onskuld te bewys.

Voordat die faktore wat 'n dissiplinêre stelsel effektief laat funksioneer kortliks beskryf word, is dit noodsaaklik om na die ander wyse van dissiplinêre optrede te verwys.

Ten eerste, kan 'n werknemer se rang verlaag word. Deurdat daar 'n stigma aan kleef, is dit 'n vereiste dat so 'n besluit rasioneel moet wees en daar geen ander uitweg is nie.¹²⁹⁾

Ten tweede, kan 'n werknemer afgedank word, wat die ergste straf is. Deur 'n werknemer af te dank, stel dit hom in staat om 'n nuwe begin elders te maak,¹³⁰⁾ en word

126. Ibid., reël 9.17.

127. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 18(3).

128. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, op. cit., p. 312.

129. Ibid., p. 308.

130. Ibid., p. 309.

dit soms voordeliger beskou as 'n verlaging in rang deurdat hy nie gebuk hoef te gaan onder die vernedering wat geheg word aan die verlaging van rang nie.¹³¹⁾ Die faktore wat 'n dissiplinêre stelsel effektief behoort te laat funksioneer is soos volg:

- (i) beskikbaarstelling van regulasies wat aan die werknemers verduidelik is;
- (ii) alle werknemers moet op die hoogte met alle regulasies en voorskrifte van die instelling gehou word.
- (iii) elke dissiplinêre geval moet op meriete oorweeg word, en die oorsaak wat aanleiding gegee het tot die wangedrag moet oorweeg word voordat 'n besluit geneem word; en
- (iv) daar moet gepoog word om probleme intern op te los voordat dit sulke afmetings aanneem dat dissiplinêre optrede vereis word.¹³²⁾

10. BESOLDIGING VAN PERSONEEL

Soos aangetoon, is 'n bedrag van R7 632 405 gedurende die 1980/81-boekjaar aan salarisse, lone en toelaes bestee.

Die totale bedrag vir die Universiteit vir die 1980/81-boekjaar bewillig, kapitaalgeriewe uitgesluit, was R12 713 675.¹³³⁾

Die grootste enkele uitgawe-item is dus salarisse, lone en toelaes betaalbaar aan die personeel. Alvorens die wyse van besoldiging van die personeellede van die Universiteit van

131. Sartain, A.O., and A.W. Baker, The Supervisor and his job, Second Edition, McGraw-Hill Book Company, New York, 1972, p. 440.

132. Bockley, P.W., "Effective discipline - a positive profit tool", Personnel Journal, Vol. 44(2), February 1965, pp. 475/9.

133. Universiteit van Durban-Westville, Jaarverslag van die Vise-Kanselier vir die tydperk 1 Julie 1980 tot 30 Junie 1981, Universiteit van Durban-Westville, Durban, 1981, p. 14.

Durban-Westville beskryf word, is dit noodsaaklik om aan te toon watter probleme universiteite in die algemeen ondervind het.

10.1 SALARISSKALE VAN UNIVERSITEITSDOSENTE

Die salarisskale van universiteitsdosente is aan die grootte van die universiteit gekoppel, met die gevolg dat die universiteite van Kaapstad en die Witwatersrand hoër maksimum salarisskale as ander instellings kon betaal.¹³⁴⁾ Dit het daartoe aanleiding gegee dat die groter universiteite die beste personeel kon trek en dat daar onderlinge mededinging tussen universiteite plaasgevind het.¹³⁵⁾ Reeds vanaf 1918 is universiteite en universiteitskolleges op grond van hul werklike uitgawes gesubsidieer en was dit noodsaaklik dat vaste salarisskale neergelê moes word.¹³⁶⁾ Vir hierdie doeleinde is 'n aantal regulasies uitgevaardig waarvolgens universiteite en universiteitskolleges verplig was om hulle personeellede te besoldig.¹³⁷⁾

Met die verandering van die subsidiegrondslag vanaf 1923 is die beginsel van voorgeskrewe salarisskale gehandhaaf, maar was die verskil daarin geleë dat salarisskale vir universiteite as minimum skale beskou is.¹³⁸⁾ Universiteitskolleges was egter steeds verplig

134. Louw, J.B.Z., op. cit., p. 262.

135. Ibid., p. 262/3.

136. Ibid., p. 260.

137. Unie van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 1051, Staatskoerant, Vol. XXIX, nommer 835, Staatsdrukker, Pretoria. 17 Augustus 1921, regulasies 1-15.

138. Louw, J.B.Z., op. cit., pp. 260/1.

om ministeriële goedkeuring te verkry alvorens salarisse hoër as die neergelegde betaal kon word.¹³⁹⁾ Aangesien die salarisskale en diensvoorwaardes van die verskillende universitêre instellings so uiteenlopend was, het die Adviserende Universiteitskomitee by die Minister van die voormalige Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap aanbeveel dat die hele kwessie van salarisse as geheel oorweeg behoort te word.¹⁴⁰⁾ Dr J.E. Holloway is in 1951 aangestel as voorsitter van die Kommissie van Onderzoek na Universiteitsfinansies en -salarisse en aan die Kommissie is opgedra om aanbevelings te maak oor die grondslag waarop die sentrale owerheid geldelike steun aan die unviersiteite sou verleen, met inagneming van onder andere toereikende salarisse en toelaes vir doserende en ander universiteitspersoneel.¹⁴¹⁾ Een van die aanbevelings van die Holloway-kommissie is dat vir subsidiedoeleindes standaardsalarisskale vir elk van die goedgekeurde range neergelê word, maar dat universiteite nie aan die standaardsalarisskale gebind sou wees nie. Salarisse wat van die standaardsalarisskale verskil kon betaal word, mits h universiteit die addisionele

139. Unie van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 961, Staatskoerant, Volume XLVIII, nommer 1242, Staatsdrukker, Pretoria, 16 Junie 1922, regulasies 2(iv) en 10.

140. Louw, J.B.Z., op.cit., pp. 262/3.

141. Unie van Suid-Afrika, Verslag van die Kommissie van Onderzoek na Universiteitsfinansies en -salarisse, 1951, op. cit., paragraaf 2.

uitgawe uit eie inkomste kon finansier.¹⁴²⁾ Dié aanbeveling het tot gevolg gehad dat daar in 1965 vyf maksimum kerwe vir die pos van professor bestaan het wat 'n aanduiding was dat elke universiteit sy personeel volgens sy finansiële vermoë besoldig het.¹⁴³⁾ Deurdat universiteite voortdurend op die verhoging van standaardsalarisse en staatsubsidie aangedring het, en sodra die versoeke toegestaan is, met die beleid van salarisaanpassings volgens eie finansiële vermoë begin het, het dit ontwikkel tot 'n onaanvaarbare opwaartse spiraal, waarna daar op 1 Julie 1974 weggedoen is met die bo-standaard aanvulling van die salarisse van universiteitspersoneel.¹⁴⁴⁾ Slegs waar professies of ander instansies geld aan 'n universiteit skenk met die spesifieke doel dat salarisse van bepaalde personeellede daarmee aangevul mag word, word universiteite toegelaat om die salarisse van hulle personeel aan te vul.¹⁴⁵⁾ Wat die Universiteit van Durban-Westville aanbetref, word

142. Ibid., paragrawe 107/8.

143. Louw, J.B.Z. op cit., pp. 266/7.

144. Ibid., pp. 263 en 266/7. Die universiteite vir Blankes het in 1959 'n sogenaamde "ere-ooreenkoms" met die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap aangegaan waarvolgens die globale aanvulling bo die standaardsalarisskale deur die universiteite beperk sou word tot 'n maksimum van 10% bo die maksimum van elke universiteit se salarisrekening vir goedgekeurde poste teen standdaarskale bereken. Kragtens hierdie ooreenkoms het die universiteite die maksimum van die standdaarskaal verbonde aan die pos van 'n professor met 16,7% aangevul en die maksimum salaris van 'n lektor is met 12,7% verhoog.

145. Ibid., p. 267. In hierdie geval dien daar gemeld te word dat die Openbare Rekenmeesters- en Ouditeursraad toelaes aan lektore, senior lektore en professore verbonde aan akademiese departemente van rekeningkunde en ouditkunde aan universiteite betaal.

vasgestelde salarisse aan sowel doserende as nie-doserende personeel betaal en bepaal die Kommissie vir Administrasie die salarisskale.¹⁴⁶⁾

Uit die voorgaande blyk dit dat indien die salarisskale van universiteitspersoneel op die aanbeveling van die Van Wyk de Vries-kommissie geskoei word, die Universiteit van Durban-Westville beswaarlik dosente van 'n voortreflike gehalte sou kon kry. Die Van Wyk de Vries-kommissie is inderdaad 'n verlengstuk van die Holloway-kommissie, en soos aangetoon, was daar in 1965 vyf maksimumkerwe vir die pos van professor. Teen die agtergrond gesien dat die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig is nie, is dit duidelik dat maatreëls deur die owerheid getref moes word om staats- en kleiner universiteite in staat te stel om personeel te werf. Die besluit van 1 Julie 1974 dat daar met die bo-standaard salarisaanvulling weggedoen word, kan heelwaarskynlik aan bogemelde faktore toegeskryf word. Die een universiteit kan nie met die aanbieding van hoër salarisse die personeel van 'n ander universiteit afrokkel nie, behalwe waar skenkings vir die spesifieke doel ontvang is. Die besoldiging van universiteitsdosente volgens standaar-salarisskale bied die universiteite min geleentheid om buitengewoon begaafde wetenskaplikes

146. Republiek van Suid-Afrika, Kommissie vir Administrasie, KVA Omsendbrief 1 van 1982.

te trek en hulle dienste as dosente en navorsers te behou. Die buitengewoon begaafde wetenskaplikes is gewoonlik individualiste wat vir hulle vakgebiede lewe, en tog daarop geregtig is om volgens verdienste buitengewone besoldiging te ontvang. Om reg aan sodanige individue te laat geskied, sal elke universiteit stappe moet doen om 'n verdienstelikeheidsbepalingstelsel in te voer en die betroubaarheid van die stelsel voortdurend te monitor.

Standaardskale word afgedwing deur die feit dat die meerderheid werkers in 'n bepaalde groep slegs middelmatige werkers sal wees. Hierdie stelling geld ook vir universiteitsdosente. Dit sou dus onregverdig wees om universiteitsdosente vir buitengewone hoë besoldiging uit te sonder. Al wat geregverdig kan word, is standaardskale wat mededingend is. Daar mag egter plek wees vir beroepsdifferensiasie om vir skaarsheidsfaktore voorsiening te maak, maar dit is 'n stelsel wat voortdurend in oënskou geneem moet word.

10.2 BYVOORDELE VIR UNIVERSITEITSPERSONEEL

Aangesien die Staat as werkgewer met die private sektor meeding om die dienste van opgeleide persone, is dit verstaanbaar dat die byvoordele van universiteitspersoneel dieselfde as dié vir staatsamptenare moes wees.¹⁴⁷⁾ Hierdeur het die owerheid verseker dat universiteite deur die verbetering van byvoordele nie

147. Louw, J.B.Z., op. cit., p. 279.

met die sentrale, provinsiale en munisipale owerhede meeding nie. Die sentrale owerheid was nie by magte om die byvoordele van universiteitspersoneel vas te stel nie, aangesien die Staat nie direk verantwoordelik vir die besoldiging en daarstelling van byvoordele van universiteitspersoneel is nie.¹⁴⁸⁾

Wat die byvoordele van personeellede van die Universiteit van Durban-Westville aanbêref, nader die Universiteit die Departement van Binnelandse Aangeleenthede gereeld om te verneem op watter grondslag die byvoordele toegepas mag word. Daar word dan van voornoemde Departement verwag om uitsluitel te gee.¹⁴⁹⁾ Deurdat die Kommissie vir Administrasie as die beleidsformuleerder beskou word oor byvoordele, nader die Department van Binnelandse Aangeleenthede die Kommissie vir Administrasie om in sommige gevalle uitsluitel te gee. Die Kommissie vir Administrasie reageer dan op die versoek en meld dat indien die betrokke persoon 'n staatsamptenaar was, die byvoordele op 'n bepaalde wyse toegepas sou word.¹⁵⁰⁾

148. Ibid., p. 265.

149. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer S26/5.

150. Ibid., Lêer S26/5. Veral wat navrae oor die toepassing van die behuisingssubsidieskema aanbêref, word talle navrae ontvang. Die Kommissie vir Administrasie se verwysingsnommer in hierdie verband is 4/14/2.

11. DOSEERLAS VAN DOSENTE

Die prestasies van studente kan in 'n groot mate toegeskryf word aan die doseerlas van die dosente. Hierdie stelling word gedeeltelik gestaaf deur die Van Wyk de Vries-kommissie se ondersoek waarna beweer word

"... dat daar tekorte aan doserende personeel in ongeveer al daardie departemente van die universiteit bestaan waar 'n swaar doseerlas op die dosent geplaas word en waar daar minder geleenthede vir navorsing bestaan".¹⁵¹⁾

Hiervan word afgelei dat indien dosente 'n swaar doseerlas het, hulle nie in staat is om navorsing te doen nie. Dus is hulle nie in staat om onderrig te gee nie, want hulle het nie tyd om voorbereiding te doen nie.

Weer eens word klem gelê op navorsing deur dosente en die voornoemde Kommissie wys daarop dat met die destydse stelsel van bevordering 'n goeie navorsingsrekord 'n belangrike faktor is.¹⁵²⁾ Die bevinding van die Kommissie is dat 'n doseerlas wat redelike deelname aan navorsing onprakties maak dikwels die oorsaak van bedankings is.¹⁵³⁾ Om 'n redelike doseerlas te bewerkstellig wat bedankings behoort uit te skakel, word 'n globale syfer van 10 uur per week vir onderrig aanbeveel.¹⁵⁴⁾

151. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 28.8.

152. Ibid., paragraaf 28.8.

153. Ibid., paragraaf 28.8.

154. Ibid., paragraaf 28.9.

Die primêre funksie van die hoof van 'n akademiese departement en senior lede van sy doserende personeel is die onderrig van voorgraadse studente, navorsing en die toesig oor nagraadse studente vir hoër kwalifikasies, asook die leiding van studente wat 'n behoefte daaraan oor sake rakende hulle studie het.¹⁵⁵⁾ Om hierdie funksies te vervul, is dit noodsaaklik dat van die dienste van klerklike en tegniese beamptes gebruik gemaak moet word, sodat dosente op 'n persoonlike en informele wyse met studente kan kommunikeer.¹⁵⁶⁾

12. OPLEIDING VAN AKADEMIESE PERSONEEL

Anders as by skole waar vereis word dat kandidate oor 'n onderwysdiploma moet beskik alvorens hulle aangestel kan word, word daar van dosente vereis om slegs oor 'n bepaalde graad te beskik. Van die dosente word verwag om bewus te wees van die kwaliteite waaroor 'n goeie onderwyser moet beskik sonder dat hulle opleiding in daardie rigting gehad het.¹⁵⁷⁾

Universiteite vergewis hulleself van die akademiese kwalifikasies van dosente of applikante in die betrokke dissiplines, maar dit wil voorkom of daar nie voldoende ag geslaan word op die vermoë van dosente om kennis aan, veral voorgraadse, studente oor te dra nie.¹⁵⁸⁾

Die Van Wyk de Vries-kommissie meld dat van die universiteite bewus is van bogemelde tekortkoming by dosente en reeds

155. Ibid., paragraaf 28.10.

156. Ibid., paragraaf 28.10.

157. Ibid., paragraaf 28.12.

158. Ibid., paragraaf 28.12.

stappe gedoen het in 'n poging om dit uit te skakel soos byvoorbeeld, onder andere, deur die aanbieding van besprekings en seminare oor die metodologie van die onderwys.¹⁵⁹⁾ Uit die voorleggings wat deur die Kommissie ontvang is, en waarnemings wat gemaak is, is die Kommissie van oordeel dat meer aandag deur die universiteite aan die metodes van onderrig bestee behoort te word, asook dat fasiliteite vir die opleiding van doserende personeel in universiteits-doseringsmetodologie geskep behoort te word.¹⁶⁰⁾

Die Van Wyk de Vries-kommissie beveel aan dat by elke universiteit 'n departement van didaktiek ingestel behoort te word en meld dat daar in die finansieringsformule voorsiening vir die instelling van dusdanige departement gemaak is.¹⁶¹⁾

Die opleiding van akademiese personeel in universiteits-metodologie blyk noodsaaklik te wees om werktevredenheid te verseker, want daar bestaan 'n verband tussen werktevredenheid en die kwaliteit en kwantiteit van die werk van 'n individu.

Katz skryf hieroor soos volg :

"The motivational pathway to high productivity and to high quality of production is a matter of intrinsic job satisfaction. The man who finds the type of work he delights in doing will not mind that the role requires a given amount of production of a certain quality. His gratifications accrue from accomplishment, from the expression of his own abilities, from the exercise of his own decisions."¹⁶²⁾

159. Ibid., paragraaf 28.12.

160. Ibid., paragraaf 18.12.

161. Ibid., p. 502.

162. Katz, D., "Human Interrelationships and Organizational Behaviour", Mailick, S., and Van Ness, E.H., (Ed.), Concepts and Issues in Administrative Behaviour, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New York, 1962, p.176.

Om doserende personeel in staat te stel om in die uitvoering van hulle akademiese funksies tevredeheid te verkry, is dit 'n voorvereiste dat hulle paslik vir hulle werk toegerus moet wees. In tabel 1 word aangetoon hoe die akademiese personeel van die Universiteit van Durban-Westville sedert sy ontstaan in 1961 toegeneem het.

TABEL 1 AKADEMIESE PERSONEEL: UNIVERSITEIT VAN DURBAN-
WESTVILLE CEDURENDE DIE TYDPERK 1961 TOT 1982

<u>JAAR</u>	<u>BLANK</u>	<u>INDIËR</u>	<u>TOTAAL</u>
1961	14	2	16
1965	76	16	92
1970	117	34	151 163)
1974	161	54	215 164)
1980	199	119	318 165)
1982	190	128	318 166)

Opleiding vereis onder andere dat daar gereelde evaluering van personeellede sal plaasvind. Aan die Universiteit van Durban-Westville bestaan daar geen stelsel om die vermoëns van dosente gereeld te evalueer nie. Daarom word versuim om opleiding te verskaf waar dit geregverdig is.

-
163. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op. cit., p. 58.
 164. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1973 tot 30 Junie 1974, Staatsdrukker, Pretoria, RP48/1975, p. 92.
 165. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, University of Durban-Westville, Durban, p.13.
 166. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 21.

Die toename in akademiese personeel soos in tabel 1 aangetoon het op htoename in studentegetalle gevolg. Die toename in studentetalle word vervolgens in tabel 2 aangetoon.

TABEL 2 STUDENTE AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE
GEDURENDE DIE TYDPERK 1961 TOT 1982 GEREGISTREER

<u>JAAR</u>	<u>VOLTYDS</u>	<u>DEELTYDS</u>	<u>TOTAAL</u>
1961	103	11	114
1962	311	122	433
1963	417	197	614
1964	564	283	847
1965	666	312	978
1966	745	384	1 129
1967	812	446	1 258
1968	909	498	1 407
1969	1 070	551	1 621
1970	1 107	547	1 654 ¹⁶⁷⁾
1974	1 978	364	2 342 ¹⁶⁸⁾
1982	3 503	1 447	4 950 ¹⁶⁹⁾

13. OPLEIDING VAN ADMINISTRATIEWE EN KLERKLIKE PERSONEEL

In die Suid-Afrikaanse Staatsdiens word kandidate normaalweg gewerf vir die toetredingsrange, en die hoër poste word deur bevordering gevul. Die oogmerk met enige keuringstelsel behoort dus te wees om kandidate te keur wat oor die

167. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op cit., p. 59.

168. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1973 tot 30 Junie 1974, op. cit., p. 91.

169. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 25.

inherente hoedanighede van ontwikkeling vir bevordering tot hoër poste beskik. Megginson stel hierdie oogmerk as 'n vereiste waar hy verklaar dat:

"The paramount problem is selecting individuals with the potential for development".¹⁷⁰⁾

Nadat 'n kandidaat aangestel is, word hy in 'n bepaalde pos geplaas. Oor die plasing van 'n kandidaat in 'n besondere pos skryf Pfiffner soos volg:

"How about the placement factor in which people would be placed in jobs in accordance with, first, their natural aptitude relative to skills, second, job satisfaction, third, personality factors relative to socialization or individualization as the case may be, and fourth, their ability to function as members of a healthy social group".¹⁷¹⁾

In die praktyk sal gevind word dat geen metode van keuring en plasing onfeilbaar is nie. Indien gevind word dat 'n kandidaat nie vir 'n bepaalde pos geskik is nie, behoort hy na verdere keuring elders geplaas te word. Voor- dat oorgegaan word om 'n kandidaat oor te plaas, is dit noodsaaklik om te bepaal of die wanaanpassing van 'n kandidaat nie die gevolg is van 'n behoefte aan opleiding nie. Keuring, plasing en opleiding gaan dus hand aan hand. Oor opleiding skryf Cloete soos volg:

"In hierdie stadium is dit (egter) nodig om te beklemtoon dat opleiding en ontwikkeling seker die besondere funksie is waarmee elke toesighouer die grootste bydrae tot personeelbenutting kan maak..."¹⁷²⁾

170. Megginson, L.C., Personnel: A behavioural approach to Administration, op. cit., p. 252.

171. Pfiffner, J., "Why not make social science operational?", Public Administration Review, Vol. 22(3), September 1962, p. 113.

172. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., pp. 149/150.

Dit is uit voorgaande aanhaling duidelik dat opleiding en ontwikkeling 'n integrerende deel van personeelbenutting uitmaak.

Cloete wys verder daarop dat dit algemeen aanvaar word dat alle werknemers opleiding nodig het, maar dat daar nog sommige hoofamptenare en politieke amsbeksleërs is wat teen die besteding van geld en mannekrag aan opleiding beswaar maak.¹⁷³⁾ Deur die opleiding af te skeep, kan dit meebring dat die werkgesindheid van werknemers nadelig beïnvloed word. In hierdie verband wys die "Department of Economic and Social Affairs" van die Verenigde Volke daarop dat:

"Training is one of the best means open to management to improve the morale of the employees of an organisation, although this use of training is probably the least understood among the several purposes. Selection to participate in a training course means, to the employee, that his supervisor is interested in him. It means also that he will have an opportunity for self-improvement and to raise his standard of performance in his job Nowadays, the widespread confidence in training has the effect of bringing satisfaction to those who participate".¹⁷⁴⁾

Opleiding dra nie slegs by tot die bevordering van die morale van die werknemers nie, maar bied ook die geleentheid om spangees te bou. Die gevolg hiervan is "...to deepen their sense of attachment to the organization and to develop in them a team spirit and a better appreciation of the goals of the organization in which they all are employed".¹⁷⁵⁾

173. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op cit., p. 135.

174. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Handbook of Training in the Public Service, U.N. Publication ST/TAO/M/28, New York, 1968, p. 58.

175. Ibid., p. 59.

Waar indiensopleiding voortdurend moet plaasvind om werknemers op die hoogte van nuwe verwickelinge te hou, is dit verkieslik dat formele opleiding op 'n gereelde grondslag aangebied behoort te word.¹⁷⁶⁾ Stahl skryf byvoorbeeld in hierdie verband soos volg:

1. Many occupations are unique to the public service, with no counterparts for which there is a ready-made labor supply in the general market and for which educational institutions automatically turn out suitable candidates.
2. With the advance of technology, occupations evolve continuously, requiring that previously well-prepared incumbents keep abreast of developments in their specialties.
3. Public programs are changing frequently and substantially, introducing the necessity for periodic new 'tooling up' of the staff.
4. People are being recruited more and more for broad categories of work instead of specific niches, thus requiring orientation in each activity in which individual jobs are located.
5. Tighter labor markets are forcing more attention to preparing employees for advancement beyond an entry level and to insuring career opportunities".¹⁷⁷⁾

Aangesien doelgerigte opleiding beter is vir die moreel en die verkryging van die lojaliteit van personeellede as om hulle aan hulleself oor te laat om met probeer en fouteer hulle weg te probeer vind,¹⁷⁸⁾ blyk dit noodsaaklik te wees vir enige instelling om formele opleiding aan te bied.

In tabel 3 word aangetoon hoe die administratiewe en klerklike personeel, ook bekend as nie-doserende personeel, aan die Universiteit van Durban-Westville sedert sy ontstaan in 1961 toegeneem he

176. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, op. cit., p. 232.

177. Stahl, QG, The Personnel Job of Government Managers, International Personnel Management Association, Chicago, Illinois, 1971, pp. 84/5.

178. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 136.

TABEL 3 ADMINISTRATIEWE EN KLERKLIKE PERSONEEL:
UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE GEDURENDE DIE
TYDPERK 1961 tot 1982

<u>JAAR</u>	<u>BLANK</u>	<u>INDIËR</u>	<u>TOTAAL</u>
1961	3	7	10
1962	7	18	25
1963	17	25	42
1964	28	33	61
1965	28	42	70
1966	33	75	108
1967	36	77	113
1968	38	84	122
1969	32	82	114
1970	34	102	136 179)
1974	37	255	292 180)
1980	60	431	491 181)
1982	65	484	549 182)

Uit die voorgaande tabel blyk dit dat die Universiteit van Durban-Westville steeds ontwikkel, en dat nie-doserende personeel voortdurend toeneem. Die snelle toename in nie-doserende personeel oor die afgelope aantal jare laat twyfel ontstaan of personeellede toegelaat moet word om met die probeer- en fouteermetode hulle weg te vind. Die vraag ontstaan dus of die Universiteit van Durban-

-
179. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot 31 Desember 1970, op.cit., p. 58.
180. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1973 tot 30 Junie 1974, op. cit., pp. 92/4.
181. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, op cit., p. 13
182. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for

Westville 'n opleidingsbeampte moet aanstel wat verantwoordelik vir die opleiding van alle nie-doserende personeel gehou kan word.¹⁸³⁾ Universiteite word hoofsaaklik uit owerheidsfondse in stand gehou,¹⁸⁴⁾ en waar die bedrae wat van owerheidskant aan universiteite as subsidie betaal word, uit belastingfondse afkomstig is, en die owerheid verplig is om oor die besteding daarvan in die Parlement verantwoording te doen sodat bepaal kan word "... of die doeleindes waarvoor die beskikbare hulpbronne aangewend word tot die nasionale doelwitte sal bydra",¹⁸⁵⁾ word universiteite as owerheids-ondersteunde instellings gesien. Indien die beskouing aanvaar word dat universiteite owerheidsondersteunde instellings is, behoort universiteite, soos staatsdepartemente, opleidings-beampes in diens te neem wat vir die opleiding van nie-doserende personeel verantwoordelik sal wees.¹⁸⁶⁾ Die Universiteit van Rhodes het blykbaar die gebrek aan die dienste van 'n opleidingsbeampte besef, want in die "Business Times Tribune" van die Sunday Times van 29 Augustus 1982 is 'n pos van opleidingsbeampte geadverteer.

14. ONTWIKKELING VAN AKADEMIESE EN ADMINISTRATIEWE PERSONEEL

Opleiding en ontwikkeling kan beskou word as sinonieme, want

183. Met 'n onderhoud met mnr L.N. Govender van die Universiteit van Durban-Westville op 31 Augustus 1982 is vasgestel dat die Universiteit nie 'n opleidingsbeampte in diens het nie en ook nie formele opleiding verskaf nie.

184. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 30.12.

185. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, J.L. van Schaik Beperk, Pretoria, 1973, p. 137.

186. Uit 'n ontleding van die diensstate van staatsdepartemente blyk dit dat elke departement oor die dienste van 'n opleidingsbeampte beskik.

albei is op bekwaammaking gerig.¹⁸⁷⁾ Megginson omskryf

ontwikkeling soos volg:

"Personnel development can be adequately defined as an attempt to match an individual's productive capacity with the work he will be required to do ... development is the broad scope of improvement and growth of the individual's human facilities, attitudes, and personality traits".¹⁸⁸⁾

Anders as in die openbare sektor in Suid-Afrika waar nuwe-linge hoofsaaklik in die laagste poste aangestel word en hoër poste met bevorderings gevul word,¹⁸⁹⁾ stel universiteite die geskikste kandidaat in die vakature aan.¹⁹⁰⁾

As gevolg van hierdie beleid wat deur universiteite gevolg word, blyk dit noodsaaklik te wees dat universiteite besondere aandag aan die ontwikkeling van personeellede moet gee. Metodes wat aangewend kan word om personeellede aan

187. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 145. Cloete skryf in hierdie verband soos volg: "Daar word dikwels oor die onderskeie betekenis van die woord onderwys, opleiding, onderrigting, ontwikkeling, en opvoeding geredekawel. Vir die doeleindes van hierdie publikasie word aanvaar dat onderwys aan die erkende onderwysinrigtings vir die behaling van kwalifikasies verskaf word; opleiding deur werkgewers verskaf word aan hulle werknemers om die laasgenoemdes te laat voldoen aan kennis- en vaardigheidsvereistes om bepaalde werk te doen en daarom is opleiding en onderrigting eintlik sinonieme; ontwikkeling deur werknemers self asook met die hulp van hulle werkgewers onderneem word om hulle groter bekwaamhede te besorg in die rigtings waarin hulle met onderwys en opleiding geskool is en om hulle vir bevordering te bekwaam - ontwikkeling en opvoeding is dus eintlik sinonieme want alle opvoeding is eintlik op bekwaammaking gerig".

188. Megginson, L.C. op. cit., pp. 307/8

189. Cloete, J.J.N., Personeeladministrasie, op. cit., p. 145.

190. Volgens advertensies in koerante blyk dit dat universiteite die beleid volg om alle vakatures op hulle diensstate so wyd moontlik te adverteer in 'n poging om die geskikste kandidaat beskikbaar vir die vakante pos aan te stel. Mnr L.N. Govender van die Afdeling Personeel van die Universiteit van Durban-Westville het hierdie beleid tydens 'n onderhoud op 2 September 1982 bevestig.

te moedig om hulleself te ontwikkel vind uiting in die toekenning van studiebeurse, -lenings en -verlof wat personeellede in staat stel om gevorderde of ander paslike kwalifikasies te verwerf, en selfs om studie- en navorsingsreise te onderneem.¹⁹¹⁾ Die Universiteit van Durban-Westville lê heelwat klem op die ontwikkeling van personeellede deur navorsings- en studieprojekte en moedig personeellede aan om sulke projekte te onderneem.¹⁹²⁾ Om te verseker dat inligting met navorsings- en studieprojekte versamel, asook by konferensies en seminare verkry onder ander personeellede se aandag gebring word, word daar van die betrokke personeellede vereis om verslag hieroor te doen.¹⁹³⁾ Om te verseker dat die inhoud van gemelde verslae bekend gemaak word om sodoende in hulle doel te beantwoord, mag dit raadzaam wees om die verslae te publiseer in die universiteitstydskrif wat aan alle personeellede versprei moet word.

Uit die navorsing wat gedoen is, blyk dit dat die Universiteit van Durban-Westville op 'n gereelde grondslag poog om personeellede met hulle selfontwikkeling behulpsaam te wees. So het die Sentrum vir Tersiêre Onderwys en Studente Voorligting 64 personeellede van advies gediën gedurende die tydperk 1 Julie 1981 tot 30 Junie 1982.¹⁹⁴⁾ Talle personeellede

191. Cloete, J.J.N. Personeeladministrasie, op. cit., p. 146.

192. University of Durban-Westville, Minutes of a meeting of the Council of Deans held in the Rector's Conference Room on Monday 16 August 1982 at 14h15, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 7.7(b).

193. Ibid., paragraphs 7.7(a) and (b).

194. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 41.

het ook dié Sentrum vir advies oor onderrigtegnieke, studente probleme, en navorsingsprogramme genader.¹⁹⁵⁾

Opleiding en ontwikkeling van personeel in enige instelling is 'n integrerende deel van die personeelvoorsienings- en -benuttingsfunksies. Dit is gevolglik 'n voorvereiste dat 'n beleid geformuleer word, en dat die beleid skriftelik onder dié aandag van alle personeellede gebring word.¹⁹⁶⁾

Om te verseker dat 'n aanvaarbare beleid oor die opleiding en ontwikkeling van personeellede geformuleer word, is dit 'n vereiste dat leidinggewende beamptes, toesighouers, en verteenwoordigers van die werknemers bydraes tot die beleid-formuleringsproses moet lewer.¹⁹⁷⁾ Die doelwit met opleidings- en ontwikkelingsprogramme moet wees om personeellede in staat te stel om hulle kennis, vaardighede en vermoëns te verbeter.¹⁹⁸⁾ Die opleiding moet nie slegs wees om die personeellid in staat te stel om sy pligte doeltreffender uit te voer nie, maar moet eerder dien om sy kennis te verbreed en uit te brei, dit wil sê om hom te ontwikkel.¹⁹⁹⁾

Van Dersal sien opleiding soos volg:

"In career training, as in maintenance training, but to a much greater extent, there is need for stimulation of employee self-improvement. Career training becomes increasingly important as a man learns his job and does his work with increasing confidence and ease. An employee can be provided

195. Ibid., p. 41

196. Stahl, O.G., Public Personnel Administration, op. cit., p. 233.

197. Ibid., p. 233.

198. Van Dersal, W.R., The Successful Supervisor in Government and Business, Harper and Brothers, New York, 1962, p. 93.

199. Ibid., p. 93.

with opportunities, but in the end it is he himself who must make most of them. Obviously, he who is prepared will make more out of an opportunity than he who is not".²⁰⁰⁾

Opleiding moet dus gesien word as 'n funksie om werknemers vir bevordering na hoër poste voor te berei; om nuwe en meer verantwoordelikhede te aanvaar; en om beheer oor ander werknemers uit te oefen.²⁰¹⁾

15. EVALUERING VAN PERSONEEL

Soos aangetoon, is dit 'n vereiste dat daar 'n opleidings- en ontwikkelingsbeleid moet bestaan waardeur leiding aan personeellede gegee kan word. Die evaluering van beleid is 'n onderdeel van publieke administrasie- daarom moet beleidtoepassers en lynfunksionarisse²⁰²⁾ oor inligting oor die toepassing van programme beskik.²⁰³⁾ By afwesigheid aan terugvoer is dit onmoontlik om beleid aan te pas, en kan dit meebring dat personeel nie die opleiding ontvang en ontwikkeling ondergaan nie.²⁰⁴⁾

200. Ibid., p. 94.

201. Stahl, O.G. The Personnel job of Government Managers, op. cit. p. 87.

202. Volgens Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op.cit., p. 87, staan afdelings en seksies waaraan lynfunksies opgedra word, bekend as funksionele afdelings en seksies. Die bekleërs van poste in voormelde afdelings en seksies staan dus bekend as lynfunksionarisse.

203. Rosenbloom, D.H., Federal Equal Employment Opportunity: Politics and Public Personnel Administration, op cit., p. 145.

204. Ibid., pp. 145/6. Kyk ook Rosenbloom, D.H., Federal Service and the Constitution: The Development of the Public Employment Relationship, Cornell University Press, Ithaca, New York, 1971, 132/9. By die bevordering van personeel is dit noodsaaklik om die metodes van evaluering voortdurend te hersien om te verseker dat tred met nuwe tegnieke gehou word.

Om opleidings- en ontwikkelingsprogramme te evalueer, behoort daar van aanvaarbare tegnieke gebruik gemaak te word. Die tegnieke moet die geldigheid, betroubaarheid, uitvoerbaarheid, en aanvaarbaarheid van programme kan bepaal.²⁰⁵⁾

Stahl is van mening dat leidinggewende beamptes by die evaluering van personeellede betrokke moet wees, want dit is tydens hierdie evalueringsprosesse wat toekomstige beleid geformuleer word, en leiding oor die toepassing daarvan gegee word.²⁰⁶⁾ Die evaluering van programme kan bepaal word slegs deur die personeellede te toets. Die toetse wat gebruik word, moet daarop gerig wees om bepaalde resultate te verkry en nie om personeellede in die algemeen te toets nie.²⁰⁷⁾ Hierdie aangeleenthede is hierbo reeds ook in oorweging geneem.

16. SAMEVATTING

Die funksie van universiteite is om kennis aan studente oor te dra. Om te verseker dat studente opgelei word, is dit noodsaaklik dat paslik gekwalifiseerde akademici bekom word in 'n poging om hoë standaarde te handhaaf. Dit is derhalwe noodsaaklik om mededingende salarisse aan te bied om opgeleide persone se dienste te bekom. Die byvoordele wat aan dosente aangebied word, moet aantreklik gemaak word, en voldoende geleentheid moet gebied word vir navorsing, want navorsing kan tot die ontwikkeling van dosente en studente bydra.

205. Maslow, A.P., "Evaluating Training and Experience", in Donovan, J.J., (Ed.), op. cit., p. 242.

206. Stahl, O.G., The Personnel job of Government Managers, op. cit., p. 93.

207. Ibid., p. 109.

Die Universiteit van Durban-Westville is hoofsaaklik vir die opleiding van Indiërs daargestel - daarom sal dit gewens wees dat Indiërs alle poste aan die Universiteit moet vul. Soos aangetoon, is aansienlike vordering reeds hiermee gemaak. Die feit dat kandidate deur 'n keurkomitee geselekteer word, bring mee dat die kandidaat wat in vergelyking met sy mededingers die beste kwalifikasies en persoonlike hoedanighede besit in die ter sake pos aangestel sal word.

Waar die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig is nie, word die diensvoorwaardes van die personeellede deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in oorleg met die Raad van die Universiteit voorgeskryf. Die Minister van Binnelandse Aangeleenthede is dus by magte om die regeringsbeleid toe te pas en toe te sien dat die beleid sover moontlik deur die Universiteit uitgevoer word. Die aanstelling en bevordering van akademiese, administratiewe en klerklike personeel word deur die Raad van die Universiteit, met die voorafgoedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede gedoen.

Die permanente aanstelling van personeellede is normaalweg onderworpe aan 'n proeftydperk van twaalf maande. Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville beskik oor die bevoegdheid om vrystelling van die proeftydperk te verleen, of om die proeftydperk te verleng. Personeellede wat deur die Raad van die Universiteit op proef aangestel is, kan ook deur die Raad sonder die verstrekking van enige redes ontslaan word. In teenstelling hiermee word die Raad van die Universiteit verplig om personeellede wie se proefaanstellings verleng word, skriftelik van die redes van

sodanige besluite te voorsien. Personeellede wat op proef aangestel is, leef in onsekerheid deurdat hulle dienste sonder die verstrekking van enige redes beëindig kan word, asook dat hulle geensins tot 'n hoër gesag kan appélleer nie. Sou dit voorgeskryf word dat die kwartaallikse verslae oor personeellede wat op proef aangestel is, aan die betrokke personeellede vir ondertekening voorgelê moet word, behoort dit die personeellede se vrees vir ontslag te verminder. Dit kan hulle in staat stel om vroegtydig stappe te doen om te voorkom dat hulle ontslaan word.

Die werwing, keuring en behoud van dosente skeep probleme vir universiteite. Om dosente te werf en te behou, is dit noodsaaklik dat mededingende salarisse betaal word, en paslike ander diensvoorwaardes daargestel word. Wat die keuring van dosente aanbetref, is dit 'n vereiste dat die standaard van formele akademiese kwalifikasies behoue moet bly. Selfs na aanstelling behoort daar met die werktoe-wysing van personeellede voorsiening gemaak te word dat voldoende tyd vir navorsing beskikbaar gestel word. Deur dosente aan te moedig om navorsing te doen, behoort die dosente in staat te wees om beter onderrig aan die studente te gee, aangesien hulle op 'n deurlopende grondslag met die teorie en praktyk van hulle vakgebiede vertrouwd sal bly en selfs nuwe kennis sal verwerf.

Soos reeds gemeld, het dit uit navorsing geblyk dat die formele akademiese kwalifikasies, navorsing en publikasies van dosente as die enigste en bepalende faktore by die bevordering van personeellede beskou word. Die klem wat op navorsing en publikasiesgelê word kan meebring dat dosente slegs op hierdie aspekte konsentreer en dat die onderrig van die studente

daaronder ly.

Hoedanighede soos menseverhoudings, verantwoordelikeidsin, insig, ywer en organisasievermoë van dosente word in ag geneem wanneer oorweging aan die moontlike bevordering van dosente geskenk word. Bogemelde vyf hoedanighede word gewoonlik op 'n subjektiewe wyse beoordeel, maar die feit dat 'n keurkomitee die betrokke dosent te woord staan, behoort die subjektiwiteit uit te skakel. Die vyf hoedanighede kan aanvullend tot die formele akademiese kwalifikasies, navorsing en publikasies wees, en aan die hand hiervan behoort die bevordering van 'n dosent plaas te vind. Onder die huidige stelsel van beoordeling kan dit gebeur dat dosente bevorder word, maar dat hulle swak in kommunikasie en die vermoë om kennis oor te draai. Waar studente die spil is waarom die akademiese aktiwiteite van universiteite draai, is dit noodsaaklik dat dosente met mense sal kan werk.

Die werwing en keuring van administratiewe en klerklike personeel is net so belangrik as die werwing en keuring van akademiese personeel, want die akademiese personeel sal nie in staat wees om hulle pligte te verrig sonder die hulpdienste wat deur die administratiewe personeel gelewer word nie. Dié stelling word gebaseer op die feit dat daar 84,5% meer administratiewe personeel as akademiese personeel op 30 Junie 1982 in diens van die Universiteit van Durban-Westville was. Die keurkomitees moet deurgaans poog om administratiewe en klerklike personeel te selekteer wat vir die akademiese personeel aanvaarbaar sal wees, want die akademiese personeel

is op die administratiewe en klerklike personeel aangewese om hulle in staat te stel om hulle pligte doeltreffend uit te voer. Die voer van onderhoude deur die keurkomitee dra by tot die beoordeling van 'n kandidaat in die werk wat van die applikant verwag sal word wat moeilik by wyse van toetse bepaal sal kan word. Die herhaling van toetse om betroubaarheid van die toetse te verseker is duur. Aangesien daar met toetse bepaalde eienskappe geëvalueer kan word wat nie by wyse van onderhoudvoering gedoen kan word nie, blyk dit raadsaam te wees dat onderhoude met toetse opgevolg word indien daar twyfel oor 'n applikant bestaan. Die siening van Stahl dat kandidate die geleentheid gebied moet word om redes te eis van werkgewers oor waarom hulle aansoeke onsuksesvol was, blyk onprakties te wees. Werkgewers behoort oor die reg te beskik om te besluit wie hulle in diens wil neem.

Soos die geval by akademiese personeel, moet administratiewe en klerklike personeel ook om hoër poste aansoek doen. Dié bepaling, asook die feit dat alle vakatures geadverteer word en deur buitestaanders gevul kan word, dra daartoe by dat personeellede voortdurend bedreig voel en dus te alle tye hulle beste sal lewer. Personeellede kan nie op grond van senioriteit op bevordering aandring nie, en is derhalwe verplig om puik werk te lewer waardeur die keurkomitees oortuig kan word dat hulle geskik vir die hoër poste is. Dit kan aanvaar word dat keurkomitees eerder personeellede in hoër poste sal aanstel as om onbekende kandidate in diens te neem. Toesighouers kan egter 'n funksie vervul deur die

leiding aan personeellede te gee om die gehalte van hulle werk te verbeter om sodoende vir bevordering in aanmerking te kom.

Om ordelike verloop van sake aan die Universiteit van Durban-Westville te verseker, was dit noodsaaklik dat voorsiening gemaak word dat daar teen personeellede wat onbevredigend handel, opgetree kan word. Vir doeltreffende administrasie van die Universiteit en beheer oor die personeel beskik die Rektor oor die bevoegdheid om personeellede te skors. Die rektor skors personeellede slegs indien hulle teenwoordigheid by die Universiteit tot nadeel van die Universiteit sal strek, andersins word die bewerings van wangedrag na die Raad van die Universiteit vir ondersoek verwys. Die prosedure wat gevolg moet word wanneer dissiplinêr teen personeel opgetree word, is soortgelyk aan dié wat in strafsake gevolg word. Personeellede word dus in staat gestel om hulleself te verdedig en hulle kant van die saak te stel. Die geleentheid wat personeellede gebied word om teen uitsprake te appélleer, asook dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in die Parlement oor die dissiplinêre optrede teen personeellede verslag moet doen, bring mee dat dissiplinêre komitees hulle van alle ter sake feite sal verseker en hulle sal vergewis van die omringende omstandighede alvorens h personeellid skuldig bevind wörd. Uit die navorsing het dit geblyk dat die prosedure wat aan die Universiteit van Durban-Westville gevolg word, wanneer dissiplinêr teen h personeellid opgetree word, ooreenstem met die prosedure van toepassing op amptenare in diens van die Suid-Afrikaanse Staatsdiens.

Die afwyking van die aanbevelings van die Holloway-kommissie en Van Wyk de Vries-kommissie dat universiteite die salarisse

van doseerpersoneel uit eie fondse kan aanpas, het mee-gebring dat alle universiteite op gelyke voet om die dienste van personeellede kan meeding. Die finansiële vermoë van groot universiteite is dus geneutraliseer. Voortreflike dosente word nie slegs nou by een of twee universiteite aangetref nie, met die gevolg dat alle universiteite oor die dienste van sodanige personeel kan beskik sonder om met die aanbieding van buitensporige salarisse om die dienste van sulke personee hoof mee te ding. Die besoldiging van doseerpersoneel moet mededingend met ander beroepe in die openbare en private sektor wees om die dienste van personeellede te behou. Die besoldiging moet ook sodanig wees dat dit vir personeellede onnodig sal wees om ander inkomste te soek om die lewensstandaard te handhaaf waarop hulle met hulle kwalifikasies geregtig geag kan word. Universiteitsdosente moet in hulle vrye tyd navorsing kan doen en ruim geleentehede vir studiedoeleindes, wat verlotf aanberef, behoort aangebied te word.

Die funksie van universiteite is om aan studente akademiese onderrig te verskaf. Sonder die personeel is dit nie moontlik nie, derhalwe moet universiteite poog om die personeel wat hulle gewerf het, te behou. Die Van Wyk de Vries-kommissie het aangevoer dat dosente bedank weens die swaar doseerlas en voorgestel dat dosente nie meer as 10 uur per week lesings moet aanbied nie. Indien die navorsing en publikasies van dosente as enigste faktor by die oorweging vir moontlike bevordering geld, blyk selfs 10 uur per week te veel te wees, want dosente moet genoegsame tyd tot hulle beskikking

hê vir voorbereiding en om studente behulpsaam te wees.

Die opleiding van dosente in onderrigtechnieke is noodsaaklik, want die hoë druiopsyfers kan gedeeltelik aan swak doseerwerk toegeskryf word. Studente word deur universiteite as dosente in diens geneem en indien hulle swak onderrig ontvang het, word betwyfel of hulle in staat sal wees om die kennis aan studente oor te dra. Dit is dus die universiteite se plig om toe te sien dat hulle dosente in didaktiek opgelei is alvorens hulle hul pligte as dosente moet vervul. Hierdeur behoort die druiopsyfer by universiteite af te neem. Selfs die getal studente wat gedurende 'n akademiese jaar hulle studies staak, behoort af te neem, aangesien dosente in staat behoort te wees om studente te motiveer.

Anders as by akademiese personeel word daar nie van administratiewe en klerklike personeel verwag om vertrouwd te wees nie met die werk voordat hulle aangestel word. Dit bring mee dat die administratiewe en klerklike personeellede normaalweg nie vertrouwd met die werk is nie. Soos aangetoon, word universiteite hoofsaaklik uit owerheidsfondse in stand gehou. Daarom moet fondse spaarsaam aangewend word. Om personeellede nie opleiding te gee nie, kan tot vermorsing van owerheidsfondse lei, en tot verlies aan doeltreffendheid.

Opleiding en ontwikkeling van personeellede word as sinonieme beskou. Gevolglik is die opleiding van personeellede 'n voorvereiste vir ontwikkeling. In die geval van akademiese personeellede word hulle deur die universiteitsowerheid aangemoedig om hulleself by wyse van onder andere navorsing, bywoning van konferensies en seminare te ontwikkel.

Die vereiste dat personeellede wat navorsingsprojekte onderneem het, konferensies en seminare bygewoon het, verslag moet doen, dra daartoe by dat ander personeellede oök hierby sal baat. Die dienste gelewer deur die Sentrum vir Tersiere Onderwys en Studente Voorligting aan akademiese personeel oor onderrig tegnieke en navorsingsprogramme dra by tot die ontwikkeling van akademiese personeel deurdat inderdaad opleiding verskaf word. Dit is dus duidelik dat die akademiese personeel in vergelyking met administratiewe en klerklike personeellede bevoorreg is, aangesien die akademiese personeellede voortdurend opleiding kan ontvang. Om administratiewe en klerklike personeellede in staat te stel om soos die akademiese personeel te ontwikkel, is dit noodsaaklik dat 'n opleidingsbeampte aangestel word om die vereiste opleiding te verskaf.

Die opleiding wat aan personeellede gegee word, behoort voortdurend geëvalueer te word om te bepaal of die tegnieke en metodes wat toegepas word wel deug. Om die welslae van opleidingsprogramme te bepaal, kan personeellede voortdurend aan toetse onderwerp word.

Wat opvallend ontbreek, is maatreëls om sowel akademiese en administratiewe asook ander personeellede se verdienstelikheid voortdurend te evalueer. So 'n evaluering is 'n vereiste om die buitengewone begaafdes en harde werkers te beloon asook om diegene wat onbevredigend is met opleiding en andersins op peil te kry. Daar is geen getuienis nie om

te bewys dat die aanstellings en evalueringsbenaderings wat van die Staatsdiens oorgeneem is by die Universiteit aangepas is nie. Dit lyk selfs of personeelbenuttingsvereistes wat by ander universiteite geld klakkeloos nagevolg word. Om dus doeltreffende personeelbenutting te bewerkstellig, blyk dit aangewese te wees dat navorsing deur die Universiteit gedoen word ten einde standaarde te bepaal. Sonder eiesoortige standaarde is dit onmoontlik om doeltreffende personeelbenutting te verseker. Dit is 'n aangeleentheid wat hoë prioriteit behoort te geniet.

In die volgende hoofstuk word die aandag gevestig op die aanwending van effektiewe prosedures wat tot voordeel van die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville strek.

HOOFSTUK 8

PROSEDURE

1. INLEIDING

In hierdie hoofstuk oor prosedures word beoog om 'n sinvolle beskrywing te gee van die wyse waarop die werk in 'n instelling/inrigting en in hierdie geval die Universiteit van Durban-Westville, behoort te verloop. Soos aangetoon sal word, moet die prosedures wat gevolg word daarop gemik wees om 'n bepaalde doelwit te bereik. Die noodsaaklikheid van prosedurebepaling sal volledig beskryf word.

Alhoewel daar verskeie hulmiddele vir die opknapping van prosedures bestaan sal in hierdie hoofstuk veral op die funksies van werkstudiebeamptes klem gelê word.

In die beskrywing van die maatreëls vir die bevordering van doeltreffendheid word spesifiek na organisering en werkstudie verwys. Die werkstudiefunksie by organisering word beklemtoon om die noue verband tussen werkstudie en die bepaling van die organisasiestruktuur aan te toon. Die doel met werkstudie is om verstokking te voorkom.

Om te voorkom dat werkstudiebeamptes se verslae deur toesighouers gewysig word om tot hulle voordeel te strek, is dit 'n voorvereiste dat werkstudiebeamptes en -afdelings onder 'n leidinggewende beampte van die instelling inskakel. As kōördineerder van die opknappingsfunksies

behoort werkstudiebeamptes toegang tot leidinggewende beamptes te hê.

2. NOODSAAKLIKHEID VAN PROSEDUREBEPALING

Soos in vorige hoofstukke aangetoon, word die Universiteit van Durban-Westville uit openbare fondse gefinansier.

Nigro maak die stelling dat:

"The peculiar element in public administration is that everything a government agency does is the public's business. Tax money is being used, so every citizen has the right to know how it is spent and to criticize public officials with whose decisions they do not agree. As has often been said, the public official operates in a 'goldfish bowl'; he is subject to searching and constant outside scrutiny. In fact, it is a cardinal principle of democratic government that civil servants be guided by public opinion. Although the officials of a private company also have important public contacts, they are not operating in a 'goldfish bowl'".¹⁾

Dit is noodsaaklik dat prosedures neergelê word wat die optredes en handeling van die personeel van die Universiteit effektief en doeltreffend sal laat verloop.

Oor prosedurebepaling skryf Cloete soos volg:

"Omdat daar in die reël twee of meer funksionariese saamwerk om 'n stuk werk af te handel (n diens te lewer of 'n produk voort te bring) sal die wyse waarop hulle te werk gaan, dit wil sê

1. Nigro, F.A., Modern Public Administration, Second Edition, Harper and Row, Publishers, New York, 1970, pp. 17/8.

die prosedure wat hulle volg, georden moet word om te verseker dat elkeen iets tot die bereiking van die doelstelling bydra. Die prosedure wat gevolg word, bepaal dus die wyse en die spoed waarmee die diens of produk voortgebring word".²⁾

Die prosedures wat gevolg moet word om 'n taak te verrig, moet daarop gemik wees om in die vooropgestelde doel te slaag met die minste verkwisting van tyd en geld. Hierdeur kan die populêre wanopvatting oor owerheidsbedrywighede dat die finansiële vermoë van die owerheid, en dus ook sy vermoë om nuwe take aan te pak, geen perke ken nie,³⁾ weerlê word. Die handelinge moet op die bevordering van doeltreffendheid gerig wees. Doeltreffendheid verwys na die mate waarin die behoefte na aanleiding van die aanvanklike program van optrede bevredig moet word, en die spaarsaamheid waarmee hulpbronne aangewend word.⁴⁾

Caiden skryf oor doeltreffendheid soos volg:

- "(a) There are increased public expectations that the public bureaucracy will meet growing demands for more and better public services.
- (b) Public officials respond to their changing environments and seek to satisfy public demands, while improving their administrative and technical proficiency.

-
2. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en Hersiene Uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, Pretoria, 1976, p. 157.
 3. Ibid., p. 31.
 4. Ibid., pp. 32/3. Spaarsaamheid beteken dat gebruik gemaak moet word van, onder andere, amptenare, materiaal en geboue wat by die uitvoering van die werkprogram gebruik word.

- (c) Public occupations and governmental professions proliferate.
- (d) Contacts between citizens and officials multiply.
- (e) The need to exercise greater control and supervision over public administration is apparent as the opportunities to exercise discretionary power increase.
- (f) The ability of outsiders to regulate the living constitution diminishes.
- (g) The balance of government alters as administrative law views with the legal system, the need for quick and decisive action accelerates, and more work devolve on public officials.
- (h) Government becomes increasingly complicated permitting wider possibilities for dysfunction and requiring formal training for a thorough understanding of its operations.
- (i) New roles are institutionalized, and new functions eventually gain political acceptance as indispensable to modern life".⁵⁾

Die voorgaande sienswyse verklaar waarom daar voortdurend vernuwing in publieke administrasie moet wees, "(which) seeks not only to carry out legislative mandates as efficiently and economically as possible, but to both influence and execute policies which more generally improve the quality of life for all."⁶⁾ Die daarstelling van prosedurehandleidings behoort op so 'n wyse opgestel te word dat vernuwing wel kan plaasvind.

Volgens Cloete moet werkprosedures om die volgende redes met volgehoue ywer gerasionaliseer word en waar nodig in

-
- 5. Caiden, G.E., The Dynamics of Public Administration, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1971, p. 132.
 - 6. Frederickson, H.G. "Toward a New Public Administration", in Marini, F. (Ed.), Toward a New Public Administration, The Minnowbrook Perspective, Chandler Publishing Co., San Francisco, 1972, p. 214.

handleidings op skrif gestel word:

- "(a) Om te verseker dat daar as gevolg van die individuele en uiteenlopende benaderings van die lede van die span van amptenare nie 'n verwarrende veelvoud van werk-prosedures sal bestaan nie.
- (b) Om te verseker dat daar steeds op die voorafbepaalde doelwit afgestuur sal word en om meningsverskille oor die optrede na die doelwit uit die weg te ruim.
- (c) Om die uitreiking van duidelike werk-opdragte aan individuele personeellede en/of afdelings- en kantoorhoofde te verseker.
- (d) Om met die oog op die bewerkstelling van doeltreffende werkverrigting beheer uit te oefen en te verseker dat die produkte en dienste gelewer kwantitatief en kwalitatief aan die vereistes voldoen.
- (e) Vir die verklaring van die beleid en die doelwit aan die personeellede om te verseker dat hulle verstaan hoedat hulle werkverrigting inpas en aanpas by die werkverrigting van hul kollegas in hul onmiddellike omgewing sowel as in ander kantore, afdelings of selfs departemente.
- (f) Sodat daar eenvormige en geïntegreerde optrede sal bestaan in aangeleenthede waarby meer as een instelling (departement of afdeling) gemoeid is of aan moet deelneem. Hierdie oorweging geld in die besonder by die huishoudelike aangeleenthede wat aan gesentraliseerde instellings met oorhoofse toesighoudende bevoegdhede beklee is, byvoorbeeld personeel, finansies, en voorrade.
- (g) Sodat nuwe werkprosedures op 'n geordende wyse aan personeellede tuisgebring kan word. Alle aspekte van die werkverrigting is steeds besig om te verander en dit volg dus dat die werkprosedures ook moet verander. Sonder gekodifiseerde instruksies in procedurekodes sal dit 'n moeisame taak wees om nuwe prosedures oral bekend te maak en sal daar geen sekerheid bestaan dat nuwe procedurevoorskrifte inderdaad by alle betrokke personeellede tuisgebring word nie.

- (h) Om te verseker dat alle nuwe personeel-lede paslik opgelei sal word, is gesaghebbende lektuur nodig. Indien daar dus nie duidelike uiteensettings van die werkwyses in prosedurehandleiding bestaan nie sal elke funksionaris belas met die opleiding van nuwelinge sy eie siening van sake aan sy leerlinge oordra. Daardeur ontstaan daar nie slegs die gevaar van uiteenlopendheid nie, maar die nuwelinge mag verkeerde prosedures aanleer wat moeilik afgeleer sal word.
- (i) Om te verseker dat die opknapping van werkprosedures ordelik sal verloop. Hersiening van prosedures wat nie reeds georden is nie, sal 'n veeleisende taak blyk te wees.
- (j) Sodat daar gesaghebbende handleidings vir takkantore sal bestaan. Waar van takkantore gebruik gemaak word, is dit noodsaaklik dat daar eenvormigheid van optrede sal bestaan. Verder is dit nodig dat die amptenare in die takkantore steeds op die hoogte gehou word van die beleidveranderinge en die veranderde prosedure van werkverrigting wat by die veranderings moet aanpas.
- (k) Om by die delegasie van bevoegdhede die nodige voorskrifte te verkry oor die wyse waarop opgetree sal word om die gedelegeerde bevoegdhede uit te oefen. Dit is onbillik om bevoegdhede aan 'n amptenaar te deleger sonder om hom duidelik in te lig oor die wyse waarop hy moet optree om die gedelegeerde bevoegdhede uit te oefen. Indien duidelike prosedurevoorskrifte nie beskikbaar is nie, sal die amptenare aan wie gedelegeer word huiwer om op te tree en steeds na die hoër gesag verwys. Daardeur word die voordele van delegasie verydel.
- (l) Sodat die lede van die publiek ingelig sal bly oor die wyse waarop te werk gegaan moet word om die dienste van die owerheidsinstellings behoorlik te benut en selfs daartoe by te dra om die dienslewering te laat vlot. Die werkzaamhede wat deesdae deur die openbare instellings onderneem word, vereis dikwels die daadwerklike samewerking van die lede van die publiek, vergelyk byvoorbeeld die verskeidenheid van vorms wat ingevul moet word in verband met ongevalle- en werkloosheidsversekering, die Bantoe-identifikasiesistelsel (sic), die invordering van inkomstebelasting, en die verkryging van pos- en

telefoondienste. Dit mag selfs wenslik wees om die publiek oor die amptelike prosedures ingelig te hou, vergelyk byvoorbeeld die proseduregegewens uiteengesit in die pos- en telefoongids".⁷⁾

Prosedurehandleidings behoort mee te bring dat daar eenvormigheid in 'n instelling bestaan oor die prosedures wat gevolg moet word. Soos reeds gemeld, is dit noodsaaklik dat vernuwing wel kan plaasvind, want indien daar geen ruimte vir innovasie gelaat word nie, word getwyfel of die instelling doeltreffend sal kan funksioneer. Tegnologiese vooruitgang, verandering in die omgewing, en die houding van die werknemers jeens tegnologiese en omgewingsveranderings is faktore wat 'n invloed op innovasie uitoefen.⁸⁾ Gevolglik moet 'n prosedurehandleiding so opgestel word dat dit by die veranderde omstandighede kan aanpas.

Tydens ondersoek aan die Universiteit van Durban-Westville is vasgestel dat wel van prosedurehandleidings gebruik gemaak word.⁹⁾ Selfs by die samestelling van komitees word die werkprosedures uiteengesit.¹⁰⁾ So word die prosedure

-
7. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., pp. 158/160.
 8. Henry, N., Public Administration and Public Affairs, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1975, pp. 84/8.
 9. Besoek aan die afdelings Personeel en Finansies het aan die lig gebring dat daar wel van prosedurehandleidings gebruik gemaak word. Die personeelkode en finansiële handleiding wat in die Staatsdiens gebruik word, word mutatis mutandis by die Universiteit van Durban-Westville toegepas.
 10. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in die Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 1.5.

om van die studente-gesondheidsdienste gebruik te maak in "The Vice-Chancellor's Newsletter" beskryf.¹¹⁾ Deur gebruik te maak van "The Vice-Chancellor's Newsletter" kan gewysigde prosedures by veranderde omstandighede aanpas.

Waar bepaalde prosedures gevolg word om handeling uit te voer, is dit noodsaaklik dat aanpassings voortdurend moet kan plaasvind om doeltreffendheid te bewerkstellig. Om prosedures om te knap, is dit soms noodsaaklik om van bepaalde tegnieke gebruik te maak.

3. HULPMIDDELE VIR DIE OPKNAPPING VAN PROSEDURES

Cloete wys daarop dat Frederick W. Taylor¹²⁾ die sogenaamde "wetenskaplike bestuursbeweging" aan die gang gesit het, omdat sy leerstellings en praktyke vir die opknapping van werkprosedures uitgebou en in die private sektor toegepas is.¹³⁾ Om die verkwisting van werktyd te verminder,

11. University of Durban-Westville, The Vice-Chancellor's Newsletter, University of Durban-Westville, Durban, August 1982, Vol. 1(2): 5.

12. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., pp. 157/8. Taylor het deur waarneming vasgestel dat werksmense wat ystergietblokke vir die spoorwegvervoer gelaai het, met die prosedure wat hulle gevolg het minder as 13 ton per dag elk gehanteer het. Deur die prosedure te wysig, was hy van mening dat elke goeie werkmans in staat behoort te wees om 45 ton per dag te hanteer. Die vier wysigings wat hy beoog het, was dat slegs frisgeboorde mans vir die werk uitgesoek moes word, die werkprosedures in besonderhede voorgeskryf moes word, eersteklas lone betaal moes word, en die rustye moes so gespaseer word dat die energie van die werkers eweredig oor die werkdag versprei word. Nadat hierdie wysigings aangebring is, is bevind dat die eenheidskoste vir die laai van die gietblokke veel laer was afgesien daarvan dat die lone met 60% verhoog is, want die werkers kon aansienlik verminder word.

13. Ibid., p. 168.

produksie te verhoog, werkvloei te bespoedig, en organisatoriese reëlings te verbeter, is veral sedert die Tweede Wêreldoorlog oorgegaan tot die aanstelling van funksionaris om die organisatoriese reëlings en die toepassing van werkprosedures te ondersoek en verbeterings aan te beveel.¹⁴⁾ Die funksionaris is in die Verenigde State van Amerika administratiewe ontleders en in Brittanje organisasie- en metodebeampes genoem.¹⁵⁾ Die Britse benaming van organisasie- en metodebeampes het ook in Suid-Afrika inslag gevind, maar sedertdien word daar na hierdie funksionaris as werkstudiebeampes verwys.¹⁶⁾ Die herbenaming van die Organisasie- en Werkstudieafdeling in sommige staatsdepartemente na Doeltreffendsafdelings word gesien as 'n ongelukkige gebeurtenis, aangesien doeltreffendheid as 'n pragmatiese deug van die mens aanvaar word en in 'n organisatoriese eenheid gevestig word.¹⁷⁾

Alhoewel doeltreffendheid as 'n pragmatiese deug van die mens beskou word, is dit noodsaaklik om van werkstudiebeampes gebruik te maak om metodestudies te onderneem wat neerkom op die vasstelling, optekening, ontleding, en kritiese beskouing van die bestaande of voorgestelde werkprosedures, asook die ontwikkeling en inwerkingstelling van makliker of eenvoudiger en meer produktiewe prosedures.¹⁸⁾

14. Ibid., p. 168.

15. Ibid., p. 168.

16. Ibid., p. 168.

17. Dyman, R.M. "Doeltreffendheid in die Owerheidsektor", Saipa, Junie 1976, Vol. 11(2): 79.

18. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 169.

n Verdere funksie van werkstudiebeamptes is die toepassing van tegnieke wat ontwerp is om die werktyd vas te stel wat vir die afhandeling van n taak deur n paslik gekwalifiseerde personeellid volgens n vasgestelde standaard-tyd nodig is.¹⁹⁾

Soos Addison dit stel, is die doel van werkstudie:

"A specialist function established to advise on introduction of new administrative methods and organizational structures which will reduce costs without imposing undue strain on or causing actual harm to the social structure of the enterprise".²⁰⁾

Dit is egter noodsaaklik dat die verbeterde werprosedures en -metodes gepaard moet gaan met n ondersoek na die eise wat die taak nou aan die bekleër van die pos sal stel, indien die doeltreffendheidsbegrip tot sy logiese einde gevoer sal word.²¹⁾

4. MAATREËLS VIR DIE BEVORDERING VAN DOELTREFFENDHEID

Indien n instelling ondoeltreffend funksioneer, word geld vermors en in die geval van staatsondernemings - waarby die Universiteit van Durban-Westville ingesluit is - is dit die geld van die belastingbetaler. Om geldvermorsing te voorkom, is daar in die Staatsdienswet, 1957 (Wet 54 van 1957), vir die verbetering van organisasie, prosedures en

19. Ibid., p. 169

20. Addison, M.E., Essentials of Organization and Methods, Cox and Wyman limited, London, 1971, p. 1.

21. Dyman, R.M., op. cit., p. 80.

metodes voorsiening gemaak.²²⁾ In die hieropvolgende gedeelte sal van die funksies van werkstudiebeamptes aangetoon word waardeur doeltreffendheid bevorder kan word.

4.1 ORGANISERINGSASPEK

Steyn skryf soos volg:

"Hierdie aspek het betrekking op die organisasie van die staatsepartemente en hulle onderdele, die bepaling van die basiese organisasiestrukture en die voorlopige vasstelling van diensstate, sowel as ondersoek na die fisiese fasiliteite (kantooruitrusting en arbeidsbesparende hulpmiddele) wat die onderskeie departemente vir die uitvoering van hulle werk benodig".²³⁾

Werkstudiebeamptes is verantwoordelik vir die daarstelling van organisasiestrukture en -diagramme waarin aangetoon word:

- (i) die werkmetodes en -prosedures wat gevolg moet word;
- (ii) die werkinhoud;
- (iii) die gesag wat aan die poste gedelegeer moet word;
- (iv) die klassifikasie van poste;
- (v) die gradering van poste en die salaris wat aan elkeen verbind moet word; en
- (vi) die benaming van poste.²⁴⁾

22. Unie van Suid-Afrika, Staatsdienswet, 1957 (Wet 54 van 1957), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 6(2)(f)(i). Die betrokke artikel lui soos volg: "6(2) Die Kommissie moet (f) aanbevelings doen vir die bewerkstelling van besuiniging en die bevordering van doeltreffendheid in die bestuur en funksionering van departemente, subdepartemente, takke en kantore deur (i) verbeterde organisasie, prosedure en metodes".

23. Steyn, J.P.J., "Werkstudietegnieke soos in die Suid-Afrikaanse Staatsdiens toegepas", SAIPA, Julie 1968, Vol. 3(4):240

24. Ibid., p. 241.

Gelet op bogemelde verantwoordelikhede van werkstudie-beamptes, is dit duidelik dat slegs van opgeleide funksionarisse gebruik gemaak kan word om hierdie pligte uit te voer. Daar kan dus gekonstateer word dat elke instelling oor die dienste van een of meer werkstudiebeamptes moet beskik. Tydens 'n ondersoek aan die Universiteit van Durban-Westville is vasgestel dat daar wel voorsiening vir 'n werkstudiebeampte gemaak is, maar dat dié pos vir ander doeleindes deur die Personeelafdeling gebruik word.²⁵⁾ Cloete sien werkstudie as die plig van elke beampte, maar voeg by dat 'n opleidingsprogram ontwerp sal moet word om die beamptes toe te rus om daardie funksie saam met hulle dagtaak te verrig.²⁶⁾ Hy gaan voort deur te skryf:

"Die inhoud van die opleiding sal soos volg kan wees:

1. Die doelwit van werkstudie, die noodsaaklikheid van onbevooroordeelde maar kritiese benadering, en skeppende denke.
2. Die wetenskaplike metode om probleme aan te pak.
3. (a) Die vereistes waaraan handeling moet voldoen om met die minste beweging gepaard te gaan.

25. Volgens mnr. L.N. Govender is daar in die diensstaat van Universiteit van Durban-Westville vir 'n pos van werkstudie-beampte voorsiening gemaak. Mnr. M.A. van Niekerk, Hoofkampusbeplanner van die Universiteit, het dit bevestig.

26. Cloete, J.J.N. "Werkstudie: Elkeen se Plig", SAIPA, Julie 1968, Vol. 3(4):249.

- (b) Werkvloei- en stelseldiagramme asook ander sodanige werktuie.
 - (c) Tydskrifte.
4. Werkmetering asook die hulpmiddele wat daarvoor ontwerp is soos byvoorbeeld statistiese benaderings.
 5. Samesprekings oor projekte en tegnieke vir werkvereenvoudiging".²⁷⁾

Desnieteenstaande die beskouing van Cloete soos hierbo aangetoon, blyk dit dat met voordeel van 'n opgeleide werkstudiebeampte gebruik gemaak moet word om, onder andere, ondersoek te doen na die delegering van gesag, die klassifikasie van poste, en die gradering van poste.

Die vernaamste oogmerk met werkstudiebeamptes is om met sistematiese ondersoeke van die organisatoriese en proseduriële reëlins en die toepassing van die gestandaardiseerde benaderings en tegnieke wat spesifiek hiervoor ontwerp is, verkwisting van werktyd uit te skakel, en werkvloei te bespoedig wat produktiwiteit in die instelling behoort te verhoog.²⁸⁾

27. Ibid., p. 250.

28. Ibid., p. 169.

4.2 WERKSTUDIE

Oor werkstudie skryf Steyn soos volg:

"Hierdie aspek of fase waardeur die organiseringaspek verder uitgebou en afgerond word, beoog in die breë werkvermindering en -vereenvoudiging, die doeltreffende en spaarsame aanwending van hulpmiddele deur, onder andere, werkmetering en die vasstelling van werkladingsnorms vir finale personeelbepalingsdoeleindes!"²⁹⁾

Spiers wys ook daarop dat werkstudiebeamptes verantwoordelik is vir die sistematiese eksaminering en analisering van alle werkprosesse, wat foute, oneffektiwiteit en onkonsekwente optredes en prosedures sal aantoon.³⁰⁾

Bofferding skryf oor voorturende werkstudieondersoeke in instellings soos volg:

"Every organization needs a periodic revitalization; otherwise its lines of communication calcify, it resists change, and it performs the same function routinely regardless of the needs of its clients. In short, it becomes the victim of 'organizational dry-rot'.

In government, the chronic form of the need for organizational revitalization would theoretically permit the enterprise to continue forever, making the disease far more serious than in those situations in which it can eventually be self-arresting through bankruptcy.

29. Steyn, J.P.J., op.cit., p. 241.

30. Spiers, M., Techniques and Public Administration, William Collins Sons and Co., Ltd., Glasgow, 1975, p. 23.

Therefore, the need for a means of re-generating the organization becomes far more important in the public sector of the economy. Government has been particularly slow to see the need for this organization revitalization, so that in the typical state we find a completely unworkable system of overall organization, often with this same organizational ineffectiveness in the major components of administration.

If this disease of 'organizational dry-rot' is so prevalent, if it leads to such serious results, and if it takes the chronic form in government, surely there must be some recognizable symptoms. There are, and these symptoms do not require a highly skilled diagnostician to recognise them. They include the loss of headway in striving to meet current problems, and the lack of an effective evaluation of results against goals and objectives. They also include - and even encourage - failure to tolerate internal self-analysis and criticism, jurisdictional boundaries that seem to be set in concrete and do not move as conditions change, and poor internal communication".³¹⁾

Dit is dus duidelik dat ondersoek op 'n deurlopende grondslag moet plaasvind om doeltreffendheid te bewerkstellig. Aangesien private konsultante nie altyd in die openbare sektor deug nie, deurdat hulle nie vertrouwd met openbare instellings is nie, en nie oor die kennis en aanvoeling beskik van die politieke oorwegings waarmee die openbare werkverrigting gepaard

31. Bofferding, E.J., "Management Improvement in the Public Service", soos aangehaal deur Rive, L.F., "Referate gelewer deur die Paneelleiers oor organisatoriese reëlings: 'n Oorsigtelike beskouing", SAIPA, Oktober, 1967, Vol. 3(2):70.

gaan nie,³²⁾ is dit noodsaaklik dat werkstudiebeamptes in openbare instellings aangestel word.

Regverdiging vir die aanstelling van voltydse werkstudiebeamptes is daarin geleë dat die werkstudiebeamptes kennis moet neem van die gevoelens, sentimente, sosiale en emosionele behoeftes van die mens waardeur sy gedrag in 'n organisatoriese eenheid beïnvloed word.³³⁾ Indien voorgaande faktore buite rekening gelaat word, sal die veranderde werkprosedures en -metodes nie aanvaarbaar wees nie. Verder is dit noodsaaklik dat alle verset teen hervorming of verandering eers uit die weg geruim moet word.³⁴⁾

Waar die ondersoek in die regte gesindheid aangepak moet word, en met die samewerking van die betrokke werknemers doeltreffend uitgevoer word, behoort daar geen probleme met die toepassing van die gewysigde werkprosedures en -metodes ondervind te word nie.³⁵⁾

Werkstudie, as hulpmiddel, word aangewend om die funksionaris aan die hoof van 'n instelling te adviseer oor organisering, en werkprosedures en -metodes ten einde die hoofamptenaar in staat te stel om doeltreffendheid in die werk, waarvoor hy verantwoordelik is, te verhoog waardeur 'n beter diens gelewer kan word of

32. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 168.

33. Steyn, J.P.J., op. cit., p. 242.

34. Dyman, R.M. op.cit., p. 81.

35. Steyn, J.P.J., op. cit., p. 245.

om kostes te verminder, of albei te doen.³⁶⁾ Dit blyk dus dat besondere aandag aan die inskakeling van werkstudiebeamptes of -afdelings in die organisatoriese hiërargie van 'n instelling gegee behoort te word.

5. INSKAKELING VAN WERKSTUDIEBEAMPTES IN DIE ORGANISATORIESE HIËRARGIE VAN 'N INSTELLING

Soos Cloete dit stel, is daar

"... ook die moeilike vraagstuk van die inpassing van die opknappingsfunksionarisse in die hiërargieë van instellings en postestrukture, byvoorbeeld die vraagstuk of die opknappingsfunksie gesentraliseer moet word deur dit aan 'n sentrale instelling soos die Tesourie of die sentrale personeelinstelling (staatsdienskommissie - nou Kommissie vir Administrasie- of personeelraad) op te dra, en, daarteenoor, die vraag of dit nie wenslik is om die betrokke funksie te desentraliseer deur die opknappers aan die hoofde van die departemente of afdelings te verbind nie".³⁷⁾

Uit 'n ontleding van die diensstate van staatsdepartemente in Suid-Afrika blyk dit dat elke staatsdepartement sy eie werkstudiebeamptes en -afdelings het.³⁸⁾ Dit kan dus aanvaar word dat 'n beleid van desentralisasie aanvaar is.

Aangesien werkstudiebeamptes moet toesien dat opknappingswerk aan die gang gehou en gekoördineer word, moet

36. Ibid., p. 239.

37. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 170/1.

38. Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1974 tot 30 Junie 1975, Staatsdrukker, Pretoria, RP31/1976, p. 1 en Republiek van Suid-Afrika, Jaarverslag van die Departement van Bosbou vir die jaar 1975/76, Staatsdrukker, Pretoria, RP39/1977, p. 1.

werkstudiebeamptes leidinggewende beamptes wees.³⁹⁾

Waar die mens geneig is om aan bekende en gevestigde organisatoriese en proseduriële reëlins vas te kleef, word die werkstudie-ondersoek gewoonlik met agterdog bejeën.⁴⁰⁾ Plasing van werkstudie-afdelings of -beamptes onder die beheer van afdelingshoofde mag meebring dat werkstudieverslae van die hoofamptenaar weggehou word uit vrees dat die posisie van die betrokke afdelingshoof in gedrang kan kom indien die ondersoek op sy afdeling betrekking gehad het. Die inskakeling van 'n werkstudieafdeling of -beampte onder direkte beheer van die hoofamptenaar blyk aangewese te wees. Die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville is die hoofuitvoerende beampte van die Universiteit,⁴¹⁾ gevolglik blyk dit logies te wees dat die werkstudiebeampte onder direkte beheer van die Rektor ressorteer, en ook regstreeks aan die Rektor verslag te doen.

6. SAMEVATTING

Die noodsaaklikheid van prosedurebepaling is daarin geleë dat handelinge op die bevordering van doeltreffendheid gerig moet wees. Veral in die geval van die Universiteit van Durban-Westville wat uit openbare fondse gefinansier word, is dit noodsaaklik dat 'n verkwisting van tyd en geld voorkom moet word. Prosedurebepaling behoort dus ten doel te hê om

39. Cloete, J.J.N., "Werkstudie: Elkeen se Plig", op. cit., p. 250.

40. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 165.

41. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria. artikel 7(3).

doeltreffendheid te bevorder wat aanleiding tot voortdurende vernuwing behoort te gee. Prosedurebepaling vind normaalweg uiting in prosedurehandleidings wat eenvormigheid tot gevolg behoort te hê. Die afbakening van funksies kan ook verklaar word. Dit kan aanvaar word dat indien instellings nie oor prosedurehandleidings beskik nie, daar oorvleueling van werksaamhede kan wees wat selfs mag meebring dat funksies nie uitgevoer word nie.

Werkprosedures word gebruik in 'n poging om doeltreffendheid te bewerkstellig. Die stelling wat gemaak is, te wete dat doeltreffendheid 'n pragmatiese deug van die mens is, word nie betwyfel nie. In die Suid-Afrikaanse Staatsdiens, en selfs in die private sektor, word van werkstudiebeamptes gebruik gemaak om op 'n wetenskaplike wyse prosedures op te knap. Ten einde van waarde te wees, behoort die werkstudieondersoeke daarop gemik te wees om te bepaal of die gewysigde prosedures en metodes binne die vermoë van die bekleër van die betrokke pos is.

Om in 'n instelling doeltreffendheid en effektiwiteit na te streef, word vereis dat daar vaste maatreëls vir die bevordering van doeltreffendheid moet wees. Die beskrywing van die verantwoordelikhede van werkstudiebeamptes toon aan dat slegs opgeleide funksionariese werkstudiefunksies doeltreffend kan vervul. Gevolglik is dit 'n voorvereiste dat van opgeleide persone gebruik gemaak word. Die gesag wat aan poste gedelegeer kan word, die klassifikasie van poste, en die gradering van poste kan beswaarlik aan onopgeleide en oningeligte beamptes opgedra word. Veral

waar met openbare fondse gewerk word, word vereis dat daar van werkstudiebeamptes gebruik gemaak moet word om prosedures en metodes te hersien ter bevordering van doeltreffendheid, asook om geld te bespaar. Die aanwending vir ander doeleindes van die pos van werkstudiebeampte deur die Personeelafdeling van die Universiteit van Durban-Westville laat twyfel ontstaan of prosedures en metodes wel op 'n geordende wyse hersien word.

Uit die geraadpleegde bronne is dit duidelik dat werkstudie-ondersoeke gereeld moet plaasvind om stagnering te voorkom, asook om te verseker dat die prosedures wat gevolg word voortdurend aangepas kan word in 'n poging om die vooropgestelde doelwit te bereik. Waar van werkstudiebeamptes verwag word om die funksionaris aan die hoof van 'n instelling te adviseer oor, onder andere, werkprosedure en -metodes is dit duidelik dat deur in gebreke te bly om die pos van werkstudiebeampte paslik te vul ondoeltreffendheid, en selfs 'n verkwisting van fondse tot gevolg mag hê.

Aangesien die ondersoeke van werkstudiebeamptes verreikende gevolge mag hê, blyk dit raadsaam te wees dat werkstudie-beamptes nie onder 'n afdelingshoof van 'n instelling inskakel nie, maar wel onder die hoof van die instelling. Dit behoort te verseker dat werkstudiebeamptes verslag sal kan doen, sonder vrees dat die inhoud van die verslae deur hulle afdelingshoofde teen hulle gehou sal kan word.

In hoofstuk 9 word die aandag gevestig op beheer om doeltreffendheid te bevorder.

HOOFTUK 9

BEHEER

1. INLEIDING

Daar word aanvaar dat die Republiek van Suid-Afrika 'n demokratiese staat is. Gevolglik is dit 'n vereiste dat beheer wat tot openbare verandering kan lei oor die werksaamhede en besteding uitgeoefen word. Die Universiteit van Durban-Westville word uit openbare fondse gefinansier, daarom moet aan die publiek verklaar kan word dat die Universiteit steeds verantwoordbaar optree. Ten einde hieraan uitvoering te gee, is 'n hele aantal beheermaatreëls neergelê.

Die noodsaaklikheid van beheer oor die werksaamhede van die Universiteit van Durban-Westville sal aangetoon word, nadat beheer in die openbare sektor kortliks verklaar is. 'n Onderskeid word tussen akademiese en administratiewe beheer aan die Universiteit getref. Die rol van die Raad en Senaat van die Universiteit, die Rektor, Registrateur (Administratief) en Registrateur (Akademies) word ontleed. Die beheerfunksie van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede word ook kortliks aangetoon.

2. BEHEER:

Beheer vind plaas wanneer iemand as verantwoordelike persoon iets administreer.¹⁾ Die beheerstruktuur van universiteite

1. Van der Merwe, H.J.J.M., Die Korrekte Woord: Afrikaanse Taalkwessies, J.L. van Schaik, Bepersk, Pretoria, 1973, p. 38.

in Suid-Afrika vertoon almal dieselfde basiese patroon, aangesien almal tot stand gekom het deur wetgewing wa van die begin af eenvormigheid neergelê het.²⁾ Die twee bekende beheerinstansies is die raad en die senaat van elke universiteit.³⁾ Die betrokke universiteitswette verleen aan beide instansies oorspronklike bevoegdhede hoewel in geringer mate aan die senaat.⁴⁾ Die feit dat die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig⁵⁾ is nie, bring mee dat die Universiteit as 'n staatsinstelling geadministreer word, en ook onderworpe aan beheermaatreëls van toepassing op staatsdepartemente is. Die verskil tussen finansiëel selfstandige universiteite en nie finansiëel selfstandige universiteit is daarin geleë dat die rekenpligtige beampte van die staatsdepartement belas met laasgenoemde soort universiteite vir die uitoefening van beheer aanspreeklik gehou word. By finansiëel selfstandige universiteite berus die aanspreeklikheid hoofsaaklik by die raad van die betrokke universiteit.⁶⁾

-
2. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP25/1974, (Voorsitter Regter J. van Wyk de Vries). Hierna die Van Wyk de Vries-kommissie genoem, paragraaf 7.1.
 3. Ibid., paragraaf 7.1 .
 4. Ibid., paragraaf 7.1.
 5. Die Universiteit van Durban-Westville is hoofsaaklik van owerheidsfondse vir bedryfs- en kapitaaluitgawe afhanklik. Finansiëel selfstandige universiteite moet byvoorbeeld 'n bydrae tot die finansiering van kapitaalprojekte maak. Kyk byvoorbeeld Ibid., paragraaf 32.16.
 6. Kyk Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van Pretoria, 1930 (Wet 13 van 1930), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 3, waarin, onder andere, bepaal word dat sowel roerende as onroerende goed verkry en vervreem kan word. In Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, Staatsdrukker, Pretoria, artikel 3(2) word bepaal dat: "Die Universiteit mag nie sonder die goedkeuring van die Minister sy onroerende goed verhuur, verkoop, verruil of op 'n ander wyse vervreem of 'n saaklike reg of serwituut daarop aan iemand verleen nie."

3. BEHEER IN DIE OPENBARE SEKTOR

Een van die grondliggende rigsoenere van die publieke administrasie in 'n demokratiese staat is dat die kiesers die hoogste gesag is, en dat alle handeling van die owerheidsinstansies ter bevordering van die geestelike en materiële welsyn van die landsburgers moet strek.⁷⁾ Die kiesers behoort dus in staat te wees om te bepaal of die doeleindes waarvoor die beskikbare hulpbronne aangewend word tot die nasionale doelwitte sal bydra, en of die voortsetting van die bestaande dienste in die lig van die skaarsheid van die hulpbronne geregverdig is.⁸⁾

Dit is nie vir die kiesers moontlik nie om self die wetgewende, uitvoerende en regsprekende funksies uit te oefen om hulle gemeenskaplike behoeftes te bevredig - daarom is die wetgewende, uitvoerende en regsprekende funksies aan afsonderlike instellings opgedra.⁹⁾ Dit is gevolglik vir die kiesers nodig om beheer oor die handeling van die funksionariese wat in die onderskeie instellings werksaam is, uit te oefen om te verseker dat daar in die behoeftes van die landsburgers voldoen word.¹⁰⁾

-
7. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, Derde en Hersiene uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, 1976, p. 173. Cloete onderskei vyf rigsoenere, te wete politieke oppergesag; openbare verantwoordelikheid; demokratiese vereistes; billikheid en redelikheid; en doeltreffendheid. Kyk pp. 8/33.
 8. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, Eerste uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, 1973, p. 137.
 9. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 173.
 10. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 173.

Beheer in die openbare sektor geskied normaalweg by wyse van verslagdoening.¹¹⁾ Beheer wat in die openbare sektor uitgeoefen word, het as doelstelling verantwoordingsdoening in die openbaar waar elke landsburger kan bepaal hoe opgetree is om sy belange as enkeling of as lid van 'n groep te bevorder. Cloete huldig die volgende siening hieroor:

"Daar kan dus tot die besluit geraak word dat beheer in die openbare sektor twee hoofbestanddele het, te wete interne beheer wat deur die uitvoerende funksionaries beoefen sal word, en verantwoordingsdoening wat op die vergaderings van die wetgewende instellings gefokus is".¹²⁾

Soos aangetoon, is die Universiteit van Durban-Westville 'n staatsuniversiteit, gevolglik is die Direkteur-generaal van Binnelandse Aangeleenthede ook die rekenpligtige beampte van die Universiteit, en is dit sy plig om interne beheer uit te oefen.¹³⁾ In soverre dit finansiële aspekte aanbetref, moet die interne beheer wat deur die Direkteur-generaal van Binnelandse Aangeleenthede uitgeoefen word van so 'n aard wees dat hy in staat is om aan die wetgewers en die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings verslag te doen.¹⁴⁾ Dit is derhalwe noodsaaklik om kortliks na die funksies van rekenpligtige beamptes te verwys.

-
11. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 173.
 12. Ibid., p. 173/4.
 13. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975 (Wet 66 van 1975), Staatsdrukker, Pretoria, artikels 15(1) en (3).
 14. Thornhill, C., "Die Rekenpligtige funksie in Staatsdepartemente", Die Staatsamptenaar, Maart 1979, Volume LIX(3), p. 14.

Die rekenpligtige beampte¹⁵⁾ is normaalweg die hoof van 'n staatsdepartement.¹⁶⁾ Die rekenpligtige beampte is die skakel tussen 'n departement en die betrokke Minister. 'n Rekenpligtige beampte is in die besonder vir die volgende verantwoordelik:

- (a) om toe te sien dat alle betalings deur die Parlement gemagtig is;
- (b) om op alle navrae van die Ouditeur-generaal aangaande die rekeninge van sy departement te antwoord; en
- (c) om konsepbegrotings van uitgawe voor te lê.¹⁷⁾

Die rekenpligtige beampte word in die uitvoering van sy pligte deur 'n departementele rekenmeester bygestaan wat onder andere as adviseur optree. Die bydrae van die rekenmeester is om die rekenpligtige beampte in die voorbereiding van die begroting met advies oor geldsake by te staan.¹⁸⁾

Thornhill wys daarop dat 'n rekenpligtige beampte nie noodwendig 'n finansiële deskundige hoef te wees nie, maar 'n administratiewe deskundige moet wees wat 'n wesenlike bydrae

-
- 15. Die woord rekenpligtig in die ampstitel van die betrokke beamptes dui op rekenskapgewing of verantwoordingdoening en nie op rekeninghouding nie. Kyk Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 111.
 - 16. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975, artikel 15(3). Die uitsonderings is in die geval van die Kantoor van die Ouditeur-generaal waar die Assistent-ouditeur-generaal en in die geval van die Departement van Finansies waar die Rekenmeester-generaal onderskeidelik die rekenpligtige beamptes is. Die Rekenmeester-generaal is ook die rekenpligtige beampte van die Tesourie.
 - 17. Van Rensburg, J.H.J., Die stelsel van parlementêre beheer oor die skatkisrekening van die Republiek van Suid-Afrika, Ongepubliseerde M.Admin.-verhandeling, Universiteit van die Oranje-Vrystaat, Bloemfontein, 1963, p. 32.
 - 18. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 39.

kan maak:

- "-tot die bepaling van 'n beleid;
- die voorsiening en benutting van sy personeel;
- die skepping van organisatoriese strukture wat vir doeltreffende werkverrigting bevorderlik is;
- die bepaling van werkmetodes en -prosedure wat deur onder meer openbare verantwoording bewerkstellig kan word;
- die daarstelling van voldoende beheermaatreëls waardeur bewys gelewer kan word dat die gestelde doelwitte met die spaarsaamste benutting van alle hulpbronne bereik is; en
- laaste, maar in hierdie verband die belangrikste, die daarstelling van voldoende maatreëls om te verseker dat geld wat aan sy departement toegewys is sodanig aangewend is dat dit die toets van enige openbare ondersoek sal kan deurstaan".¹⁹⁾

Uit voorgaande aanhaling word afgelei dat 'n rekenpligtige beampte sy optrede daarop moet rig om aan die wetgewers en die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings verslag te doen. Die wetgewers en die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings oefen eksterne beheer uit en hulle maak gebruik van die Tesourie en die Ouditeur-generaal. Die funksies van die Tesourie, Ouditeur-generaal, Gekose Komitee oor Openbare Rekenings, die Parlement en Openbare Media word hieronder beskryf.

3.1 EKSTERNE BEHEER

3.1.1 TESOURIE

Die Tesourie in Suid-Afrika is, soos tewens in Brittanje en die res van die Anglosaksiese wêreld, deur gebruik die staatsinstelling wat

19. Thornhill, C., "Die Rekenpligtige funksie is Staatsdepartemente", op. cit., pp. 18/9.

die parlementêre seggenskap oor geldsake moet verstewig en verseker dat finansiële ordelikheid in transaksies gehandhaaf word.²⁰⁾

Die funksie van die Tesourie is nie om geld te bestee nie, maar om reëlmaat, orde en besparing in die besteding van staatsgeld te bevorder.²¹⁾ Die beheerfunksie van die Tesourie is grotendeels beperk tot die goedkeuring van begrotings van staatsdepartemente.²²⁾

Aangesien die Tesourie nie oor die personeel en masjinerie beskik om self die beheer uit te oefen nie, verlaat die Tesourie hom op die Ouditeur-generaal om in sy verslae aan te toon of daar enige wanbesteding van owerheidsfondse was.

3.1.2 OUDITEUR-GENERAAL

Die Ouditeur-generaal word deur die Staatspresident aangestel,²³⁾ en kan slegs op aanbeveling van die Parlement²⁴⁾ deur die Staatspresident uit sy pos ontslaan word.²⁵⁾

-
20. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 40.
 21. Van Rensburg, J.H.J., op. cit., p. 80.
 22. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)2/4/2. Die konsepbegrotings van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede, waarby die konsepbegrotings van die Universiteit van Durban-Westville ingesluit is, word aan die Tesourie vir oorweging voorgelê.
 23. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975 (supra), artikel 41(1).
 24. Ibid., artikel 41(6)(b).
 25. Ibid., artikel 41(6)(a).

Die onafhanklikheid van die Ouditeur-generaal van die Uitvoerende Gesag word beklemtoon deur die bepaling dat hy geen ander betrekking wat deur die Staat besoldig word, mag beklee nie.²⁶⁾ Waar die Ouditeur-generaal slegs op aanbeveling van die Parlement deur die Staatspresident uit sy pos ontslaan kan word, bring mee dat die Ouditeur-generaal sy ondersoeke kan doen sonder enige vrees dat hy geïntimideer kan word.

Met enkele uitsonderings moet die Ouditeur-generaal al die rekenings van alle rekenpligtige beamptes en van ander beamptes in die Staatsdiens aan wie die ontvangs, bewaring, uitbetaling of uitreiking van staatsgeld, seëls, sekuriteite, uitrusting en voorrade toevertrou is, ondersoek, nasien en ouditeer.²⁷⁾ Om aan gemelde vereistes te voldoen en gevolg daaraan te gee, word in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969). bepaal dat die Raad van die Universiteit volledige en juiste rekenings moet hou,²⁸⁾ en dat die boeke, rekenings en balansstaat jaarliks deur die Ouditeur-generaal geouditeer moet word.²⁹⁾

26. Ibid., artikel 41(4).

27. Ibid., artikel 42(1).

28. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 35(1).

29. Ibid., artikel 35(2).

Die Ouditeur-generaal beskik ook oor die bevoegdheid om ondersoek in te stel of bewilligde geld op 'n voordelige en doeltreffende wyse bestee is.³⁰⁾ Dit is in hierdie gevalle waar die Ouditeur-generaal die Tesourie behulpzaam is, want die Tesourie beskik nie oor die masjinerie om te bepaal of geld wat aan departemente toegeken is, voordelig en doeltreffend bestee word nie.

Die Ouditeur-generaal moet so gou doenlik na afloop van 'n boekjaar al die rekenings wat hy ingevolge die een of ander wet moet ouditeer, ondersoek en hulle saam met sy sertifikaat en verslag wat hy onderteken het aan die betrokke Minister deurstuur³¹⁾ vir voorlegging aan die Parlement.³²⁾

Afgesien van die inligting in die verslae vervat, kan die Ouditeur-generaal by wyse van Informele Ouditnavrae inligting van staatsdepartemente aanvra. Die Ouditeur-generaal het dan ook by wyse van Informele Ouditnavrae navraag gedoen oor die beplanning van geboue by die Universiteit van Durban-Westville wat

30. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975 (supra), artikel 42(10)(b)(iii).

31. Ibid., artikel 45(1)(a).

32. Ibid., artikel 45(1).

aanleiding gegee het tot vrugtelose uitgawe deurdat bouplanne weens gewysigde norms aangepas moes word.³³⁾

Om sy pligte te kan uitvoer, word die Ouditeur-generaal met talle bevoegdhede bekleed, en woon hy alle vergaderings van die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings by. Die Ouditeur-generaal het gevolglik toegang tot alle inligting wat vir die uitvoering van sy pligte nodig is, en teen hierdie agtergrond word daar soms na die Ouditeur-generaal as die "waghond" van die Parlement verwys.³⁴⁾

3.1.3 GEKOSE KOMITEE OOR OPENBARE REKENINGS

Tesame met die verslag van die Ouditeur-generaal moet elke rekenpligtige beampte jaarliks binne vyf maande na die einde van 'n boekjaar 'n appropriasierekening voorlê.³⁵⁾ Die inligting wat in die appropriasierekening vervat moet word, is:

- (a) aan die debetkant, alle bedrae wat vir besteding toegewys is; en

-
33. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/44/3/2. Aangesien die oprigting van geboue op die kampus van die Universiteit van Durban-Westville deur die Departement van Gemeenskapsontwikkeling behartig word, het die Ouditeur-generaal sy navrae tot gemelde Departement gerig. Die Departement van Gemeenskapsontwikkeling het onder verwysing 5/12517/20 gedateer 1974-05-18 die navraag van die Ouditeur-generaal na die Departement van Binnelandse Aangeleenthede verwys vir beantwoording.
34. Van Rensburg, J.H.J., op. cit., p. 108.
35. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975,

(b) aan die kredietkant, die totale besteding.³⁶⁾

Enige afwyking van meer as 2% tussen die bedrae toegewys en besteding moet deur die rekenpligtige beampte verduidelik word.²⁷⁾

Verduidelikings oor enige surplusse wat teruggestort moet word of enige tekorte wat ondervind word, moet verstrek word.³⁸⁾ Dit is ook 'n vereiste dat die appropriasierekening en verduidelikings deur die rekenpligtige beampte onderteken moet wees.³⁹⁾

Nadat die appropriasierekening en verslag van die Ouditeur-generaal in die Parlement ter tafel gelê is, is dit die funksie van hoofsaaklik die Volksraad as hoogste gesag oor staatsfinansies⁴⁰⁾ om gerapporteerde ongerymdhede te ondersoek en oor gepaste stappe, om dit reg te stel, te besluit.⁴¹⁾ Aangesien die volksraad nie oor die tyd en gespesialiseerde kennis beskik om self ondersoek in te

36. Ibid., artikel 14(2).

37. Ibid., artikel 14(3)(a).

38. Ibid., artikel 14(3)(b) en (c).

39. Ibid., artikel 14(4).

40. Republiek van Suid-Afrika, Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1961 (Wet 32 van 1961), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 60(1).

41. Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975, artikel 47.

stel nie,⁴²⁾ word gemelde rekening en verslag na 'n komitee van die Volksraad verwys. Dié komitee van die Volksraad staan bekend as die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings, en die funksies van die Komitee is om ondersoek in te stel na die rekenings van departemente en verslae van die Ouditeur-generaal waarna die verslag en bevindings van die Komitee aan die Volksraad voorgelê moet word.⁴³⁾

Aangesien die Komitee nie afdwingende magte het nie, word na die aanbevelings van die Komitee verwys as "besluite".⁴⁴⁾ Die waarde van die aanbevelings van die Komitee is geleë in die reaksies wat dit kan uitlok van die Volksraad, die Tesourie en selfs die publisiteit wat daaraan verleen kan word.⁴⁵⁾ Daar word van die Tesourie vereis om jaarliks kommentaar in die Parlement te lewer oor die aanbevelings van die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings wat 'n aanduiding is van watter stappe gedoen is om uitvoering hieraan te gee.⁴⁶⁾

-
42. Allen, C.K., Law and Orders, 2nd Edition, George Allen and Unwin Ltd., London, 1965, p. 185.
43. Kilpin, R., Parliamentary Procedure in South Africa: A Short Guide to the Rules and Practice of the Union House of Assembly, Third Edition, Juta and Co. Ltd., Cape Town, 1955, p. 127.
44. Kilpin, R., op. cit., p. 134.
45. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 147.
46. Unie van Suid-Afrika, Debatte in die Volksraad, Deel 10, Staatsdrukker, Pretoria, 1952, kolom 318.

3.1.4 ADVOKAAT-GENERAAL

In die Wet op die Advokaat-generaal, 1979
(Wet 118 van 1979), word bepaal dat:

"Die Staatspresident moet iemand in die amp van Advokaat-generaal aanstel wat uit hoofde van sy kwalifikasies geregtig is om ingevolge die bepalings van artikel 3 van die Wet op die Toelating van Advokate, 1964 (Wet No. 74 van 1964), toegelaat en gemagtig te word om as advokaat te praktiseer en ingeskryf te word en wat na verwerwing van sodanige kwalifikasies vir 'n ononderbroke tydperk van minstens tien jaar by die toepassing van die reg betrokke was".⁴⁷⁾

Daar kan gevolglik aanvaar word dat die ondersoek wat deur die Advokaat-generaal gedoen word regterlike ondersoek sal wees, want die Staatspresident moet 'n persoon as Advokaat-generaal aanstel wat minstens tien jaar by die toepassing van die reg betrokke was.

Die bepaling in voornoemde Wet dat enigiemand wat redelike gronde het om te vermoed dat -

"(a) daar op 'n oneerlike wyse met Staatsgeld gehandel is of word;

(b) 'n persoon op 'n onwettige of onbehoorlike wyse, hetsy direk of indirek, verryk of bevoordeel is of word deur of as gevolg van 'n handeling of versuim-

47. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Advokaat-generaal, 1979 (Wet 118 van 1979), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 2(2).

- (i) in verband met die sake van die Staat;
 - (ii) deur iemand terwyl hy diens verrig as werknemer van die Staat; of
 - (iii) ten koste van die Staat;
- (c) gepoog is of word om 'n handeling bedoel in paragraaf (a) te verrig of 'n toestand bedoel in paragraaf (b) teweeg te bring,..."⁴⁸⁾ die betrokke aangeleentheid by die Advokaat-generaal aanhangig kan maak, en dat die Advokaat-generaal die aangeleentheid moet ondersoek ooreenkomstig die gemelde Wet, het tot gevolg dat alle bewerings ondersoek moet word.

3.1.5 VERSLAGDOENING AAN DIE PARLEMENT

Die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings bring een of meer verslae per jaar uit en kan selfs spesiale verslae uitbring indien daar 'n aangeleentheid is wat die Komitee spesifiek onder die aandag van die Parlement wil bring. 'n Verslag van die Komitee word deur die Voorsitter van die Komitee aan die Volksraad voorgelê, waarna die Volksraad enige besluite daaroor mag neem, byvoorbeeld dat die verslag aanvaar word of onderworpe aan bepaalde voorwaardes, aanvaar word.⁴⁹⁾ Soos aangetoon, is

48. Ibid., artikel 4(1).

49. Kilpin, R., op. cit., p. 134.

die besluite van die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings nie afdwingbaar nie, aangesien die Komitee 'n komitee van die Volksraad is.⁵⁰⁾ Eers nadat die besluite van die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings deur die Volksraad bekragtig is, is dit afdwingbaar.⁵¹⁾

3.1.6 PARLEMENT

Daar word van 'n aantal staatsdepartemente verwag om jaarliks aan die Parlement oor hulle werksaamhede verslag te doen. Selfs die departemente wat nie deur wetgewing verplig word om jaarverslae in die Parlement ter tafel te lê nie, stel nietemin sodanige verslae op.⁵²⁾ Voortspruitend uit die verslae wat staatsdepartemente in die Parlement ter tafel lê, is vrae deur opposisielede gestel. Die inligting wat so verkry is, kan tydens die begrotingsdebat of die begrotingskomitee-stadium gebruik word om Ministers tot verantwoording te roep.⁵³⁾ Vrae wat telkens die afgelope twee jaar gevra is, is watter stappe gedoen word om te voorkom dat studente weer lesings gaan boikot.⁵⁴⁾

51. Ibid., p. 150.

52. Thornhill, C., Die uitgawebegroting en die Parlement, op. cit., p. 154.

53. Ibid., p. 153.

54. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/62/4/3/4. Afskrifte van vrae en antwoorde word op gemelde lêer gehou.

Om vrae deur opposisiële tot die minimum te beperk, het 'n voormalige Sekretaris van die destydse Departement van Indiërsake by verskeie geleenthede opdrag gegee dat volledig verslag in die departementele jaarverslag gedoen moet word.⁵⁵⁾

3.1.7 OPENBARE MEDIA

Veral die pers vervul 'n belangrike beheer-funksie deurdat die publisering van inligting 'n sneeubal-effek mag hê. Daar word derhalwe voortdurend gewaak teen optrede wat in koerante gebruik kan word om kritiek oor die werksaamhede van owerheidsinstellings uit te spreek. Die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville het gedurende 1981 'n ooreenkoms met die plaaslike koerante in Natal aangeaan om hom te nader voordat berigte gepubliseer word sodat hy terselfdertyd antwoorde op die kritiek kan verstrek. Dit is om te verseker dat die leserspubliek volledig ingelig word.⁵⁶⁾

3.2 INTERNE BEHEER

Om beheer aan die Universiteit van Durban-Westville, sinvol te beskryf, is dit noodsaaklik dat 'n onderskeid

55. Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)1/7/2. Opdragte van die destydse Sekretaris van die voormalige Departement van Indiërsake gedateer 1968-12-09 en 1972-12-04.

56. Professor J.J.C. Greyling, Rektor van die Universiteit van Durban-Westville, was genoodsaak om die ooreenkoms met die plaaslike koerante aan te gaan om kwaadwillige beriggewing te voorkom. Dié inligting is tydens 'n onderhoud op 2 September 1982 verstrek.

tussen beheer oor akademiese sake en beheer oor administratiewe sake getref word. Die rede hiervoor is omdat universiteite sowel akademiese as administratiewe funksies vervul. Aangesien die raad van 'n universiteit en die rektor van 'n universiteit akademiese en administratiewe beheer uitoefen, sal die rol van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville, asook van die Rektor in beide gevalle beskryf word.

3.2.1 BEHEER OOR AKADEMIESE SAKE

Aan die Universiteit van Durban-Westville word akademiese beheer uitgeoefen deur die Raad van die Universiteit, die Senaat van die Universiteit, die Rektor, die Registrateur (Akademies), die fakulteitsrade, dekane en departementshoofde. Aangesien die Verteenwoordigende Studenteraad ook in 'n beperkte mate beheer uitoefen, sal ook na die beheerfunksie van gemelde instelling verwys word.

3.2.1.1 RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die beheer van die Universiteit van Durban-Westville berus by die Raad van die Universiteit.⁵⁷⁾ Volgens die Van Wyk de Vries-kommissie is universiteite in wese 'n samevoeging van

57. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969. artikel 8(1).

lewensverbande wat almal 'n belang by die universiteit het, en volg dit dat hulle, wat hierdie wesentlike belange dra, ook die beheer oor die universiteit sal voer.⁵⁸⁾

Die Kommissie gaan voort deur te meld dat:

"Die saamgevoegde samelewingsverbande moet gesien word as die staat, die maatskappy, die gemeenskap, die besondere deel van die gemeenskap wat die universiteit voortbring het en die geleerdes of akademiese personeel. Die samevoeging vind plaas in die raad van die universiteit en al die betrokke wette verleen aan die rade die oppergesag oor die sake van die universiteit. Daar is mindere verskille in die samestelling van die rade van die universiteite maar basies is al die genoemde verbande altyd teenwoordig.

Die Staatspresident benoem 'n neergelegde aantal lede namens die staat, maatskappy en gemeenskap; die konvokasie, donateurs en ander liggame benoem 'n aantal lede namens die besondere deel van die gemeenskap wat as die vriende van die universiteit beskou word; en die senaat, dit wil sê die geleerdes of akademiese personeel benoem 'n bepaalde aantal".⁵⁹⁾

In die geval van die Universiteit van

58. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.1.

59. Ibid., paragraaf 7.1.

Durban-Westville stel die Staats-president minstens ses lede aan;⁶⁰⁾ twee lede van die Senaat wat deur die Senaat verkies word;⁶¹⁾ en een lid deur die konvokasie gekies, en indien die lede van die konvokasie te eniger tyd die getal van vyfhonderd bereik het, twee persone aldus gekies.⁶²⁾ Aangesien die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel outonoom is nie, word geen voorsiening vir die verteenwoordiging van belangegroepes in die Raad van die Universiteit gemaak nie.⁶³⁾

-
60. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(1)(b).
61. Ibid., artikel 8(1)(c).
62. Ibid., artikel 8(1)(d).
63. In Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van Pretoria, 1930, artikel 7(1)(e) word bepaal dat die fungerende burgemeester van Pretoria of 'n ander lid van die Stadsraad van Pretoria skriftelik deur hom genomineer in die Raad van die Universiteit van Pretoria moet dien. Ingevolge artikel 7(1)(f) moet twee ander lede van die Stadsraad van Pretoria deur die Stadsraad benoem in die Raad dien. Ooreenkomstig artikel 7(1)(g) word twee persone vanweë skenkings deur hulle aan die Universiteit gedoen deur 'n kieskollege verkies om in die Raad te dien. Volgens artikel 7(1)(h) word hoogstens drie ander persone benoem deur sodanige ander persone of liggame wat nie in voormelde sub-artikels vermeld is nie, maar wat in die Statuut van die Universiteit van Pretoria bepaal is, om in die Raad te dien. In artikel 7(1)(aA) word bepaal dat 'n Vise-rector slegs lid van die Raad mag wees indien die Rektor afwesig is, terwyl in artikel 8(1)(a) van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, bepaal word dat beide die Rektor en Vise-rector, indien 'n Vise-rector aangestel word, lede van die Raad is.

Die samestelling van 'n raad van 'n universiteit soos hierbo beskryf, gee uitdrukking aan die wese van die universiteit en word alle belanghebbendes saamgevoeg in 'n eenheid en met outonomie beklee.⁶⁴⁾

Outonomie of selfregering word aan die raad by wyse van wetgewing opgedra.⁶⁵⁾ Bepaalde bevoegdhede word uitdruklik vermeld en die ander bestaan ingevolge implikasie, maar dit bring nie mee dat die bevoegdhede van selfregering onbeperk is nie, aangesien die bevoegdhede begrens word deur die feit dat die universiteit 'n regs persoon is.⁶⁶⁾

Om ordelikheid te verseker, is van die beheermaatreëls van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville in, onder andere, wetgewing vasgelê. Van die statutêre beheermaatreëls word hieronder ontleed.

64. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.1.

65. Ibid., paragraaf 7.2.

66. Ibid., paragraaf 7.2.

3.2.1.1.1 TOELATING VAN STUDENTE

Die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), waarkragtens die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban ingestel is,⁶⁷⁾ bepaal dat slegs 'n persoon wat tot die Indiërgroep behoort tot die Universiteitskollege toegelaat mag word, mits aan die volgende vereistes voldoen word:

- (a) hy in besit is van 'n matrikulasiesertifikaat wat deur die Gemeenskaplike Matrikulasieraad uitgereik is;⁶⁸⁾
- (b) of na die oordeel van die Gemeenskaplike Matrikulasieraad aan die voorwaardes

67. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 3.

68. Kyk byvoorbeeld Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955 (Wet 61 van 1955), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 10(1)(a) saamgelees met Republiek van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing No. R1795, Staatskoerant, Volume 112, No. 4417, 4 Oktober 1974, regulasie 16(a).

van vrystelling van die matrikulasie-eksamen voldoen het en 'n sertifikaat te dien effekte verkry het: "Met dien verstande dat die Minister op aanbeveling van die raad daarbenewens die behaling van 'n vermelde standaard in vermelde vakke by die matrikulasie-eksamen of by 'n eksamen wat deur die Matrikulasieraad vir dié doel erken word, as 'n voorvereiste vir toelating tot enige besondere kursus aan 'n universiteitskollege kan voorskryf";⁶⁹⁾ of

- (c) hy 'n gegradueerde van 'n universiteit is of tot die status

69. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 13(1)(a).

daarvan toegelaat
is;⁷⁰⁾ en

(d) hy voldoen het aan
die ander voor-
waardes wat voor-
geskryf word en hy
jaarliks sy inskry-
wing hernieu.⁷¹⁾

Afgesien van voorgaande
bepalings waaronder die
toelating van studente
verbied word, beskik rade
van universiteitskolleges
oor die bevoegdheid om
die toelating van studente
te weier indien hulle nie
aan die minimum-studente-
vereistes voldoen nie
soos deur die betrokke
raad bepaal.⁷²⁾ Die
Minister onder wie se
beheer die universiteits-
kollege ressorteer, is
ook by magte om die toe-
lating van 'n student te
weier indien hy dit in

70. Ibid., artikel 13(1)(b).

71. Ibid., artikels 13(1)(c) en 13(2).

72. Ibid., artikel 13(3).

belang van die universiteitskollege beskou.⁷³⁾

Met die verkryging van akademiese outonomie deur die Universiteitskollege vir Indiërs het die Universiteitskollege 'n volwaardige Universiteit geword, bygevolg het die weiering van die toelating van studente, indien dit in belang van die Universiteit beskou word, na die Raad van die Universiteit oorgegaan.⁷⁴⁾

Die ander bepaling is mutatis mutandis in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, opgeneem.⁷⁵⁾

Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville kan op aanbeveling van die Senaat van die Univer-

73. Ibid., artikel 14.

74. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 23.

75. Kyk ibid., artikel 20.

siteit, behoudens die bepalings van die statuut, 'n gegradueerde van 'n ander universiteitsinrigting, hetsy binne of buite die Republiek, tot 'n status aan die Universiteit toelaat wat hy aan die ander universiteitsinrigtings besit het.⁷⁶⁾ Hierdie bepaling is soortgelyk aan dié van ander universiteite⁷⁷⁾ wat daarop dui dat daar 'n hoë mate van gelykwaardigheid tussen universiteite bestaan.

Kragtens die verskillende universiteitswette mag geen persoon aangaande sy godsdiens getoets word voordat hy as student toe-

76. Ibid., artikel 29.

77. Vergelyk Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930, artikel 16(a).

gelaat word nie.⁷⁸⁾

Alhoewel daar nie 'n soortgelyke bepaling in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, is nie, word geen godsdiensstoetse afgeneem nie.⁷⁹⁾

Soos aangetoon, het die Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, 'n verbod geplaas op die toelating van Blankes as studente tot die Universiteitskollege vir Indiërs.⁸⁰⁾ Sedert 1977 kan Blankes, op aanbeveling van die

-
78. Ibid., artikel 26. Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys, 1950 (Wet 19 van 1950), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 31(2) en Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955, artikel 11.
79. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/4/3/2. In 'n memorandum gedateer 1982-09-15 aan die Minister van Binnelandse Aangeleenthede is gemeld dat die lede van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville Christene, Moslems en Hindoes is. In die lig hiervan is dit onmoontlik om studente en dosente aan geloofstoetse te onderwerp.
80. Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van Universiteitsopleiding, 1959, artikel 17.

Raad aan die Univer-
siteit, met die goed-
keuring van die Minister
van Binnelandse Aange-
leenthede as studente
tot die Universiteit van
Durban-Westville toege-
laat word.⁸¹⁾ Selfs wat
die toelating van
Kleurlinge en Swartes
as studente tot die
Universiteit aanbetref,
sal die Minister van
Binnelandse Aangeleenthede
toestemming veleen slegs
indien die Raad van die
Universiteit hulle toe-
lating aanbeveel.⁸²⁾
So was daar byvoorbeeld

81. Republiek van Suid-Afrika, Wysigingswet op die Universiteit van Durban-Westville, 1977 (Wet 121 van 1977), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 2.

82. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 22. Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville moet die aansoeke van Blankes, Kleurlinge en Swartes om tot die Universiteit toegelaat te word, ondersteun alvorens die aansoeke aan die Minister van Binnelandse Aangeleenthede voorgelê kan word. Die finale beslissing berus egter by die voornoemde Minister. In hierdie verband kyk Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/39/5/3/1, waar die Minister van Binnelandse Aangeleenthede die aansoek van 'n Blanke student op 1982-03-05 geweier het, nietêenstaande die feit dat die aansoek deur die Raad van die Universiteit ondersteun is.

op 30 Junie 1982, 106
Blanke-, 37 Kleurling-
en 14 Swartstudiante, met
ministeriële
toestemming, aan die
Universiteit geregis-
treer.⁸³⁾

3.2.1.1.2 TOEKENNING VAN GRADE,
DIPLOMAS EN SERTIFIKATE
Kragtens die bepalings
van die Wet op die
Universiteit van Durban-
Westville, 1969,
kan die Universiteit die
grade in die fakulteite
toeken wat hy goedvind.⁸⁴⁾
Die naam van 'n bepaalde
graad in 'n fakulteit is
dié wat in die statuut
voorgeskryf word.⁸⁵⁾
Behalwe grade wat honoris
causa toegeken word,⁸⁶⁾

83. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, University of Durban-Westville, Durban, p. 26.

84. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 28(1).

85. Ibid., artikel 28(2).

86. Ibid., artikel 31.

mag die Universiteit nie 'n graad toeken as daar nie by wyse van 'n eksamen of toets 'n bepaalde peil van bekwaamheid behaal is nie.⁸⁷⁾ Wat diplomas en sertifikate aanbetref, kan die Universiteit dit aan iemand toeken wat 'n studiekursus gevolg het wat die Universiteit aanbied, of aan iemand anders wat na sy oordeel die kwalifikasies vir so 'n diploma of sertifikaat besit.⁸⁸⁾

Louw wys daarop dat tot 1974 daar geen perk op universiteite geplaas is oor die instelling en toekenning van diplomas en sertifikate nie, maar sedert 1975 kan slegs studente wat vir goed-gekeurde diplomas en

87. Ibid., artikel 28(3). Kyk ook Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Randse Afrikaanse Universiteit, 1966 (Wet 51 van 1966), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 15(4).

88. Ibid., artikel 28(4).

sertifikate ingeskryf is, in aanmerking vir 'n staatssubsidie kom.⁸⁹⁾ Aangesien die Raad van die Universiteit nie 'n graad-, diploma- of sertifikaatkursus sonder die voorafgaande goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede mag instel nie,⁹⁰⁾ bring mee dat die Minister sal toesien dat slegs goedgekeurde kursusse ingestel word. Alhoewel bepaal word dat die naam van 'n bepaalde graad in 'n fakulteit dié is wat by statuut voorgeskryf word,⁹¹⁾ en die Raad van die Universiteit bevoeg is om 'n statuut op te stel,⁹²⁾ kan die Raad

-
89. Louw, J.B.Z., Owerheidsbeleid en -administrasie van Universiteite in Suid-Afrika, Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978, p. 298.
90. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 27(2).
91. Ibid., artikel 28(2).
92. Ibid., artikel 33(1)(a).

nie self bepaal watter kursusse vir grade, diplomas en sertifikate deur die Universiteit aangebied word nie. Die statuut moet deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede goedgekeur word, en nadat dit deur hom goedgekeur is, moet die statuut in die Staatskoerant afgekondig word.⁹³⁾ Die statuut moet binne dertig dae nadat dit in die Staatskoerant afgekondig is in die Parlement ter tafel gelê word, en indien die Parlement nie in sessie is nie, binne dertig dae na aanvang van die eersvolgende gewone sessie.⁹⁴⁾ Verder word bepaal dat die statuut vir dertig dae in die Parlement ter tafel moet lê, en

93. Ibid., artikel 33(2).

94. Ibid., artikel 33(3).

indien die Parlement prorogeer voordat die vereiste dertig dae verloop het, moet die statuut binne veertien dae na aanvang van die eersvolgende gewone sessie van die Parlement weer ter tafel gelê word.⁹⁵⁾ Indien die statuut deur die Parlement afgekeur word, verval sy regs-krag.⁹⁶⁾

3.2.1.1.3 DIENSSTAAT VAN DIE
UNIVERSITEIT

Die Raad van die Universiteit bepaal die diensstaat van die Universiteit op die grondslag wat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, na oorlegpleging met die Raad, voorskryf.⁹⁷⁾ Die Raad beskik oor die bevoegdheid om iemand as lid van die doserende, administratiewe, klerklike of

95. Ibid., artikel 33(3).

96. Ibid., artikel 33(4).

97. Ibid., artikel 14(1).

ander personeel van die Universiteit aan te stel, te bevorder, oor te plaas, tydelik af te staan of te ontslaan,⁹⁸⁾ bygevolg oefen die Raad ook beheer oor hierdie personeellede uit. Die Raad van die Universiteit kan, onder andere, personeellede wat die pensioenleeftyd bereik het, weens aanhoudende swak gesondheid, en ingevolge die diensvoorwaardes wat sy aanstelling reël, ontslaan.⁹⁹⁾ Wat die aanstelling, bevordering, oorplasing, tydelike afstaan of ontslag van doserende en administratiewe personeel in dié poste wat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede bepaal aanbetref, is die Raad se

98. Ibid., artikel 14(2).

99. Ibid., artikel 17.

bevoegdheid beperk aangesien die optrede van die Raad onderworpe is aan die goedkeuring van voormelde Minister.¹⁰⁰⁾ Die beheerfunksie van die Raad van die Universiteit van Pretoria oor akademiese personeel is nie beperk nie, aangesien bepaal word dat:

"Die professore, lektore en ander dosente aan die Universiteit word aangestel deur die Raad na oorleg met die Senaat of met die fakulteit of 'n komitee van die fakulteit wat deur die Senaat daarvoor goed-gekeur is".¹⁰¹⁾

Alhoewel die beheer van die Universiteit van Durban-Westville by die Raad van die Universiteit berus, is daar veral op akademiese

100. Ibid., reël 14(2).

101. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van Pretoria, 1930, artikel 11.

gebied funksies wat nie sonder oorlegpleging met die Senaat uitgevoer kan word nie. Die optrede van die Raad word beperk. Die beheerfunksie van die Senaat van die Universiteit word vervolgens beskryf.

3.2.1.2 SENAAT VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die primêre funksies van die Senaat is:

"Behoudens die bepalings van artikel 8(1),¹⁰²) behels die werksaamhede van die senaat -

- (a) die toesig oor en die reëling van die onderrig in die onderskeie fakulteite, departemente, voorlesings en klasse van die Universiteit;
- (b) die organisasie van en beheer (SIC) oor die leerplanne en eksamens van die Universiteit".¹⁰³)

102. Artikel 8(1) van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, bepaal dat die beheer, bestuur en uitvoerende mag van die Universiteit by die Raad van die Universiteit berus. Die optrede van die Senaat mag nie op voorgaande bevoegdhede van die Raad inbreuk maak nie.

103. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 10(4). Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930, artikel 8(2). In die betrokke artikel word bepaal dat: "Die toesig oor en reëling van die onderwys verstrekk in die departement, voorlesings en klasse van die Uniwersiteit berus by die Senaat van die Uniwersiteit en word deur hom uitgeoefen ooreenkomstig die regulasies wat die Senaat daarvoor opgestel en die Raad goedgekeur het".

Die Van Wyk de Vries-kommissie het bevind dat oor die algemeen die senaat van 'n universiteit beheer uitoefen oor akademiese sake van die universiteit, maar dat daar in sommige gevalle onderlinge verskille bestaan. Die Kommissie gaan voort deur te skryf dat:

"In die meeste gevalle oefen die senaat sy bevoegdheede uit onderworpe aan die oorkoepelende gesag van die raad; in een geval is die organisasie van en beheer oor leerplanne en eksamens onderworpe aan slegs die finansiële beheer van die raad terwyl in 'n ander geval die betrokke private wet die organisasie van en toesig oor onderrig en eksamens, lesings en klasse sowel as die bepaling van standarde en die beslissing oor watter persone die vereistes vir die verwerwing van 'n graad, diploma of sertifikaat nagekom het, as oorspronklike bevoegdheede aan die senaat verleen".¹⁰⁴⁾

Die Van Wyk de Vries-kommissie meld dat in laasgenoemde geval daar 'n moontlikheid van interne konflik tussen die raad en die senaat kan ontstaan, maar dat geen getuienis oor enige konflikte aan die Kommissie voorgelê is nie.¹⁰⁵⁾

104. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.3.

105. Ibid., paragraaf 7.3.

Om harmonieuse samewerking tussen die raad en senaat van 'n universiteit te bewerkstellig, blyk dit dat 'n definitiewe skeiding van magte noodsaaklik is. Die Van Wyk de Vries-kommissie is egter van mening dat konflikte en spanning van tyd tot tyd tot die herstel van versteurde ewewig tussen die verskillende verbande in 'n universiteit meewerk.¹⁰⁶⁾ Die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville oefen beheer uit oor die instelling van fakulteite, departemente en kursusse, toelating van studente tot 'n gelyke status aan die Universiteit, die afneming van eksamens en ander toetse aan die universiteit, die toekenning van grade honoris causa, en die instelling van institute. Die oorkoepelende beheer van die Raad van die Universiteit oor die bevoegdhede van die Senaat van die Universiteit word ook deurgaans aangetoon. Daar sal verder na van die rade en komitees verwys word wat deur die Senaat gebruik word om beheer uit te oefen.

106. Ibid., paragraaf 7.3.

3.2.1.2.1 INSTELLING VAN FAKULTEITE, DEPARTEMENTE EN KURSUSSE

Afgesien van die reeds bestaande fakulteite aan die Universiteit van Durban-Westville, kan die Raad na oorlegpleging met die Senaat van die Universiteit, en met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, fakulteite instel.¹⁰⁷⁾ 'n Gelykluidende artikel is vervat in die Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930.¹⁰⁸⁾

3.2.1.2.2 TOELATING VAN STUDENTE TOT 'N GELYKE STATUS AAN DIE UNIVERSITEIT

Op aanbeveling van die Senaat kan die Raad van die Universiteit, behoudens die bepalings van

107. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 27(1).

108. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930, artikel 10(1).

die statuut van die Universiteit, 'n gegradueerde van 'n ander universiteitsinrigting of van 'n universiteit buite die Republiek tot 'n status aan die Universiteit toelaat wat gelykstaande is met die status wat hy aan daardie ander universiteitsinrigting of van daardie universiteit besit.¹⁰⁹⁾ Die Senaat van die Universiteit het op 19 April 1982 goedgekeur dat 'n bepaalde diploma wat aan ander universiteite verwerf word as toelatingsvereiste tot studie erken word.¹¹⁰⁾ Verder kan die Raad ook op aanbeveling van die Senaat van die Universiteit

109. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 29(a).

110. Universiteit van Durban-Westville, Senaat van die Universiteit van Durban-Westville: Notule 60 gedateer 19 April 1982, Universiteit van Durban-Westville, paragraaf 60.8.9. Aangesien die inhoud van die notules as vertroulik beskou word, word die detail van die diploma en graadkursus nie verstrek nie.

"(b) iemand wat aan 'n ander universiteit buite die Republiek of aan 'n ander instelling wat deur die senaat as gelykstaande met die Universiteit beskou word, geslaag het 'n eksamens wat na die oordeel van die senaat gelykwaardig is met, of hoër is as, die eksamens wat voorgeskryf word vir 'n graad van die Universiteit wat 'n voorvereiste is vir 'n baccalaureus-, honneurs-, magister- of doktorsgraad van die Universiteit, as kandidaat toelaat vir 'n graad waarvoor eersbedoelde graad so 'n voorvereiste is".¹¹¹⁾

Die Senaat van die Universiteit het so byvoorbeeld die versoek van 'n student om 'n kursus wat hy aan 'n ander universiteit geslaag het, te erken, van die hand gewys.¹¹²⁾ Die Senaat besluit ook watter gedeeltes van die af-

111. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 29(b).

112. Universiteit van Durban-Westville, Senaat van die Universiteit van Durban-Westville: Notule 60 gedateer 19 April 1982, op. cit., paragraaf 60.8.20.

sonderlike akademiese
jare waarin 'n student 'n
kursus bygewoon het,
geag word met 'n akade-
miese jaar gelyk te
staan. 113)

3.2.1.2.3 AFNEEM VAN EKSAMENS EN
ANDER TOETSE AAN DIE
UNIVERSITEIT

Die afneem van eksamens
of ander toetse aan die
Universiteit word afge-
neem onder die beheer van
die Senaat van die
Universiteit en onder-
worpe aan die bepalings
van die statuut van die
Universiteit. 114) Die
bepaling dat die Raad,
na oorlegpleging met die
Senaat van die Univer-
siteit, 'n statuut of
regulasies wat betrekking
het op die studies, onder-

113. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van
Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van
Durban-Westville, Regulasiëkoerant R142 gedateer
5 Februarie 1971, Staatsdrukker, Pretoria, regulasie 40(n).

114. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van
Durban-Westville, 1969, artikel 30.

rig, eksamens of tug kan opstel, wysig, aanvul of herroep, impliseer dat die Raad ook 'n beheer-funksie uitoefen.¹¹⁵⁾

Dit word egter uitdruklik omskryf dat die Raad nie enige wysiging mag aanbring sonder om met die Senaat oorleg te pleeg nie. Verder word bepaal:

"... totdat die Minister anders bepaal, daar by die afneem van 'n eksamen of ander toets (met inbegrip van 'n verhandeling of proefskrif) wat aan die einde van die laaste semester afgeneem word in 'n hoofvak wat tot 'n graad, diploma of sertifikaat lei, en van die ander eksamens (indien daar is) wat die raad op aanbeveling van die senaat bepaal, gebruik gemaak moet word, op dié wyse wat die senaat met die goedkeuring van die raad bepaal, van die dienste van eksterne eksaminatore of moderatore wat die raad op aanbeveling van die senaat aanstel".¹¹⁶⁾

115. Ibid., artikel 33(1).

116. Ibid., artikel 30.

Die Senaat van die Universiteit stel self interne eksaminatore aan, maar beveel by die Raad aan watter eksterne eksaminatore en moderatore aangestel moet word.¹¹⁷⁾

Uit 'n bestudering van die notules van die Raad van die Universiteit van Durban-Westville blyk dit dat die Senaat normaalweg akademici van ander universiteite as eksterne eksaminatore aanbeveel.¹¹⁸⁾

In die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, word bepaal dat die Universiteit in 'n fakulteit dié grade toeken wat hy goedvind.¹¹⁹⁾ Sou

-
117. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 40(c).
118. University of Durban-Westville, Council of the University of Durban-Westville: Minutes of a meeting held on 1982-11-25 at 09h00, University of Durban-Westville, Durban, pp. 140A and B.
119. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 28(1).

die Senaat van die Universiteit bevind dat 'n graad of ander kwalifikasie op 'n onbehoorlike wyse verwerf is, kan die Senaat by die Raad van die Universiteit aanbeveel dat so 'n graad of ander kwalifikasie ingetrek word.¹²⁰⁾ Uit die voorgaande word afgelei dat die Senaat beheer uitoefen oor die afneem van eksamens en die toekenning van grade.

3.2.1.2.4 TOEKENNING VAN GRADE
HONORIS CAUSA

By besluit van die Raad, op aanbeveling van die Senaat van die Universiteit, kan 'n magister- of doktorsgraad in enige fakulteit aan die Universiteit honoris causa, sonder die afneem van enige eksamen, aan iemand

120. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 -- Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 40(m).

toegeken word wat die Raad vir so 'n graad waardig ag, of met onderskeiding diens gelewer het ter bevordering van lettere en wysbegeerte, regsgeleerdheid, sosiale wetenskappe, natuurwetenskappe, opvoedkunde, handelwetenskappe en administrasie of ander vertakkings van geleerdheid.¹²¹⁾ 'n Voorstel om 'n eregraad toe te ken, kan slegs deur lede van die Raad en/of die Senaat van die Universiteit ingedien word.¹²²⁾ Aangesien die Senaat van die Universiteit beheer uitoefen oor die toekenning van eregrade, word bepaal dat voorstelle vir die toekenning van eregrade verwys moet word na 'n

121. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 31.

122. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 57(1).

eregraadkomitee wat bestaan uit die Rektor as voorsitter, die Voorsitter van die Raad van die Universiteit, twee lede van die Raad, drie lede van die Senaat en die dekaan van die fakulteit waarin die graad toegeken word.¹²³⁾

In van die wette op universiteite vir Blankes word bepaal dat iemand aan wie 'n graad honoris causa toegeken is, nie op grond van dié toekenning geregtig is om 'n beroep uit te oefen nie.¹²⁴⁾ 'n Gelykluidende bepaling is nie in die Wet op die Universiteit van Durban-

123. Ibid., regulasie 57(3).

124. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, 1949 (Wet 21 van 1969), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 17. Kyk ook Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys, 1950 (Wet 19 van 1950), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 17, Unie van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Suid-Afrika, 1959 (Wet 19 van 1959), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 14 en Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Mediese Universiteit van Suid-Afrika, 1976 (Wet 78 van 1976), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 28.

Westville, 1969, 125)

of die statuut kragtens
gemelde Wet uitgevaar-
dig, 126) vervat nie, by-
gevolg kan die Senaat
van die Universiteit van
Durban-Westville geensins
teen iemand aan wie 'n
graad honoris causa toe-
geken is, en op grond
daarvan 'n beroep uitoefen,
optree nie.

Die eerste eredoktoraat
is gedurende 1977 aan
mnr. A.M. Moolla toegeken
weens die betekenisvolle
rol wat hy in
die maatskaplike, handels-,
nywerheids- en opvoed-
kundige lewe van die
Indiërgemeenskap in
Durban gespeel het. Dit was die
graad D.Com. (honoris
causa). 127)

-
125. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 31.
126. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 57.
127. Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1976 tot 30 Junie 1977, Staatsdrukker, Pretoria, RP19/1978, p. 98.

3.2.1.2.5 INSTELLING VAN INSTITUTE

Die Universiteit kan met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede 'n gedeelte van die Universiteit as 'n instituut organiseer, en so 'n instituut kan ook op 'n ander plek as die setel van die Universiteit ingestel word.¹²⁸⁾ So 'n instituut is egter onderworpe aan die gesag van die Raad en die Senaat van die Universiteit wat die uitoefening van bevoegdhede aanbetref.¹²⁹⁾ Die Senaat van die Universiteit is bevoeg om hoofde van departemente by institute ingestel ingevolge artikel 32 van die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, in fakulteitsrade aan te

128. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 32.

129. Ibid., artikel 32.

stel.¹³⁰⁾ Die departementshoofde hiervolgens aangestel, neem slegs deel aan verrigtinge van die fakulteitsraad wat verband hou met leerplanne, studiekursusse en die aanstelling van eksaminatore vir studente aan die instituut.¹³¹⁾ Die Senaat van die Universiteit moet alle besluite wat op vergaderings van fakulteitsrade geneem word, bekragtig.¹³²⁾

3.2.1.2.6 GEBRUIK VAN RADE DEUR
DIE SENAAT

Ten einde die Senaat van die Universiteit in staat te stel om sy funksies te verrig en beheer uit te oefen, word van rade gebruik gemaak.

Die rade waarvan

130. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 48(1).

131. Ibid., regulasie 48(2).

132. Ibid., regulasie 48(3).

die Senaat gebruik maak,
is fakulteitsrade.

(a) FAKULTEITSRADE

Fakulteitsrade is komitees van die Senaat, en die getal en benamings van die fakulteitsrade stem ooreen met die fakulteite aan die Universiteit.¹³³⁾ Aangesien fakulteitsrade komitees van die Senaat is, bepaal die Senaat gewoonlik die tye en plekke wanneer fakulteitsrade vergader.¹³⁴⁾ Die dekaan van 'n fakulteit kan egter op die skriftelike versoek van minstens drie lede van die fakulteitsraad 'n buitengewone vergadering belê.¹³⁵⁾

133. Ibid., regulasie 45(1).

134. Ibid., regulasie 46(1).

135. Ibid., regulasie 46(2)(a).

Die dekaan moet die tye en plekke van buitengewone vergaderings in oorleg met die Rektor bepaal,¹³⁶⁾ en moet minstens 24 uur kennis gee dat 'n buitengewone vergadering gehou staan te word.¹³⁷⁾ Besluite wat op 'n buitengewone vergadering geneem word, moet op die eersvolgende gewone vergadering van die fakulteitsraad bekragtig word.¹³⁸⁾

Die pligte van 'n fakulteitsraad behels die doen van aanbevelings by die Senaat van die Universiteit oor die leerplanne, studie-

136. Ibid., regulasie 46(2)(b).

137. Ibid., regulasie 46(2)(a).

138. Ibid., regulasie 46(3).

kursusse en eksamens vir sover dit die departemente van die fakulteit daarby betrokke raak.¹³⁹⁾ 'n Lid van die Raad van die Fakulteit Handel en Administrasie het byvoorbeeld voorgestel dat die sub-minimum van 45% in die eksamens na 40% verlaag behoort te word.¹⁴⁰⁾ Die argument was dat die aanvaarding van hierdie voorstel heelwaarskynlik sal meebring dat studente aangespoor word om hulle beste gedurende die jaar te lewer om sodoende 'n hoë jaarpunt te verkry,¹⁴¹⁾

139. Ibid., regulasie 47(1).

140. University of Durban-Westville, Board of the Faculty of Commerce and Administration, University of Durban-Westville, Minutes Com. 44 dated 10 March 1982, p. 121.

141. Ibid., pp. 120/1.

wat tot gevolg sal hê dat die Senaat reël 15(a) moet wysig.¹⁴²⁾ Die name van kandidate wat volgens die beskouing van die fakulteitsrade aan die voorgeskrewe voorwaardes vir grade, diplomas of sertifikate voldoen het, word deur die fakulteitsrade aan die Senaat voorgelê.¹⁴³⁾ Die aktiwiteite en pligte van 'n fakulteit word deur die betrokke fakulteitsraad bepaal.¹⁴⁴⁾

(b) STATUTÊRE PROFES-
SIONELE RADE

Die Senaat van die

142. Ibid., p. 120.

143. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 47(2).

144. Ibid., regulasie 47(3).

Universiteit kan
van statutêre
professionele rade
gebruik maak om
beheer oor van die
akademiese bedrywighede
van die Universiteit
uit te oefen,
maar die funksie van
sulke rade is eerder
om beheer oor die
Senaat uit te oefen
wat leerplanne aan-
betref. In die
algemeen kan die
funksies van die
onderskeie profes-
sionele rade beskryf
word as die bevorde-
ring van die agting
vir 'n bepaalde
beroep en van die
gehalte van diens-
lewering aan die
gemeenskap. So by-
voorbeeld is die
onderskeie rade
bevoeg om die inhoud
van leerplanne en

standaarde van
onderrig en
eksamens aan univer-
siteite voor te
skryf,¹⁴⁵⁾ die grade
en diplomas wat
universiteite toe-
ken te erken,¹⁴⁶⁾ en
inrigtings wat
persone vir 'n be-
paalde beroep wil
voorberei te erken.¹⁴⁷⁾
Die Suid-Afrikaanse
Raad vir Profes-
sionele Ingenieurs
het gedurende
Augustus 1982 'n
ondersoek by die
Universiteit van
Durban-Westville in-
gestel om die
standaard van op-
voeding en die

-
145. Republiek van Suid-Afrika, Wet op Geneeshere, Tandartse en Aanvullende Gesondheidsberoepse, 1974 (Wet 56 van 1974), Staatsdrukker, Pretoria, artikels 61(1)(h)(ii) - (uv) en 61(1)(i).
146. Republiek van Suid-Afrika, Wet op Aptekers, 1974 (Wet 53 van 1974), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 15.
147. Republiek van Suid-Afrika, Wet op Verpleging, 1978 (Wet 50 van 1978), Staatsdrukker, Pretoria, artikel 15(1) - (3).

inhoud van leer-
planne na te
gaan.¹⁴⁸⁾

3.2.1.3 REKTOR

Die Rektor van die Universiteit van Durban-Westville is die hoofuitvoerende beampte van die Universiteit.¹⁴⁹⁾ Aangesien die Rektor voorsitter van die Senaat van die Universiteit,¹⁵⁰⁾ en ampshalwe lid van elke komitee van die Raad of die Senaat en van elke gesamentlike komitee van die Raad en die Senaat is,¹⁵¹⁾ is hy gemoeid met beleidbepaling en beheer wat deur die Raad en die Senaat uitgeoefen word.

Die Van Wyk de Vries-kommissie beskou die rektor van 'n universiteit as die vernaamste ampsdraer in die beheerstruktuur van 'n universiteit.¹⁵²⁾

Die rektor is hoof van die adminis-

148. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/1/12/2. Die verslag van die S.A. Raad vir Professionele Ingenieurs is op 17 November 1982 aan die Minister van Binnelandse Aangeleenthede voorgelê.

149. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 7(3).

150. Ibid., artikel 10(1)(a).

151. Ibid., artikel 7(3).

152. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.4.

tratiewe en akademiese werksaamhede van die universiteit.¹⁵³⁾ Hy beklee 'n sleutelpos wat in die koördineringsfunksies van die raad en die senaat van 'n universiteit na vore kom.¹⁵⁴⁾

Die aanstelling van professor J.J.C. Greyling as Rektor van die Universiteit van Durban-Westville met ingang 1 Januarie 1982 het 'n nuwe era met die uitoefening van beheer aan die Universiteit ingelui. Die instelling en omskepping van die ondergemelde raad en komitee is gedoen in 'n poging om beheer uit te oefen.

Die beheerfunksies van die raad en komitee word kortliks ontleed. Daar sal ook na ander beheermaatreëls deur die Rektor verwys word.

3.2.1.3.1 RAAD VAN DEKANE

Dekane het voorheen opgetree as voorsitters van hulle onderskeie fakul-

153. Ibid., paragraaf 7.4.

154. Ibid., paragraaf 7.4.

teite, maar vanaf die begin van 1982 dien hulle as assistente van die Rektor.¹⁵⁵⁾ Dekane is verantwoordelik vir die doeltreffende funksionering van hulle fakulteite, beheer oor departementshoofde, die inwerkingstelling van regulasies op fakulteitsvlak, beheer oor die inskrywing van studente ooreenkomstig die reëls en regulasies van toepassing op die fakulteit; en die skepping van en toesighouding oor ad hoc fakulteitskomitees.¹⁵⁶⁾

3.2.1.3.2 INTERNE BESTUURSKOMITEE

Die Rektor, Registrateur (Administratief) en Registrateur (Akademies) is die lede van die Interne Bestuurskomitee.¹⁵⁷⁾

155. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 8.

156. Ibid., p. 8.

157. Ibid., pp. 8/9.

Die Rektor, wat ook
voorsitter van die
komitee is, het die
funksies van die Komitee
soos volg beskryf:

"As the top
management of
the University,
it would:

- ° discuss, finalise and dispose of matters of joint concern;
- ° control and integrate activities of the various departments;
- ° be responsible for broad administrative planning and policy foundation".¹⁵⁸⁾

Die doelwit van die
Komitee is "... the
effective administrative
management of the University. This could only be
achieved by full co-
operation, frankness,
honesty, thorough control
of all departments,

158. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 1.2.

improvement of administration, and the elimination of delays and frustrations".¹⁵⁹⁾ Uit 'n bestudering van die notules van die vergaderings van die Interne Bestuurskomitee, blyk dit dat die Komitee alle sake rakende akademiese en administratiewe bedrywighede van die Universiteit beheer. So byvoorbeeld word die voorsiening van addisionele personeellede aan akademiese departemente deur die Komitee beheer.¹⁶⁰⁾

3.2.1.3.3 FAKULTEITSVERGADERINGS

Beampies van fakulteite voer funksies uit wat deur die fakulteitsraad aan hulle opgedra is.¹⁶¹⁾

159. Ibid., paragraph 1.3.

160. University of Durban-Westville, Minutes of the sixteenth meeting of the Internal Management Committee held in the Rector's Office on Tuesday, 10 August 1982, at 11h30, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 16.8.2.

161. University of Durban-Westville, Constitution of the Faculty of Commerce and Administration, 1979, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 4(a).

Aangeleenthede wat van belang vir die fakul- teit en personeel van die fakulteit is, word be- spreek waarna die fakul- teitsraad dienooreen- komstig ingelig word.¹⁶²⁾ Daar moet minstens twee vergaderings per jaar gehou word op die plekke en tyd deur die fakul- teitsraad bepaal.¹⁶³⁾

Aangesien dit vir die Rektor onmoontlik is om direkte beheer oor die werksaamhede van die fakulteite uit te oefen, word gebruik gemaak van fakulteitsvergaderings. Die notules van die vergaderings moet na afloop van elke vergade- ring aan die Rektor voor- gelê word.¹⁶⁴⁾

162. Ibid., paragraph 4(b).

163. Ibid., paragraph 5(a).

164. Tydens 'n onderhoud met die Rektor op 2 September 1982 het hy aangedui dat die notules van die fakulteitsvergaderings 'n aanduiding gee van die werksaamhede van die fakulteite, asook van die aspekte waaraan aandag gegee behoort te word.

3.2.1.3.4 BESOEKE AAN AKADEMIESE
DEPARTEMENTE

Ten einde die leemtes te identifiseer wat 'n invloed op die gehalte van akademiese opleiding uitoefen, het die Rektor besluit om alle akademiese departemente eenkeer per semester te besoek.¹⁶⁵⁾ Cloete wys daarop dat 'n ondersoek ter plaatse deur 'n enkele funksionaris of 'n kollege 'n bekende tradisionele beheer-maatreël in die Openbare Sektor is.¹⁶⁶⁾ Hy gaan voort deur te skryf:

"Die voordeel van inspeksie en die ondersoek ter plaatse is dat dit geskied in die omgewing waar die handeling plaasgevind het en daar kan dus met 'n groter mate van sekerheid vasgestel word of die handeling in die

165. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 9.

166. Cloete, J.J.N., Inleiding tot die Publieke Administrasie, op. cit., p. 176.

praktyk gedeug
het. Die nadeel
van inspeksie
is, onder andere,
dat dit te
dikwels op nega-
tiewe vittery
uitloop, plaas-
vind nadat die
handelinge ge-
skied het, uit-
geefen word
deur inspekteurs
wat nie behoorlik
vir hulle ge-
spesialiseerde
taak opgelei is
nie, en uitloop
op verslae wat
vir beheerdoel-
eindes swak in-
gerig is".¹⁶⁷⁾

Die feit dat die Rektor
dit duidelik gestel het
dat hy met die besoeke
ten doel het om hom met
die werksaamhede van die
onderskeie akademiese
departemente te vergewis,
asook om kontak en
kommunikasie met die
personeellede te bewerk-
stellig,¹⁶⁸⁾ behoort die
nadele verbonde aan
inspeksies en ondersoeke

167. Ibid., p. 176.

168. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 9.

soos deur Cloete gestel te neutraliseer. Waar die Rektor beoog om alle akademiese departemente eenkeer per semester te besoek, behoort sodanige optrede te voorkom dat handeling uitgevoer word wat tot nadeel van die akademiese departemente sal strek.

3.2.1.4 REGISTRATEUR (AKADEMIES)

Die Registrateur (Akademies) is aan die Rektor verantwoordelik vir die akademiese administrasie van die Universiteit, die universiteitskalender, studente aangeleenthede, eksamens, geboue, gronde en koshuise.¹⁶⁹⁾ Alhoewel die Senaat van die Universiteit, met die goedkeuring van die Raad van die Universiteit, die akademiese beleid van die Universiteit bepaal,¹⁷⁰⁾ is die Registrateur (Akademies) verantwoordelik vir die toepassing van die

169. University of Durban-Westville, Management and Organisation meeting held on 30 April 1981, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 1.2.4.

170. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, artikel 40.

beleid. So byvoorbeeld moet die Registrateur (Akademies) toesien dat die reëls en regulasies betreffende kursusse deur akademiese departemente toegepas word.¹⁷¹⁾

3.2.1.5 VERTEENWOORDIGENDE STUDENTERAAD

Die Van Wyk de Vries-kommissie meld in sy verslag dat dit tydens sy ondersoek aan die lig gekom het dat die verteenwoordigende studenteraad van 'n bepaalde universiteit 'n vername rol in die beheerstruktuur van die betrokke universiteit speel.¹⁷²⁾ Die verteenwoordigende studenteraad besit geen oorspronklike magte nie, maar slegs daardie bevoegdhede wat deur die raad van die universiteit aan hom gedelegeer is.¹⁷³⁾ Die bevoegdhede van die verteenwoordigende studenteraad wissel wel van universiteit tot universiteit, maar gemeenskaplik aan almal is dat dit gaan om nie-akademiese studente-

171. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, op. cit., paragraph 1.4.

172. Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, op. cit., paragraaf 7.6.

173. Ibid., paragraaf 7.6.

bedrywighe op die kampus.¹⁷⁴⁾

Die Kommissie het voorleggings van studente, studente-organisasies en studenterade ontvang waarin vertoëgerig word dat studente in die raad en senaat van die universiteit verteenwoordig moet word.¹⁷⁵⁾

Die Kommissie het bevind dat daar geen verdienste in die aanspraak van studente is om amptelike sitting in die raad of senaat van die universiteit te hê nie.¹⁷⁶⁾ In die lig van hierdie bevinding het die Van Wyk de Vries-kommissie aanbeveel dat universiteite oorweging behoort te skenk aan die daarstelling van kanale om studente in te lig oor sake van die raad en senaat wat hulle raak, asook waarop die sienswyse van die studente op 'n ordelike wyse aan die raad en senaat oorgedra kan word.¹⁷⁷⁾ By wyse hiervan sal studente beperkte beheer kan uitoefen.

174. Ibid., paragraaf 7.6.

175. Ibid., paragraaf 7.7.

176. Ibid., p. 139.

177. Ibid., p. 144.

Die Verteenwoordigende Studenteraad van die Universiteit van Durban-Westville is aan die begin van 1982 uitgenooi om verteenwoordigers te benoem in, onder andere, die Studente Skakelkomitee en Universiteit-bestuurs-/Verteenwoordigende Studenteraadkomitee.¹⁷⁸⁾ Die doel hiermee is om kommunikasie te vergemaklik.¹⁷⁹⁾

3.2.2 BEHEER OOR ADMINISTRATIEWE SAKE

Beheer oor die administrasie van die Universiteit van Durban-Westville word deur die Raad van die Universiteit, die Rektor en die Registrateur (Administratief) uitgeoefen. In die hieropvolgende gedeelte sal die beheerfunksies van die Raad, die Rektor en die Registrateur (Administratief) kortliks aangestip word.

3.2.2.1 RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Aangesien die Universiteit van

178. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 10.

179. Ibid., p. 10. Tydens 'n onderhoud met prof. J.J.C. Greyling, Rektor van die Universiteit van Durban-Westville, op 2 September 1982 het hy aangedui dat dit sy oogmerk is om die Verteenwoordigende Studenteraad by verskeie komitees te betrek in 'n poging om doeltreffende beheer oor die akademiese bedrywighede aan die Universiteit uit te oefen deurdat hy voortdurend terugvoer van die studente kry wat selfs in die beleidbepalingsproses van waarde kan wees.

Durban-Westville nog nie finansieel outonoom is nie, word bepaal dat die Universiteit nie sonder die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede sy onroerende goed mag verhuur, verkoop, verruil of op 'n ander wyse vervreem of 'n saaklike reg of serwituut daarop aan iemand verleen nie.¹⁸⁰⁾ Indien die Universiteit finansiële outonomie verkry, sal hierdie bepaling heelwaarskynlik gewysig word om te lui dat die Raad oor die bevoegdheid om oor die eiendom van die Universiteit te beskik.¹⁸¹⁾ Dié wysiging behoort nie te impliseer dat die Raad oor die volkome bevoegdheid beskik om die onroerende goed van die Universiteit te verkoop, met 'n verband te belas, te verhuur of 'n ander manier oor beskik te word nie, aangesien in die Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930, bepaal word dat die goedkeuring van die Staatspresident verkry moet word.¹⁸²⁾

180. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 3(2).

181. Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930, artikel 7(7).

182. Ibid., artikel 28.

Waar die Raad van die Universiteit oor die bevoegdheid beskik om die wyse te bepaal waarop voorrade en uitrusting verkry en gebruik mag word,¹⁸³⁾ word die wyse van beheer oor sodanige voorrade en uitrusting deur die Raad bepaal.¹⁸⁴⁾

Gemotiveerde versoeke vir die afskryf van verouderde en/of verlore voorrade en uitrusting moet aan die Raad van die Universiteit voorgelê word,¹⁸⁵⁾ wat 'n aanduiding is dat beheer wel oor voorrade en toerusting uitgeoefen word.

Ten einde die Raad in staat te stel om beheer uit te oefen, word bepaal dat die Raad komitees van die Raad kan aanstel wat bestaan uit raadslede, of uit sowel raadslede as ander persone, en dat die Raad van sy bevoegdhede en werksaamhede aan sulke komitees kan opdra.¹⁸⁶⁾ Die

183. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 3(4)(a).

184. Ibid., artikel 3(4)(b).

185. University of Durban-Westville, Council of the University of Durban-Westville: Minutes of a meeting held on 1982-11-25 at 09h00, op. cit., pp. 274/5.

186. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 8(7).

Raad moet egter die besluite van so 'n komitee by sy eerste vergadering hersien, wysig of ter syde stel.¹⁸⁷⁾

Die Geboue- en Grondekomitee, en Finansieskomitee is die Raad van die Universiteit behulpsaam in die uitoefening van beheer oor die gronde en geboue, asook oor finansiële aangeleenthede.¹⁸⁸⁾

3.2.2.2 REKTOR

Aangesien die Raad van die Universiteit die voorregte, bevoegdhede, pligte en werksaamhede van die Rektor, met die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, bepaal,¹⁸⁹⁾ bring dit mee dat die Rektor aan die Raad verantwoording moet doen.¹⁹⁰⁾ Om beheer uit te oefen, maak die Rektor gebruik van komitees en rade. Die

187. Ibid., artikel 8(7).

188. University of Durban-Westville, Buildings and Grounds Committee of Council: Minutes of a meeting held on 3 November 1982 at 09h30, University of Durban-Westville, Durban, p. 21.

189. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 7(1).

190. Ibid., artikel 8(1). Die beheer, van die Universiteit berus by die Raad van die Universiteit daarom word vereis dat die Rektor aan die Raad verslag moet doen.

beheerfunksies van die komitees en rade word hieronder kortliks aangetoon.

3.2.2.2.1 INTERNE BEPLANNINGS-
KOMITEE

Die Interne Beplanningskomitee bestaan uit die Rektor, die Registrateur (Administratief), die Registrateur (Akademies), die Kampusbeplanner en die argitek van die Universiteit.¹⁹¹⁾ Waar die Interne Beplanningskomitee verantwoordelik vir die beplanning van geboue is, moet planne van nuwe geboue en wysigings van bestaande geboue aan die Komitee vir oorweging voorgelê word.¹⁹²⁾

191. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, op. cit., paragraph 1.6.2.

192. University of Durban-Westville, Minutes of the third meeting of the Internal Planning Committee meeting held in the Rector's Conference Room on Friday, 20 August 1982, at 10h30, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 3.15.2.

3.2.2.2.2 VERGROTE INTERNE

BESTUURSKOMITEE

Die Vergrote Interne Bestuurskomitee bestaan uit die Rektor, die Registrateur (Administratief), die Registrateur (Akademies), die Kampusbeplanner en die Direkteur: Openbare Betrekkinge.¹⁹³⁾ Sake rakende die beplanning, sekuriteit en publisiteit van die Universiteit word deur dié Komitee behartig.¹⁹⁴⁾ So byvoorbeeld oefen dié Komitee beheer uit oor die gebruik van die sportkompleks deur sportinstellings.¹⁹⁵⁾

-
193. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 9.
194. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, op. cit., paragraph 1.6.3.
195. University of Durban-Westville, Minutes of the sixth meeting of the Enlarged Internal Management Committee held in the Rector's Office on Friday, 6 August 1982, at 12h00, University of Durban-Westville, Durban, paragraph 6.6.1.

3.2.2.2.3 ADMINISTRATIEWE RAAD

Die Administratiewe Raad bestaan uit die Rektor, die Registrateur (Administratief), die Registrateur (Akademies), die Kampusbeplanner, die Direkteur: Openbare Betrekkinge en alle assistent-registrateurs.¹⁹⁶⁾ Die verteenwoordiging van alle afdelingshoofde in die Administratiewe Raad het tot gevolg dat die neergelegde beleid aangepas kan word waar probleme ontstaan, asook dat beheer op 'n deurlopende grondslag uitgeoefen kan word.¹⁹⁷⁾

3.2.2.2.4 BESOEKE AAN ADMINISTRATIEWE DEPARTEMENTE

Soos in die geval van akademiese departemente

196. University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, op. cit., paragraph 1.6.4.

197. Ibid., paragraph 1.6.4.

het die Rektor gemeld dat hy van voorneme is om administratiewe departemente te besoek om homself met die werksituasie te vergewis.¹⁹⁸⁾ Die doël met hierdie besoeke is om kommunikasie te bewerkstellig in 'n poging om leemtes te identifiseer.¹⁹⁹⁾

3.2.2.3 REGISTRATEUR (ADMINISTRATIEF)

Die Registrateur (Administratief) is aan die Rektor verantwoordelik vir die administratiewe en finansiële funksies aan die Universiteit.²⁰⁰⁾ Die Registrateur (Administratief) oefen beheer uit by wyse van memorandum wat deur die assistent-registrateurs onder sy beheer oor hulle wersaamhede,

198. University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit., p. 9.

199. Ibid., p. 9.

200. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit van Durban-Westville, regulasie 49(1).

asook deur informele samesprekings
op 'n gereelde grondslag voorgelê moet word.²⁰¹⁾

4. BEHEER DEUR DIE DEPARTEMENT VAN BINNELANDSE AANGELEENTHEDE

In die voorgaande gedeelte is telkens verwys na die beheer-funksies van die Minister van Binnelandse Aangeleentehede. Aangesien alle versoeke wat van die Universiteit ontvang word eers deur beamptes in die Departement van Binnelandse Aangeleentehede oorweeg word om te bepaal of aan die neergelegde beleid voldoen word voordat die versoeke aan die Minister voorgelê word, kan die optrede van die Departement van Binnelandse Aangeleentehede as beheermaatreël beskou word.²⁰²⁾

Vanweë die feit dat die Universiteit van Durban-Westville 'n staatsuniversiteit is en uit staatsfondse gefinansier word,²⁰³⁾ word die Universiteit aan dieselfde voorskrifte

-
201. Mnr. G.E. Heystek, Registrateur (Administratief) van die Universiteit van Durban-Westville, het tydens 'n onderhoud op 20 Augustus 1982 gemeld dat die doeltreffendste maatreël van beheer volgens hom informele samesprekings is. Afwykings van die neergelegde prosedures moet vir sy goedkeuring voorgelê word voordat enige handeling verrig mag word.
202. Kyk byvoorbeeld Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleentehede, Lêer (A)19/15/10/2. Versoeke vir die instelling van kursusse, departemente en fakulteite word deur beamptes van die Departement van Binnelandse Aangeleentehede oorweeg om te bepaal of voldoende motiverings verstrek is om die versoeke met gunstige aanbevelings aan die Minister van Binnelandse Aangeleentehede voor te lê. Indien inligting ontbreek, word dit eers verkry voordat die versoeke aan voornoemde Minister voorgelê word.
203. Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, artikel 35. Die Raad van die Universiteit moet volledige en juiste rekenings laat hou van alle gelde wat deur die Universiteit bestee en ontvang word, asook van alle bates en laste. Die boeke, rekenings en balansstaat van die Universiteit word deur die Ouditeur-generaal geouditeer. In die geval van finansiële outonome universiteite moet die universiteite self vir die ouditering van hulle boeke, rekenings en balansstaat reël. Kyk Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955, artikel 26(1).

onderwerp wat die voorlegging van 'n begroting van uitgawe en inkomste betref.²⁰⁴⁾ Die rade van finansiële outonome universiteite het slegs nodig om 'n geouditeerde staat van inkomste en uitgawe en 'n balansstaat van die voorafgaande jaar aan die Minister van Nasionale Opvoeding voor te lê.²⁰⁵⁾

Die ontleding van die jaarverslae wat deur die Universiteit voorgelê moet word, dien as beheermaatreël.

In die jaarverslae word, onder andere, ook oor studente-statistiek, personeelstatistiek en fisiese fasiliteite aan die Universiteit gedoen.²⁰⁶⁾

5. SAMEVATTING

Soos vermeld, is die Universiteit van Durban-Westville 'n staatsuniversiteit wat uit staatsfondse gefinansier word, daarom is beheer noodsaaklik. Die talle beheermaatreëls wat beskryf is, mag lyk na rompslomp, maar dit moet egter nie uit die oog verloor word nie dat die sogenaamde rompslomp oor dekades ontwikkel is, en wel om beheer oor openbare goedere en finansies te verhoog.

Na verkryging van finansiële selfstandigheid deur die Universiteit van Durban-Westville sal sommige van die beheermaatreëls

204. Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)2/4/2. Die Registrateur (Administratief) van die Universiteit van Durban-Westville is op 25 Augustus 1982 in kennis gestel watter prosedure in die voorlegging van die konsepbegroting van die Universiteit gevolg moet word.

205. Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955, artikel 26(1).

206. Kyk University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, op. cit.

wat in die openbare sektor van toepassing is, verval. Die Raad van die Universiteit sal dan vir die uitoefening van sommige van die beheerfunksies aanspreeklik wees.

Beheer in die openbare sektor het ten doel die verantwoordingdoening oor alle handeling in die openbaar. Aangesien bykans alle handeling finansiële implikasies inhou, is dit noodsaaklik dat oefen word om die Direkteur-generaal en Minister van Binnelandse Aangeleenthede in staat te stel om in die openbaar verantwoording te doen. In Suid-Afrika het dit ingeburgerde gebruik geword om eksterne beheer uit te oefen. Die interne beheer wat uitgeoefen word, is gevolglik daarop gemik om inligting te verskaf aan die instellings wat eksterne beheer uitoefen.

Nieteenstaande die feit dat die beheerfunksie van die Tesourie tot die goedkeuring van die begrotings van staatsdepartemente beperk is, kan die Tesourie inligting wat hy nodig ag aanvra en moet aan sy versoeke voldoen word.

Die bevoegdhede van die Ouditeur-generaal is nie beperk tot die ouditering van rekenings nie. Hy kan selfs ondersoek instel om te bepaal of bewilligde geld op 'n voordelige en doeltreffende wyse bestee is. Dit is in hierdie gevalle waar die beheerfunksie van die Ouditeur-generaal vir die Tesourie van waarde is, veral omdat die Tesourie nie oor die personeel en masjinerie beskik om self ondersoek in te stel om te bepaal of fondse op 'n voordelige wyse aangewend is. Die bepaling in die wetgewing dat die Ouditeur-

generaal oor alle ongerymdhede verslag moet doen, asook dat sy verslae in die Parlement ter tafel gelê moet word, verseker dat beamptes gemoeid met openbare fondse omsigtig optree om te voorkom dat hulle in die openbaar verslag moet doen.

Die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings gebruik die verslag van die Ouditeur-generaal en die appropriasierekening wat elke rekenpligtige beampte moet opstel as basis vir sy ondersoek. Die ondersoek van die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings is hoofsaaklik daarop gerig om te bepaal of die rekenings rekenkundig korrek is, asook of parlementêre magtiging verkry is voordat die fondse bestee is. Alhoewel die Komitee nie afwingende magte het nie, is die verslagdoening van sy bevindings in die Parlement waardevol omdat dit wye publisiteit geniet.

Die verslae van die Ouditeur-generaal, Gekose Komitee oor Openbare Rekenings en van staatsdepartemente wat in die Parlement ter tafel gelê word, bied die geleentheid vir die stel van vrae aan ministers waarop antwoorde verskaf moet word. Deur die stel van vrae word die beleid bevraagteken wat aanleiding tot aanpassings van die neergelgde beleid kan gee.

Die beheerfunksie van die openbare media moet geensins onderskat word nie. Die publisering van inligting in koerante het normaalweg 'n sneeubal-effek wat tot verdere ondersoeke aanleiding gee. Die openbare media is aanvullend tot die Tesourie, Ouditeur-generaal, Advokaat-generaal, Gekose Komitee oor Openbare Rekenings en die Parlement.

Die vernaamste beheerfunksies wat deur die Raad van die Universiteit van Durban-Westville en die Rektor uitgeoefen word, word weerspieël in die feit dat albei beheer oor sowel akademiese as administratiewe bedrywighede van die Universiteit het. Afgesien daarvan dat studente aan die vereistes van die Gemeenskaplike Matrikulasieraad moet voldoen voordat hulle tot die Universiteit van Durban-Westville toegelaat mag word, beskik die Raad van die Universiteit oor die bevoegdheid om die toelating van studente te weier indien so 'n stap in belang van die Universiteit geag word. Hierdeur word beklemtoon dat die administrasie van die Universiteit by die Raad van die Universiteit berus. Soos aangetoon, berus die toelating van nie-Indiërs tot die Universiteit van Durban-Westville by die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, maar dit staan die Raad van die Universiteit vry om te besluit wie toegelaat gaan word, aangesien die Raad kan weier om die toelating aan te beveel. Uit die voorgaande is dit duidelik dat die Raad van die Universiteit outonoom is wat die toelating van studente aanbetref. Om te verseker dat daar waarde geheg word aan grade, diplomas en sertifikate wat deur universiteite toegeken word, het die wetgewers dit raadsaam geag om vereistes neer te lê waaraan voldoen moet word, asook dat die instelling van fakulteite, departemente en kursusse aan ministeriële goedkeuring onderworpe moet wees. Dit mag voorkom dat gemelde bepalings inbreuk maak op die outonomie van universiteitsrade, maar dit moet nie uit die oog verloor word nie dat universiteite, soos aangetoon, grotendeels van staatsfondse afhanklik is - daarom is beheer

deur die uitvoerende en die wetgewende gesag noodsaaklik. Die vasstelling van die diensstaat deur die Raad van die Universiteit in oorleg met die Minister van Binnelandse Aangeleenthede het verdeelde beheer tot gevolg, deurdat die Raad nie personeellede wat in sulke poste aangestel is, mag ontslaan nie. Enige optrede deur die Raad van die Universiteit teen personeellede is onderworpe aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede.

Die bevoegdhede van die Senaat van die Universiteit kom ooreen met die bevoegdhede van senate van universiteite soos beskryf deur die Van Wyk de Vries-kommissie. Die Raad van die Universiteit oefen oorkoepelende beheer uit wat beklemtoon word deur die bepaling dat die Raad na oorlegpleging met die Senaat fakulteite, departemente en kursusse mag instel. Die vryheid van die Senaat van die Universiteit om oor akademiese aangeleenthede te besluit, blyk uit die erkenning van 'n bepaalde diploma as toelatingsvereiste vir honneurs-graadstudie, asook die aanstelling van interne eksaminatore. Die Senaat van die Universiteit is dus bevoeg om beleid oor akademiese aangeleenthede te formuleer en beheer daarvoor uit te oefen. Dit is duidelik dat die voorskrifte vir die toekenning van 'n graad honoris causa daargestel is om wanpraktyke te voorkom. Soos aangetoon, word 'n persoon aan wie 'n graad honoris causa deur van die universiteite toegeken is, verbied om op grond van dié toekenning 'n beroep te beoefen, terwyl 'n soortgelyke bepaling nie in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 vervat is nie. Sou 'n persoon aan wie 'n graad honoris causa deur die Universiteit

van Durban-Westville toegeken is, wel 'n beroep beoefen wat verband hou met die betrokke graad, kan die Universiteit nie teen so 'n persoon optree nie. Dit kan gekonstateer word dat die Senaat van die Universiteit geen beheer het oor grade wat honoris causa toegeken is nie. Alhoewel dit die bevoegdheid van die Senaat is om, onder andere, te besluit oor die inhoud van leerplanne, asook watter studente voldoen aan die vereistes vir die toekenning van grade, diplomas en sertifikate, word van fakulteitsrade gebruik gemaak om die nodige te doen. Fakulteitsrade beheer die akademiese werksaamhede van fakulteite en institute, maar die finale beslissing berus by die Senaat van die Universiteit wat weer eens die beheerfunksie van die Senaat beklemtoon. Afgesien van die beheer wat deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede en die Raad van die Universiteit oor die Senaat uitgeoefen word, beheer statutêre professionele rade sommige bevoegdhede van die Senaat. Die beheerfunksie deur die statutêre professionele rade is noodsaaklik aangesien gegraduateerdes van die Universiteit deur hierdie rade geregistreer moet word.

Die rade en komitees wat deur die Rektor van die Universiteit gebruik word om hom behulpsaam te wees met die uitoefening van beheer, veral as gelet word op die samestelling van die rade en komitees, skep die indruk dat die Rektor deur middel van die rade en komitees in staat is om direkte beheer uit te oefen. Leemtes kan vroegtydig geïdentifiseer word waarna stappe gedoen kan word om doetreffendheid te bevorder. Die besoeke aan akademiese departemente

skep kommunikasiegeleenthede wat noodsaaklik is in die beheerproses. Verder maak die Rektor gebruik van die dienste van die Registrateur (Akademies) om hom in die uitoefening van sy akademiese pligte by te staan. Selfs die verteenwoordiging van die Verteenwoordigende Studenteraad in sommige van die komitees dui op die beleid van die Rektor om alle belanghebbendes in die beheerproses te betrek.

Die administratiewe beheer van die Universiteit is net so belangrik soos akademiese beheer, want sonder administratiewe hulpdienste sal die akademiese funksies nie vervul kan word nie. Waar die Universiteit van Durban-Westville nog nie finansiëel selfstandig is nie, berus die bevoegdheid oor die verhuur, verkoop, verruil of vervreemding van die onroerende eiendom by die Minister van Binnelandse Aangeleenthede, terwyl dit byvoorbeeld in die geval van die Universiteit van Pretoria by die Staatspresident berus. Die beheer oor roerende eiendom soos voorrade berus by die Raad, bygevolg moet verslag oor roerende eiendom aan die Raad gedoen word.

Soos by akademiese beheer maak die Rektor by die uitoefening van administratiewe beheer ook gebruik van komitees en rade. Die Registrateur (Administratief) is regstreeks aan die Rektor verantwoording verskuldig, en moet oor alle sake rakende administratiewe en finansiële funksies aan die Rektor verslag doen.

Aangesien die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in die openbaar tot verantwoording geroep word, word dit noodsaaklik geag dat die Minister oor alle inligting beskik en vanuit 'n administratiewe oogpunt van advies gedien word. Vir hierdie doel word gebruik gemaak van die dienste van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede. Die Universiteit word deur die Departement van Binnelandse Aangeleenthede as 'n staatsinstelling gehanteer, en dusdanig word dieselfde beheermaatreëls van toepassing in die openbare sektor op die Universiteit toegepas.

Indien die Universiteit van Durban-Westville finansiële selfstandigheid verkry, behoort aandag gegee te word aan die behoud van talle van die beheermaatreëls om te verseker dat verantwoording deurlopend gedoen sal kan word. Van die beheermaatreëls wat aan die Minister van Binnelandse Aangeleenthede opgedra is, sal oorgedra word na die Raad van die Universiteit wat die Universiteit behoort te depolitiseer.

Universiteite sal steeds die grootste deel van hulle inkomste uit die staatskas ontvang. Dit bly dus 'n wesenlike kwessie of die hoofamptenare van die universiteite (die rektore/prinsipale) soos die hoofde van staatsdepartemente voor die gekose komitees oor openbare rekenings van die Volksraad, die Huis van Afgevaardigdes of die Huis van Verteenwoordigers, wat ook al toepaslik sal wees, moet verskyn.

HOOFSTUK 10

GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

1. GEVOLGTREKKINGS

Die ondersoek het onder andere die volgende aan die lig gebring:

1.1 HISTORIESE ONTWIKKELING VAN INDIËRONDERWYS IN SUID-AFRIKA

1.1.1 ARBEID

Die sukses wat met die aanplant van suikerriet in Natal behaal is, en die onwilligheid van die Zoeloes om in die suikerplantasies te werk, die inwoners van Natal genoop het om verhoë te rig vir die invoer van Indiërs op 'n kontrakbasis vanaf Indië. Die koms van Indiërs na Suid-Afrika het dus die tekort aan arbeid wat in Natal ondervind was, verlig, maar het ook meegebring dat die heterogene samestelling van die Suid-Afrikaanse bevolking 'n nuwe volksgroep bygekry het.

Nieteenstaande die feit dat niemand in Suid-Afrika 'n Indiërtaal magtig was nie, het dit die Indiërs geensins afgeskrik om na Suid-Afrika te emigreer nie. Hierenbove het die ontdekking van goud in Transvaal die Indiërs na Suid-Afrika laat stroom. Pogings om die toestroming van Indiërs stop te sit, is by wyse van wetgewing gedoen. Die Suid-Afrikaanse Regering het tot sover gegaan om 'n repatriasieskema in te

stel, maar dié skema het nie veel byval gevind nie. In die lig hiervan het die Suid-Afrikaanse Regering geen ander keuse gehad as om betrokke te raak by die algehele ontwikkeling van die Indiërgemeenskap nie.

1.1.2 PRIMÊRE- EN SEKONDÊRE ONDERWYS

Daar was geen voorsiening gemaak in die kontrakte van Indiër-immigrante dat onderwys aan hulle kinders verskaf sou word nie, en alhoewel onderrig van Indiërkinders as die uitsluitlike funksie van die ouers gesien is, het die sendelinge 'n ander beskouing van onderwys nagehou. Die eerste sendelingskool is in 1867 in Natal geopen en het voorsiening gemaak vir die opleiding van 30 Indiërleerlinge. Uit 'n totaal van 930 Indiërkinders van skoolgaande ouderdom was daar in 1872 slegs 73 seuns en 15 dogters op skool. As gevolg hiervan het die Regering van Natal in 1872 'n kommissie van ondersoek aangestel om ondersoek na die onderwysbehoefte van Indiërs te doen. Een van die aanbevelings van die kommissie was dat 'n openbare onderwysstelsel wat aangepak word vir almal beskikbaar moes wees. Aanvaarding van hierdie aanbeveling het tot gevolg gehad dat Indiërleerlinge vir die eerste keer in 1875 tot skole vir Blankes toegelaat is. Aangesien Natal nie 'n verantwoordelike regering gehad het nie, is Indiëronderwys onder beheer geplaas van die Immigranteskoolraad, wat onderwys slegs tot op stan-

derd vier-vlak kan aanbied. Die toekenning aan Natal van verantwoordelike regering in 1893 het tot gevolg gehad dat die Immigranteskoolraad ontbind het, waarna Indiëronderwys onder beheer van die Natalse Onderwysdepartement geplaas is. Uniewording in 1910 het geen invloed op onderwys vir Indiërs uitgeoefen nie, want daar is besluit dat onderwys onder beheer van die provinsiale administrasies sou bly. Dit is betekenisvol dat as dit nie was vir die versoeke van lede van die Indiërgemeenskap dat afsonderlike skoolgeriewe voorsien moes word nie, die Indiërs moontlik vir 'n onbepaalde tyd skole vir Blankes sou bywoon. Die besluit dat Indiëronderwys onder beheer van die Natalse Onderwysdepartement geplaas moet word, en die besluit dat Indiëronderwys na Uniewording onder beheer van die provinsiale administrasies moet bly, het meegebring dat Indiërleerlinge die geleentheid gebied was om tot standerd 10 op skool te vorder. Die afleiding wat gemaak word, is dat Indiëronderwys eerder evolusionêr as revolusionêr ontwikkel het. Die daarstelling van skoolgeriewe vir Indiërs om tot standerd 10 op skool te vorder, het die behoefte laat ontstaan om universitêre opleiding te ondergaan.

1.1.3 UNIVERSITÊRE OPLEIDING

Die toenemende getal matrikulante het die vraag na universiteitsgeriewe laat toeneem. Indiërs wat

universitêre opleiding wou ondergaan, is genoodsaak om korrespondensiekursusse aan die Universiteit van Suid-Afrika te volg, aangesien Indiërs slegs in uitsonderlike gevalle toegelaat is om universiteite vir Blankes by te woon. Die feit dat universiteite vir Blankes 'n versadigingspunt bereik het, het die Regering genoop om in 1955 'n komitee aan te stel om ondersoek na die voorsiening van afsonderlike universiteitsgeriewe vir nie-Blankes in te stel. Die aanvaarding van die Indiërs in 1961 as permanente inwoners van Suid-Afrika het 'n nuwe era van onderwys vir Indiërs ingelui. Die Van der Waltkomitee het reeds in 1956 aanbeveel dat 'n afsonderlike universiteit vir Indiërs gestig behoort te word. Die nie-aanvaarding van gemelde aanbeveling kan heelwaarskynlik toegeskryf word aan die feit dat die Indiërs nie as permanente inwoners van Suid-Afrika beskou is nie. Die stigting van die Universiteitskollege vir Indiërs in Durban kan dus as 'n regstreekse uitvloeisel uit die aanvaarding van die Indiërs as permanente inwoners van Suid-Afrika gesien word. Die beleid van afsonderlike ontwikkeling waarmee die Herenigde Nasionale Party (sedertdien Nasionale Party) in 1948 die verkiesing gewen het, kan ook gesien word as 'n mylpaal in die onderwys van Indiërs. Universiteite vir Blankes was reeds optimaal benut, bygevolg was dit nie moontlik om Indiërstudente te akkommodeer nie.

1.2 BELEIDSASPEKTE RAKENDE UNIVERSITÊRE OPLEIDING VIR INDIËRS

1.2.1 BELEID VAN AFSONDERLIKE ONTWIKKELING

Die Nasionale Party was na die 1948-verkiesing verplig om sy beleid van afsonderlike ontwikkeling deur te voer ten einde te voldoen aan die wens van die kiesers wat hom aan bewind geplaas het. Onvoldoende akkommodasie by die twee universiteite vir nie-Blankes, te wete die nie-Blanke-afdeling van die Universiteit van Natal en die Universiteit van Fort Hare, asook die feit dat slegs 'n beperkte aantal kursusse by wyse van korrespondensie aan die Universiteit van Suid-Afrika gevolg kon word, het die toepassing van die beleid van afsonderlike ontwikkeling in sy volle konsekwensies nie moontlik gemaak nie. Die Holloway-kommissie is aangestel om ondersoek in te stel na die opleiding van Blankes en nie-Blankes op dieselfde kampusse. Die ondersoek het onder andere aangetoon dat die groot verskeidenheid kursusse wat deur die klein getal nie-Blankes gevolg word problematies is, want sowel addisionele akkommodasie as personeel sou voorsien moes word. Die swak finansiële posisie van die nie-Blanke bevolkingsgroepe het dit vanaf 1949 tot 1953 onmoontlik gemaak om ekonomiese grootte klas-eenhede daar te stel, bygevolg sou dosente aangestel moes word om onderrig aan slegs een of twee studente te gee indien daar tot die gebruikmaking van een kampus vir die afsonderlike onderrig van sowel Blanke as nie-Blanke studente oorgegaan moes word. Die enigste alternatief het dus geblyk om afsonderlike universi-

teite daar te stel wat eerstens met die beleid van die Regering van afsonderlike ontwikkeling sou strook, en tweedens voorsiening sou maak vir die akkommodering van nie-Blankes wat hulle finansiële vermoëns aanbetref. Die verskaffing van universitêre opleiding aan nie-Blankes, en insonderheid aan Indiërs, was nie slegs om aan die behoeftes van die Indiërgemeenskap te voldoen nie, maar ook om in die mannekragbehoefte van die land te voorsien.

1.2.2 WERKGELEENTHEDE VIR INDIËRS

Die tekort aan geskoolde mannekrag in Suid-Afrika het die Holloway-kommissie laat aanbeveel dat nie-Blanke studente wat in 'n bepaalde rigting wil studeer waar daar 'n behoefte is wel die geleentheid gegun moet word. Voornoemde Kommissie het dit dus onomwonde gestel dat nie-Blankes wat bepaalde kursusse wil volg wat nie aan 'n universiteit vir nie-Blankes beskikbaar is nie en daar 'n behoefte vir opgeleide persone bestaan, toegelaat moes word om aan universiteite vir Blankes te studeer. Verder het die ontwikkelingsproses waardeur universiteite vir nie-Blankes moes gaan, meebring dat die beleid van afsonderlike ontwikkeling nie summier toegepas kon word nie, aangesien dit sou meebring dat nagraadse kursusse by hierdie universiteite onvoordelig ingestel sou moes word. Dit sou tot gevolg hê dat studente weens 'n gebrek aan geriewe en personeel minderwaardige kursusse moes volg wat heel-

waarskynlik 'n beperking op werkgeleentheid vir nie-Blankes sou meebring. 'n Gebrek aan die geriewe en opgeleide personeel sou ook moontlik tot gevolg hê dat heelwat studente die geleentheid ontnem sou word om nagraadse studies te onderneem. Die weiering om nie-Blankes toe te laat om nagraadse kursusse aan universiteite vir Blankes te volg, sou beslis 'n nadelige uitwerking op die werkgeleentheid van nie-Blankes hê, want Blankes sou die oorgrote meerderheid dooerposte aan universiteite vir nie-Blankes moes vul.

1.2.3 TOTSTANDKOMING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die Universiteit van Durban-Westville het tot stand gekom om universitêre opleiding aan Indiërs te verskaf. Weer eens moet daarop gewys dat die regeringsbeleid wat betref die Universiteit van Durban-Westville nie gestagneer het nie, maar saam met die ontwikkeling van die Universiteit aangepas het en dus as plooibaar beskou kan word. Die toepassing van die beleid van afsonderlike ontwikkeling in sy volle konsekwensies sou tot gevolg hê dat slegs Indiërs tot die Universiteit van Durban-Westville toegelaat kon word. Die verkryging van akademiese vryheid het meebring dat lede van ander bevolkingsgroepe tot die Universiteit toegelaat mag word. Die Universiteit

van Durban-Westville sou dus as 'n etniese universiteit gesien kon word wat nadelig op die aansien van die Universiteit sou kon inwerk. Die aanpasbaarheid van die beleid van die Regering word verder weerspieël in die aanstelling van Blankes in vakante poste. Nieteenstaande die feit dat dit die beleid van die Regering was dat slegs Indiërs in vakante poste aangestel moet word, het die Regering die Universiteit die geleentheid gebied om die geskikste kandidaat in 'n vakante pos aan te stel. Dit was gevolglik nie vir die Universiteit nodig nie om die standaard van onderrig te verlaag deur ongekwalifiseerde Indiërs aan te stel. Die aanpasbaarheid van die beleid van die Regering het dus daartoe bygedra dat 'n aanvaarbare standaard van onderrig aan die Universiteit van Durban-Westville gehandhaaf kon word deur die geskikste persone in vakante poste aan te stel.

Sou daar van die standpunt uitgegaan word dat slegs homogene groepe in 'n bepaalde universiteit geakkommodeer moet word, sou selfs vir die Indiërgemeenskap verskeie universiteite tot stand gebring moes word. Die heterogene samestelling van die Indiërgemeenskap bring gevolglik mee dat daar omsigtig met die instelling van bepaalde kursusse te werk gegaan moet word, sodat die een geloofsgroep nie bo die ander geloofsgroep bevoordeel word nie. Daar kan gevolglik aanvaar word dat die behoud van 'n aanvaarbare ewewig

'n remmende uitwerking op die akademiese uitbreiding van die Universiteit van Durban-Westville mag hê, want die norms en standarde van die drie hoofgeloofsgroepe moet voortdurend in aanmerking geneem word. Die verkryging van akademiese selfstandigheid het die Universiteit aanvaarbaarder gemaak deurdat daar met die opstel van leerplanne in die behoeftes van die Indiërgemeenskap voorsien kon word.

1.3 UITBOUING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die totstandkoming van die Universiteit van Durban-Westville is 'n direkte uitvloeisel van die beleid van die Regering van afsonderlike ontwikkeling. Die instelling van die Universiteit blyk tot voordeel van die Indiërgemeenskap te wees, want die Universiteit het meegehelp tot die ontwikkeling van die Indiërgemeenskap op kulturele gebied. Deur 'n groot groep Indiërs aan een universiteit te konsentreer, was dit moontlik om kursusse in te stel wat op die uitbouing van die Indiërgemeenskap op kulturele gebied gemik is. Indien Indiërs toegelaat is om enige universiteit by te woon, word dit betwyfel of sommige van die kursusse wat op die kulturele vooruitgang van die Indiërs gemik is, ingestel sou kon word, want die klein getal studente sou die instelling van die betrokke kursusse nie kon regverdig nie.

Die Universiteit van Durban-Westville is ingestel met die spesifieke doel om lede van die Indiërgemeenskap die geleentheid te bied om universitêre onderrig te ondergaan. Gegrond hierop kan dit redelikerwys aanvaar word dat die

Universiteit akademies heelwat sal kan uitbrei indien bewys gelewer kon word dat die akademiese uitbreiding daarop gemik is om, onder andere, in die maatskaplike, kulturele, sosiale en godsdienstige behoeftes van die gemeenskap te voorsien.

Die instelling van die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aan die Universiteit van Durban-Westville kan gesien word as 'n kompromie wat die Regering wou aangaan, want die oorspronklike versoek was vir die instelling van 'n fakulteit van geneeskunde. Die paramediese kursusse wat deur die Universiteit van Durban-Westville in die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aangebied word, stel die Indiërs in staat om in bepaalde behoeftes van die Indiërgemeenskap te voorsien. Dit is die enigste universiteit in Natal wat hierdie kursusse aanbied, en woon talle Blankes ook die Universiteit van Durban-Westville by. Alhoewel die kursusse wat in die Fakulteit Gesondheidswetenskappe aangebied word Indiërs die geleentheid bied om in bepaalde behoeftes van die gemeenskap te voorsien, kan hierdie kursusse nie as plaasvervanger vir 'n fakulteit van geneeskunde dien nie. Die doel met die totstandkoming van die Universiteit van Durban-Westville was om in al die akademiese behoeftes van die Indiërgemeenskap te voorsien. Gebaseer hierop blyk dit dus noodsaaklik te wees dat fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde onverwyld aan die Universiteit ingestel behoort te word. Selfs die onderskeie komitees wat aangestel is om ondersoek na die daarstelling van 'n fakulteit van geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville in te stel,

het sonder uitsondering aanbeveel dat so 'n fakulteit so gou doenlik ingestel behoort te word. Indien gelet word daarop dat daar tans meer Indiërs aan die Fakulteit Tandheelkunde van die Universiteit van Wes-Kaapland studeer wat veronderstel is om hoofsaaklik Kleurlinge op te lei, bestaan daar geen rede waarom 'n fakulteit tandheelkunde nie aan die Universiteit van Durban-Westville voorsien kan word nie. Voorgaande dien as bewys dat Indiërs oor die potensiaal beskik om in die geneeskundige en tandheelkundige gebiede opgelei te word. Die beskikbare geriewe vir die opleiding van studente in geneeskunde en tandheelkunde aan universiteite vir Blankes is beperk; bygevolg word talle voornemende studente, wat aan voorgeskrewe toelatingsvereistes voldoen, jaarliks weggewys. Die instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde aan die Universiteit van Durban-Westville sal nie slegs 'n verhoogde status aan die Universiteit gee nie, maar sal ook meebring dat die administrasie van die Universiteit aangepas moet word om voorsiening vir addisionele geboue, 'n opleidingshospitaal, meer dosente en studente te maak. Die ignorering van die aanbeveling van die Van Dyk-komitee dat daar met die Natalse Provinsiale Administrasie onderhandel moet word sodat die beoogde hospitaal in Chatsworth as 'n opleidingshospitaal beplan word, het meegebring dat alternatiewe reëlins getref sal moet word indien daar besluit sou word dat 'n fakulteit geneeskunde aan die Universiteit van Durban-Westville ingestel moet word. Daar kan aanvaar word dat indien die hospitaal in Chatsworth opleidingsfasiliteite ge-

had het, die instelling van 'n fakulteit geneeskunde sonder verdragings kon plaasvind deurdat dit nie nodig sou wees om ook die oprigting van 'n opleidingshospitaal te motiveer nie. Die instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde behoort nie wesenlike probleme op te lewer wat personeellede aanbetref nie, want dit is nie nodig om onmiddellik volledige fakulteite in te stel nie. Soos die studente slaag en na volgende studiejare bevorder word, sal addisionele personeellede verkry moet word. Deurdat goedgekeurde formules in die Van Wyk de Vries-verslag vir die student-dosent-hulpdienspersoneelverhouding vervat is, sal dit nie vir die Universiteit nodig wees om van lukraak maatreëls gebruik te maak om die getal personeellede te bepaal wat indiens geneem moet word nie.

1.4 ORGANISERING AAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

In die ondersoek word die spanwydte van beheer en gesagslyne van die Raad aan die Universiteit van Durban-Westville uitgebeeld. Die Raad is in beheer van die beleidfunksies van die Universiteit, terwyl die Senaat vir die akademiese bedrywighede aan die Universiteit verantwoordelik is. Die Senaat is ondergeskik aan die Raad en die beleid wat deur die Senaat geformuleer word, moet die goedkeuring van die Raad wegdra. Die wetlike bepaling dat die Rektor lid van die Raad en Voorsitter van die Senaat is, het tot gevolg dat die Rektor, soos die Senaat, ondergeskik aan die Raad is. Die Raad is wel in laaste instansie verantwoordelik vir die administrasie van die Universiteit, maar dit blyk

dat die administrasie in die hande van die Rektor is. As lid van die Raad en Voorsitter van die Senaat van die Universiteit, gee Rektor leiding oor beleid, en sien hy toe dat besluite van die Raad en Senaat uitgevoer word.

Die ondersoek het verder aan die lig gebring dat die nuwe Rektor onmiddellik na sy aanstelling in 1981 die hiërargie van die Universiteit gereorganiseer het om sake effektiewer en doeltreffender te laat vlot. Die skepping en inwerkingstelling van die Raad van Dekane en van die Interne Bestuurskomitee, bring mee dat aangeleenthede gekoördineer en uitgevoer word.

1.5 FINANSIERING

1.5.1 BETROKKENHEID VAN KOMMISSIES EN KOMITEES

Ten einde wanopvattinge wat betref die finansiering van universiteite uit die weg te ruim, het die Holloway-kommissie in sy verslag na die finansiering van universiteite vir nie-Blankes aangetoon dat universiteite se inkomste bestaan uit eerstens klasgelde betaalbaar deur studente, twedens donasies ontvang van die publiek, en derdens subsidies ontvang van die Staat. 'n Ontleding van die finansiële vermoëns van die nie-Blanke bevolkingsgroepe het die Kommissie laat twyfel of noemenswaardige donasies gemaak sou kon word. Gevolglik sou die te stigte universiteite aangewese wees op klasgelde en subsidies van die Staat ontvang. Volgens getuienis wat voor die

Kommissie afgelê is, is dit duidelik dat slegs 'n geringe verhoging in klasgelde 'n groot afname in nie-Blanke studentegetalle tot gevolg kon hê. Die gevolgtrekking waartoe die Kommissie geraak het, was dat klasgelde as bron van inkomste buite rekening gelaat kon word. Die enigste alternatief was dus vir die Regering om die uitgawes van universiteite vir nie-Blankes vryelik te subsidieer indien die beleid van afsonderlike ontwikkeling deurgevoer moes word. Die Holloway-kommissie is opgevolg deur die Van der Walt-komitee en die Lodder-Nieuwoudt-komitee. Die Van der Walt-komitee het in sy verslag aangetoon watter bedrae benodig sal word om universiteite vir nie-Blankes in te stel, terwyl die Lodder-Nieuwoudt-komitee merendeels op die besoldiging van universiteitspersoneel gekonsentreer het. Een van die bevindings van Lodder-Nieuwoudt-komitee was dat nie-Blankes slegs bereid sal wees om poste aan universiteite vir nie-Blankes te aanvaar indien hulle dieselfde besoldiging as hulle Blanke eweknieë ontvang.

1.5.2 FINANSIERING VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Deurdat die Universiteit van Durban-Westville soos staatsdepartemente van overheidsfondse vir die finansiering van lopende- en kapitaaluitgawes afhanklik is, is die Universiteit ook onderworpe aan besnoeiing van fondse deur die Tesourie. As gevolg

hiervan is die Universiteit nie in staat om beleid te bepaal nie, wat 'n remmende invloed op uitbreidings het. Die beleid van afsonderlike ontwikkeling van die Regering kan gevolglik nie ten volle toegepas word nie, want die studente wat nie geakkommodeer kan word nie, word tot universiteite vir Blankes toegelaat. Aanvaarding van die Lodder-Nieuwoudt-komitee se aanbeveling dat fondse wat vir kapitaalprojekte bewillig is van Leningspos B van die begroting van die Departement van Gemeenskapsontwikkeling losgemaak word sodat onbestede bedrae na die volgende boekjaar oorgeplaas kon word, sou meegebring het dat die beleid van afsonderlike ontwikkeling ten volle toegepas kon word, en sou meegehelp het dat die Universiteit van Durban-Westville verder ontwikkel sou gewees het. Die Lodder-Nieuwoudt-komitee het ook aanbeveel dat universiteite vir nie-Blankes op dieselfde formule as universiteite vir Blankes gefinansier behoort te word, en het dan ook ondersoek na 'n finansieringsformule ingestel. Voornoemde Komitee het toegegee dat die finansieringsformule in swang by universiteite vir Blankes nie sonder wysiging op universiteite vir nie-Blankes toegepas kon word nie, daarom het die Komitee aanbeveel dat 'n permanente statutêre komitee ingestel behoort te word om op 'n deurlopende grondslag wysigings aan te bring, en om universiteite vir nie-Blankes te koördineer. Die aanbeveling

van die Lodder-Nieuwoudt-komitee dat universiteite vir nie-Blankes op dieselfde grondslag as universiteite vir Blankes gefinansier moet word, is daarin geleë dat finansiële selfstandige universiteite se fondse vir kapitaalprojekte nie besnoei kon word nie. Die verkryging van finansiële outonomie deur die Universiteit van Durban-Westville behoort dus vir kapitaalprojekte van die Universiteit voordele in te hou. Alhoewel verskeie finansieringsformules ontwikkel is, kan aanvaar word dat die Universiteit van Durban-Westville ooreenkomstig die Van Wyk de Vries-formule gefinansier sal word sodra finansiële outonomie verkry is, aangesien die Van Wyk de Vries-kommissie dit uitdruklik in sy verslag gestel het dat geen onderskeid tussen universiteite en burgers gemaak mag word nie. Daar kan aanvaar word dat die toepassing van die Van Wyk de Vries-formule op die Universiteit van Durban-Westville na die verkryging van finansiële selfstandigheid 'n finansiële las op die Indiërgemeenskap sal plaas, want klasgelde sal buitensporig verhoog moet word om in lyn te kom met dié betaalbaar aan universiteite vir Blankes. Aangesien studente aan die Universiteit van Durban-Westville relatief min klasgelde betaal, het tot gevolg dat die Universiteit nie oor 'n reserwefonds beskik nie.

Die kwessie van rekenpligtigheid by die finansiering

van universiteite, bly steeds 'n wesenlike aangeleentheid omdat die universiteite steeds in so 'n groot mate uit die staatskas gefinansier sal word. Dit is 'n kwessie waaraan die Ouditeur-generaal en die Departement van Finansies aandag behoort te skenk.

1.6 PERSONEELVOORSIENING EN -BENUTTING

1.6.1 AKADEMIESE PERSONEEL

Alhoewel dit die beleid is om alle poste aan die Universiteit van Durban-Westville met Indiërs te vul, veral omdat die Universiteit daargestel is om opleiding uitsluitlik aan Indiërs te verskaf, is dit nie tans moontlik sonder om die standarde te verlaag nie. Die keurkomitee gemoeid met die selektering van kandidate vir aanstelling in vakante poste, het tot gevolg dat diegene met die hoogste kwalifikasies en ander ter sake hoedanighede in vakante poste aangestel word. Waar keurkomitees steeds voortgaan om kandidate met die hoogste kwalifikasies en ander ter sake hoedanighede aan te stel, toon dat verhoed wil word dat standarde verlaag word om poste te vul. Die bepaling dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in oorleg met die Raad van die Universiteit die diensvoorwaardes van personeellede voorskryf, kan gesien word as 'n geleentheid vir die Minister om toe te sien dat die beleid van die Regering oor personeel-aangeleenthede toegepas

word. Die selektering van personeel met die hoogste kwalifikasies en ander ter sake hoedaignhede deur keurkomitees kan gesien word as 'n bewys dat die beleid van die Regering nie op die Universiteit afgedwing word nie. Personeellede word normaalweg op 'n proeftydperk van twaalf maande aangestel. Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville beskik egter oor die bevoegdheid om vrystelling van die proeftydperk te verleen, of om die proeftydperk te verleng. Die Raad is ook by magte om personeellede wat op proef aangestel is te ontslaan sonder die verstrekking van redes, terwyl skriftelik redes verstrekk moet word sou die Raad besluit dat die proeftydperk van 'n personeellid verleng word. Personeellede wat op proef aangestel is, en wie se dienste summier beëindig word, het geen reg tot appél nie.

1.6.2 ADMINISTRATIEWE PERSONEEL

Die feit dat daar op 30 Junie 1982 ongeveer 84,5% meer administratiewe personeel as akademiese personeel aan die Universiteit van Durban-Westville was, toon die instaatstellingsfunksies wat deur die administratiewe personeel aan die akademiese personeel gelewer word. Akademiese personeel is op administratiewe personeel aangewese vir die uitvoering van hulle pligte. Daarom moet van keurkomitees gebruik gemaak word om te verseker

dat die beste personeel aangestel word. Personeellede word nie outomaties tot hoër poste bevorder nie, maar moet om aanstelling in die hoër pos aansoek doen. Personeellede moet dus voortdurend hulle beste lewer om bevordering na 'n hoër pos te kry. Keurkomitees moet dus deurgaans poog om administratiewe personeellede te werf wat vir die akademiese personeel aanvaarbaar sal wees.

1.6.3 DISSIPLINÊRE OPTREDE TEEN PERSONEELLEDE

Dissiplinêre optrede teen personeellede is 'n onderdeel van personeelbenutting. Dissiplinêre optrede teen personeellede volg dieselfde procedure as wat in strafsake gevolg word. Gevolglik kan personeellede hulleself verdedig. Daar kan selfs teen uitsprake ge-appelleer word, en die Minister van Binnelandse Aangeleenthede moet in die Parlement oor dissiplinêre optrede teen personeellede verslag doen. Die feit dat die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in die Parlement oor dissiplinêre optrede teen personeellede verslag moet doen, bring mee dat dissiplinêre komitees omsigtig te werk gaan alvorens dissiplinêr teen 'n personeellid opgetree word, dit wil sê alle toepaslike inligting en omringende omstandighede word oorweeg. Die gevolgtrekking waartoe geraak word, is dat personeellede nie hoef te vrees nie dat dissiplinêr teen hulle opgetree sal

word sonder grondige rede. Uit die ondersoek het dit geblyk dat geen probleme by die Universiteit van Durban-Westville oor die handhawing van dissipline onder personeellede ondervind word nie.

1.6.4 BEHOUD VAN PERSONEEL

Die vergunning wat universiteite gehad het om uit eie fondse die salarisse van doseerpersoneel aan te pas, het meegebring dat sommige universiteite personeel kon kies en keur. Die intrekking van hierdie vergunning het tot gevolg dat universiteite op gelyke voet kon meeding om die dienste van personeellede, deurdat die finansiële vermoë van groot universiteite geneutraliseer is.

1.6.5 OPLEIDING VAN AKADEMIESE PERSONEELLEDE

Die hoë druipsyfer onder studente in sommige studierigtings, kan moontlik gedeeltelik aan swak doseerwerk toegeskryf word. Die ondersoek dui daarop dat hierdie aangeleentheid dringende aandag sal moet geniet. Dit is voor-die-hand-liggend dat indien 'n dosent nie in staat is om onderrig te gee nie die standaard van die Universiteit sal verlaag.

1.6.6 OPLEIDING VAN ADMINISTRATIEWE PERSONEEL

In teenstelling met akademiese personeel waar ag geslaan word op hulle kennis van hulle vakgebiede, hoef administratiewe personeel nie oor kennis van die werkte beskik nie. Administratiewe personeel kan die werk

by wyse van die bestudering van prosedurehandleidings aanleer. By die Universiteit van Durban-Westville is prosedurehandleidings wel beskikbaar. Deur formele opleiding te gee, kan verseker word dat die werk verstaan word. Deurdat formele opleiding vir administratiewe personeellede aan die Universiteit van Durban-Westville ontbreek, word betwyfel of die personeellede in staat is om hulle werk effektief te verrig.

Die beskikbare navorsingsmateriaal dui daarop dat die Universiteit van Durban-Westville in 'n groot mate personeeladministrasie benaderings en -praktyke van die Staatsdiens oorgeneem het. Navorsing is blykbaar ook nie verder gedoen om vas te stel of die benaderings en praktyke inderdaad aan die vereistes van die Universiteit voldoen nie.

1.7 PROSEDURES

Dit blyk dat alles moontlik gedoen word om verkwisting van tyd en geld aan die Universiteit van Durban-Westville teen te werk ten einde doeltreffendheid te bevorder. Prosedurehandleidings wat daarop gemik is om eenvormigheid te bewerkstellig, en om oorvleueling van werksaamhede uit te skakel, word noulettend geraadpleeg.

Alhoewel doeltreffendheid as 'n pragmatiese deug van die mens gesien word, blyk dit nogtans dat prosedures by wyse van werkstudie-ondersoeke aangepas moet word.

1.8 BEHEERASPEKTE

1.8.1 EKSTERNE BEHEER

Omdat die Universiteit van Durban-Westville grotendeels van openbare fondse vir die bestryding van uitgawes afhanklik is, word eksterne beheer deur die Tesourie, Ouditeur-generaal, Gekose Komitee oor Openbare Rekenings, Advokaat-generaal en die Parlement uitgeoefen. Eksterne beheer vind dus oorkoepelend plaas, in teenstelling met interne beheer wat daarop gemik is om die reëlmatigheid van alle handeling en optredes van die amptenare in diens van die Universiteit te toets. Eksterne auditinspeksies word een keer per jaar deur personeel van die Ouditeur-generaal, op 'n datum wat nie vooraf bekend gemaak word nie, gedoen. Effektiviteit en doeltreffendheid word op 'n deurlopende grondslag getoets.

Die kwessie van openbare verantwoordingdoening in die finansiële administrasie van die Universiteit vereis ook verdere aandag.

1.8.2 BEHEER DEUR DIE RAAD VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Die Raad van die Universiteit van Durban-Westville oefen beheer uit oor sowel administratiewe as akademiese bedrywighede van die Universiteit. Selfs waar 'n Indiërstudent voldoen aan die vereistes om tot die Universiteit toegelaat te word, beskik die Raad oor

die bevoegdheid om die toelating te weier indien die Raad van die Universiteit van mening is dat die toelating van sodanige student tot nadeel van die Universiteit sal strek. Selfs wat die toelating van nie-Indiërs aanbetref, besluit die Raad of dit raadsaam sal wees om die betrokke student toe te laat, alvorens die toelating van sodanige student by die Minister van Binnelandse Aangeleenthede aanbeveel word. Die gevolgtrekking waartoe geraak word, is dat die Raad van die Universiteit van Durban-Westville sonder inmenging oor die toelating van studente kan besluit. Talle beheermaatreëls wat deur die Raad van die Universiteit uitgeoefen word, moet in oorleg met die Minister van Binnelandse Aangeleenthede geskied.

1.8.3 BEHEER DEUR DIE MINISTER VAN BINNELANDSE AANGELEENTHEDE

Die wetlike bepalinge dat ministeriële goedkeuring verkry moet word (van krag tot aan die einde van 1983) alvorens fakulteite, departemente en kursusse ingestel mag word, kan gesien word as 'n voorskrif wat op die akademiese vryheid van universiteitsrade inbreuk maak. Aangesien universiteite van staatsfondse vir die delging van uitgawes afhanklik is, is dit noodsaaklik dat 'n beperking geplaas word op uitbreiding om sodoende verhoogde uitgawes te voorkom wat deur die instelling van fakulteite, departemente of kursusse teweeggebring is. Die uitbreiding van die

dienststaat aan die Universiteit van Durban-Westville word ook deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede beheer. Personeellede wat aangestel is in poste wat deur die Minister van Binnelandse Aangeleenthede beheer word, is van hulle werk verseker, want optrede teen hulle deur die Raad van die Universiteit moet onderworpe aan die goedkeuring van die Minister van Binnelandse Aangeleenthede geskied.

Alhoewel die Raad van die Universiteit van Durban-Westville en die Minister van Binnelandse Aangeleenthede ook vir die uitoefening van akademiese beheer verantwoordelik is, word beheer oor akademiese sake hoofsaaklik deur die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville uitgeoefen.

1.8.4 BEHEER DEUR DIE SENAAT VAN DIE UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE

Uit 'n bestudering van die Van Wyk de Vries-kommissie se verslag, is dit duidelik dat die bevoegdhede van die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville met die bevoegdhede van senate van ander universiteite ooreenstem. Die Senaat van die Universiteit van Durban-Westville is dus by magte om beheer soortgelyke aan dié van senate van ander universiteite uit te oefen. Die voorskrif dat die Raad van die Universiteit van Durban-Westville na oorlegpleging met die Senaat fakulteite, departemente en kursusse mag in-

stel, dien as 'n aanduiding dat beheer oor akademiese sake by die Senaat tuishoort. Die voorskrifte waaraan voldoen moet word voordat 'n graad honoris causa toegeken mag word, toon aan dat die Senaat bevoeg is om beleid oor akademiese aangeleenthede te formuleer (let wel, slegs te formuleer en nie goed te keur nie) en beheer daarvoor uit te oefen. Deur na te laat om spesifiek in die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969, te meld dat 'n persoon aan wie 'n graad honoris causa toegeken is nie op grond van dié toekenning 'n beroep mag beoefen nie, het tot gevolg dat die Senaat nie beheer oor die aanwending van sulke grade kan uitoefen nie.

1.8.5 BEHEER DEUR DIE REKTOR

Die rade en komitees wat deur die Rektor gebruik word om hom met die uitoefening van beheer behulpzaam te wees skep die indruk dat die Rektor in staat is om direk beheer uit te oefen. Die feit dat knelpunte vroegtydig geïdentifiseer kan word, dra by dat stappe gedoen kan word om doeltreffendheid te bevorder. Indien op die besoeke van die Rektor aan akademiese departemente gelet word, die gebruik van die dienste van die Registrateur (Akademies) en die verteenwoordiging van die Verteenwoordigende Studenteraad in sommige van die komitees, dui onteenseglik daarop dat die Rektor poog om by wyse van kommunikasie beheer oor die Universiteit

uit te oefen. Die beheer deur middel van komitees en rade is nie slegs tot akademiese aangeleenthede beperk nie, want die Rektor maak ook van rade, komitees en die Registrateur (Administratief) gebruik om beheer oor administratiewe aangeleenthede uit te oefen.

1.8.6 BEHEER DEUR DIE DEPARTEMENT VAN BINNELANDSE AANGELEENTHEDE

Die Universiteit van Durban-Westville word uit openbare fondse gefinansier en ressorteer onder beheer van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede. As gevolg hiervan, word die Minister van Binnelandse Aangeleenthede in die openbaar oor die effektiwiteit en doeltreffendheid van die Universiteit tot verantwoording geroep. Ten einde die Minister in staat te stel om verantwoording te doen, oefen die Departement van Binnelandse Aangeleenthede beheer oor die aktiwiteite van die Universiteit van Durban-Westville uit. Die vraag bly egter of die Rektor van die Universiteit saam met die Hoof van die Staatsdepartement voor die Parlementêre Gekose Komitees moet verskyn.

2. AANBEVELINGS

Die ondersoek toon dat die werksaamhede van die Universiteit doeltreffend en effektief geadministreer word. Veral gedurende die laaste twee jaar van die ondersoektydperk het die klem sterk op die effektiewe uitoefening van al die administratiewe prosesse (dit

wil sê die generiese administratiewe funksies, die hulpfunksies en die funksionele bedrywighede wat inderdaad die akademiese bedrywighede is) geval. Ruimte vir verbetering sal daar egter altyd wees. In die lig hiervan word die onderstaande aanbevelings dan ook gemaak:-

2.1 BELEID

- (i) Dat omvattende beleid vir die Universiteit voorberei word op die grondslag van die bestaande onderwysbeleid en -wetgewing vir Suid-Afrika. Die beleid moet bepaal wat die bydraes tot die opvoeding, opleiding en navorsing van die Universiteit in sy besondere bevolkings- en fisiese omgewing sal wees asook hoedat hy in die universiteitswese van Suid-Afrika sal inpas.
- (ii) Besondere beleidsaspekte waaraan dadelik aandag gegee kan word, is soos volg:-
 - (a) instelling van fakulteite van geneeskunde en tandheelkunde;
 - (b) "finansiële selfstandigheid" van die Universiteit: met dien verstande dat projekte uit staatsfondse gesubsidieer sal word om te voorkom dat klasgelde buite die vermoëns van die studente van die Indiërbevolkingsgroep verhoog word en dat voorsiening gemaak word vir ad hoc-toekennings totdat die Universiteit self sy finansiële verpligtinge sal kan nakom.

2.2 ORGANISERING

- (i) Die organisasiestruktuur van die Universiteit by sy besondere behoeftes aangepas word sonder om te veel op voorbeelde van ander universiteite te let, byvoorbeeld navraag kan gedoen word oor die toepaslikheid van die toepassing op die Universiteit van Durban-Westville van die struktuur rektor, vise-rektor, en registrateurs wat as patroon in Suid-Afrika geld.
- (ii) By organisatoriese reëlings en aanpassings moet besondere aandag aan die laaste deel van die postestruktuur van die Universiteit gegee word. Dan moet kwessies van delegasie van bevoegdhede, spanwydte van leiding en beheer vir doeleindes van leiding en verantwoording so in berekening gebring word dat hoër poste geskep word slegs indien daar daadwerklik behoefte aan sulke poste bestaan. Veral teen klakkelose navolging van strukture van ander opvoedkundige inrigtings/universiteite moet gemaak word.
- (iii) Die leidinggewende en ander toesighouers moet oor die kundigheid beskik om doeltreffende en effektiewe administratiewe teorieë en praktyke te ontwerp en toe te pas. Daartoe behoort die hooggeplaaste amp-tenare en toesighouers die teorieë en tegnieke van werkstudie te kan toepas of te laat toepas. Slegs indien dit geregverdig is behoort 'n Werkstudiebe-ampte aangestel te word. Die feit dat die bestaande pos van Werkstudiebeampte so lank reeds vakant

lê, verëis ondersoek na reëlings waardeur die funksies verrig kan word sonder om die pos te vul.

2.3 FINANSIERING

- (i) Waar die Universiteit van die Staat afhanklik is om lopende- en kapitale uitgawes te finansier, behoort die Rektor soos staatsdepartementshoofde of ander staatsgefinansierde instellings soos die navorsingsinstellings, die rekenpligtige beampte te wees om self voor die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings van die toepaslike Huis van die Parlement te verskyn om op die verslae van die Ouditeur-generaal verantwoording te doen. Selfs nadat "finansiële selfstandigheid" verkry is, behoort die Rektor verplig te word om as rekenpligtige beampte voor die Gekose Komitee oor Openbare Rekenings te verskyn, al sou dit dan saam met die hoof van die Departement geskied, want die Universiteit sal die grootste deel van die lopende- en kapitaalfondse nog steeds uit die Staatskas kry.

2.4 PERSONEELVOORSIENING EN -BENUTTING

- (i) By personeelvoorsiening behoort paslike maatreëls gevind te word om die dienste van akademici van bevredigende gehalte asook van buitengewoon begaafde wetenskaplikes te verkry en te behou. Maar vir die verkryging en behoud van buitengewone begaafde wetenskaplikes moet die Universiteit toegelaat word om op 'n persoonlike grondslag buitengewone salarisse te

betaal en/of ander byvoordele aan verdienstelike individue toe te staan.

- (ii) Wat personeelbenutting betref, moet die oogmerk wees om doeltreffendheid en effektiwiteit te verhoog. Daarom sal dit aangewese wees om:
- (a) in gevalle van bevordering, bykomend tot die klem wat op volgehoue navorsing gelê word om op die hoogte met die jongste verwikkelinge op die betrokke vakgebied te bly, indringend aandag terselfdertyd ook gegee word aan passlike persoonshoedanighede soos, onder andere, vermoë om met ander saam te werk, verantwoordelikeheidsin, ywer, dryfkrag en deursettingsvermoë;
 - (b) alle dosente in die teorie en praktyk van kennisoordrag op te lei alvorens hulle toegelaat word om hulle doseerpligte uit te voer - onderwystegniek en hulmiddele blyk noodsaaklik te wees om te verseker dat die hoë driuipsyfer nie aan swak werkverrigting van die dosente toegeskryf kan word nie;
 - (c) administratiewe, klerklike en tegniese personeel deurlopend opgelei word om effektief en doeltreffend (dit wil sê produktief) te werk - om hierdie doelstellings te verwesenlik behoort reëlins getref te word dat die bestaande personeel (dosente, administratiewe en tegniese asook andere) die opleidingsfunksies vir alle personeelgroepe bevredig en dat 'n Opleidingsbe-

ampte aangestel word slegs indien weer eens bevestig is, dat so 'n aanstelling inderdaad vereis is;

- (d) redes verstrekkend word waarom 'n personeel-lid wat op proef aangestel is, ontslaan word asook dat maatreëls getref word om te verseker dat personeellede altyd die kwartaallikse verslae ter insae kry en onderteken; en
- (e) stappe gedoen word om te verseker dat die verdienstelikheid van alle personeellede (dit wil sê dosente, administratiewe, tegniese en ander), met benaderings en praktyke wat met paslike navorsing vasgestel word sodat buitengewone presteerders paslik beloon word en diegene wat onbevredigend werk, met opleiding of andersins op peil gebring word.

2.5 PROSEDURES

- (i) Prosedures voortdurend ondersoek en aangepas word om stagnering te voorkom, asook om effektiwiteit en doeltreffendheid in werkverrigting te bevorder. Doserende, administratiewe, klerklike, tegniese en ander personeellede behoort almal doelbewus aan hierdie voortdurende ondersoeke en aanpassings deel te neem. 'n Wenkeskema behoort hier ook ingevoer te word.

2.6 BEHEER

- (i) Die Wet op die Universiteit van Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), behoort gewysig te word om die Senaat die bevoegdheid te verleen om op te tree teen diegene wat misbruik van grade maak.

BIBLIOGRAFIE

1. BOEKE

- ABRAHAMSSON, B. : Bureaucracy or Participation, The Logic of Organization, First Edition, Volume 51, Sage Library of Social Research, Sage Publications, Beverley Hills, London, 1977.
- ADDISON, M.E. : Essentials of Organization and Methods, Cox and Wyman Limited, London, 1971.
- ALLEN, C.K. : Law and Orders, 2nd Edition, George Allen and Urwin Ltd., London, 1965.
- ANDERSON, J.E. : Public Policy-making, Thomas Nelson and Sons, London, 1975.
- BENNETT, H.C. : "Job Analysis for Selection Purposes" in Donovan, J.J. (Ed.), Recruitment and selection in the Public Service, Chicago, Illinois, 1968.
- BHAMBHRI, C.P. : Public Administration (Theory and Practice), 6th Edition, Jai Prakash Nath and Company, Meerut City, India, 1975.
- BULPIN, T.V. : To the shores of Natal, Citadel Press, Cape Town, 1952.
- CAIDEN, G.E. : The Dynamics of Public Administration, Holt, Rinehart and Winston, Inc. New York, 1971.

BIBLIOGRAFIE

1. BOEKE

- ABRAHAMSSON, B. : Bureaucracy or Participation, The Logic of Organization, First Edition, Volume 51, Sage Library of Social Research, Sage Publications, Beverley Hills, London, 1977.
- ADDISON, M.E. : Essentials of Organization and Methods, Cox and Wyman Limited, London, 1971.
- ALLEN, C.K. : Law and Orders, 2nd Edition, George Allen and Urwin Ltd., London, 1965.
- ANDERSON, J.E. : Public Policy-making, Thomas Nelson and Sons, London, 1975.
- BENNETT, H.C. : "Job Analysis for Selection Purposes" in Donovan, J.J. (Ed.), Recruitment and selection in the Public Service, Chicago, Illinois, 1968.
- BHAMBHRI, C.P. : Public Administration (Theory and Practice), 6th Edition, Jai Prakash Nath and Company, Meerut City, India, 1975.
- BULPIN, T.V. : To the shores of Natal, Citadel Press, Cape Town, 1952.
- CAIDEN, G.E. : The Dynamics of Public Administration, Holt, Rinehart and Winston, Inc. New York, 1971.

- CLOETE, J.J.N. : Administration of Health Services,
First edition, J.L. van Schaik Ltd.,
Pretoria, 1975.
- CLOETE, J.J.N. : Personeeladministrasie, Tweede en her=
uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk, Pretori.
1982.
- CLOETE, J.J.N. : Inleiding tot die Publieke
Administrasie, Derde en hersiene
uitgawe, J.L. van Schaik, Beperk,
Pretoria, 1976.
- DE CRESPIGNY, A. AND:
R. SCHIRE : The Government and Politics of
South Africa, Juta and Co. Ltd.,
Cape Town, 1978.
- DONOVAN, J.J. (ED.) : Recruitment and selection in the
Public Service, Chicago, Illinois,
1968.
- DROR, Y. : Public Policy-making re-examined,
Chandler Publishing Co., U.S.A.,
1976.
- DU TOIT, P.S. : "Fakulteite sedert 1954 ingestel"-in
Thom, H.B. (Red.), Stellenbosch
1866-1966, Honderd Jaar Hoër Onderwys,
Nasionale Boekhandel Beperk,
Kaapstad, 1966.

- FREDERICKSON, H.G. : "Toward a New Public Administration" in Marini, F., (Ed.), Toward a New Public Administration, The Minnowbrook Perspective, Chandler Publishing Co., Seronton, 1972.
- GLADDEN, E.N. : The Civil Service: Its problems and future, 2nd Edition, Staples Press Limited, London, 1948.
- GLUECK, W.F. : Personnel: A diagnostic approach, 2nd Printing, Business Publications, Inc., Dallas, Texas, 1974.
- GOLDMAN, L. : Angry Young Doctor, Hamish Hamilton, London, 1957.
- HENRY, N. : Public Administration and Public Affairs, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1975.
- JACKSON, J.W. : "Planning and Constructing Promotional Examinations" in Donovan, J.J., (Ed.), Recruitment and selection in the Public Service, Chicago, Illinois, 1968.
- JUCIUS, M.J. : Personnel Management, 2nd Edition, Richard D. Irvin, Inc., Illinois, 1971.
- KATZ, D. : "Human Interrelationships and Organizational Behaviour" in Mailick, S., and E.H. van Ness, (Ed.), Concepts and Issues in Administrative Behaviour, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New York, 1962.

- KILPIN, R. : Parliamentary Procedure in South Africa: A short Guide to the Rules and Practice of the Union House of Assembly, Third Edition, Juta and Co. Ltd., Cape Town, 1955.
- KRAMER, F.A., : Dynamics of Public Bureaucracy, An Introduction to Public Administration, Winthrop Publishers, Inc., Massachusetts, 1977.
- MALICK, S. AND E.H. VAN NESS, (ED.) : Concepts and Issues in Administrative Behaviour, Practice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New York, 1962.
- MARINI, F. (ED.) : Toward a New Public Administration, The Minnowbrook Perspective, Chandler Publishing Co., Seranton, 1972.
- MASLOW, A.P. : "Evaluating Training and Experience" in Donovan, J.J., (Ed.), Recruitment and selection in the Public Service, Chicago, Illinois, 1968.
- MCBEATH, M.G. : Organization and Manpower Planning, Third Edition, Business Books Limited, London, 1974.
- MEER, F. : Portrait of Indian South Africans, Premier Press, Durban, 1969.
- MEGGINSON, L.C. : Personnel: A behavioural approach to administration, Revised Edition, Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinois, 1972.

- MILLETT, J.D. : Organisation for the Public Service,
D. van Nostrand Company, New York,
1966.
- MULLER, C.F.J. : 500 Jaar Suid-Afrikaanse Geskiedenis,
Tweede hersiene en geïllustreerde
uitgawe, Academica, Pretoria, 1975.
- NIGRO, F.A. : Modern Public Administration, Second
Edition, Harper and Row, Publishers,
New York, 1970.
- OOSTHUIZEN, G.C., : Challenge to a South African
A.A. CLIFFORD-VAUGHAN, University: The University of
A.L. BEHR AND Durban-Westville, Oxford University
G.A. RAUCH, (ED.) Press, Cape Town, 1981.
- PARSONS, T. : "Components and Types of Formal
Organization" in Le Breton, P.P.,
et. al., (Ed.), Comparative Adminis-
trative Theory, University of
Washington Press, Seattle and
London, 1968.
- PFIFFNER, J.M. AND : Public Administration, Roland Press
R.V. PRESTHUS Company, New York, 1960.
- REESER, C. AND : Management, The key to Organizational
M. LOPER Effectiveness, Scott, Foresman and
Company, Glenview, Illinois, 1978.

- Republic of South Africa, Department
of Information, Stepping into the
future: Education for South Africa's
Black, Coloured and Indian peoples,
Erudita Publications (Pty) Ltd.,
Johannesburg, 1975.
- ROBBINS, S.P. : The Administrative Process, Second
Edition, Prentice-Hall Inc.,
Englewood Cliffs, New Jersey, 1980.
- ROSENBLOOM, D.H. : Federal equal employment opportunity:
Politics and Public Personnel
Administration, Praeger Publishers,
New York, 1977.
- SARTAIN, A.O. AND : The supervisor and his job, Second
A.W. BAKER Edition, McGraw-Hill Book Company,
New York, 1972.
- SCHUMAN, D. : Bureaucracies, Organizations and
Administration, A Political Primer,
Macmillon Publishing Co., Inc.,
New York, 1976.
- SELF, P. : Administrative Theories and Politics,
Second edition, George Allen and
Urwin Ltd., London, 1977.
- SIMMONS, R.H. and : Public Administration: Values, Policy
E.P. DVORIN and Change, Alfred Publishing Co.,
Inc., New York, 1977.

- SIMON, H.A., ET. AL.: Public Administration,
Alfred A Knopf, New York, 1973.
- SPIERS, M. : Techniques and Public Administration,
William Collins Sons and Co., Ltd.,
Glasgow, 1975.
- STAHL, O.G. : The Personnel Job of Government
Managers, International Personnel
Management Association, Chicago,
Illinois, 1971.
- STAHL, O.G. : Public Personnel Administration,
Seventh Edition, Harper and Row,
Publishers, New York, 1976.
- STEISS, A.W. : Public Budgeting and Management,
D.C. Heath and Co., Lexington,
Massachusetts, 1972.
- THOMAS, T. : The British Philosophy of Adminis-
tration, Longman Inc., New York, 1968.
- THORNHILL, C. : Die uitgawebegroting en die Parlement,
J.L. van Schaik Beperk, Pretoria, 1973.
- TORPEY, W.G. : Public Personnel Management,
D. van Nostrand Co., Inc., New York,
1953.
- VAN DERSAL, W.R. : The Successful Supervisor in
Government and Business, Harper and
Row, Publishers, New York, 1962.

- VAN DER MERWE, H.J.J.M. : Die Korrekte Woord: Afrikaanse Taalkwessies, J.L. van Schaik, Beperk, Pretoria, 1973.
- VAN JAARSVELD, F.A. : Van Van Riebeeck tot Vorster 1652-1974, Tweede Uitgawe, Eerste Druk, Perskor-Uitgewery, Doornfontein, Johannesburg, 1976.
- VAN ZIJL, F.D. DU T.: "Die Fakulteit van Geneeskunde" in Kotze, D.J. (Red.), Professor H.B. Thom, Universiteit van Stellenbosch, Stellenbosch, 1969.
- WALDO, D. : The Study of Public Administration, Randon House, Inc., New York, 1955.

2. KOMITEES EN KOMMISSIES: VERSLAE

Unie van Suid-Afrika, Verslag van die Kommissie van Onderzoek na Universiteitsfinansies en -salarisse, 1951, Staatsdrukker, Pretoria, 4 Mei 1953.

Union of South Africa, Report of the Commission of enquiry on separate training facilities for Non-Europeans at universities, 1953-1954, The Government Printer, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Verslag van die komitee insake die finansiële implikasies van afsonderlike universiteitsopleidingsgeriewe vir nie-Blankes, 1956, Verslag van 'n Komitee van ondersoek deur die Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap bencem.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Interdepartementele Komitee insake Mediese Opleiding van nie-Blankes, Departement van Bantoe-Onderwys, Pretoria, 1965.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van 'n komitee van ondersoek oor mediese opleiding, 1969. · Verslag van 'n komitee van ondersoek deur die Minister van Beplanning, Gesondheid en Mynwese benoem, Departement van Beplanning, 1969.

Republiek van Suid-Afrika, Interdepartementele komitee insake die oordrag van die nie-Blanke Mediese Skool van die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam, Departement van Indiërsake, 1971.

Republiek van Suid-Afrika, Verdere verslag van die interdepartementele komitee insake die oordrag van die beheer van die nie-Blanke Mediese Skool verbonde aan die Universiteit van Natal na 'n ander beheerliggaam, Departement van Indiërsake, 1972.

Republiek van Suid-Afrika, Komitee van ondersoek na die finansiering van die nie-Blanke universiteit, Departement van Finansies, Pretoria, 1972.

Republiek van Suid-Afrika, Tweede tussentydse verslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP36/1974.

Republiek van Suid-Afrika, Hoofverslag van die Kommissie van Onderzoek na die Universiteitswese, Staatsdrukker, Pretoria, RP25/1974.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die interdepartementele komitee insake tandheelkundige dienste en -opleiding, Departement van Nasionale Opvoeding, 1982.

3. AMPTELIKE PUBLIKASIES EN DOKUMENTE

3.1 WETTE

Unie van Suid-Afrika, Zuid-Afrika Wet, 1909.

Unie van Suid-Afrika, Wet tot regeling van die toelating van persone tot die Unie, 1913 (Wet 22 van 1913), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Universiteit van Zuid-Afrika Wet, 1916 (Wet 12 van 1916), Staatsdrukker, Pretoria,

Unie van Suid-Afrika, Wet tot Additionele regeling van het hoger onderwijs, 1917 (Wet 20 van 1917), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Uniwersiteit van Pretoria, 1930 (Wet 13 van 1930), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Hoofstuk xxxiii van die Wetboek van die Oranje-Vrystaat, Herdruk, Staatsdrukker, Pretoria, 1940.

Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, 1949 (Wet 21 van 1949), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Private Wet op die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys, 1950 (Wet 19 van 1950), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Bevolkingsregistrasiewet, 1950
(Wet 30 van 1950), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Wet op Universiteite, 1955
(Wet 61 van 1955), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Staatsdienswet, 1957 (Wet 54 van
1957), Staatsdrukker, Pretoria.

Unie van Suid-Afrika, Wet op Uitbreiding van
Universiteitsopleiding, 1959 (Wet 45 van 1959),
Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Die Grondwet van die Republiek
van Suid-Afrika, 1961 (Wet 32 van 1961), Staatsdrukker,
Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Randse Afrikaanse
Universiteit, 1966 (Wet 51 van 1966), Staatsdrukker,
Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van
Durban-Westville, 1969 (Wet 49 van 1969), Staatsdrukker,
Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die reëling van die
toelating van persone tot die Republiek, 1972 (Wet 59
van 1972), Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op Aptekers, 1974
(Wet 53 van 1974), Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op Geneeshere, Tandartse
en Aanvullende Gesondheidsberoepe, 1974 (Wet 56 van 1974)
Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Skatkis- en Ouditwet, 1975
(Wet 66 van 1975), Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Mediese Univer-
siteit van Suider-Afrika, 1976 (Wet 78 van 1976),
Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wysigingswet op die
Universiteit van Durban-Westville, 1977 (Wet 121 van
1977), Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op Verpleging, 1978
(Wet 50 van 1978), Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wysigingswet op die Univer-
siteit van Durban-Westville, 1978 (Wet 68 van 1978),
Staatsdrukker, Pretoria.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Advokaat-generaal,
1979 (Wet 118 van 1979), Staatsdrukker, Pretoria.

3.2 GOEWERMENSKENNISGEWINGS

Unie van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 1051,
Staatskoerant, Volume XXIX, nommer 835, Staatsdrukker,
Pretoria, 17 Augustus 1921.

Unie van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 961,
Staatskoerant, Volume XLVIII, nommer 1242, Staatsdrukker,
Pretoria, 16 Junie 1922.

Union of South Africa, Government Notice 2789,
Government Gazette, The Government Printer, Pretoria,
18 December 1953.

Unie van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 2129,
Staatskoerant, Staatsdrukker, Pretoria, 30 Desember 1960.

Republiek van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing 576,
Staatskoerant, Staatsdrukker, Pretoria, 1 September 1961.

Republiek van Suid-Afrika, Wet op die Universiteit van
Durban-Westville, 1969 - Statuut van die Universiteit
van Durban-Westville, Regulasiemoer R.142, Staats-
drukker, Pretoria, 5 Februarie 1971.

Republiek van Suid-Afrika, Goewermentskennisgewing
R.1795, Staatskoerant, Volume 112, nommer 4417,
Staatsdrukker, Pretoria, 4 Oktober 1979.

3.3 DEPARTEMENTELE JAARVERSLAE

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement
van Indiërsake vir die tydperk 3 Augustus 1961 tot
31 Desember 1970, Staatsdrukker, Pretoria, RP51/1971.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement
van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1973 tot
30 Junie 1974, Staatsdrukker, Pretoria, RP48/1975.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement
van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1974 tot
30 Junie 1975, Staatsdrukker, Pretoria, RP31/1976.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement
van Indiërsake vir die tydperk 1 Julie 1975 tot
30 Junie 1976, Staatsdrukker, Pretoria, RP38/1977.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake vir die tydperk 1 Julie 1976 tot 30 Junie 1977, Staatsdrukker, Pretoria, RP19/1978.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Indiërsake oor die tydperk 1 Julie 1978 tot 30 Junie 1979, Staatsdrukker, Pretoria, RP113/1979.

Republiek van Suid-Afrika, Verslag van die Departement van Binnelandse Aangeleenthede, 1 Julie 1980 tot 30 Junie 1981, Staatsdrukker, Pretoria, RP43/1982.

3.4 LÊERS

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)1/2/2/3.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)1/7/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)2/4/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)3/4/2/3.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/1/5/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/1/12/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/13/1.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/15/10/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/39/5/3/1.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/44/3/2.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)19/62/4/3/4.

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Binnelandse Aangeleenthede, Lêer (A)S26/5.

3.5 OMSENDBRIEWE

Republiek van Suid-Afrika, Departement van Plurale Betrekkinge, Omsendbrief PB1 gedateer 15 September 1977.

Republiek van Suid-Afrika, Kommissie vir Administrasie, KVA Omsendbrief 1 van 1982.

3.6 DIVERSE

Unie van Suid-Afrika, Debatte in die Volksraad, Deel 10, Staatsdrukker, Pretoria, 1952.

Republic of South Africa, Department of Education, Arts and Science, "The training and employment of Medical, Dental and Auxiliary Medical Personnel", Part V, 1962.

Republic of South Africa, Bureau of Census and Statistics, "Monthly Bulletin of Statistics", Volume XIII, February 1963.

Republic of South Africa, Bureau of Census and Statistics, "Statistical News Release: Bureau of Census and Statistics", 25 March 1963.

Republiek van Suid-Afrika, Jaarverslag van die Departement van Bosbou vir die jaar 1975/76, Staatsdrukker, Pretoria, RP39/1977.

Republiek van Suid-Afrika, Suid-Afrikaanse Na-Sekondêre Onderwysstelsels, Departement van Nasionale Opvoeding, Pretoria, Maart 1978.

Republiek van Suid-Afrika, Begroting van die uitgawes wat uit Staatsinkomsterekening gedurende die boekjaar wat op 31 Maart 1981 eindig bestry moet word, Tweede en laaste druk, Staatsdrukker, Pretoria, 1980, RP2 en 4.

Republic of South Africa, Handbook for Principals, Department of Internal Affairs, Durban, 1981.

4. PROEFSKRIFTE EN VERHANDELINGS

COETZEE, W.A.J. : The role of the Indian South African in the administration of his community, Unpublished D. Phil thesis, University of Pretoria, Pretoria, 1976.

LOUW, J.B.Z. : Owerheidsbeleid en-administrasie van Universiteite in SA, Ongepubliseerde D. Phil.-proefskrif, Universiteit van Pretoria, Pretoria, 1978.

VAN RENSBURG, J.H.J.: Die stelsel van parlementêre beheer oor die skatkisrekening van die Republiek van Suid-Afrika, Ongepubliseerde M. Admin.-verhandeling, Universiteit van die Oranje-Vrystaat, Bloemfontein, 1973.

5. TYDSKRIFARTIKELS

- AZIZ, I.B.N. : "Education: Its agencies and their role in a Muslim Society", The Muslim Digest, Vol. 17 No. 10, May 1967.
- BINGLE, H.J.J. : "Klein Universiteite beoog groot uitbreiding", Scientific South-Africa, May 1965.
- BROKLEY, P.W. : "Effective discipline - a positive profit tool", Personnel Journal, Vol. 44 No. 2, February 1965.
- CLOETE, J.J.N. : "Werkstudie: Elkeen se plig", SAIPA, Vol. 3 No. 4, Julie 1968.
- DYMAN, R.M. : "Doeltreffendheid in die Owerheidssektor", SAIPA, Vol. 11 No. 2, Junie 1976.
- OSMAN, E. : "Education and the Indian Girl", Fiat Lux, April 1975, Volume 10(3).
- PAGE, D.A. : "The federal PPBS", Journal of the American Institute of Planners, Volume 33, July 1967.

- PIFFNER, J. : "Why not make social science operational?",
Public Administration Review, Vol. 22 No. 3,
September 1962. "The Medical Directory of
South Africa", Medical and Dental Board, Pennant
Publishing Co., Durban, 1963.
- RIVE, L.F. : "Referate gelewer deur die Paneelleiers
oor organisatoriese reëlings:
n Oorsigtelike beskouing", SAIPA,
Vol. 3 No. 2, Oktober 1967.
Republiek van Suid-Afrika,
Departement van Inligting, Die Indiër-Suid-
Afrikaner, Spectrum Offset, Johannesburg, 1975.
- RONAN, W.W. : "Individual and situational variables
relating to job satisfaction",
Journal of Applied Psychology,
Vol. 54(1) , Part 1, February 1970.
- STEYN, J.P.J. : "Werkstudietegniese soos in die Suid-Afrikaanse
Staatsdiens toegepas", SAIPA, Vol. 3 No. 4,
Julie 1968.
- THORNHILL, C. : "Die Rekenpligtige funksie in Staats=
departemente", Die Staatsamptenaar, Vol. LIX No. 3
Maart 1979.
University of Durban-Westville,
The Column, Public Relations Department
of the University of Durban-Westville,
Vol. 2(2), November 1978.

University of
Durban-Westville:

"Opening of the 1982 Academic Year,
Speech delivered in the M.H. Joosub
Hall on 9 February 1982 by the
Vice-Chancellor and Rector Professor
J.J.C. Greyling", University of
Durban-Westville, Durban, 1982.

University of
Durban-Westville:

"The Vice-Chancellor's Newsletter",
University of Durban-Westville,
Durban, Vol. 1 No. 1, April 1982.

6. UNIVERSITEIT VAN DURBAN-WESTVILLE: VERSLAE EN PUBLIKASIES

6.1 JAARVERSLAE

University of Durban-Westville, Annual Report of the
Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville
for the period 1 July 1979 to 30 June 1980, University
of Durban-Westville, Durban.

Universiteit van Durban-Westville, Jaarverslag van die
Vise-Kanselier vir die tydperk 1 Julie 1980 tot
30 Junie 1981, Universiteit van Durban-Westville,
Durban.

University of Durban-Westville, Annual Report of the
Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville
for the period 1 July 1980 to 30 June 1981, University
of Durban-Westville, Durban.

University of Durban-Westville, Annual Report of the Vice-Chancellor of the University of Durban-Westville for the period 1 July 1981 to 30 June 1982, University of Durban-Westville, Durban.

6.2 NOTULES

University of Durban-Westville, Management and Organisation meeting held on 30 April 1981, University of Durban-Westville, Durban.

University of Durban-Westville, Minutes of the first Internal Management Committee meeting held in the Rector's Office on Friday, 29 January 1982, at 13h30, University of Durban-Westville, Durban.

University of Durban-Westville, Board of the Faculty of Commerce and Administration, Minutes: Com. 44 dated 10 March 1982, University of Durban-Westville, Durban.

Universiteit van Durban-Westville, Senaat van die Universiteit van Durban-Westville: Notule 60 gedateer 19 April 1982, Universiteit van Durban-Westville, Durban.

University of Durban-Westville, Minutes of the sixteenth meeting of the Internal Management Committee held in the Rector's Office on Tuesday, 10 August 1982, at 11h30, University of Durban-Westville, Durban.

7. VERSLAE

Acton Society Trust Report, "Problems of Promotion Policy", Acton Society Trust, London, 1952.

8. DIVERSE PUBLIKASIES

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Handbook of Training in the Public Service, U.N. Publication ST/TAO/M/28, New York, 1968.

Universiteit van Durban-Westville, Algemene beleid met betrekking tot die diensvoorwaardes van personeel, Universiteit van Durban-Westville, 1971.

University of Durban-Westville, Constitution of the Faculty of Commerce and Administration, University of Durban-Westville, 1979.

Rhodes University, Calendar, 1982, Rhodes University, Grahamstown, 1981.

University of Durban-Westville, Calendar, 1982, University of Durban-Westville, Durban, 1981.

9. KOERANTE

"Give Indians more Opportunities says College Chairman", The Natal Mercury, 18 May 1966.

"Indians ask for a medical school", The Natal Mercury, 12 November 1964.

"Indians protest at separate medical college scheme", The Natal Mercury, 13 November 1964.

BISSETTY, N., "It all started with Sugar", The Natal Mercury, Indian Education Supplement, 28 September 1965.

10. WOORDEBOEKE

Chamber's Twentieth Century Dictionary, New Mid-Century Version, (Edited by W. Geddie), W. and R. Chambers Ltd., Edinburgh and London, 1955.

Die Afrikaanse Woordeboek, Tweede Deel D-F, (Hoofredakteur P.C. Schoonees), Staatsdrukker, Pretoria, 1956.

Odhams Dictionary of the English Language Illustrated, (Edited by A.H. Smith and J.L. O'Longhlin), Odhams Press Limited, Long Acre, London.

Republiek van Suid-Afrika, Woordeboek van die Afrikaanse Taal, Vierde Deel, Staatsdrukker, Pretoria, 1961.

AANHANGSEL A

M E M O R A N D U M

REF.
VERW.

FROM : PROFESSOR E MALAN, DEPT CHEMIE
VAN

TO : REGISTRATEUR (ADMIN), UDW
AAN

DATE : 12 MAART 1982
DATUM

SUBJECT TOEGANGSPAARIE NA PARKEERTERREIN J
ONDERWERP:

Die afgelope tyd het dit alhoemeer duidelik geword dat die toegangspaaie soos bogenoem nie net slegs vir die doel gebruik word nie, maar dat dit deur sommige individue misbruik word vir 'n hoëspoed deurgang vanaf die oostekant van die kampus na die weste toe en omgekeerd.

Hierdie ongeoorloofde praktyk maak dit onveilig vir die baie voetgangers wat hierdie pad moet kruis en ek was self al die ooggetuie van 'n paar naelskraap ontkomings deur voetgangers.

Ek wil u versoek om dit te oorweeg om twee of meer van die onpopulêre walle (humps) op strategiese plekke in hierdie pad op te rig.

AANHANGSEL B
UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE

MINUTES of the third meeting of the INTERNAL PLANNING COMMITTEE held in the Rector's Conference Room on Friday, 20 August 1982, at 10H30.

3.1 Opening and Welcome:

The Chairman welcomed members and declared the meeting open.

3.2 Present:

Professor J J C Greyling (Rector) - Chairman
Professor J St E Pretorius (Registrar - Academic)
Mr M A van Niekerk (Campus Planning Officer)
Mrs M J Mason (Rector's Secretary)

3.3 Apologies for Absence:

Mr G E Heystek
Mr M B Hartley

3.4 Confirmation of the Agenda:

The Agenda was confirmed, as circulated.

3.5 Confirmation of the Minutes of the Previous Meeting:

The Minutes of the previous meeting were confirmed, as circulated.

3.6 Matters Arising from the Minutes:

3.6.1 Accommodation for Research Workers on Exchange Programme:

The Campus Planning Officer informed the committee that as requested at the previous meeting he had established that in terms of the Group Areas Act the University property is classified for Indian occupation. The Chairman added that this meant that other races can be accommodated for conferences, etc only if a permit is obtained. This item will now be removed from the Agenda.

3.6.2 Maximum Size of University:

The details requested at the previous meeting with regard to the roads to be constructed were included in the report under item 3.8 of the Agenda and were noted. The proposals submitted by the Campus Planning Officer in the attachment referred to under item 3.8 were supported by the Committee and an additional proposal added, namely:

4. That a Landscape Architect must be appointed as soon as possible.

These comments to be recommended to the Buildings and Grounds Committee for approval.

3.6.3 Alterations to Residences - New Approach:

The results of the survey could not yet be reported as the questionnaire concerned is still to be finalised.

3.6.4 Offices With and Without Air-Conditioners:

It was noted that funds for this item were included in Attachment I under item 3.7. The Campus Planning Officer further reported that the Department of Community Development has ap-

Minutes: Internal Planning Committee - 20.8.1982

pointed consultants to investigate the matter and their interim report thus far was that no problem was foreseen in providing air-conditioning in offices in buildings presently being erected and planned, but that problems may arise with regard to existing buildings as window-unit air-conditioners would have to be installed and this could adversely affect the aesthetics of the buildings concerned. As a result, the consultants will consult with the Architects regarding alternative solutions and investigate the financial implications and a report on their findings will be submitted.

3.6.5 Master Plan:

The Campus Planning Officer reported that he had written to the Department of Community Development requesting that consultants be appointed to attend to the follow-up of the Master Plan, and that Civil Engineering consultants had already been appointed and their report is referred to in item 3.8 hereunder. At a Sketch Plan meeting held in Pretoria on 26 July it had again been requested that Landscape Architects be appointed and such further request as recommended under item 3.6.2 above.

3.7 Planning of Public Expenditure : Major Work Requirements 1981/82 to 1985/86. (ATTACHMENT I)

The information and proposals submitted by the Campus Planning Officer were approved by the Committee for recommendation to the Buildings and Grounds Committee.

3.8 Report to Department of Community Development by Geustyn Forsyth and Joubert on the Extension of Civil Services dated June 1982: (ATTACHMENT II)

Dealt with under item 3.6.2.

3.9 Additional Accommodation : Department of Music. (ATTACHMENT III)

The proposals submitted by the Campus Planning Officer were approved by the Committee for ratification by the Buildings and Grounds Committee.

3.10 Report on Course on SAPSE Building and Cost Norms. (ATTACHMENT IV)

The Committee noted the report submitted by the Campus Planning Officer and the Chairman suggested that he submit his proposals regarding the SAPSE reporting system to the Internal Management Committee for discussion. The report will also be forwarded for inclusion in the Buildings and Grounds Committee agenda.

3.11 Architect's Instruction - New Indoor Sports Centre. (ATTACHMENT V)

The saving of R19,314.55, which had been effected, was noted with thanks and would be reported to the Buildings and Grounds Committee.

3.12 Report on Proposed Faculty of Health Sciences by Private Architects to Department of Community Development. (ATTACHMENT VI)

The report submitted by the Campus Planning Officer was noted. He drew attention to certain items contained in the report such as the planned facilities for Biology, Genetics and Cancer Research and undertook to report back to the Committee with further information once the SAPSE norms have again been applied. It was decided that the Campus Planning Officer be instructed to scrap the area allocated to the Student Labora-

Minutes: Internal Planning Committee - 20.8.1982

tories in Cancer Research and that the planning of accommodation for Biology and Genetics be continued.

3.13 Proposed Faculty of Dentistry. (ATTACHMENT VII)

The information submitted was noted by the Committee and will be forwarded to the Buildings and Grounds Committee.

3.14 Alterations : Building H1 : Faculty of Engineering. (ATTACHMENT VIII)

The information submitted was noted and this will be forwarded to the Buildings and Grounds Committee.

3.15 General:

The Campus Planning Officer raised the following matters which were not included under item 3.6:

3.15.1 Campus Security:

The Campus Planning Officer requested that this matter be referred to the Council of Deans for their proposals/suggestions as was decided at the previous meeting.

3.15.2 Campus Control Centre and Living Quarters for Security Guards:

The Campus Planning Officer presented the Committee with plans depicting the location details of the Campus Control Centre and the living quarters for Security Guards and these were accepted.

3.15.3 Men's Residence Building S:

The Campus Planning Officer reported that the Department of Community Development had advised that they could not supply the furniture required for the diningroom with the result that the University would now be supplying the items needed.

3.16 Closure:

The meeting closed at 11H00.

CHAIRMAN

UNIVERSITY OF

DURBAN-WESTVILLE

THE VICE-CHANCELLOR'S

NEWSLETTER

VOL 1 : NO. 1

APRIL 1982

Introduction

This first newsletter is another of several innovations introduced thus far this year and is designed to contribute towards the changed atmosphere and spirit on the campus. It is launched with gratitude for the kind co-operation, friendship and respect I enjoy from members of staff and is aimed at encouraging or accelerating the growing spirit of loyalty amongst staff towards the University. In many ways our situation is unique — as are our problems — but at the same time we have a wonderful opportunity to build an institution next to none and one which could become known, recognised and respected in many parts of the world.

Before we move outward, however, we must put our house in order. Knowing full well that dissension and strife will weaken us and impede progress towards end goals, every attempt must be made to blend staff and students into a closely knit, strongly motivated and enthusiastic unit. To this end, an important requirement is proper communication, to inform each other what is going on and to arm ourselves with facts to advertise or defend the University, wherever possible or necessary.

This newsletter is a modest attempt to acquaint you with some general developments at the University. It also provides brief notes about major or interesting activities of some of our members of staff. Your comments, criticism and suggestions will enable me to improve the quality of the newsletter and to satisfy a wider range of interests.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "J. H. Kuyling".

Welcome to new staff

I would like to extend a warm welcome to our new staff members. We all hope that you will enjoy working with us and that your career here will prove to be fruitful and rewarding.

A list of staff who have joined the University since the beginning of 1982 is given on page 7.

CONGRATULATIONS

. . . to all members of staff who were promoted at the beginning of this year. Their names are listed on page 8. We all wish you continuing success in your new position and hope that you will go from strength to strength at our University.

NEWS HIGHLIGHTS ON U D W

Physical developments at the University have recently received wide publicity in the news media. Two of these projects that members of staff may wish to know more about are :

The University Master Plan, 1985 - 2000

In any sphere of activity, whether it be industrial, commercial, scientific, financial, or educational, careful and controlled forward planning and development are essential. It is not sufficient that plans and budgets be considered for just next year or even the next two or three years. Rather, in this age of rapid change and development, we must think and plan in terms of the next two or three decades so that orderly, rather than haphazard, growth and development can be effected. It was with this in mind that the University authorities commissioned the preparation of a Master Plan for the physical development of the University for the period 1985 to 2000.

A report on the plan was recently completed by the consulting team of architects and planners, and was officially handed over to the Department of Community Development at a special presentation held at the University on 3 March.

The physical expansion of the University will be dependent, *inter-alia*, on the rate of growth of the student population and Council's policy on the maximum number of students the University could cater for. For the purpose of the study carried out, it was envisaged that by the end of the century the number of full-time students, if not restricted, will have reached about 15 700, compared with the present figure of about 5 000. A major advantage of the plan is that it is phased and further expansion may be blocked at any stage.

The planners have taken full advantage of the existing natural features of the site to give the proposed campus a truly parkland setting, with a well-developed open space system of nature areas comprising streams, valleys and areas of high vegetation conservation, with pedestrian areas and more formal man-made open space between buildings. Proposed highlights include a small lake, an arboretum and an open-air amphitheatre.

An increase in campus ground area (as distinct from actual floor area) from 40 ha (1985) to 76 ha (2000) is foreseen, with the latter figure broken down into 45,7 ha for the academic (including administration) complex, 23,1 ha for sports facilities and 7,2 ha for the residential complex.

It is proposed that the main access road (University Road) be widened and that an improved entrance be provided. An inner and outer ring road are planned, with various secondary loops, tertiary cul-de-sacs and strategically placed parking areas. For more detailed features of the plan, you are advised to contact the Campus Planning Officer, Mr M A van Niekerk.

It is stressed that the Master Plan is essentially a basic proposal for the orderly placement, arrangement and lay-out of the different land uses on the site. No consideration is given to university policy or administrative strategy, unless these are directly related to environmental or architectural planning.

The plan proposes three development phases of five years each, commencing in 1985, and recommends that certain follow-up priorities, including more detailed planning of the broad outlines laid down, should be dealt with between now and 1985.

The New Oral and Dental Training Hospital

At a ceremony held on 17 March, the University's new Oral and Dental Training Hospital, erected and equipped at a total cost of R1 million, was opened by Dr J de Beer, the Director-General of the Department of Health. The Hospital is located next to the King George V Hospital for Tuberculosis in Asherville, and can justifiably claim to have the most modern facilities in the country for training in dental therapy. It has a highly-trained staff of fifty, reporting to Professor van Rensburg, Head of our Department of Dentistry, and is already treating about 150 patients daily. About a quarter of the staff are on the joint staff establishment of the University and the Department of Health. The hospital facilities will be available to schools and the community in the area and — as far as we are aware — it is the only hospital of its kind providing services on Saturdays and Sundays.

Since 1972, when the University moved to its present campus, building operations have continued unabated. The sustained growth in student numbers, from 2003 in 1972 to 4996 at present (25.3.1982), necessitated the erection of several new buildings and extensions to existing ones. Recently completed projects and those still under construction include :

Buildings H, H1 and J2

The completion of extensions and alterations to Building H has provided new accommodation for the Departments of Chemistry, Geography, Geology and Optometry. The area occupied by Optometry in Building E will be taken up by the Department of Occupational Therapy.

Alterations to Building J2 have resulted in additional space for the Department of Psychology, including an animal laboratory, and in the provision of extra facilities for the Departments of Speech and Hearing Therapy, and Phonetics and Linguistics.

Additions and alterations to the Faculty of Engineering building, including a face-lift to the frontage, are almost complete.

Men's Residence

The new Men's Residence, adjacent to the existing residence (Building R), is nearing completion. It will house 250 students. Attempts have been made to give it a more homely atmosphere by the provision of built-in furniture, the rearrangement of individual rooms, the use of colourful panels, walls and doors, and the introduction of more attractive decorative features in the common room and foyer areas.

Lecture Theatre Complex

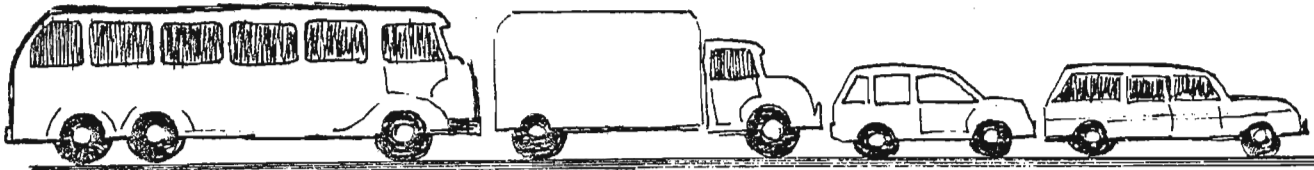
Satisfactory progress is being made with this new complex, which will eventually provide seven lecture theatres — one to seat 750 students, two to seat 500, two to seat 350 and two to seat 250. One of the smaller theatres will be provided with translation booths and full conference facilities and the whole complex will have access to audio-visual facilities such as television. The complex will also house the Communications Media Centre.

Indoor Sports Centre

Construction work on the Sports Centre is progressing on schedule and the frame system to carry the roof will be in place by the end of the year. A special feature of the building is the flooring, which is being imported from Italy and is of the type used for indoor sports at the last Olympic Games. Another feature is the provision of access to all levels for people in wheelchairs. Cricket enthusiasts may be interested to know that the old practice nets which were formerly located on this site are being erected on the nearby upper level, adjacent to the four tennis courts.

Places of Worship

On the eastern side of the campus, beyond the Education building, excavation has started on the site for the Muslim Centre of Worship. The project is being financed by the Muslim community and it is hoped that the building will be finished by the end of this year. Facilities for worship by Hindu and Christian students are also receiving the attention of the respective communities — the first step being to raise adequate funds.

TRAFFIC JAMS, PARKING PROBLEMS AND ROADS

Traffic Flow on Campus

As most of you are aware, delays at the entrance gates to the campus are not uncommon. These are caused by people who do not have a permit wanting to enter the campus. In the case of visitors delays are unavoidable, but quite often the drivers concerned are members of staff or students who have neglected to apply for a traffic permit. Also, at the beginning of each academic year, many people try to use discs that have expired. I would ask all road users on the campus to co-operate by ensuring that they possess a current parking disc.

Parking on Campus

When parking bays were marked out and numbered, and a nominal charge made for their use by staff members, it was hoped that the rights of the individual who pays for a parking bay would be respected by others. Unfortunately, this has not been so and, here again, I would ask for the co-operation of everyone who in the past has infringed on the rights of those who pay for a parking bay.

Whilst on the subject of parking, the problem will be further aggravated once construction of the Library extension commences, as those who at present park under the Library will have to find open parking. Long-term planning makes provision for a multi-level car park on the campus, but it will be several years before this materialises.

Road Works

You have probably had some caustic comments to make about the holes being dug in the road surface, especially in University Road and in the ring road. I am assured that these are necessary as part of the planned resurfacing of all roads on the campus and the provision of a third lane on University Road. This work will also include the construction of a completely new traffic circle to replace the present dangerous intersection in front of the Men's Residence. It is also planned to construct five laybys at strategic points on the campus, to enable motorists to pick up passengers.

DANGER OF BUSH FIRES

Over the past few weeks there have been three bush fires on the campus. As the vegetation dries out further over the coming winter months, the likelihood of more fires becomes greater. If you see any signs of smoke, however insignificant, please advise Security immediately (extension 133), so that quick action may be taken to prevent the fire from spreading. Incidentally, we now have a small fire engine to help us deal with serious fires.

U D W TO HAVE ITS OWN NATIONAL MONUMENT

You may have wondered what is happening about the glacial pavement that was discovered between the Administration Building and the Library. Unfortunately, construction work in this area has been rather slow, but as soon as work on the surrounds of the Administration Building and Building M are complete, a temporary fence will be erected round the glacial pavement whilst work proceeds on the further uncovering of the pavement and its preparation as a national monument. As soon as all construction work in the area (including extensions to the Library and a new Senate Chamber) is complete, a decorative surround will be erected for the pavement.

YOU AND THE DEVELOPMENT FUND

You, as a member of staff, are vitally and directly linked to, and dependent upon, the Development Fund of the University. If you are concerned about really first-class facilities for study, recreation, research, bursaries and community-orientated activities, then you are really concerned about the Development Fund. Not only do you stand to benefit directly from the Fund, for as the Fund swells, so too do prospects for your own enrichment, but all staff, students and society are likely to derive greater benefits from the overall improvement of the University.

All universities require a dynamic Development Fund to finance those projects not covered by the government allocation formula, irrespective of whether the university concerned is a State institution or otherwise. In this regard the University of Durban-Westville is no exception, because we are interested in the best any institution can offer.

While government contribution is substantial, it provides only for basic requirements. The University of Durban-Westville, like other universities, wishes to offer more than the bare necessities, but to do so it must seek additional private support from all sectors of the South African community. In a final assessment, differences in student fees and the strength of the Development Fund determine the quality and range of improvements and services or facilities a university can afford.

As a guide, additional funds are needed for such purposes as :

1. Bursaries, Grants and Scholarships

The University must be able to offer substantial financial assistance to good university material, be it staff or students. Incentives are required to lure good pupils to study here and to encourage an increase in postgraduate students.

2. Research

Teaching and research are the two major functions of a university and they are inseparable. Additional research funds are

urgently needed if we are to stake a claim as a leading research institution. The present university finance formula, under which we and all other universities operate, imposes a serious constraint upon the number of research posts that may be created and the number of projects we can finance. Ideally, we should be able to accommodate good research workers in posts where they can undertake projects full-time, at competitive salaries. In addition, the University can render a very valuable service in the identification and analysis of problems encountered by the community, thereby contributing essential factual data to design and introduce development programmes.

3. Attendance at Conferences

At present, the University has roughly R6 000 per annum to finance the attendance at conferences by members of staff. Considering the need to maintain contact with colleagues in your disciplines, to exchange ideas, to put your theories or research findings to the test and to learn about the work done elsewhere, concerted efforts must be made to increase the available funds.

4. Community-Orientated Services

Some of the University of Durban-Westville's activities are focused upon the Indian community. A crèche and other social services operated in Chatsworth, the Child Guidance Clinic and a growing number of clinics run by the Faculty of Health Sciences may serve as examples. A need exists to increase and expand these facilities, but further growth is hindered by inadequate funds.

Launched in 1975 by our Chancellor, the Fund has gained momentum since 1980, with contributions coming from both the White and Indian sectors. While the Reserve and Development Fund account totals roughly R2 million, it has a considerable way to go before it is as strong as similar funds at other universities.

YOU COULD HELP by projecting a positive picture of the University, thereby contributing to an improved and healthier climate for our institution. This is an indispensable prerequisite in our fund-raising campaign. You are also invited to assist by providing suggestions, leads and contacts, and making arrangements for appointments for me or Mr Bala Naidoo, our Chief Development Officer.

Heads of Departments and members of staff are urged to refrain from directly soliciting funds for

their own departments or individual projects. The Board of Trustees which administers the Development Fund has decided that all contributions should ideally be made to the University's Development Fund. Any change in this policy will be conveyed immediately to all members of staff. If you have any ideas or suggestions you are invited to discuss these with members of the Department of Public Relations and Development or with me personally. Your kind assistance and co-operation would be greatly appreciated

LIBRARY NEWS

The Library will shortly make available its first computer print-out book catalogue, comprising about 25 000 titles and including most of the past year's acquisitions. The catalogue will supplement the existing card catalogue, and the ultimate aim is to include the whole existing card catalogue in the library's data base, thus completely replacing the former with book catalogues and com (computer-output-microfiche) catalogues. The latter will be in microform and accessible with the aid of microfiche readers.

As a result of the above, it is now possible to make sophisticated searches of library material already in the data base. The service is especially valuable to research workers and post-graduate students who want to ensure that they have all relevant information on a particular topic. Searches can be done, *inter alia*, by author, title, subject heading and keyword. With the installation of a printer, it is now possible to obtain print-outs of material retrieved on the terminal.

The library is also co-operating closely with the University of Natal (P M Burg) library, in that the latter is now linked to the UDW computer and thus has access to our facilities. UNP Library is taking this opportunity, not only to assess the value of a dedicated mini-computer for its own requirements, but also to recatalogue and reorganise its Life Sciences collections on line, according to modern standards, and thus ensure a useful addition to a future data base of its own.

Whilst on the subject of the Library, I feel sure that regular users will be pleased to hear that at long last, the well-worn carpets are to be replaced. Users have also been inconvenienced during recent months by intermittent failures of the air-conditioning. These were due mainly to interruptions to the water and electricity supplies, but the latest breakdown was caused by a burnt-out motor — soon to be repaired.

DOCUMENTATION CENTRE

Following a recent visit to the Transvaal, the Director returned with a large collection of documentation on the Fordsburg Training College, including old examination papers, syllabuses, examples of students' work, practice teaching exercises, student newsletters, etc. In fact it offers a fairly comprehensive picture of activities at a Training College, covering Art (nearly 500 examples of students' work), Afrikaans, English, History, Geography, Mathematics, audio-visual methods, crafts, etc. When properly classified, it should prove useful to researchers interested in methods of education pertaining to subjects offered at Training Colleges.

A long-term project on which the Centre has embarked is the microfilming of old Indian newspapers. "Indian Opinion" and "Colonial Indian News" (1901-3) are already available — the latter, incidentally, is the oldest Indian newspaper in South Africa and contains a fair proportion of Tamil. Microfilming of "Indian Views" (1914-1926) is in progress and a special appeal is made to colleagues for assistance in locating these old newspapers, particularly those covering the period 1927 to 1939. These microfilms will be extremely valuable material for researchers studying the history of the Indian in South Africa.

The Centre is also actively involved in preparations for an exhibition which will form part of the celebrations to be held on 29-31 May to mark the 70th anniversary of the Hindu Maha Sabha. Here again, an appeal is made to colleagues to make available on loan any material they might have pertaining to Hindu development in South Africa, eg. pictures, old costumes, display material on Hindu societies, etc. A small exhibit on the contribution of the University to the development of the Hindu in South Africa is also being considered and in this respect copies of publications by staff members would be particularly welcome.

INSTALLATION OF THE VICE-CHANCELLOR

The Vice-Chancellor and Rector, Professor J J C Greyling, BA (Hons), MA, PhD, will be officially installed in office by the Chancellor, Professor the Honourable O P F Horwood, at a ceremony to be held in the M H Joosub Hall at 20h00 on Friday, 7 May.

GRADUATION CEREMONIES

Graduation ceremonies will this year take place on Saturday, 8 May, at the following times :

- 10h30 - Arts, Science, Health Sciences and Engineering
- 14h30 - Education, Commerce, Law and Theology

The Chancellor, Professor the Honourable O P F Horwood, will be the principal speaker at both ceremonies.

CONVOCATION

An inaugural meeting of the Convocation was held in October 1980 to consider a draft constitution, which had been prepared by the Convocation Committee, a committee of the University Council. After much discussion it was decided that a committee consisting of the following members be set up to scrutinize the draft constitution with a view to presenting the new constitution to a full meeting of the convocation :

Professor W A Ramsden
Professor C Ramfol
Dr D S Rajah
Mr M Rajab
Professor D S Macnab

It is hoped that a meeting of the Convocation will be called shortly to decide the issue and to elect an Executive Committee of the Convocation.

INAUGURAL LECTURE

Professor P M Krishna, Head of the Department of Oriental Studies, will deliver his Inaugural Lecture in the Asoka Theatre at 10h30 on Friday, 23 April. The subject of the lecture will be "King Asoka : The Tension between Political Power ('Danda') and the Moral Imperative ('Dharma')". King Asoka can be considered to have a place of honour in the University, as the Seal that dominates the University Crest is the Royal Seal that he chose as the emblem of his Empire.

APPOINTMENTS

ACADEMIC

PROFESSORS

Professor A L du Preez, Chemistry
Professor W R Mansfield, Business Administration

SENIOR LECTURERS

Mr B J M Gowans, Mechanical Engineering
Professor R A Harper, Geography
Dr J Kempster, Education

LECTURERS

Mr C de Wet Joubert, Optometry
Mr J S du Plooy, Music
Mr R H Farman, Education
Mr E Goolam, Mechanical Engineering
Mr J E T Hamilton, Law
Mrs M B Jackson, Music
Dr A Madarøe, Anatomy
Mrs M L McFadyen, Pharmacology
Mr R P McMahon, Psychology
Mr G L Reinhardt, Mechanical Engineering
Mr L L Rennie, Civil Engineering
Mr F H Schuman, Afrikaans & Nederlands
Mr J H Tolksdorf, Optometry
Mrs A J M M Tredoux, Afrikaans & Nederlands

JUNIOR LECTURERS

Mrs E A Blignaut, English
Mrs E M Bradshaw, Fine Arts
Miss H de Klerk, Psychology
Miss L Duffy, Home Economics
Mr F A Gafoor, Physics
Mr C E Leftwich, English
Miss D J MacKenzie, History
Mr V Nanackchand, Fine Arts
Mrs I D Oakley, Speech and Drama
Mr P J Olmesdahl, Physiology
Mr J Pather, Speech and Drama
Mrs J S Peyper, Optometry
Mr D Scott-Macnab, English
Miss F B Sirkhot, Education
Mr M S E Vawda, Anthropology
Mrs F M Verstraete, History of Art

ADMINISTRATIVE AND TECHNICAL

CHEMISTRY

Miss S Bickrum, Research Assistant
Mr S Cunden, Laboratory Assistant
Mr P M Daby, Laboratory Assistant

COMMITTEES

Miss V Singh, Typist

COMPUTER CENTRE

Mr A M Jones, Systems Analyst
Miss R S Naidoo, Data Typist
Mr A Pillay, Computer Operator

EDUCATION

Mr P Ramathan, Laboratory Assistant

ENGINEERING

Mr D Narayansamy Technician

FACULTY ASSISTANCE

Miss T Parbhoo, Typist
Miss K Yettian, Typist

INSTITUTE FOR SOCIAL & ECONOMIC RESEARCH

Miss M Padayachee, Research Assistant

INSTRUMENTATION UNIT

Mr G J Heiden, Director

LANGUAGE LABORATORY

Mrs M T Christensen, Acting Director

LIBRARY

Mrs V Brijlal, Typist
Mrs J J Verwey, Typist

MICROBIOLOGY

Mr R M Moodley, Laboratory Assistant

PERSONNEL

Miss A D Govender, Typist
Mr M Reddy, Clerk Grade II

PHYSICS

Mr K Bisetty, Laboratory Assistant

PHYSIOLOGY

Miss B Chetty, Laboratory Assistant
Mr M R Habbib, Laboratory Assistant
Mr K Moodley, Senior Laboratory Assistant

PURCHASES, STORES & BUDGET CONTROL

Miss N Harisunker, Stores Assistant Grade II
Miss S D Roopnarain, Stores Assistant Grade II

RECTOR'S OFFICE

Mrs M J Mason, Head Typist

RESIDENCES

Mrs M B Ismail, Matron

SECURITY

Mr B Hadebe, Security Guard
Mr K H Msweli, Security Guard
Mr S E Sibiya, Security Guard

SPEECH AND DRAMA

Mrs V Harikishun, Laboratory Assistant
Mr C Reddy, Laboratory Assistant

STUDENT COUNSELLING CENTRE

Mr T Lazarus, Assistant Student Counsellor

PROMOTIONS

ACADEMIC

PROFESSOR

Professor K Bhana, Psychology

ASSOCIATE PROFESSORS

Professor K H Lange, Philosophy & Political Science
Dr R A Oellerman, Microbiology

SENIOR LECTURERS

Mr A S Gani, Business Administration
Dr T Olivier, English

LECTURERS

Mr N N Canonici, Zulu
Mr R D Ramkisson, Psychology
Mr D Sing, Public Administration
Mr D V Soni, Geography
Miss H K Watson, Geography

ADMINISTRATIVE AND TECHNICAL

ADMINISTRATION

Professor J J C Greyling, Rector and Vice-Chancellor

COMPUTER CENTRE

Mr S Baboolal, Assistant Director
Miss S Gokul, Computer Operator
Mr R P Maharaj, Senior Systems Analyst
Mr N L Sarawan, Systems Analyst
Mr L F Vorster, Senior Systems Analyst

PURCHASES, STORES AND BUDGET CONTROL

Mr S Arjoon, Stores Assistant Grade I
Mr P Asrie, Clerk Grade II
Mr A Singh, Stores Assistant Grade II

RESIGNATIONS

ACADEMIC

LECTURERS

Mrs D M Manning, Physiology
Mr M E Stuart, Classical Languages

ADMINISTRATIVE AND TECHNICAL

PUBLIC RELATIONS

Mr V R Gutridge, Publications

INSTITUTE FOR SOCIAL & ECONOMIC RESEARCH

Mrs R A Heath, Research Officer

STAFF MEMBERS ON STUDY LEAVE

STAFF MEMBER	DEPARTMENT	PERIOD OF LEAVE	PLACE OF STUDY
D M Alexander	Pharmacy	16:2:82 - 25: 6:82	U D W
L A Barnes	Afrik. & Nederlands	16:2:82 - 25: 6:82	Home
K Bharuthram	Physics	16:2:82 - 3:12:82	University of Cologne
J B Brain	History	16:2:82 - 25: 6:82	Home
D Bughwan	Speech & Drama	16:2:82 - 25: 6:82	Yale University, USA
S F du Toit	Physical Education	16:2:82 - 3:12:82	Home
P K Gounden	Education	21:4:81 - 2: 4:82	Home
S Ismail	Engineering	1:8:81 - 31: 7:82	Home
R Jayaram	Library	1:2:82 - 30:11:82	UDW
B H Kelly	Statistics	15:9:81 - 15: 9:82	University of Sussex
R Kishun	Student Affairs	5:8:81 - 30: 7:82	Univ. of Southern California
G M Murugan	Library Science	1:1:82 - 31: 7:82	Western Reserve Univ. USA
S Naidoo	Chemistry	16:2:82 - 3:12:82	University of Natal, PMB
R G Ori	Mathematics	1:9:81 - 31: 8:82	University of Kansas
D R Rajab	Psychology	16:2:82 - 25: 6:82	Home
W A Ramsden	Law	16:2:82 - 25: 6:82	University of Cape Town
H J W Rocher	Social Work	13:4:82 - 25: 6:82	USA and Canada
M A H Smout	Geography	16:2:82 - 25: 6:82	USA and UK
V D Soni	Geography	17:8:81 - 25: 6:82	John Hopkins Univ., Baltimore, USA
D S Watson	Science of Religion	16:2:82 - 3:12:82	Princeton Theological Seminary, USA

STRONG REPRESENTATION ON HSRC COMMITTEES

The University of Durban-Westville is well represented on various working committees that have been established as part of a large-scale investigation by the Human Sciences Research Council into Inter-Group Relations. Members of staff who have been appointed to participate in this important project are :

Professor K Bhana, Psychology : Race, Ethnicity and Culture
Professor S Bhana, History : Historical Aspects
Mrs R Chetty, Sociology : Social Structure
Professor W A J Coetzee, Public Administration : Administrative Aspects
Professor P M Krishna, Oriental Studies : Race, Ethnicity and Culture
Professor G C Oosthuizen, Science of Religion : (1) Methodology; and (2) Religion
Professor B G Ranchod, Private Law : (1) Legal Aspects, chairman; and (2) the main Committee.

CONGRATULATIONS

We offer our congratulations to :

Mr M Moodley (Empirical, Special and Remedial Education), who has successfully completed the requirements for this University's DEd degree. His thesis is entitled *A Study of Achievement in Mathematics, with Special Reference to the Relationship between Attitudes and Attainment*. His promoter is Professor A L Behr. The doctorate will be awarded at graduation on 8 May.

Mr C G L Baines (Physics), on obtaining his second Master's degree, an MSc in Industrial Engineering and Operations Research, from the Virginia Polytechnic Institute and State University.

Miss R G Blondeel (Afrikaans en Nederlands), on obtaining her MA *cum laude* at the University of Natal.

Mr P J J Conradie (Afrikaans en Nederlands), on obtaining his MA *cum laude* at the University of Cape Town.

Mrs A Padayachee (Criminology), who received a distinction for her MA dissertation, *A Study of Deviant Behaviour in Selected Indian High Schools in Durban*.

Mr P S Reddy (Public Administration), who has completed his MAdmin degree at UDW.

Mr F Gafoor (Physics), on gaining an Honours degree in Physics with Medical Applications, at the University of London.

Mr J Pather (Speech and Drama), on being the first student in the department to be awarded his Honours degree *cum laude*.

Mr S Moodley (Administration) on his successful completion of the University's Advanced Diploma in Public Administration.

BEST WISHES FOR A SPEEDY RECOVERY

We are pleased to hear that Miss S Naidoo, a lecturer in the Department of Speech and Drama, is making good progress following the serious motor accident in which she was involved in January. We hope she will soon be back with us.

MARRIED WOMEN

The injustice married women have had to suffer over the past twenty-one years, in not qualifying for permanent appointment, has at last been eradicated with a recent change in the conditions of service. This does not imply, however, that *all* married females at the University will immediately and automatically be appointed to the permanent staff.

At its meeting on Monday, 15 March, the Executive Committee of Council laid down guidelines for the compilation of lists of married women in different categories, according to, for example, the procedure followed in selecting them for appointment and their years of service. Council will then decide, at its meeting in May, which women qualify forthwith for permanent appointment, which will be granted with effect from 1 January 1982, and what procedure should be followed to reach finality in the other cases.

The situation of all married women will be finalised during this year. While those appointed to the permanent staff will not gain in salary, they will enjoy security of tenure and qualify for an increase in the number of days of accumulated leave.

SALARY INCREASES

In these times of pressing and increasing inflation, members of staff will be pleased to learn that the salary increases due to come into effect on 1 April, will average 15.2 per cent. In some cases, where an adjustment has to be made to the nearest notch, the increase may be a little more than this.

There will also be changes in the annual increases and in the commencing salaries for the different categories of posts.

Keep us informed, please

Staff on the Switchboard, at the Enquiries Counter and in the Public Relations Department sometimes find themselves in the embarrassing situation of not knowing about events being held on campus. If you are arranging a conference, symposium, workshop, public lecture, or any other event to which outsiders are invited, please make sure that you provide these three sections, well in advance, with brief details on the function, including place, date and time and who to contact if there are any problems or queries.

OUR IMAGE IN PRINT **ONE IMAGE IN SERIAL**

Printed material can be a great image builder (or breaker, as the case may be) and I am anxious that the University should make every effort to improve the quality of all printed material distributed by it or individual departments.

In the past, departments have had to rely very much upon their own resources when producing leaflets, posters, brochures, bulletins and other such printed items. Although everyone has done his best, it is understandable under the circumstances that the results have not always been as professional as one would wish.

I am happy to say that we now have additional part-time staff in the Public Relations Department, who will be able to provide assistance with printed material that is intended for EXTERNAL DISTRIBUTION. Mr Richard Davidson is an editor, with many years' experience of writing for and editing technical publications; Mr Gordon Lowings is a design and layout artist, with a varied advertising agency background. Both work mornings only, with Mrs Annette Clifford-Vaughan, and may be contacted through her, on extension 115.

In addition, as some of you are already aware, last year the University purchased a Varsity Comp/Set System, which produces phototypesetting of a very high standard. This has been in full operation for some time, under Mrs Charlotte van Niekerk's jurisdiction.

We thus now have a publications team which is in a position to produce printed items up to final artwork. Simple jobs can then be printed by the Printing Room. At this stage, however, we are unable to reproduce photographs or multi-colour jobs. The printing of such items has to be done outside the campus.

I should mention here, perhaps, that any expenses incurred in producing printed material will remain the responsibility of the department initiating the work. Public Relations will provide a service only. However, the Department does have a limited stock of 'blanks' of different types and sizes, each incorporating the University's coat of arms. Suitable for items such as invitation cards, programmes, menus, brochure covers and presentation folders, these 'blanks' are available at the discretion of the Public Relations Department.

This Newsletter has been compiled, edited, designed and printed at the University.

ACADEMIC PUBLICATIONS

'The Bulletin'

The quarterly 'Bulletin for Academic Staff', which is produced by Professor A L Behr of the Centre for Tertiary Education and is now in its third year of publication, has attracted considerable outside attention. Although intended originally for Durban-Westville staff, many additional requests for copies have been received and the Bulletin is now sent to all other universities and educational institutions in South Africa, as well as to several universities overseas. Some recipients have asked permission to reproduce sections in their own staff publications.

'The Journal'

Due to circumstances, the 1981 issue of the 'University of Durban-Westville Journal' was delayed. However, Vol. 4 No. 1 is being printed and should be available by the end of April. The new

editor, Professor G A Rauche, and his Editorial Board are now working on the 1982 issue, which they hope will be published towards the end of the academic year.

'The Journal' aims to provide staff members with an opportunity to publish articles on their research or other scholarly activity, such articles being accepted on the basis of their contribution to learning through originality, cultural insight or provision of information. 'The Journal' attempts to be representative of all academic sections of the University and seeks to reflect a wide spectrum of our academic activities. It is distributed, free, to all members of our own academic staff, to all other universities and educational institutions in South Africa, and also to a substantial number of universities overseas.

EXTENSION DIVISION LECTURES

The following series of lectures, arranged by the University's Extension Division, will be delivered at the Aryan Benevolent Home, Chatsworth (Road 601, Arena Park) :

Saturday 17 April, at 3.30 pm : *Problems of Adolescence : Is there hope?*, Mr B A Balkisson.

Saturday 24 April, at 3.30 pm : *From Dribbles and Scribbles to Drawings : A developmental view of child art*, Mr B Lodge.

Saturday 8 May, at 3.30 pm : *What is Christianity?*, Dr F Arnot.

Saturday 29 May, at 3.30 pm : *A Winter's Tale*, Mr Y G Reddy.

The lectures are free of charge and open to the public. (Enquiries to ext. 348.)

MICRO-TEACHING COURSE FOR NATAL EDUCATIONISTS

In February, the Faculty of Education was host to some 50 Natal representatives of Colleges of Education, Departments of Education and University Faculties of Education. The occasion was a course in micro-teaching, sponsored by the British Council, which brought out to South Africa two tutors, Mr K Davis and Mr A Nutt, from Stirling University. Since our Faculty of Education has introduced micro-teaching into its Teaching Practice courses this year, the course proved to be an invaluable opportunity to raise problems, explore possibilities and clarify concepts with experienced and respected leaders in this field. Positive effects have already been noticed in the planning and implementation of the Faculty's programme. A similar result may be expected in teacher education throughout Natal.

READERS' SUGGESTIONS

This being the first issue of the Newsletter, it will inevitably meet with criticism, and I would like to have your reactions to it, whether they be favourable or unfavourable. In particular, your thoughts would be appreciated on such things as :

- Do you feel that there is a need for a Newsletter?
- Bearing in mind that the Newsletter will be supplemented by Information Sheets, should the need arise, is the proposed publication of four issues per year about right/too frequent/too infrequent?
- Is the news too detailed/too general?
- Do you have any comments on the format, bearing in mind that it is printed internally and our printing facilities are somewhat limited? For example, is the type size about right/too large/too small?
- Specific events of interest will, of course, be commented on, as and when they occur. These apart, however, are there any other topics that you consider should be included as regular features in each issue, in the same way as, for example, details of new appointments will be a regular feature?
- Do you have any other suggestions?

STUDENT REPRESENTATIVE COUNCIL

After years of unsuccessful negotiations between students and the University management about the formation of an S.R.C., an agreement was reached during 1980. The student population now has its second successive elected S.R.C. Considering that this is a new venture, one could expect that students lack the necessary managerial experience and skills to run their affairs efficiently and obviously need a great deal of guidance, particularly from senior administrative staff, with whom they have to work very closely. A relaxed and cordial relationship between the two parties involved is an important requirement for fruitful discussion and progress. Unfortunately, negative attitudes to the University administration in general seriously constrain a close working relationship. Sustained effort and unlimited patience from both parties are necessary to build up confidence, understanding and close co-operation, in the interests of the University and the student population.

There is a need to provide students with an opportunity to learn more about management of the University in general and the student body in particular, and to create channels of communication that will enable students to express their opinions or wishes on matters that directly concern them. Thus, to ensure a higher degree of satisfaction and a better understanding between all parties of each other's problems, the S.R.C. has been invited to nominate representatives on the following committees :

(1) Student Liaison Committee

The function of this committee is to facilitate liaison between students, Senate and Council on important policy matters of common interest. The committee consists of four members each from the Council, the Senate and the S.R.C., with the Rector as an additional member and chairman.

(2) University Management/S.R.C. Committee

This committee consists of the Rector as chairman, the two Registrars, the Campus Planning Officer, the Assistant Registrar (Student Affairs), and the S.R.C. It is actually a working committee and serves to co-ordinate and integrate the activities of the S.R.C., and student body with those of the University management. It deals, for example, with matters such as the use of

University venues and sports facilities, financial matters and the implementation of Council's policy.

(3) Cafeteria Committee

The main function of the Cafeteria Committee is to effect liaison between staff, students, the University Administration and Cafeteria management, with the object of identifying problems that require attention. It also gives advice to Council on the measures required to solve any major problems that are encountered and on any other matter referred to it, as for example, price changes. Represented on the committee are, *inter alia*, the Council, the Staff Association, the Rector, the S.R.C. (3 students), the Registrar's office and the Tenderer.

(4) Residences Committee

The main aim of this committee is to investigate complaints by hostel students and residence and administrative staff, and to suggest solutions to Council. It also reports to the Administration on problems related to food and menu changes and advises Council on other matters referred to it for consideration. Membership comprises the Rector, the Wardens, representatives of the Student Health Services, the Senate, the Department of Home Economics, and two hostel students per residence.

(5) Visiting Lecturers' Committee

This committee was set up to consider requests for invitations to outside academics to visit the University, and thereafter to submit requests for financial assistance required and make arrangements for such visits with the Departments/Faculties concerned. Membership of the committee comprises the Rector, the Deans or their nominees, the Registrars (Academic and Administrative), the Chairman of the Academic Staff Association and two students.

STUDENT ENROLMENT BY FACULTY, 1982* AND 1981*

Despite a negative growth rate at most of the South African Universities and easier access for Indians to other universities, U.D.W. continues to grow, as revealed by the following comparative figures for 1981 and 1982.

	Full Time		Part Time		Total	
	1982	1981	1982	1981	1982	1981
ARTS	1320	1328	609	567	1929	1895
COMMERCE	403	394	317	277	720	671
EDUCATION	790	803	260	228	1050	1031
ENGINEERING	194	189	5	2	199	191
HEALTH SCIENCES	168	132	4	9	172	141
LAW	168	156	4	2	172	158
SCIENCE	591	625	9	10	600	635
THEOLOGY	12	16	-	2	12	18
OCCASIONAL (NDP)	2	4	53	49	55	53
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3648	3647	1261	1146	4909	4793

* The figures given above were valid as at 26.02.1982 and 02.03.1981 respectively. At the time of going to press the 1982 figure had actually reached 4996, broken down as follows :-

Indians	-	4790	Other Asiatics	-	39
Blacks	-	16	Whites	-	93
Coloureds	-	40	Not indicated	-	18

STUDENT COUNSELLING SERVICES

Earlier this year, in my address to staff, I indicated that I was not satisfied with the Student Counselling Service, as it had been operating in the past.

A new arrangement has now been made whereby the Centre for Tertiary Education and the Student Counselling Centre have been amalgamated, under the direction of Professor A L Behr. Both Centres operate from a suite of rooms on the third floor of Block J (Psychology Section) and enquiries may be made at Room J 375 or telephone extension 337.

Publications

This year's first-year students had the benefit of a comprehensive, illustrated booklet entitled 'Pointers for New Students' and an 'Orientation and Registration Programme', both produced by the Centre for Tertiary Education.

In addition, a series of printed leaflets has been launched to help potential students with their choice of courses at the University. Leaflets that are available now are :

Faculty of Arts : Librarianship, Oriental Studies, Social Sciences

Faculty of Education : Physical Education

Faculty of Engineering : Civil Engineering, Chemical Engineering, Electrical Engineering, Mechanical Engineering

Faculty of Health Sciences : Dental Therapy, Occupational Therapy, Optometry, Oral Health, Physiotherapy, Speech and Hearing Therapy, General Information

Faculty of Science : Geology

Faculty of Theology : Theology

Funds are in hand for further leaflets and departments are urged to discuss ideas for publicising their courses with Professor Behr. The leaflets will be distributed to high schools and will also be available against individual requests.

Professor Behr is also in the process of compiling a 'Directory of Employers', to assist students in their search for jobs. Details will be supplied of about two thousand firms who have indicated their interest in employing our graduates. The directory should be ready by the end of the year.

FROM THE DEPARTMENTS

The following items have been supplied by the departments concerned, upon my request for information that would be of interest to colleagues. We were inundated with news — to the extent that we do not have enough space to include it all. We have selected what we thought would be the most generally newsworthy items for this issue and have held over some of the others for a later edition.

I should add, perhaps, that brief notes here on news that is likely to be of wider interest will be taken up and expanded upon, for external distribution in 'The Column'.

Thank you for your enthusiastic response.

NEW RESEARCH PROJECTS

ARTS

Two projects have recently been initiated in the **History Department**. The first, funded by the HSRC and being carried out by Professor S Bhana and Dr J B Brain, is concerned with the Movement of Indians, 1860-1910. In the second, funded by the Centre of Intergroup Studies (UCT), Professor Bhana is co-operating in publication of a book of documents on Indians

The **History of Art Department** has recently embarked on two projects. Mrs F Verstraëte is investigating the extent of the influence of Islamic art on the art of Henri Matisse; whilst Professor T H Matthews is engaged in practical research (painting) concerning the use of the multiple image in the context of contemporary realism.

Members of the **Department of Oriental Studies** are working on a variety of new projects. Mr A Song is investigating *The Chinese concept of God* and also *Educational Patterns in Classical China*; Mr P Pillay is studying *Gandhi's First Civil Disobedience Campaign*; Professor P M Krishna is researching *Revelation and Inspiration in the Vedas* and *The Limits of Political Power in Vedic Political Science*.

In the **Department of Philosophy and Political Science**, Professors G A Rauche and K H Lange are engaged on an analysis of the basic determinants that currently govern the dynamics of change in South Africa as well as the development of a socio-political theory rooted in South African actuality. A new political alternative is proposed, based on South African actuality.

Professor Rauche has been asked by the Chairman of the Conference of Lecturers in Political Science and Related Sciences, to be held at UNISA in August 1982, to analyse the constitutional recommendations of the President's Council with regard to the future central government. Professor Rauche's findings will be discussed at the Conference and subsequently published.

The **Science of Religion Department** is currently engaged in a countrywide research project on *Varieties of Religious Influence in Hindu Homes*. Five hundred extensive questionnaires have already been completed, and a further 750 will be completed in the rest of the country.

Professor G C Oosthuizen is at present involved in a project concerning medical ethics and intends to follow this, later in the year, with a project on African independent religious movements in the Durban area.

LANGUAGES

Mrs S A Court, **English Department**, is looking at an interactional model of language acquisition, in an attempt to establish whether or not there is such a thing as a "natural syllabus" for language acquisition. Her research could have a major effect on the manner in which language teaching is structured in the department.

Mr R Mesthrie, **English Department**, is working on a linguistic history of the Hindi language in South Africa. He is investigating the semantic, phonetic and syntactic changes which have occurred in the spoken language, as a result of its contact with English, other Indian languages, African languages and Afrikaans.

The Hindi section of the Department of **Hindi, Tamil, Telugu and Gujarati** is charting out a project for studying the linguistic changes in the Bhojpuri and Awadhi dialects spoken by the original Indian immigrants, the resultant new "dialect" and its relationship to standard Hindi as taught at University and schools in South Africa.

Mr H G Dewa, **Hindu Studies**, is preparing a pilot study to investigate the relationship between proficiency in Indian languages and proficiency in religious knowledge among students at the University.

COMMERCE AND ADMINISTRATION

In the **Department of Public Administration**, two new research projects could eventually lead to the conferment of Doctors' degrees. They are :

- the financing of Indian local authorities, with particular reference to the Isipingo Municipality (Mr D Sing); and
- the administration of housing for Indian South Africans, with particular reference to the role played by the Development and Services Board in Natal (Mr P S Reddy).

EDUCATION

As part of a research project on *Ways and Means of Improving the Quality of Life of our Senior Citizens*, the **Department of Physical Education** has instituted a weekly programme of activities at the Clayton Gardens Home for the Aged. The programme is run by senior students on a voluntary basis, and includes physical, social and cultural activities.

HEALTH SCIENCES

The **Department of Occupational Therapy** is working, in conjunction with clinical occupational therapists at Addington and Wentworth Hospitals, on a research programme entitled *An Activity Programme for Improving Memory and*

Concentration in Patients with Head Injury, Cerebral Neoplasm or Cerebro-vascular Accident.

LAW

The **Department of Private Law** is investigating the problems related to compensation and betterment encountered in Natal following the introduction and revision of town planning schemes. Comparison will be made with the situation in the other provinces and in the USA and the UK. Recommendations will be made on possible amendments to the Natal Town Planning Ordinance to meet the difficulties encountered by affected property owners and the introduction of a betterment levy to enable local authorities to impose a tax on those property owners who benefit as a result of the introduction of a new town planning scheme.

In co-operation with Miss C R Matthias and Mrs A Chakravarti of the **Department of Social Work**, Mr F N Zaal has started a community study on the nature of problems experienced by members of the lower-income group who enter into credit, hire-purchase and lay-by sale agreements.

In the **Department of Mercantile Law**, Mr J Mowatt has recently undertaken a project aimed at devising and operating a computer-based legal reference system.

SCIENCES

A thesis proposed by Mr V Sewjathan, **Applied Mathematics**, may cause major repercussions in the scientific community. Using only the constancy axiom of Special Relativity, Mr Sewjathan has succeeded in generalising Einstein's results. Dr P Pillay, acting head of the Department of Mathematics and Applied Mathematics, reports that the physical interpretation of these results may be quite revolutionary. A referee of the *Journal of Mathematical Physics* found no errors in the work and agrees that Mr Sewjathan has indeed generalised Einstein's results. He has declined to publish, however, one of the grounds being that the mathematical content of Mr Sewjathan's work "appears simple and straightforward". The results, comprising three papers, have now been submitted to the *International Journal of Theoretical Physics*.

Professor A O Hawtrey and Dr M Ariatti of the **Biochemistry Department** have been invited to participate in a combined research project with the Michigan Cancer Foundation, USA, on the design and synthesis of new anti-cancer drugs.

In the **Faculty of Engineering**, Mr T A de Meillon and Mr R R J van den Heetkamp have started a research project on the design and evaluation of a unique lightning conductor, which may be placed in close proximity to flammable structures and may also be used for the reception and radiation of vertically polarised radio waves. A prototype conductor has already been operated successfully, adjacent to a thatched building.

Another new Engineering project is that of Mr R J Larmour, who is investigating the performance characteristics of various gasohol mixtures. He is using a Varimax engine, which permits variation of engine characteristics and enables the researcher to monitor the effect on performances.

New projects under way in the **Geography Department** include :

- A Socio-Economic Survey of Verulam;
- Informal Sector Activities in Chatsworth;
- Journey to Work Patterns in the Resettlement Scheme at Phoenix;
- Urban Squatters : A Case Study in Merebank;
- Assessment of the Ecological Effects of Cutting *Phragmites* spp. in the Umfolozi Game Reserve;
- Changes in Gully Erosion in the Umfolozi Game Reserve from 1937 to 1975.

In addition, Dr G du T De Villiers will carry out research on *The Design of Stable Drainage Networks for Mined Land Reclamation* at Colorado State University, USA, during the second semester, 1982.

The **Physics Department** has recently acquired a new X-ray generator, which it will use for X-ray diffraction studies. Both undergraduate and postgraduate students will be trained in the use of these analytical techniques.

Dr R Bharuthram, who recently spent a year at the

University of California using computer simulation techniques to study plasma instabilities, is continuing this work at the University of Durban-Westville, using our new computer. Professor K Bharuth-Ram is spending 1982 at the University of Cologne, working on various projects in the fields of nuclear and Mössbauer spectroscopy.

SOCIAL SCIENCES

The **Department of Criminology** reports that its research project on *Crime, its Control and Prevention in Unit Five, Chatsworth* will be completed within the next three or four weeks.

The Clairwood Residents and Ratepayers Association has requested the **Institute for Social and Economic Research** to undertake a survey of the Clairwood and South Coast Road business district, through which the Durban Municipality proposes to build a major access road. Mr P Benheim is conducting the survey, assisted by Miss M Padayachee.

Several current research projects in the **Department of Psychology** are community oriented. For instance, Mr A Bhana and Professor K Bhana are working on *Attitudes towards mental illness among Indians*. Mr A Bhana is also investigating *The interface between Pranic Healing and Western modes of Psychotherapy*; while Professor Bhana is assisting Mr R D Ramkissoo with *Free and Matrix Classification : an experimental investigation of the responses of 9 and 12 year old Indian South African children*.

Dr J I Roberts, **Department of Social Work**, is undertaking a survey on children's homes in South Africa. Her investigations cover the needs of all racial groups and information is being collected on such matters as the size of the home, the daily care of the children, the financial position, the physical setting and other areas of interest. Dr Roberts' findings will be presented in a paper to be delivered at an international conference in Paris, later this year.

GOLDEN PARK TRAINING CENTRE

A new training centre for severely mentally handicapped children has been established close to the University. It is the Golden Park Training Centre in Meerut Road, Westville. Mr GN Chetty, of the Division of Special and Remedial Education, is chairman of the Board of Management of both this and the older Golden Gateway Training Centre in Cato Manor. He invites individuals, departments and faculties to consider using the new Centre for student training, practical work or research purposes, to the mutual benefit of all concerned. Please direct enquiries through Mr Chetty.

NEW DEVELOPMENTS

A New Department

The Minister has recently approved the setting up of a Department of Nutrition in the Faculty of Health Sciences. The Department will offer a four-year degree, a Bachelor of Medical Science in Nutrition — BMedSc (Nutr) — commencing in 1983. Professor F J Burger, Dean of the Faculty, is acting head of the new department until a permanent appointment is made.

Language Laboratory

Booths and audio equipment are being installed in the new Language Laboratory Room L6A. Mrs M Christensen, who has taken up the post of Acting Director of Language Laboratories, reports that the new laboratory should be functional shortly.

The Child Guidance Centre

The Centre reports an enthusiastic response to its newly initiated system of mini case conferences, when private practitioners, psychologists, medical doctors and para-medical practitioners are invited to discuss individual children or various matters of mutual interest. Close liaison between the Centre and the Department of Social Work in implementing co-group training sessions for postgraduate students also met with much success in 1981 and is to continue from April this year.

New Theological Venture

The Division of Practical Theology is engaged in a programme for ongoing theological training in pastoral psychology. This series of seminars, held on the last Friday of each month, is directed at clergymen and counsellors.

New Degrees in Home Economics

With the move this year of Home Economics, from a division in the Faculty of Education to a department in the Faculty of Health Sciences, certain new courses are planned. From 1983, a four-year degree course, Bachelor in Home Economics, will cover the areas of Textiles, Nutrition, Home Management, Food Science and Housing, as well as Psychology and Physiology. This degree will qualify students to work as extension officers, institutional managers, quality controllers, product developers, demonstrators and consumer liaison officers in the textile and food industries. In addition, the present BPaed (Home Economics) will be replaced by the degree BHome Economics (Ed). The subjects will be the same as for BHome Economics, except that Education will be studied instead of Psychology, to enable students to qualify as teachers.

Possible Public Housing Degree

During a recent visit by high-ranking officials of the KwaZulu Development Corporation, discussions were held with the department of Public Administration and the Dean of the Faculty of Commerce and Administration on the need for a BAdmin (Housing) degree.

A New Matriculation Subject

The fact that the Department of Indian Education has decided to introduce Speech and Drama as a matriculation subject will, no doubt, lead to closer collaboration between our Department of Speech and Drama and the high schools. In fact, the former is already arranging to present a programme entitled *Movement in Education* to a few schools in the Durban area. The programme, directed by Mrs Irene Oakley, a movement lecturer, will first be performed at the University, from 16 to 22 May.

TEA AND ERUDITION

The English Department extends an invitation to interested colleagues to join them for tea and erudition on Tuesday mornings, in their newly acquired seminar room. The Department has instituted a programme whereby each member of staff reads a research paper to his colleagues at least once a year. There are sixteen of them, so accommodation is a little cramped, but all friends will be most welcome.

OUTSIDE ACTIVITIES

OVERSEAS

Mr N Bhana (Graduate School of Business) who has been awarded a R3 000 scholarship from Anglo-Alpha, will be away for a year from the beginning of July. He will be involved in research at the Krannert Graduate School of Business, University of Purdue, Illinois, USA, and will also visit the Harvard and Chicago Graduate Schools of Business.

Mr R H Farman (Empirical, Special and Remedial Education) will attend the 20th Congress of the International Association of Applied Psychology, at Edinburgh University, from 25 to 31 July. Of particular interest to him will be the scientific workshops on the educational implications of Information Processing Psychology. Recent advances in this field suggest the need for a different conceptualisation of learning difficulties in children.

During December and January, **Mr P A Hobden** (Science Education) visited a number of British institutions involved in the education of chemistry teachers. His purpose was to ascertain current trends in the UK in the teaching of chemistry practical work. He also attended the Conference of the Association for Science Education, held at Kent University from 4 to 7 January and attended by some two thousand science teachers.

Miss R W E Joubert (Occupational Therapy) will be attending the Congress of the World Federation of Occupational Therapists, to be held in Hamburg in June.

Mrs K A Naidoo (Empirical, Special and Remedial Education) has been awarded a British Council Visitorship for the period 17 May to 11 June. During this time she will visit a number of schools for children with special educational needs, as well as Child Guidance Centres and Child Study Centres. Her main areas of study will centre around the needs of handicapped children, current assessment procedures to identify handicapped children, and community programmes relating to them. In addition, she will look at the effectiveness of a multi-disciplinary approach in the Child Guidance setting.

Dr J D Randeria, (Cancer Research Unit) has been elected to membership of the American College of Toxicology, following her participation as a lecturer in a postgraduate course on *Malnutrition and Cancer*, held at the Royal Society of Medicine, UK.

LOCAL

Afrikaans en Nederlands : Four members of the department, Miss G R Blondeel, Dr E Bosch, Miss E B Grobler and Mr P J J Conradie, have been invited to participate in a symposium to be organised by SENSAL and UNISA in July.

Mr B A Balkisson (Psychology) is to run two workshops next term : one for Life Line, on *Counselling and Listening*; the other for Durban Mental Health Society's in-service training, on *Handling Problems within the Family*.

Mr A Bhana (Psychology) is to participate with University of Natal Master's Clinical students in a seminar on *Psychological Assessment with an Ethnic Perspective*.

Dr J F Butler-Adam (Institute for Social and Economic Research) spent 9 to 11 March at the University of the Orange Free State, advising their Department of Town and Regional Planning and allied disciplines regarding the establishment of a research project on recreation in the O F S. He was requested to do this by the Human Sciences Research Council.

Professor W A J Coetzee, Dean of the Faculty of Commerce and Administration, will attend the Conference of the Institute of Municipal Treasurers and Accountants of South Africa, to be held in Pretoria on 20 to 22 April.

Professor T J D Fair (Institute for Social and Economic Research) conducted a seminar at the University of Transkei on 10 March. Entitled *Rural Development : the Malawi Experience*, the seminar was held under the auspices of the University's Institute for Management and Development Studies.

Hindi, Tamil, Telugu and Gujarati : Members of the department are arranging to give lectures to various community groups during the forthcoming RAM-NAUMI celebrations.

Mr C A Liggins (Medical Rehabilitation) will present a paper on *Alternative Medicine* to the Natal Coastal Branch of the South African Society of Physiotherapy in May. In July, he will present a paper on *Pain* at a course on Spinal Mobilisation arranged by the same Society.

Miss E M Lombard (Occupational Therapy) has been invited to present workshops on *Evocative Techniques* for both the Natal and the O F S Groups of the South African Association of Occupational Therapists.

Mr M Moodley (Empirical, Special and Remedial Education) is involved in two outside projects : as Co-ordinator for Mathematics in the Urban Foundation's Teacher Upgrading Project at Umlazi; and as a member of the TASA Project Team organising Mathematics Society Saturday Workshops for bright Mathematics pupils.

Professor B F Nel, Dean of Education, gave a talk on *The Role of the Socio-pedagogue in the Special School*, at a recent Annual General Meeting of the National Association for Cripple Care in Pietermaritzburg.

Occupational Therapy : The staff are playing an important role in local community and hospital affairs. They are involved in establishing Occupational Therapy services in the Department of Psychiatry at Addington Hospital, at the R K Khan Hospital, at King Edward Hospital and at Clairwood Hospital. In addition, they are assisting with activity programming and in-service training for staff and patients at the Chatsworth Cripple Care Centre, with a new Aids Clinic for the Disabled at Addington

Hospital and with a new counselling and rehabilitation service for cardiac patients at Wentworth Hospital. During the year, members of staff will also provide refresher courses for clinical and academic occupational therapists, as well as lectures for nursing sisters and nurses at a variety of Natal hospitals.

Professor B G Ranchod (Private Law) attended the Ombudsman Seminar organised by the International Bar Association and the Association of Law Societies, at Stellenbosch on 29 to 31 March. He also gave a talk on *The Four Theories Relating to the Rule of Law* at the Annual Conference of the Black Sash, held in Durban in March.

Miss D B Robb (Occupational Therapy) has been invited to participate in a panel discussion at a symposium on *Independent Living in the Community : Fact or Fiction?*, to be held in Cape Town on 14 to 15 May. She has also been invited to present papers for a Midlands Hospital staff teaching programme in June.

Speech and Drama : In July, the Staff will attend a conference to inaugurate a Speech and Drama Lecturers' Association of South African Universities. They will also attend a Conference of the South African Association for Drama and Youth Theatre. Both meetings will take place in Pretoria.

COMMITTEE APPOINTMENTS

Professor S Bhana (History) has been appointed to the HSRC Main Committee for History, Political Science and Law, 1981-1986. This is in addition to his membership of the Intergroup Relations Committee, reported earlier.

Mr D E Burchell (History) has been appointed a member of the Urban Foundation History Project to improve the quality of history teaching in black schools.

Mrs M de V Frank (Nutrition) has been appointed Chairman of the South African Dietetics and Home Economics Association's Natal Branch. She also chairs the Organising Committee for the SADHEA Congress to be held in Natal in July.

Professor R R Graser (Criminology) has again been elected to the Management Committee of NICRO (National Institute for Crime Prevention and Rehabilitation of Offenders).

Miss E B Grobler (Afrikaans en Nederlands) has been appointed a member of the Adult Education Centre, Durban.

Mr M T Govender (Administration) has been elected Chairman of the Natal Regional Committee of the South African Universities Purchasing Consortium.

Miss S Hathorn (Home Economics) has been appointed Secretary of the South African Dietetics and Home Economics Association.

Professor A O Hawtrey (Biochemistry) has been appointed to the Chromatin Committee of the CSIR.

Mr R Hemraj (Physical Education) has been appointed to the HSRC Central Committee for Sports Investigation in South Africa.

Dr N A C Heuer (Theology) has been appointed Pastoral Director of the newly formed Hospice Association of Natal, which was inaugurated by the Mayor of Durban on 27 March.

Mr R Jithoo (Speech and Drama) has been appointed Vice-Chairman of the South African Association of Drama and Youth Theatre.

Miss R W E Joubert (Occupational Therapy) is Chairman of the Natal Group of the South African Association of Occupational Therapists.

Professor T H Matthews (History of Art) has been nominated to the Fine Arts Action Committee, Durban.

Dr P Pillay (Mathematics and Applied Mathematics) has been appointed for the eighth consecutive year to the Mathematics Subject Committee of the Department of Indian Affairs.

Professor B G Ranchod (Private Law) has been appointed Chairman of the Steering Committee on Indian Housing in the Metropolitan Durban-

Pietermaritzburg area. He is also a member of the steering committee dealing with the creation of employment opportunities in Natal.

Dr D S Rajah (Geography) has been appointed to the Durban City Council's Consultative Committee on the Planning of Cato Manor.

Professor G F Schoombee (Sociology) has been elected President for 1982 of the South African Sociological Association.

Professor H H van der Spuy (Music) has been elected National President of the South African Society of Music Teachers for 1981/2.

RECENT VISITORS

Botany : Professor I Kukkonen, a world renowned cyperologist and Head Curator of the Botanical Museum, University of Helsinki, Finland, visited the Department of Botany from 1 to 5 February. He was accompanied by a colleague, Mrs M Lassig. Both were accommodated in the University residence. On field trips in Natal and Zululand, they gathered many herbarium and pickled specimens, duplicates of which will be housed in our own Herbarium. Professor Kukkonen delivered a lecture on *Schoenoxiphium* to staff and senior Botany students and made plans for future collaborative research, using the Scanning Electron Microscope.

Another visitor to the Botany Department was Mr R Simons, head of the Seaweed Research Unit, University of Cape Town. He was very impressed with the facilities of our Botany Department and much useful information on Natal seaweeds was exchanged during his stay from 9 to 10 February.

Business Administration : The Graduate School of Business has had several important visitors in recent weeks, including :

Professor J H Lorie, a specialist in Managerial Finance, from the Graduate School of Business, University of Chicago.

Dr A Young, Director of Technical Services of the Institute of Cost and Management Accountants, who discussed the participation of ICMA members in programmes offered by our Business School.

Messrs Gerber and Price of the Institute of Chartered Secretaries, who also discussed participation of their members in the School's programmes.

Education : On 11 February, Chief Inspector Mr K L Reddy and 26 of his colleagues were invited to exchange ideas with the lecturers in the Faculty of Education. This was the first meeting of its kind ever held at the University. A general discussion, under the chairmanship of the Dean, Professor B F Nel, touched on a variety of educational issues. The gathering — about 80 people in all — then formed itself into twelve subject/interest groups to discuss more specialised matters related specifically to classroom practice. The meeting proved to be an outstanding success and it is hoped that further get-togethers, perhaps on a regular basis, can be arranged in future.

Hindu Studies : Swami Sivaya Subramuniya, of the Saiva Siddhanta Church of Hawaii, was a guest on 15 March of the departments of Hindu Studies and of Hindi, Tamil, Telugu and Gujarati. Colleagues from other departments joined in their discussions on Saivism and Hinduism in general.

Law : Dr R Schutze, Professor of Law at Tübingen University, West Germany, visited the Faculty in March and gave a well-attended lecture on *The Recognition of Foreign Judgements*.

Social Work : Professor Rubinstein of the McMaster University in Canada conducted workshops on marital and family therapy at the University on 2 to 3 March. They were attended by our own postgraduate students in Social Work, Psychology and Health Sciences, as well as by senior students and staff from the University of Natal.

RECENT PUBLICATIONS

Hindi, Tamil, Telugu and Gujarati : Pandit N Vedalankar published *Shastra Navanitam*, a concise study of Hindu Scriptures, in February. Two members of the Department, Dr R Sitaram and Mrs U D Shukla, assisted with translation and proof-reading.

Criminology : A paper on sentencing, read by Professor R R Graser at the International Congress on Law and Psychiatry, held in Canada last year, has been published in the most recent issue of the *International Journal of Law and Psychiatry*.

Occupational Therapy : Miss R W E Joubert has published an article on 'Preventing Sensory Deprivation in Long-term Hospitalized Patients' in the *S A Journal of Occupational Therapy*, Vol 1 No 1, January 1982.

FORTHCOMING EVENTS

Criminology : An African criminologist, Mr G Ndabandaba, is being invited to address the students of the Department on the subject *Punishment among the Zulu*. All staff will be invited when details are finalised.

Home Economics : The Department plans a workshop in the second semester on the topic *The Image of Home Economics*. Home economists from other universities, the technikons, teacher training colleges, as well as advisers, planners and teachers from NPA and Indian Affairs will be invited.

Education : The Faculty is organising a series of one-day conferences for small groups of principals of secondary schools and deans and/or heads of University departments. The purpose will be to discuss matters of mutual interest, including entrance requirements for various University courses; the nature of courses; job opportunities; study problems. Such an interchange of ideas will help principals to advise their pupils on course selection and University staff to find solutions to students' problems. Full details are being worked out and staff will be advised of the proposed programme in due course.

Oriental Studies : Mr V Wei-Chen Hu, Political Counsellor to the Chinese Embassy in Cape Town, will spend four days in the Department as visiting lecturer, during the first week of May.

Philosophy : Staff and students of the Philosophy Department, University of Zululand will visit Durban-Westville in May. A symposium will be held, on a philosophical topic still to be decided.

Public Law : A review of the book 'Bread upon the Waters — the Developing Law of the Sea', by C Fincham and W van Rensburg, has been published by Professor R Soni in *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, Vol XIV, No 2, pp 233-4.

Private Law : Professor B G Ranchod has contributed 'Standpunte oor grondwetlike voorstelle' in *Politieke Alternatiewe vir Suider Afrika*, eds : D J van Vuuren and D J Kriek.

Private Law : *The Law of Succession*, by A J Oosthuizen, was published by Juta & Co. Ltd., in January. This is a companion volume to *The Law of Property*, published in 1981.

History : Professor C Webb, University of Cape Town, will give a guest lecture on *South African Historiography* in May. He will also conduct a workshop for History Honours students.

Speech and Drama : Two well-known specialists in Oral Communication, Christobel Burniston and Denise King, from England, will conduct a two-day workshop in the Department on 21-22 April.

Microbiology : Professor D E Eveleigh, from New York, will be visiting the Department on Friday 18 June.

Science of Religion : Professor M T Sahasrabudhe from the University of Poona, will visit the Department in May.

Geography : Professor R A Harper, from the University of Maryland, USA, is visiting professor in the Department. On 11 March he gave an open lecture on *Modern Economies: Different Models for Development*. Other open lectures are planned and staff will be advised of full details as soon as dates are finalised.

Public Administration : On 7-9 July, the Department, in conjunction with the South African Institute of Public Administration, will conduct a short course, with lectures and discussions, on the theme *The Administrative Future of the Natal Region*. Participants will be officials in the public sector and there will be some 38 speakers.

AANHANGSEL D

DEPARTMENT OF ACCOUNTING AND AUDITING

Minutes of the second meeting of the department for the 1982 academic year held on Monday, 8 March 1982 held in the Dean of the Faculty of Commerce and Administration's office at 8.30 a m.

1. PRESENT

J C Landers (Chairman), L D Mitchell, D Konar, Y Gordhan, S Banoobhai, A A Ismail, T Vause, D Stead, M A E Asmal and S Kadwa.

2. APOLOGIES

There were no apologies.

3. CONFIRMATION OF PREVIOUS MEETING'S MINUTES

The minutes of the previous meeting held on 15 February 1982 were confirmed, after the word term on page 8 had been altered to year.

The second sentence under point 20 now reads:

Y Gordhan stated that he wanted to take two weeks leave during the year in order to attend lectures in a MBL degree that he was at present studying for.

4. MATTERS ARISING

4.1 AMENDMENTS TO STAFF ESTABLISHMENT (APPOINTMENT OF ASSOCIATE PROFESSORS)

Mr Mitchell stated that he had heard that other departments had received a circular from administration setting out the conditions for internal promotions. Mr J C Landers stated that he had not received such a circular. He continued by saying a lot of post he should receive as the acting head of the department in fact never reached him.

4.2 PROPOSED VISIT BY RECTOR

The rector will be visiting the department on Tuesday, 9 March at 13.15. Members of the department were encouraged to ask the rector any questions of interest to the department.

4.3 WORKING HOURS

Mr J C Landers asked members of the department to inform Miss Ismail of exact times that they would be on the campus and where they would be at all times. Each department member was to publish on their office door a timetable reflecting where they are at all

times. Mr L D Mitchell is to prepare an overall schedule in this regard, to submit to Professor W A J Coetzee. All department members were to provide Mr L D Mitchell with their respective details.

4.4 SHORTENING UNIVERSITY HOLIDAYS

Mr J C Landers stated that he believed that the University Holidays would be shortened in the future. Further details in this regard are to be obtained from the dean of the faculty of Commerce and Administration.

4.5 CHANGES TO GENERAL AND B COM RULES

Mr J C Landers confirmed that he and Mr L D Mitchell had prepared a document which was to be presented at the next fac. board meeting. This document proposes changes to the B Com and General rules which would, when introduced, result in errors in the present calender being removed. Mr L D Mitchell asked all members of the department to go through the 1982 calender in order to see if any other amendments were necessary. Mr Asmal stated that he felt Accounting 301/302 should become a fixed sequence course.

4.6 CONTINUOUS EDUCATION COURSES

Mr L D Mitchell confirmed that he had prepared the document for submission to the faculty board meeting.

Mr D Konar stated he did not wish to attend the LIFO course as he knew as much as the lecturer giving the course and that he would rather attend the course on Zero Base Budgeting.

Mr L D Mitchell said that the document clearly disclosed that the programme was subject to alteration and that the members of staff listed are only the probable members of staff who will attend.

Mr J C Landers confirmed that the two members of staff lecturing Management Accounting would be the delegates at the Zero Based Budgeting course.

4.7 AUTUMN SCHOOL

Mr J C Landers stated that he had been invited as the acting head of the department to attend the school as a guest of the Natal Society of Chartered Accountants. Other staff members attending would have to pay the full price. Mr Mitchell stated that a

motivation for the university to pay for two members of the department to attend had been submitted to the faculty board for consideration.

4.8 MARKERS FEES FOR DP EXAMINATIONS

Mr L D Mitchell stated that he had written to the Secretary of the Natal Society of Chartered Accountants in this regard. The markers claim form has not as yet been returned for administration to process. Mr L D Mitchell is to follow this matter up as the examination fee should be paid before 31 March 1982. This was a request from the University's Finance Division.

4.9 STUDENT REQUESTS

Requests by students have been passed on for discussion at the faculty board meeting.

4.10 DETAILS OF DP CERTIFICATES REQUIREMENTS

Mr L D Mitchell had prepared the required form. With the exception of Mr S Banoobhai all members of the department had distributed the form to their students.

4.11 WITHDRAWAL FROM COURSES FILE

Mr D Stead stated that he would be starting a file containing details of student withdrawals once class lists for the year had been finalised.

4.12 TELEPHONES

Mr J C Landers stated that Mr Kas Naidu had informed him that four telephones would be installed by 28 February 1982. Once again this promise had not materialised. Mr J C Landers agreed once more to write to Administration in this regard.

4.13 LONG LEAVE/STUDY LEAVE

Mr J C Landers informed Mr A A Ismail that his request had been referred to the dean.

Mr A A Ismail must take the matter up with the dean.

Mr L D Mitchell stated that he had been invited by Professor Kritzinger to visit University of Cape Town at the end of this

month, to attend an income tax congress. He stated that he would ask the rector at the meeting if the university would pay a temporary lecturer to deliver lectures in his absence. He stated that it was not fair on other members of the department to do his lecturing while he was in Cape Town as they all, already, had heavy work loads.

4.14 DEBIT CREDIT CUP

Mr L D Mitchell was to try to arrange the match for 19 March 1982 to be played at Viljoen Park from 16.00.

5. OUTCOME OF THE MEETING WHICH TOOK PLACE ON 25 FEBRUARY 1982 BETWEEN DELEGATES FROM THE PUBLIC ACCOUNTANTS AND AUDITORS BOARD EDUCATION COMMITTEE AND THIS UNIVERSITY

Mr J C Landers reported that he and Mr L D Mitchell had met the Rector, the Registrar, the Academic Registrar, the Dean of the Faculty of Commerce and Administration and Professor F Calitz on Wednesday afternoon, 24 February 1982. Messrs Landers and Mitchell enlightened the others at the meeting of what a Certificate in the Theory of Accountancy was and what the relationship between the Boards Education Committee, the Natal Society of Chartered Accountants and our Department of Accounting and Auditing was.

On 25 February 1982 a delegation from this University (the people who were at the meeting the afternoon before) met four representatives from the Board's Education Committee and the Natal Society of Chartered Accountants. These representatives were Mr T Wixley, Mr J Chambers, Professor Kritzinger and Mr K Fraser.

The members of the Education Committee of the board stated that they were concerned about the future of this University as a participating university due to the fact that our students continued to perform badly in their board examination. A lot of general discussion followed on this topic. However Professor Kritzinger insisted that the problem at the University of Durban-Westville was the staff in the Department of Accounting and Auditing. As this matter was likely to cause embarrassment to the two members of the Department of Accounting and Auditing present they were then asked to leave the meeting by the Rector.

At the Wednesday afternoon's meeting, Mr L D Mitchell had requested that

a member of the administration staff be present at the meeting with the Board, solely to take minutes of the meeting.

The Rector had agreed to see to this matter and Minutes had been taken at the meeting on the Thursday. Mr J C Landers in his capacity as acting head of department is to request for a copy of these minutes. He will then be in a position to inform the rest of the department of their futures at this University.

6. FULL FACULTY BOARD MEMBERS FOR 1982

Mr J C Landers stated that he had submitted a letter to the faculty board nominating Mr L D Mitchell as the department's third full member on the board. The other full members are Messrs J C Landers and D M Stead.

7. DISTRIBUTION OF THE MINUTES OF OUR MEETINGS

Copies of the minutes of our meetings are to be given to all members of the department, the dean of the Faculty of Commerce and the rector. Mr L D Mitchell proposed that minutes also be given to Mr J Chambers, who represents the Public Accountants and Auditors Board Education Committee and Mr G Wayne who represents the Natal Society of Chartered Accountants. After a debate on the merits of our minutes going 'outside' the University, it was agreed that Mr J C Landers would write to the Rector informing him that it was the intention of the department to submit copies of the minutes of our meetings to Messrs Chambers and Wayne.

8. REQUEST FOR A TECHNICAL ASSISTANT

Mr L D Mitchell stated that both previous heads of the department had spoken of approaching the University Administration to obtain a technical assistant for the department to assist with the large amount of clerical work that needed to be administered in a department of Accounting and Auditing. No approach, however, had been made. All members of the department were in agreement that the services of a technical assistant were desperately needed in our department. It was agreed that Mr D M Stead would investigate this matter further and would prepare a motivation for the appointment of a technical assistant in the Department of Accounting and Auditing.

9. LIBRARY BUDGET

Mr D M Stead confirmed that he had liased with two agencies in Johannesburg and also our library staff for the ordering of books. He has also ordered certain material from the South African Institute of Chartered Accountants. He stated that he would have utilized the entire balance on our library budget by the end of the fiscal year.

10. LIASON WITH NATAL SOCIETY OF CHARTERED ACCOUNTANTS AND THE EDUCATION COMMITTEE OF THE PUBLIC ACCOUNTANTS AND AUDITORS BOARD

Mr Mitchell reported that he had forwarded the final year course programme to Mr K Fraser, the Secretary of the Natal Society of Chartered Accountants. Mr Y Gordhan was asked to let Mr L D Mitchell have all the required examination papers and their suggested solutions to enable him to submit them to the Public Accountants and Auditors Board Education Committee. This was one of the conditions of a partcipating university.

11. GENERAL

11.1 PHOTOSTATING

Mr S Kadwa reported that all documents submitted to the library in future for photostating must contain the signature of the head of the department.

11.2 EXAMINER'S NAMES

Mr S Banoobhai pointed out that his name should be replaced with Mr D Stead's name as the internal examiner in Administration of Estates 211/212.

12. CLOSURE

There being no further matters to discuss the meeting closed at 10.55.

DURBAN

DATE

J C LANDERS
Chairman and Acting Head of
Department of Accounting and
Auditing

AANHANGSEL E
UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE

Minutes of a meeting of the Council of Deans held in the Rector's Conference Room on Monday 16 August 1982 at 14h15

7.1 OPENING AND WELCOME

The Chairman welcomed members present and declared the meeting open.

7.2 PRESENT

Prof JJC Greyling (Rector/Chairman)
Prof TH Bennett
Prof A Brimer
Prof FJ Burger
Prof WAJ Coetzee
Prof WA Krige
Prof DS Macnab
Prof BF Nel
Prof TD Steinke
Prof J St E Pretorius (Registrar-Academic)
Mr B Rampathi (Committee Clerk)

7.3 CONFIRMATION OF THE AGENDA

The agenda was confirmed after the addition of the following item under item 7.5.

"7.5.3 Revision of Progress Report on Staff on Probation".

7.4 CONFIRMATION OF THE MINUTES OF THE PREVIOUS MEETING HELD ON 14 JUNE 1982

The minutes were confirmed.

7.5 MATTERS ARISING FROM THE MINUTES

7.5.1 Contact with Schools (6.5.1)

The Committee noted that Prof Nel had circulated a brochure to the various Principals of Schools, a copy of which was also forwarded to the Rector. The Chairman expressed his appreciation to Prof Nel for preparing the brochure.

Minutes : Council of Deans : 16/8/82 :

It was decided to postpone further discussion until the Deans had received their copy of the brochure.

Prof Nel announced that the follow-up meeting with the school Principals will be held on 31 August 1982.

7.5.2 Holding of Conference at the University

The Rector stated that the policy with regard to the holding of conferences at the University had been finalized.

During the vacations accommodation at the residences was available at a fixed tarriff.

Functions for delegates attending the conferences would include either a cocktail party or a cheese and wine party.

The Chairman requested faculties to encourage the holding of as many conferences as possible.

Prof Steinke enquired whether secretarial assistance could be obtained for the organization of international conferences as they involved a lot of preparation. The Chairman stated that members organizing such conferences should approach the Registrar, Academic for assistance in this regard.

7.5.3 Revision of Progress Report on Staff on Probation (6.5.3)

The Chairman stated that the proposals by the faculties for the revision of the existing probation form has been considered and that he had forwarded the information to the staff section for the necessary action.

He requested Prof Steinke to submit his comments (if any) direct to Mr Kotze.

Minutes : Council of Deans : 16/8/82 : -----

7.6 CONSULTATIVE WORK - CREATION OF A "THINK TANK"

The Chairman requested Deans to establish in consultation with Heads of Departments whether the University, Faculties or Departments are prepared to render consultative services to outside bodies and organisations and if so to establish what type of services we could render.

Some of the faculties were already doing such work and had found that the response from society at large was very encouraging.

The Chairman stated that the service to the society could either be at a formal or an informal level.

7.7 FORMAT OF REPORTS ON

(a) Attendance at Conferences

The Chairman requested the Deans, together with their Heads of Departments, to consider the format of reports on attendance at conferences.

At the request of Prof Steinke to have the reports and other documents circulated to all members of staff in the faculty who are not members of the Faculty Board, the Chairman stated that the onus was on each head of department to inform his staff on matters that are relevant to such staff members. Should a head of department not carry out this duty then the Dean should investigate and take the necessary action.

(b) Study Leave

It was noted that the policy regarding study leave and vacation leave was not clear.

With regard to vacation leave, it was decided that the staff section would be requested to obtain information from other SA Universities before considering the matter further.

With regard to study leave, the Chairman stated that it was left to each Faculty Board to judge whether a request for study leave was justifiable.

Deans were requested to draw up a format for a report on study leave for consideration at the next meeting.

Minutes : Council of Deans : 16/8/82 :

7.8 FACULTY SEMINARS

The Chairman enquired about the progress regarding seminars in the Faculty and stated that he welcomed invitations from Deans to attend (if possible) such seminars.

7.9 VISITING LECTURERS

The Registrar, Academic stated that he had forwarded a list of the names of visiting lecturers from abroad to all the Deans.

The Chairman requested the Deans to submit the names of those visiting lecturers, Heads of Departments would like to visit them to Prof Pretorius.

7.10 DEPARTMENTAL MEETINGS (MINUTES) GUIDANCE

The Chairman mentioned that he had received minutes from some faculties and had noted that the departments in the Engineering Faculty had regular joint monthly meetings.

The Chairman requested Deans to guide some of the weaker heads of departments by highlighting some of the items that should be discussed at departmental meetings.

Amongst other matters, the Chairman stated that items such as student progress, examination results, teaching methods, remedial measures, etc should be given close attention at such meetings.

The Chairman also stated that after the first Senate and Faculty Board meetings, heads of departments should inform their staff of relevant matters, except those matters that required ratification by Council.

7.11 POST-GRADUATE STUDENTS AND THIRD YEAR STUDENTS

The Committee requested Deans to approach heads of Departments to encourage bright final year undergraduate students, as well as post-graduate students, to carry on with further studies.

Minutes : Council of Deans : 16/8/82 :

As an incentive, heads of departments should inform such students of the financial support available for post-graduate studies in the form of bursaries by CSIR, HSRC etc and graduate assistantships at the University.

7.12 CLOSURE

The Chairman thanked members for their attendance and declared the meeting closed at 15h20.

DATE:-----

CHAIRMAN:-----

BR/CS

AANHANGSEL F
UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE
DEPARTMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION

Minutes of the second departmental meeting held on 19 August 1982

1 Opening

2 Present

Prof WAJ Coetzee (Chairman), Mr. P S Reddy and Mr D Sing

3. June Examination Results

The average pass rate for students studying for courses in the Department in the last semester was 92%. The breakdown was as follows:

Public Administration 101	-	98%
Public Administration 201	-	100%
Public Administration 301	-	85%
MLM 211	-	84%

4 Teaching Methods

It was felt that the emphasis should be placed on keeping students abreast with the latest developments in the public sector. This should be done by encouraging students to read newspapers and taking cognizance of topical issues relevant to Public Administration. The administrative implications of all the latest developments in the public sector would be considered.

It was also felt that more use should be made of films as teaching aids. Students should be exposed to these films at least once a month. The Chairman also informed the meeting that a film was going to be made by the Department in conjunction with the Communications Media Centre on parliamentary procedures. The Department is also contemplating making personal visits to the Port Natal Administration Board, the Institute for Public Service Training at the University of Zululand and different branches of the University's administration in order to enable students to gain practical insight into the functioning of the afore-mentioned institutions.

5 Symposium: 8-9 July 1982

The feeling was unanimous that the afore-mentioned symposium was a great success. The many letters of appreciation and congratulations (see pp.) on the choice of topics and presentation of papers received by the Chairman bear ample testimony to this. Numerous requests were also^{sent} from town clerks and mayors of municipalities to have an encore as soon as possible.

It was felt that symposia be arranged annually, but that in future it should not last longer than one day. Furthermore, it was felt that a short course should be devised for the low-level functionaries with effect from 1983. The Chairman was also approached by the Provincial Secretary of Natal to arrange a series of short lectures on Public Administration. It was suggested that junior administrative staff also be included in such a programme.

6 Prescribed and Reference Books

It was felt that current prescribed reference books remain for 1983. However, should the two Afrikaans books by Prof. Cloete concerning provincial, regional and local government institutions and public personnel administration be translated into English during 1983 then, it is recommended that the afore-mentioned books be prescribed to first and second year students.

It was also pointed out that accommodation for Public Administration books at the library has become limited. The Chairman promised to pursue the matter with the University Librarian. Students find the resource centre administered by the Department very useful. At present the Department does not have a graduate assistant and this has constituted quite a problem. The Department is finding it extremely difficult to update the information and records in the resource centre. It was pointed out that urgent consideration should be given to the creation of a new post of technical assistant, whose sole responsibility would be to administer the resource centre.

7 Introduction of B Admin (Housing) Degree

This matter has now become very urgent in view of the fact that the Chairman is receiving many enquiries from the KDC (Kwazulu Development Corporation), PNAB (Port Natal Administration Board) and town councils in the Durban metropolitan area. In addition, two delegations pressing for the introduction of the degree visited the Dean during the course of the year.

8 Post-Graduate Students

Although the department boasts of no less than 10 post-graduate students, it was felt that the post-graduate courses offered by the Department be widely publicised, in order to attract more students in the Durban-Pietermaritzburg region. The Chairman has already received enquiries in this regard from as far afield as Pietermaritzburg to initiate courses in Public Administration. Prof. Behr was approached with a view to publishing a pamphlet on the courses offered by the Department. It is suggested that these leaflets should be mailed to public institutions in Natal to enable public functionaries to further their studies. The Chairman congratulated Mr Sing and Mr. Reddy on the progress made thusfar on their doctoral theses.

9 Faculty Seminars

The Chairman informed the members that the Department of Statistics presents seminars regularly on Tuesday afternoons. He asked the members to attend these seminars which were of interest to them. Prof. Buijs is the Chairman of the Faculty Seminar Committee and the probability is overwhelming that he will arrange a Faculty Seminar at the end of this year.

10. General

It was felt that the Department should liaise more closely with the Institute for Public Service Training and the University of Zululand. A visit to the University of Zululand next year, is contemplated.

11. Closure

The Chairman thanked members for their attendance and declared the meeting closed.

DATE: _____

CHAIRMAN: _____

AANHANGSEL G

APPLICATION FOR THE INTRODUCTION OF A NEW COURSE

N.B. A separate form must be completed for each course.

A. (i) Name of Institution : UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE, Private Bag X54001, Durban, 4000.

(ii) Name of Faculty under which the course will resort:

(iii) Name of Department under which the course will resort:

(iv) Desired date of commencement:

B. (i) Name of proposed course:

(ii) Academic nature of proposed course (indicate with an X under the relative heading)

(A)		(B)		(C)		(D)		(E)		(F)	
<u>DEGREE COURSE</u>		<u>DIPLOMA COURSE</u>		<u>CERTIFICATE COURSE</u>		<u>SUBJECT COURSE FOR DEGREE</u>		<u>SUBJECT COURSE FOR DIPLOMA</u>		<u>SUBJECT COURSE FOR CERTIFICATE</u>	
Undergrad.	Postgrad.	Undergrad.	Postgrad.	Undergrad.	Postgrad.	Undergrad.	Postgrad.	Undergrad.	Postgrad.	Undergrad.	Postgrad.

(iii) Duration of course:

(iv) Proposed curriculum of course (in case of course under ii(a), ii(b) and ii(c) above):

.....

(v) Proposed syllabuses:

.....

3. (i) Section of Act No. 49 of 1969 under which institution is desired:

(ii) Estimate of expected enrolments:

(iii) Necessity for introduction of course (motivate fully) (Use a separate page if necessary):

.....

(iv) Proposed fees payable by students:

(v) Proposed tariff of remuneration for external moderators and examiners:

.....

C. PROPOSED STAFF ESTABLISHMENT

Names of Posts	Salary scale	Existing posts which can be utilised	Additional posts required
<u>First year</u>
<u>Second year</u>
<u>Third year</u>

Names of Posts	Salary scale	Existing posts which can be utilised	Additional posts required
<u>Following years:</u>			

D. ACCOMMODATION

Type	Number - extra required	Size in sq. metres
(i) Lecture rooms:
(ii) Laboratories:
(iii) Offices:
(iv) Stores:
(v) Other (specify):

E. ADDITIONAL EQUIPMENT REQUIRED:

(Separate schedules must be attached if necessary)

Period	Usual consumables	Special equipment
<u>First year:</u>		

Period	Usual consumables	Special equipment
<u>second year</u>
<u>third year</u>
<u>fourth year</u>
<u>fifth year</u>

7. FINANCIAL IMPLICATIONS

Period	Staff Establishment	Accommodation	Equipment	Total
First year:	R	R	R	R.....
Second year:	R	R	R	R
Third year:	R	R	R	R
Fourth year:	R	R	R	R
Fifth year:	R	R	R	R

REGISTRAR

DATE STAMP

AANHANGSEL H

A G R E E M E N T

Entered into between

THE UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE
(hereinafter called the Employer) represented by

MR GE HEYSTEK
in his capacity as Registrar (Administrative) and
Secretary of the Council of the one part; and

(hereinafter called the Employee) of the other part.

=====

THIS AGREEMENT IS ENTERED INTO IN PURSUANCE OF
THE PROVISIONS OF ACT 49 OF 1969, AS AMENDED:

1. The Employer hereby undertakes to engage the Employee and the Employee hereby agrees to serve the Employer for a period of _____ years reckoned from _____ on the following terms and conditions:
2. The Employee shall serve the Employer as _____ in the Department of _____.
3. a) The Employer shall pay the Employee as from _____ as stated in clause 1, a salary determined in terms of the University rules governing salary particulars, in the Republic of South Africa currency, at the rate of _____ per annum on the salary scale _____ payable in equal monthly instalments on the fifteenth day of each month and should the fifteenth fall on a day of rest, on the following working day.
b) The Employer shall annually grant the Employee an increment on the salary scale R _____ subject to the provisions of the Public Service Regulations and instructions in force at the time.
4. When required to perform duties away from his headquarters the Employee shall travel at the Employer's expense and shall be paid subsistence allowance in accordance with the rules issued by the Council of the University with the approval of the Minister in terms of section fifteen of Act 49 of 1969, as amended, and the instructions in force at the time.
5. a) The Employee shall, subject to the exigencies of the University of Durban-Westville and during the currency of this Agreement, be granted leave of absence in accordance with the aforementioned rules and the instructions relating to leave in force at the time.

- (b) In the event of any extension of the original currency of this Agreement or on permanent appointment, the extended period or period of permanent service shall, for leave purposes, be regarded as continuous with the original period of service or an extension thereof.

6. The Employee shall:

- (a) become/remain a member of the Statutory Organizations' Medical Scheme with effect from the date of his assumption of duty unless he is exempted from membership in terms of the rules of the Scheme;
- (b) become/remain a member of the Associated Institutions Provident Fund in accordance with the provisions of Act 11 of 1971, as amended, and the regulations promulgated thereunder.

7. (a) The Employee shall faithfully and diligently devote the whole of his time to the service of the Employer and shall undertake such duties as the Employer or any officer duly authorised thereto in this respect shall require of him and he shall comply with the rules and orders governing the University.
- (b) The Employee shall not, without the express prior written consent of the Rector, perform or undertake to perform remunerative work outside the Employer's service whether within or without official hours.
- (c) The Employee shall at such intervals as the Employer may direct, report fully on the results obtained and knowledge acquired by him in any research work done by him, both during and outside official working hours.
- (d) The Employee further undertakes not to communicate to any person outside the Employer's service or to publish either during the currency of this Agreement or after the termination thereof, any results so obtained by him, in the course of his official duties, without the written consent of the Employer to such communication or publication.

In the event of a breach of the provisions of subsections (c) and/or (d) of this clause, the Employee shall pay the Employer R200,00 (two hundred rands), as liquidated damages.

8. (a) Notwithstanding anything to the contrary in clause 1 hereof contained, either party to this Agreement may terminate it at any time during the currency thereof on giving three months' notice in writing to the other party.
- (b) The Employer may terminate this Agreement summarily or after notice of less than three months as he may deem expedient, in the event of a breach of the terms of this Agreement by the Employee or in the event of the Employee's misconduct including misconduct as defined in rule 37 of Part II/rule 61 of Part III of the aforementioned rules (which rule shall for the purpose of this Agreement be deemed to be incorporated herein and to form

part hereof): Provided that it shall be competent for the Employer before exercising his rights under this clause to suspend the Employee from his office, salary and allowances (if any) for the purpose of making enquiry into any such breach or misconduct and nothing herein contained shall debar the Employer, after such enquiry, from declaring this Agreement terminated as from the date of such suspension.

- (c) The Employee may terminate the Agreement on such shorter notice as circumstances may render necessary on satisfying the Employer that such termination is imperative on account of the Employee's ill-health occasioned without the Employee's default.
9. Before or upon completion of the period of service mentioned in clause 1 of this Agreement, the Employer undertakes to consider the Employee for employment in terms of this Agreement for a further specified period or for permanent appointment provided the Employer is satisfied:
- (a) that the Employee's service and conduct during the currency of this Agreement were satisfactory;
- (b) for the purpose of permanent appointment, that the Employee has acquired South African citizenship and has not reached the age of 55 years; and
- (c) that the Employee's state of health is such as will enable him to continue to discharge efficiently all duties attaching to the post in which he is or will be employed.
10. Neither the said Registrar nor his representative shall in any way be personally liable for any claims or other matters arising from this Agreement.
11. Any matters arising from this Agreement, which are not specifically provided for herein, shall be dealt with in accordance with the provisions of Act 49 of 1969, as amended, and the aforesaid rules, as amended.
12. The interpretation of this Agreement shall be governed by the laws and legal principles applied in the Republic of South Africa.
13. The Employee submits to the jurisdiction of the Courts of the Republic of South Africa in the event of any legal proceedings arising from the provisions of this Agreement.
14. **THUS DONE AND PASSED** by the parties hereto at the places and on the dates respectively set opposite their names.

SIGNED on behalf of the Employer at _____

this _____ day of _____ 19 _____

ON BEHALF OF THE EMPLOYER

AS WITNESS:

Signature : _____

Address : _____

Occupation : _____

SIGNED by the Employee at _____

this _____ day of _____ 19 _____

EMPLOYEE

AS WITNESS:

Signature : _____

Address : _____

Occupation : _____

AANHANGSEL I

A G R E E M E N T

Entered into between

THE UNIVERSITY OF DURBAN-WESTVILLE
(hereinafter referred to as the Employer) represented by

MR GE HEYSTEK
in his capacity as Registrar (Administrative) and Secretary
of the Council of the University of Durban-Westville, of
the one part; and

(hereinafter referred to as the Employee) of the other part.

=====

1. WHEREAS

(a) the Employer and Employee having entered into an Agreement which was signed by the Employer on _____ and by the Employee on _____ respectively and of which the period of validity was extended to _____

AND

(b) the Employer desires to employ the Employee for a further period and the Employee is willing to serve the Employer for a further period of _____ year/s i.e. _____

the Employer hereby undertakes to employ the Employee on those terms and conditions included in the original Agreement which are still effective and the Employee agrees to serve the Employer on the terms and conditions referred to for a further period with effect from the date following the last date mentioned in subparagraph (a) above to _____.

2. THUS DONE AND PASSED by the parties hereto at the places on the dates respectively set opposite their names.

SIGNED on behalf of the Employer at _____
this _____ day of _____
19 _____.

ON BEHALF OF THE EMPLOYER

AS WITNESS:

Signature : _____
Address : _____

Occupation : _____

SIGNED by the Employee at _____
this _____ day of _____
19 _____.

EMPLOYEE

AS WITNESS

Signature : _____
Address : _____

Occupation: _____

AANHANGSEL J
UNIVERSITY OF DURBAN- WESTVILLE

MEMORANDUM

APPOINTMENT AND PROMOTION REQUIREMENTS : UNIVERSITY STAFF

1. Teaching Staff

During 1981 Exco of Council approved that the following minimum criteria be complied with when promotions and appointments regarding teaching staff at this University are considered :

(i) Junior Lecturer

Normally a B. Hons. degree while an M Degree is to be seen as the minimum qualification for permanent appointment to Junior lectureship.

(ii) Lecturer

Four (4) years lecturing experience in a Junior lecturer's post or a doctorate.

(iii) Senior Lecturer

Eight (8) years total experience as a Lecturer and Junior lecturer plus a doctorate. The ability to publish research findings in reputable academic and professional journals is also a requirement.

(iv) Associate Professor

Normally at least eight (8) years experience at a University of which six (6) years experience must be at the University of Durban- Westville as Senior Lecturer or equal service. The ability to publish research findings in reputable academic and professional journals is also a requirement.

(v) Professor

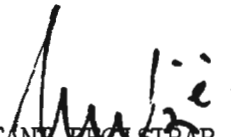
A doctorate with appropriate experience and publication.

It was further approved that Heads of Departments may request the waiving of these minimum criteria in exceptional cases when motivating for promotions or at Selection Committee Meetings when appointments are being considered.

2. Non-Teaching Staff

Requirements for appointments and promotions in respect of non-teaching staff at this University are as laid down by the Public Service Staff Code and Commission for Administration Circulars on Staff matters issued from time to time.

Normally these requirements are shown for posts advertised in news papers and journals in respect of new appointments.

ASSISTANT REGISTRAR (Staffing)